

**Ministru prezidenta Valda Dombrovska
ikgadējais ziņojums Saeimai
par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību**

Rīga, 2012

Ministru prezidenta priekšvārds

2011.gada 25.oktobrī, trešo reizi stājoties Ministru prezidenta amatā, izvirzīju mērķi īstenot tādu politiku, kas balstīsies uz ekonomiskās izaugsmes, fiskālās atbildības, ilgtspējas, sociālās solidaritātes un nozaru savstarpējas koordinācijas un sadarbības principiem. Vienojoties ar valdību veidojošām partijām un deputātiem, Valdības deklarācijā izvirzītās prioritātes turpmākajiem trim gadiem vērstas uz stabili un ilgtspējīgu Latvijas tautsaimniecības attīstību, saliedētu un iekļaujošu sabiedrību, tiesisku un efektīvu valsts pārvaldes darbu, kā arī tautas ataudzes un reģionu attīstības sekmēšanu.

Atskatoties uz valdības darbu, ir pamats teikt, ka tas kopumā bijis sekmīgs. Valdības darbības bilance ir sekmīgi noslēgta starptautiskā aizdevuma programma un pieņemts 2012.gada budžets ar vispārējās valdības budžeta deficitā mērķi zem 2,5 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), tādējādi iekļaujoties Māstrihtas kritēriju noteiktajos giestos. Nodrošinot valsts finansiālo stabilitāti, esam atjaunojuši ekonomikas izaugsmi – 2011.gadā IKP ir pieaudzis par 5,5 %, kas ir trešais labākais rādītājs Eiropas Savienībā. Svarīgi, ka ekonomikas attīstība ir lielā mērā balstīta uz ražošanas un eksporta pieaugumu. Eksporta apjomī jau otro gadu pēc kārtas ir pieaugaši par 30 %, pārsniedzot pirmskrīzes līmeni. Pēc valdības pasūtījuma ir izstrādāts un publicēts pirmais Latvijas konkurētspējas ziņojums, kas ne tikai uzrāda lielākos izaicinājumus valsts ekonomiskās attīstības jomā, bet arī piedāvā institucionālos modeļus, kas jaus pastāvīgi uzraudzīt Latvijas ekonomikas spēju konkurēt pasaules tirgos.

Stingra fiskālā disciplīna ir valsts finansiālās stabilitātes un attiecīgi arī ekonomiskās izaugsmes pamats, tādēj 2012.gada 2.martā Latvija kopā ar vēl 24 Eiropas Savienības dalībvalstīm parakstīja Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā (fiskālais līgums), kas nostiprināja fiskālās disciplīnas principus, nosakot konkrētus budžeta deficitā mērķus, ko līgumu parakstījušās valstis apņemas iestrādāt nacionālajos fiskālo disciplīnu regulējošajos normatīvajos aktos. Tomēr arī turpmāk būs rūpīgi un atbildīgi jāveic ikgadējo valsts budžetu izstrāde, sabalansējot vēlmes ar iespējām, kā arī nodrošinot pretciklisku fiskālo politiku atbilstoši Saeimā iesniegtajam Fiskālās disciplīnas likumam.

Ja atceraties, viens no steidzamākajiem manis vadītās pirmās valdības darbiem 2009.gada pavasarī bija valsts maksātspējas nodrošināšana un starptautisko finanšu tirgu uzticības atjaunošana Latvijas ekonomikai. Šobrīd Latvija ir sekmīgi atgriezusies starptautiskajos kapitāla tirgos, 2011.gada jūnijā veicot 10 gadu obligāciju emisiju 500 miljonu USD apmērā, bet šī gada februārī Latvija emitēja 5 gadu obligācijas 1 miljarda USD apmērā ar vidējo ienesīgumu 5,3 %. Zīmīgi, ka pieprasījums pēc šīm obligācijām vairāk nekā 5 reizes pārsniedza piedāvājumu. Tas ir apstiprinājums tam, ka Latvija atkal bauda starptautisko investoru uzticību. Šo uzticību vēl vairāk stiprina 2011.gada 22.decembrī noslēgtā Starptautiskā aizdevuma programma. Līdzekļi Starptautiskās aizdevuma programmas ietvaros ir izmantoti tikai daļēji – no piešķirtajiem 7,5 mljrd. EUR Latvija izmantoja tikai 4,5 mljrd. EUR. Starptautiskās aizdevuma programmas īstenošanas laikā no 2008.gada decembra līdz 2011.gada decembrim tika veikta apjomīga konsolidācija ar kopējo fiskālo ietekmi 17 % apmērā no IKP, kā arī veikta virkne strukturālo reformu

veselības, izglītības, valsts pārvaldes un labklājības jomā, atjaunojot konkurētspēju un produktivitāti Latvijas ceļā uz ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi. Viens no Latvijas veiksmes faktoriem šobrīd ir tieši starptautiskās sabiedrības un finanšu tirgu uzticība mūsu spējām tikt galā ar savām problēmām. Mums jāaktivizē investīciju piesaiste un jāveido jaunas darba vietas.

Neskatoties uz sarežģīto koalīcijas veidošanas procesu, valdība ir strādājusi konstruktīvi, atbildīgi un profesionāli. Valdības komanda skaidri apzinās, ka varam sasniegt labus rezultātus, ja koncentrējam resursus, rīkojamies racionāli un esam gatavi pārmaiņām. Ir pārstrukturēta ekonomika, sakārtots budžets, veikta valsts pārvaldes optimizācija, samazināts administratīvais slogs. Uzņēmējdarbības vides uzlabošanā Latvijā ir sasniegts ievērojams progress – Pasaules Bankas *Doing Business* 2012.gada pētījumā Latvija ierindota 21.vietā starp 183 pasaules valstīm, kas ir par 10 pozīcijām augstāk nekā gadu iepriekš. Savukārt uzņēmējiem labvēlīgas vides novērtējumā starp ES dalībvalstīm Latvija atrodas 7.vietā, kas ir par 2 vietām augstāk nekā gadu iepriekš. Tomēr valdība negatavojas apstāties pie sasniegtā, un mērķis nākamajam gadam ir iekļūšana *Doing Business* reitinga labāko 20 valstu sarakstā.

Esam radījuši priekšnoteikumus tālākai izaugsmei, kas nodrošinās Latvijas tautas labklājību. Šodien mūsu valsts attīstība ir daudz stabilāka nekā daudzās citās Eiropas valstīs. Svarīga loma reformu procesā, ekonomiskās izaugsmes atjaunošanā un sociālās stabilitātes nodrošināšanā bija valdības kopīgajam darbam ar sociālajiem un sadarbības partneriem – I/DDK, LBAS, LTRK un LPS. Krīzes smagākajā brīdī tika izveidota Reformu vadības grupa. Tā ir neatņemama valdības politikas veidošanas sastāvdaļa, kas turpina darboties arī laikā, kad esam pārgājuši izaugsmes fāzē. 27.aprīla Reformu vadības grupas sēdē ir panākta konceptuāla vienošanās par nodokļu samazināšanu, izskatot iespējas samazināt gan pievienotās vērtības nodokli, gan iedzīvotāju ienākuma nodokli. Nodokļu samazināšana ir nepieciešama gan valsts konkurētspējas uzlabošanai, gan inflācijas ierobežošanai. Tomēr nodokļu samazināšana nedrīkst būt iemesls fiskālās disciplīnas neievērošanai – visām izmaiņām jānotiek noteikto budžeta deficitā samazināšanas mērķu ietvaros.

Valsts ekonomiskā izaugsme nav iedomājama bez efektīvas valsts aktīvu pārvaldības. Lidsabiedrība "airBaltic", AS "Citadele banka" ir tikai redzamākie piemēri, kas atklāj, cik svarīga ir valsts kapitālsabiedrību pārvaldība. Ir uzsākta valsts kapitālsabiedrību pārvaldības reforma, lai būtiski uzlabotu valsts kapitāla daļu pārvaldību, nodrošinot valsts kapitālsabiedrību augstāku darbības efektivitāti, ilgtspēju, augstāku kapitāla atdevi un darbību atbilstoši labās prakses korporatīvās pārvaldības standartiem, kā arī izvērtētu spēkā esošo publisko personu komercdarbības institūtu un publiskās personas nepieciešamību turpmāk darboties kā komersantam. Šogad plānots uzsākt valsts kapitālsabiedrību izvērtēšanu, savukārt ar 2013.gadu – izveidot Ministru kabineta pārraudzībā esošu struktūru, kura pārraudzīs valsts kapitālsabiedrību darbību un to finanšu rādītājus, informēs sabiedrību un valdību par valsts kapitālsabiedrību darbību, kā arī sniegs priekšlikumus valdībai par tās pilnveidošanu.

Tiesiskuma nodrošināšanas jomā izstrādāta virkne likumprojektu, kas paredz "tukšo" un ekonomiski neaktīvo komersantu ātru izslēgšanu no komerctiesiskās vides (tā saucamo pastkastīšu firmu likvidēšana) un komerctiesiskās vides attīrīšanu no negodprātīgām personām, uz laiku liezot tām iespēju iesaistīties komerctiesiskās aktivitātēs, piemēram, ieņemt valdes locekļa amatu kapitālsabiedrībā vai dibināt jaunu komersantu (grozījumi Komerclikumā, likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Sodu izpildes kodeksā, Krimināllikumā). Likumprojekti sakārtos un paaugstinās trešo personu aizsardzību, komersantu atbildību, komerctiesiskās vides drošību un stabilitāti, kā arī atslogos tiesu darbu. Saeimā iesniegti grozījumi Komerclikumā, paplašinot regulējumu, kas attiecas uz sabiedrības institūciju interešu konfliktu novēšanu, attiecinot to arī uz padomes locekļiem un dalībniekiem. Saeimā iesniegtie grozījumi Civillikuma Ģimenes tiesību daļā paredz atteikties no novecojušiem tiesību institūtiem, kuri vairs nespēj pilnībā apmierināt mūsdienu sabiedrības vajadzības, kā arī novērš nepilnības ģimenes tiesību regulējumā. 2012.gada 1.janvārī spēkā stājās grozījumi likumā „Par tiesu varu”, paplašinot zemesgrāmatu nodoļu tiesnešu kompetenci (pieteikumi par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi un pieteikumi par saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā), atslogojot vispārējās jurisdikecijas tiesu darbu un paātrinot tiesvedībā esošo lietu izskatīšanu. Ar 2013.gada 1.janvāri tiks ieviesta tiesnešu profesionālā darba novērtēšana, lai veicinātu tiesneša nepārtrauktu profesionālo izaugsmi visas viņa karjeras laikā.

Lai uzlabotu tiesu darbu un nodrošinātu to pieejamību, līdz 2012.gada 30.jūnijam plānots aprīkot tiesu sēžu zāles ar modernajām tehnoloģijām. Šobrīd tiesās jau ir uzstādītas 19 videokonferenču iekārtas un 122 audioierakstu iekārtas, kā arī apmācīti tiesu darbinieki darbam ar uzstādītajām videokonferenču un audioierakstu iekārtām. Videokonferenci tiesas varēs izmantot, ja lietas dalībnieks nevarēs ierasties tiesā. Videokonferences izmantošana ietaupīs laiku, kā arī veicinās tiesu pieejamību. Tāpat samazināsies atlīko tiesas sēžu skaits lietas dalībnieku neierašanās dēļ. Būtiski samazināsies nepieciešamība pārvietot jeb konvojēt apcietināto personu no ieslodzījuma vietas uz tiesu, līdz ar to vairojot sabiedrības drošību. Lai nodrošinātu tiesas nolēmumu apstrādi (anonimizāciju) un pieejamību interneta vidē, kā arī pilnveidotu Tiesu informatīvās sistēmas funkcionalitāti, nodrošinot elektronisko dokumentu apstrādi tiesās, tiek izstrādāta Datu izplatīšanas sistēma, kuras nodošana plānota 2012.gada maijā. Datu izplatīšanas sistēmas ietvaros tiks izveidoti vairāki jauni e-pakalpojumi (elektroniskās veidlapas, pieja anonimizētajiem nolēmumiem, advokātu noslodzes kalendārs, nodevu kalkulators, kā arī lietas dalībniekiem nodrošināta pieja lietas materiāliem).

Valdība turpina īstenot Pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam un Pasākumu plānu nereģistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010.–2013.gadam. Kopš 2011.gada 26.oktobra veikti vairāki pasākumi. VID dotas tiesības piedzīt no darba devēja soda naudu trīskāršā nodokļa apmērā par pārkāpumiem atlīdzības apmērā. 2012.gada 1.janvārī stājušās spēkā normas, kas novērš mikrouzņēmumu nodokļa režīma izmantošanu nodokļu plānošanai. Fizisko personu mantiskā stāvokļa un nedeklarēto ienākumu deklarēšanas likumā paredzēts, ka no 2012.gada 1.marta līdz 1.jūnijam fiziskās personas, kuras atbilst likumā

noteiktiem kritērijiem, varēs iesniegt mantiskā stāvokļa deklarāciju. Tas dod iespēju fiziskām personām deklarēt iepriekš ne deklarētos ienākumus. Ir pieņemti noteikumi, ka personām skaidras naudas uzkrājums, kas pārsniedz likumā noteikto slieksni, ir jāieskaita kontā kredītiestādē, lai valsts institūcijām būtu iespēja pārliecināties par deklarēto skaidras naudas līdzekļu esību. Ar 2011.gada 9.novembri nodokļu maksātājiem, kas pārdod preces vai piedāvā pakalpojumus internetā, savas tūmekļa vietnes ir jāreģistrē kā nodokļu maksātāja struktūrvienības. Ar 2012.gada 1.janvāri ir ieviesta "reversā" (apgrieztā) pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas kārtība būvniecības pakalpojumiem, kas sniegti iekšzemē. Ministru kabinets 2012.gada 28.februārī pieņema noteikumus ("Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 3.aprīļa noteikumos Nr.152 "Darbnespējas lapu izsniegšanas kārtība""), kas paredz dokumentācijā norādīt pacientam noteikto ārstēšanas režīmu. Ja šobrīd darbnespējas lapa tiek uzrādīta arī, lai tiktu attaisnota personas neierašanās tiesas sēdē, kaut arī nereti personas veselības stāvoklis neierobežo iespēju ierasties uz tiesas sēdi, tad jaunā kārtība atvieglos tiesnešu pienākumu izvērtēt iemeslus, kādēļ persona nav varējusi ierasties tiesā. Veiktie grozījumi paredz, ka ārstam vai ārsta palīgam attiecīgajā veidlapā jānorāda pacientam noteiktais ārstēšanās režīms – "stacionārs", "mājas" vai "brīvais", tādējādi novēršot darbnespējas lapas izsniegšanas nekontrolētu izmantošanu gadījumos, kad personai ir jāierodas tiesā, lai piedalītos kādā no tiesvedības procesiem.

Atbilstoši Saeimā dotajam uzdevumam 2011.gada 1.decembrī darbu uzsākusi jauna Ministru prezidenta tiešā pakļautībā esoša iestāde – Pārresoru koordinācijas centrs (PKC), sakoncentrējot valsts attīstības plānošanas jautājumus vienā nelielā iestādē, kā arī nodrošinot operatīvu Ministru prezidenta uzdevumu veikšanu. PKC nozīmīgākā darba prioritāte 2012.gadā ir Nacionālā attīstības plāna 2014.–2020.gadam izstrāde. Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam būs vienošanās par mērķiem un svarīgākajiem darāmajiem darbiem vidējā termiņā, jo no tā daudzējādā ziņā būs atkarīga Latvijas ekonomikas izaugsme laika periodā līdz pat 2020.gadam. Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020.gadam paredzēts iesniegt Saeimā š.g. septembrī.

Nozīmīgs uzdevums ir palielināt valsts pārvaldes darba efektivitāti, nodrošinot profesionālāko ierēdžu un labāko darbinieku motivāciju turpināt darbu valsts pārvaldē. Cilvēkresursu vadības jomā plānots ieviest uz rezultātu orientētu darba izpildes novērtēšanas sistēmu. Sistēma atbalstīs vienotu stratēģisko plānošanu iestādē, novērtējot individuālo mērķu izpildi, iekļaus amatam specifisku kompetenču novērtēšanu, kā arī kalpos nodarbinātā profesionālās attīstības plānošanai. 2012.gadā plānots pieņemt Cilvēkresursu attīstības koncepciju.

Par spīti nestabilai situācijai pasaules tirgos, ekonomiskajai un finanšu krīzei atsevišķās Dienvideiropas valstīs, kā arī daļām prognozēm attiecībā uz dažu lielāko Eiropas Savienības valstu ekonomikas perspektīvām īstermiņā, Latvijas ekonomikā ir vērojama izaugsme. Kopumā 2011.gadā IKP bija viens no straujākajiem pieauguma tempiem Eiropas Savienībā. Tomēr turpmākā ekonomiskā izaugsme nav iespējama bez stabilas, saliedētas un iekļaujošas sabiedrības. Pārskata periodā savu aktualitāti nav zaudējuši sociāli politiskie jautājumi. Tieši pretēji, tie kļuva vēl nozīmīgāki, ko pierāda arī sociālā drošības tīkla stratēģijas pasākumu turpināšana sociālās aizsardzības, nodarbinātības,

veselības, izglītības un transporta jomās. Šiem pasākumiem 2012.gadā ir plānots atvēlēt 44,6 miljonus latu.

Cilvēkkapitālam mūsdienu pasaulē ir aizvien pieaugoša loma, un tas ir izšķirīgs faktors valstu konkurētspējas nodrošināšanā. Situācija tautsaimniecībā 2011.gadā pakāpeniski uzlabojās, par ko liecina arī darba tirgus atdzīvošanās – reģistrētā bezdarba līmenis kopš 2010.gada marta pakāpeniski samazinās un 2011.gada beigās tas sasniedza zemāko atzīmi kopš 2009.gada vidus. 2012.gada marta beigās reģistrētā bezdarba līmenis bija 11,7 % (132,2 tūkstoši bezdarbnieku).

Tika turpināti un pilnveidotī aktīvās darba tirgus politikas pasākumi darbaspēka prasmju un kvalifikācijas pilnveidošanai. 2011.gadā ieviestajā apmācību kuponu sistēmā (princips „nauda seko bezdarbniekiem”, kas dod iespēju bezdarbniekam vai darba meklētajam pašam izvēlēties mācību iestādi un segt noteiktu mācību maksu) piedalījās pavisam 35 933 bezdarbnieki. Attiecībā uz bezdarbu valdības mērķis īstermiņā ir panākt, lai bezdarba līmenis valstī nostabilizējas un nepārsniedz 10 %. Nēmot vērā ES līmeņa tendencies, arī Latvijā ir aktuāls jautājums par jauniešu bezdarba problēmu risināšanu. Ir izstrādāti pasākumi "Darba vieta jaunietim" un "Atbalsts jauniešu brīvprātīgajam darbam", kuru mērķis ir attīstīt jauniešu praktiskās darba iemaņas, tādējādi stiprinot viņu konkurētspēju darba tirgū. Pasākuma "Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās" ietvaros pašvaldībām dota iespēja pašām noteikt, kuras nelabvēlīgā sociālajā situācijā esošās bezdarbnieku grupas pasākumā iesaistāmas prioritāri (vientuļi vecāki, cilvēki ar invaliditāti, jaunieši u.c.).

Sociālās apdrošināšanas sistēmas uzņemtās saistības pret iemaksu lielumu šajā budžetā, kā arī demogrāfiskā situācija Latvijā rada bažas, ka jau tuvāko piecu gadu laikā sociālais budžets vairs nebūs sabalansējams. Piemaksas pie pensijām par darba stāžu, kuras no šī gada vairs netiek piešķirtas, sastāda 140 miljonu latu lielu finanšu slogu, kas no sociālā budžeta tiks noņemts tikai pēc diviem gadiem – 2014.gadā. Lai nodrošinātu sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāti ilgtermiņā, valdība 2012.gada 27.martā atbalstīja grozījumus likumā "Par valsts pensijām", kuri paredz pakāpeniski paaugstināt pensionēšanās vecumu, sākot no 2014.gada un 2020.gadā sasniedzot 65 gadus; turpmāk pastāvīgi saglabāt iespēju pensionēties priekšlaicīgi; ar 2014.gadu no 10 uz 15 gadiem palielināt minimālo sociālās apdrošināšanas stāžu, kas dod tiesības kvalificēties vecuma pensijas saņemšanai, bet no 2020.gada stāžam būs jābūt 20 gadi un ar 2014.gadu tiks mainīts finanšu avots, no kura maksā piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijām, uz valsts pamatbudžetu. 2011.gada nogalē valdība atbalstīja un Saeima pieņēma grozījumus likumā "Par maternitātes un slīmības apdrošināšanu", nosakot, ka maternitātes un paternitātes pabalsti arī pēc 2012.gada būs 80 % apmērā no personas vidējās sociālās apdrošināšanas iemaksu algas (ierobežojums, kas tika noteikts 2009.gadā uz periodu līdz 2012.gada beigām).

Latvijai būtisks jautājums par demogrāfiju un tautas ataudzes sekmēšanu, jo demogrāfijas rādītāji norāda uz Latvijas iedzīvotāju skaita un dzimstības samazināšanos, kā arī vidējā vecuma rādītāja pieaugumu. Saskaņā ar tautas skaitīšanas rezultātiem Latvijā pērnā gada sākumā dzīvoja 2 074 605 iedzīvotāji, kas ir par 155 tūkstošiem mazāk, nekā tika

uzskatīts līdz šim. Vislielākais iedzīvotāju skaita samazinājums bijis vecuma grupā no 23 līdz 31 gadam, kas ir skaidrojams ar jaunu cilvēku došanos darba meklējumos ārpus valsts. Iedzīvotāju vidējais vecums 2011.gada 1.janvārī bija 41,6 gadi.

Demogrāfijas aktuālie jautājumi risināmi gan ekonomikas atveseļošanās ceļā, gan valsts pārvaldei piedāvājot noteiktus problēmu risinošus instrumentus, sniedzot atbalstu ģimenēm ar bēniem, kā arī uzlabojot sabiedrības reproduktīvo veselību, lai tādējādi sekmētu dzimstības pieaugumu. Manis vadītā Demogrāfisko lietu padome risina starpnozaru problēmas, kas ietekmē valsts demogrāfisko situāciju, un par būtiskākajiem darba kārtības jautājumiem ir izvirzījusi pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamību pašvaldībās. Nākamgad no valsts budžeta plānots novirzīt 23 miljonus latu mērķdotācijām pirmsskolas pedagogu algām 1,5–4 gadu vecu bērnu apmācībai, lai izstrādātu principu "nauda seko bēmam". Savukārt pašvaldības appjemsies nodrošināt bērnudāru pieejamību visiem bēniem. No valsts pamatbudžeta plānots veikt pensiju apdrošināšanas iemaksas no 100 latiem mēnesī. Tādējādi dubultā palielināsies arī vecāku pensijas kapitāls par laiku, kad tiek kopts bērns līdz pusotra gada vecumam. Rosinātās izmaiņas skars vismaz 12 tūkstošus vecāku ik mēnesi. Reproduktīvās veselības jautājumu risināšanā Demogrāfisko lietu padome konceptuāli atbalstījusi konkrētus pasākumus grūtnieču un jaundzimušo aprūpes uzlabošanā, neauglības ārstēšanā un starpnozaru sadarbībā reproduktīvās veselības jomā 7 milj. Ls apmērā, iekļaujot tos Veselības ministrijas izstrādātajā Mātes un bērma veselības uzlabošanas plānā 2012.–2014.gadam.

Viena no valdības prioritātēm ir energoefektivitātes nodrošināšana, piesaistot ES fondu finansējumu. Plānots, ka tādējādi būs iespējams stimulēt ekonomikas izaugsmi, sekmējot būvniecības nozares attīstību, sniedzot nozīmīgu ieguvumu gan valstij kopumā, gan katrai mājsaimniecībai atsevišķi. Šī mērķa īstenošanai ir izstrādātas vairākas energoefektivitātes paaugstināšanas programmas, piesaistot tām gan Kohēzijas fonda, gan Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējumu. Pašlaik šo programmu ietvaros ir noslēgusies 86 daudzdzīvokļu māju un 20 sociālo dzīvojamu māju renovācija, kā arī īstenoti 8 centralizēto siltumapgādes sistēmu energoefektivitātes uzlabošanas projekti. Minētajās programmās arī pašlaik aktīvi turpinās projektu īstenošana. Šajā būvniecības sezonā varētu tikt pabeigti vēl 369 daudzdzīvokļu māju un 39 sociālo dzīvojamu māju renovācijas projekti, kā arī 32 centralizēto siltumapgādes sistēmu energoefektivitātes uzlabošanas projekti.

Lai pašvaldības iesaistītu reformās un ekonomiskās izaugsmes veicināšanā, ir radīti stimuli pašvaldībām veidot pievilcīgu uzņēmējdarbības vidi savā teritorijā un piesaistīt investīcijas, t.sk. ārvalstu investīcijas. Lai pilnvērtīgi sagatavotos 2014.–2020.gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodam, 2012.gada sākumā VARAM apzinājusi pašvaldību un plānošanas reģionu pieprasījumus pēc investīcijām. Ministru kabinetā apstiprināta valsts nostāja par Eiropas Komisijas regulu priekšlikumiem teritoriālās attīstības kontekstā nākamajam programmēšanas periodam. Nodrošināta pašvaldību un plānošanas reģionu metodiskā vadība teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, organizējot apmācību seminārus un izstrādājot metodiskos materiālus. Uz 2012.gada 1.martu 49 pašvaldībām ir spēkā attīstības programmas. Savukārt 30 pašvaldībām ir apstiprināta attīstības programmas pirmā redakcija.

Ne mazāk svarīgi un tūlītēji risināmi jautājumi Latgales reģionā. Lai pārvarētu ilglaicīgās negatīvās ekonomiskās, sociālās un demogrāfiskās tendences un nodrošinātu ekonomikas attīstību un investīciju piesaisti, ir sagatavots Latgales rīcības plāns 2012.–2013.gadam. Rīcības plāna pasākumi paredz atbalstu jaunu uzņēmumu izveidei un uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, lai sekmīgāk piesaistītu ārvalstu un vietējās investīcijas. Kopumā no iedzīvotājiem, uzņēmējiem, pašvaldībām, NVO un ministrijām saņemti vairāk nekā 400 ierosinājumu reģionā veicamajiem pasākumiem uzņēmējdarbībā, izglītībā, infrastruktūras uzlabošanā un citās jomās. No tiem jau šobrīd tiek īstenoti iedrošinoši pasākumi, lai motivētu uzsākt uzņēmējdarbību, sniedzot informāciju par dažādiem atbalsta instrumentiem uzņēmējdarbības uzsācējiem, organizējot jauniešu mācības biznesa ideju formulēšanā, biznesa aprēķinos, ideju īstenošanā Balvu, Rēzeknes, Krāslavas un Alūksnes reģionos.

Latvija ir ieinteresēta un vēlas sniegt ieguldījumu prognozējamas starptautiskās vides tālākā evolūcijā. Ievērojot daļību ES un NATO, Latvija atrodas drošībā un vēlas šo stāvokli saglabāt arī turpmāk.

Latvija aktīvi piedalās Eiropas Savienības nākotnes veidošanā, atbalstot ciešāku ES integrāciju un uzskatot, ka Latvijas vieta ir ES kodolā. Nemot vērā Latvijas mērķi ieviest eiro 2014.gadā, valdības uzdevums ir nodrošināt Latvijas iesaisti jaunajā ekonomikas politikas integrācijas procesā, kas iekļauj eirozonas dalībvalstis un tās eirozonā neietilpst otrs dalībvalsts, kas vēlas pievienoties. Valdība ir aizstāvējusi Latvijas intereses, izstrādājot Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā. Tagad līgums iesniegts Saeimā ratifikācijai. Eiropas semestra ietvaros valdība aicinās Eiropas Komisiju pēc būtības izvērtēt nacionālās reformu programmas stratēģijas *Eiropa 2020* mērķu sasniegšanai.

Valdība strādā, lai vienošanās par ES daudzgadu budžetu 2014.–2020.gadam atspoguļotu Latvijas intereses – Latvijas sociāli ekonomiskajai attīstībai atbilstošas Kohēzijas politikas, kā arī Latvijas interesēm atbilstošas Kopējās lauksaimniecības politikas ieviešanu. Balstoties uz izstrādāto un apstiprināto nacionālo pozīciju, Latvijas intereses tiek pārstāvētas politiku un ekspertu līmenī gan kopīgās diskusijās Briselē, gan divpusējās sarunās. Noticis aktīvs darbs, lai EK un ES dalībvalstīm skaidrotu Latvijas intereses. Ārlietu ministrija iesaistījusies publiskās diskusijās par ES daudzgadu budžetu. Īpaši svarīga ir saskājota valsts augstāko amatpersonu, likumdevēja un izpildvaras (ministru un ministriju), sociālo partneru un nevalstisko organizāciju darbība vienotas, izsvērtas un spēcīgas argumentācijas izmantošanā komunikācijai ar Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu un ES dalībvalstīm. Latvijas pozīcijas formulēšanā un aizstāvībā tiek aktīvi iesaistīti sociālie partneri un nevalstiskās organizācijas.

Ārlietu ministra pakļautībā izveidota sekretariāts Latvijas prezidentūrai ES Padomē ir sācis gatavošanos prezidentūrai, pievēršot uzmanību visiem ar plānoto prezidentūru saistītajiem aspektiem, t.sk. personāla plānošanai un apmācībai, prezidentūrai nepieciešamā finansējuma apzināšanai, prezidentūras kultūras programmas sagatavošanai, kā arī valsts informācijas sistēmas un vienota datortīkla izveidošanai ātras

un drošas ES dokumentu aprites nodrošināšanai. Notiek papildu informācijas iegūšana par iepriekšējo prezidentūru norisi citās ES dalībvalstīs, t.sk. paredzot Latvijas valsts pārvaldes darbinieku stažēšanos ārvalstīs. Tieki izvērtētas sociālo partneru un nevalstisko organizāciju efektīvākās sadarbības formas ar sekretariātu prezidentūras sagatavošanā.

Balstoties uz Saeimas un Ministru kabineta lēmumiem, Latvija turpina dalību NATO operācijā Afganistānā un ES policijas misijā Afganistānā. ES Kopējās drošības un aizsardzības politikā paralēli Austrumu partnerības jautājumiem Latvija turpina atbalstīt civilo un militāro spēju attīstību, kā arī ES gatavību īstenot operācijas. Latvijas eksperti turpinās dalību arī ES civilajās misijās Kosovā un Gruzijā, kā arī ES jūras operācijā pirātisma novēršanai Somālijas piekrastē. Tāpat Latvija turpina sniegt finansiālu ieguldījumu ES militāro operāciju kopējā budžetā (ES militārajai operācijai un jūras operācijām Somālijā un ES militārajai operācijai Bosnijā un Hercegovinā). Latvija piedāvā savas ostas un infrastruktūru ISAF valstu tranzīta nodrošināšanai, t.sk. reversajā virzienā.

Nozīmīgs notikums drošības politikā 2012.gadā būs NATO Čikāgas samits, kur Latvijas prioritāte ir panākt lēmumu par pastāvīgas NATO Gaisa telpas patrulēšanas risinājumu Baltijas valstīs, kā arī kopā ar sabiedrotajiem turpināt NATO Stratēģiskajā koncepcijā noteikto uzdevumu īstenošanu.

Šobrīd valdība strādā pie viena no svarīgākajiem vidēja termiņa dokumentiem – Nacionālā attīstības plāna. Valdība ir atbalstījusi Nacionālā attīstības plāna 2014.–2020.gadam vadmotīvu "Ekonomikas izrāviens". Valstij ir vajadzīgs par sevi drošs, atbildīgs un radošs cilvēks, kas ir spējīgs parūpēties par sevi un citiem un pielāgoties strauji mainīgajai videi. Nacionālā attīstības plāna izstrāde ir būtiska valsts turpmākās attīstības prioritāšu noteikšanai, tostarp, lai panāktu sekmīgu ES finanšu līdzekļu apguvi.

Esam atjaunojuši tautsaimniecības izaugsmi, kas būs pamats Latvijas iedzīvotāju labklājības un dzīves kvalitātes pieaugumam, taču nepieciešams turpināt mērķtiecīgu darbu valsts labklājības un ekonomikas izaugsmei, atbildīgi strādājot visiem kopā – valdībai, valdības sociālajiem un sadarbības partneriem, Saeimas deputātiem un uzņēmējiem, nevalstiskajam sektoram, visai Latvijas tautai. Vēlos uzsvērt, ka Latvijas vieta nav ne Eiropas nomalē, ne uz tās Austrumu tilta, bet gan Eiropu uz priekšu virzošajā kodolā. Eiropa ir Latvijas ģeopolitiskā telpa, ar kuru mūs vieno kopīga vērtību izpratne. Mēs esam gatavi kopā ar citām valstīm atjaunot Eiropas konkurētspēju un strādāt tās drošas nākotnes labā. Mums jāstrādā, lai Latvija būtu kopā ar tām valstīm, kas noteiks Eiropas turpmāko veidošanos. Latvijai jāatbalsta aizvien ciešāka Eiropas valstu sadarbība, vienlaicīgi nodrošinot Latvijas valsts interešu aizstāvību ES kopējās politikas veidošanā un īstenošanā.

Saturs

Saturs	2
Ievads	8
Saīsinājumu saraksts	9
I. Cilvēkkapitāls	11
1. Valdības paveiktais	11
1.1. Sociālās aizsardzības pasākumi	11
1.2. Darba tirgus politikas pasākumi	12
1.3. Demogrāfija	13
1.4. Izglītības sistēmas reformas gaita	14
1.4.1. Skolu tīkla optimizācija	14
1.4.2. Mācību saturā pilnveidošana atbilstoši darba tirgus prasībām	15
1.4.3. Augstākās izglītības sistēmas attīstība	15
1.4.4. Izglītības kvalitātes vērtēšana	15
1.5. Zinātnes attīstības pasākumi	16
1.6. Sporta nozares attīstības pasākumi	16
1.7. Veselības aprūpes sistēma	17
1.7.1. E-veselības sistēmas ieviešana	17
1.7.2. Sabiedrības veselības veicināšanas pasākumi	17
1.7.3. Primārās veselības aprūpes sistēmas stiprināšana	18
1.7.4. Sekundārās veselības aprūpes sistēmas stiprināšana	18
1.7.5. Pacientu līdzmaksājumi un zāļu pieejamība	19
2. Turpmākā rīcība	20
2.1. Sociālās aizsardzības pasākumi	20
2.2. Darba tirgus politikas pasākumi	21
2.3. Demogrāfija	22
2.4. Izglītības un zinātnes attīstība	22
2.4.1. Vispārējā izglītība	22
2.4.2. Profesionālā izglītība	22
2.4.3. Augstākā izglītība	23
2.4.4. Izglītības kvalitātes nodrošināšana un vērtēšana	23
2.4.5. Zinātnē un tehnoloģijas	23
2.4.6. Kultūrizglītība	24

2.4.7. Sporta nozares attīstība	24
2.5. Veselības aprūpes sistēmas darbības uzlabošana	24
II. Inovatīva un efektīva ekonomika	26
1. Valdības paveiktais	26
1.1. Makroekonomiskā situācija (galvenie rādītāji un prognozes)	26
1.1.1. Ekonomikas attīstības tendences	26
1.1.2. Patēriņa cenas	31
1.1.3. Nodarbinātības un bezdarba rādītāji	33
1.1.4. Finanšu tirgus	34
1.1.5. Latvijas Hipotēku un zemes bankas pārveide	38
1.1.6. Vienotās attīstības finanšu institūcijas izveide	38
1.1.7. AS "Parex banka" un AS "Citadele banka"	39
1.2. Makroekonomiskā stabilitāte un valsts budžeta izpilde	40
1.2.1. Latvijas Republikas kredītreitings	40
1.2.2. Konsolidētā kopbudžeta bilance	40
1.2.3. Valsts budžeta izdevumi	42
1.3. Fiskālā disciplīna	43
1.4. Nodokļi un ēnu ekonomikas apkarošana	44
1.5. Starptautiskās aizdevuma programmas izpilde	45
1.6. Ārējā ekonomiskā politika	46
1.7. Eiropas Savienības fondu apguve	47
1.8. Industriālā (nozaru) politika un inovācijas	51
1.9. Uzņēmējdarbības vide un investīcijas	52
1.10. Transports, infrastruktūra un sakaru tehnoloģijas	53
1.10.1. Eiropas Transporta tīkla (TEN-T) politikas pārskatīšana	53
1.10.2. Ostu attīstība un tranzīta veicināšana	54
1.10.3. Dzelzceļa transporta attīstība	54
1.10.4. Gaisa transporta attīstība	55
1.10.5. Jūrniecība	56
1.10.6. Sabiedriskais transports	56
1.10.7. Sakaru tehnoloģiju attīstība un IT drošība	57
1.10.8. Infrastruktūras attīstība	58
1.11. Enerģētikas politika	58

1.12. Būvniecība.....	59
1.13. Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība.....	59
1.13.1. Atbalsta maksājumi un atbalsta pasākumi lauksaimniekiem.....	59
1.13.2. Lauksaimnieku, mežsaimnieku un zivsaimnieku interešu pārstāvniecība	60
1.13.3. Meža nozares attīstība.....	60
2. Turpmākā rīcība.....	60
2.1. Ilgtspējīga fiskālā disciplīna.....	60
2.2. Stabīlas ekonomiskās izaugsmes atjaunošana un eiro ieviešana 2014.gadā	61
2.3. Ārvalstu tiešo investīciju piesaiste un eksporta veicināšanas pasākumi	62
2.4. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana.....	63
2.5. Energoapgādes un energētikas drošības jautājumu risināšana	64
2.6. Industriālās politikas attīstība un inovācijas veicināšana	65
2.7. Transporta, infrastruktūras un sakaru tehnoloģiju attīstība	65
2.7.1. Transporta un tranzīta politikas attīstība.....	65
2.7.2. Gaisa transporta attīstība.....	66
2.7.3. Dzelzceļa attīstība	66
2.7.4. Jūrniecības attīstība.....	66
2.7.5. Sakaru tehnoloģiju attīstība un IT drošība	66
2.8. ES fondu plānošana turpmākajā periodā	66
2.9. Nodokļi un ēnu ekonomika	67
2.10. Būvniecības un mājokļu politikas attīstība	69
III. Efektīva teritoriju pārvaldība, vide un dabas kapitāla saglabāšana	71
1. Valdības paveiktais	71
1.1. Reģionālā politika	71
1.2. Reģionos izmantojamās struktūrfondu programmas, to apgūšana	73
1.3. Vides aizsardzība.....	75
1.4. Sadarbība ar pašvaldībām.....	76
2. Turpmākā rīcība.....	77
2.1. Pasākumi Latgales reģionā	77
2.2. Reģionu attīstības sekmēšana	79
2.3. Vides aizsardzības pasākumi	80
IV. Pārvaldība	82
1. Valdības paveiktais	82

1.1.	Valsts pārvaldē veiktās reformas.....	82
1.1.1.	Atlīdzības politika.....	82
1.1.2.	Optimāla valsts pārvaldes struktūra.....	82
1.1.3.	Izmaiņas personālsastāvā.....	83
1.1.4.	Reformas valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā	84
1.1.5.	Valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšana	85
1.1.6.	Nozaru ministriju savstarpējās sadarbības sekmēšana	86
1.1.6.1.	Vienota cilvēkresursu attīstības politika	86
1.1.6.2.	Pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem	86
1.2.	Tiesiskums.....	86
1.2.1.	Komerctiesiskās vides drošība un stabilitāte	86
1.2.2.	Krimināltiesību reforma.....	87
1.2.3.	Administratīvo sodu sistēmas reforma	87
1.2.4.	Civillikuma modernizācija.....	87
1.2.5.	Tiesu modernizācija.....	88
1.2.6.	Tiesu procesa efektivizācija.....	88
1.2.7.	Maksātnespējas regulējuma pilnveidošana.....	89
1.2.8.	Alternatīvu strīdu risināšanas mehānismu ieviešana	90
1.2.9.	Korupcijas apkarošana.....	90
1.3.	Sabiedrības drošība.....	91
1.4.	Administratīvā sloga mazināšana	92
1.4.1.	Bezmantinieku mantas atsavināšana un kreditoru prasījumu apmierināšana	92
1.4.2.	Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana.....	92
1.4.3.	Valsts pārvaldes sniedzamo pakalpojumu pieejamības vienkāršošana ..	93
1.4.4.	Administratīvo barjeru mazināšana veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem	93
1.4.5.	Dokumentu glabāšanas prasību uzlabošana.....	93
1.5.	Attīstības plānošana.....	93
1.6.	Sadarbība ar valdības sociālajiem un sadarbības partneriem, NVO un citām ieinteresētajām pusēm	95
2.	Turpmākā rīcība	96
2.1.	Eiropas Savienības prezidentūras nodrošināšana	96
2.2.	Valsts pārvaldes darbības efektivitātes palielināšana.....	97

2.2.1. Administratīvā sloga samazināšana.....	97
2.2.2. E-pārvalde un e-pakalpojumu attīstība	98
2.2.3. Korupcijas apkarošana.....	99
2.2.4. Motivācijas un atlīdzības sistēmas pilnveide.....	99
2.2.5. Valsts uzņēmumu pārvaldes reforma.....	99
2.3. Pasākumi sabiedrības līdzdalības sekmēšanai.....	99
2.4. Tiesiskuma stiprināšana	100
2.5. Attīstības plānošanas sistēmas attīstība.....	101
V. Kultūrtelpa	102
1. Valdības paveiktais	102
1.1. Kultūra un kultūras mantojuma saglabāšana.....	102
1.1.1. Latvijas kultūrvides uzlabošana un uzturēšana.....	102
1.1.2. Radošo industriju attīstība	103
1.1.3. Kultūras pieejamība reģionos	104
1.2. Nacionālā identitāte	104
1.2.1. Latviešu valodas nozīmes un izplatības sekmēšana	104
1.2.2. Pilsoniskā izglītība un līdzdalība	105
1.3. Saliedēta sabiedrība	107
1.3.1. Integrācijas pasākumi	107
1.3.2. Dialogs ar mazākumtautībām	107
1.4. Sabiedriskie mediji	107
2.Turpmākā rīcība	108
2.1. Nacionālās identitātes stiprināšana.....	108
2.2. Sabiedrības saliedētības veicināšana (plānotie integrācijas pasākumi).....	108
2.3. Kultūrvides turpmākā attīstība	109
2.4. Kultūras pieejamības sekmēšana.....	110
VI. Latvija pasaule.....	111
1. Valdības paveiktais	111
1.1. Latvijas ārpolitika.....	111
1.1.1. Latvijas interešu pārstāvība starptautiskajās organizācijās.....	111
1.1.1.1. Eiropas Savienība (ES)	111
1.1.1.2. Ziemeļatlantijas līguma organizācija (NATO)	112
1.1.1.3. Eiropas Padome (EP)	113

1.1.1.4. Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO).....	113
1.1.1.5. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD).....	113
1.1.1.6. Pasaules Veselības organizācija (PVO)	114
1.1.1.7. Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO)	114
1.1.2. Sadarbība ar kaimiņvalstīm un stratēģiskajiem partneriem	114
1.1.2.1. Baltijas valstis.....	114
1.1.2.2. ASV.....	115
1.1.2.3. Ziemeļvalstis	116
1.1.2.4. Krievijas Federācija	116
1.1.2.7. ES Austrumu partnerības valstis.....	117
1.1.2.8. Divpusējā sadarbība ar ES dalībvalstīm.....	117
1.1.3. Konsulārā politika.....	118
1.2. Aizsardzības politika	119
1.2.1. Latvijas īstenotā aizsardzības politika	119
1.2.2. Latvijas dalība Transatlantiskajā drošības telpā	119
1.2.3. Sadarbība ar stratēģiskiem partneriem, kopīgās operācijas	120
1.2.4. NBS un Zemessardzes attīstība	121
1.3. Saiknes stiprināšana ar latviešu diasporu ārvalstīs.....	121
1.4. Latvijas tēla veidošana un popularizēšana ārvalstīs	122
2. Turpmākā rīcība.....	122
2.1. Eiropas Savienība	122
2.2. Latvijas pozīcija transatlantiskajā drošības telpā	123
2.3. Latvijas interešu pārstāvība citās starptautiskajās organizācijās	123
2.4. Konsulāro funkciju veikšana	124
2.5. Latvijas tēls ārvalstīs un saikne ar tautiešiem	124

Ievads

Saeimas kārtības ruļļa 118.¹ panta pirmā daļa paredz, ka Ministru prezidents ne vēlāk kā 1.martā rakstveidā iesniedz Saeimā ikgadējo ziņojumu par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību. Savukārt, ja paredzētajā ziņojuma iesniegšanas dienā Ministru prezidents šajā amatā ir mazāk par sešiem mēnešiem, viņš minēto ziņojumu iesniedz *ne vēlāk kā deviņus mēnešus pēc stāšanās amatā*. Ievērojot, ka Valda Dombrovska trešā vadītā valdība darbu uzsāka 2011.gada 25.oktobrī, pēc 2011.gada 17.septembrī notikušajām 11.Saeimas ārkārtas vēlēšanām, ikgadējā ziņojumā iekļautais *pārskata periods ir no 2011.gada 25.oktobra*.

Saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma 15.panta piekto daļu *Ministru prezidents ziņo Saeimai par Deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību un rīcības plāna izpildi vismaz reizi gadā*.

Pamatojoties uz minētajām likuma normām, *Ziņojuma struktūra veidota atbilstoši Deklarācijā* par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību *norādītajām 6 prioritārajām valdības darbības jomām*: cilvēkkapitāls, inovatīva un efektīva ekonomika, efektīva teritoriju pārvaldība, vide un dabas kapitāla saglabāšana, pārvaldība, kultūrtelpa, Latvija pasaule. Līdz ar to Ziņojumā apkopoti valdības horizontālie, visām nozarēm būtiskākie paveiktie darbi, kā arī uzsāktie un iecerētie darbi, kas tiks īstenoti valdības pilnvaru termiņa laikā, koncentrējoties uz Valdības deklarācijā izvirzītajām prioritātēm turpmākajiem trīs gadiem, kas vērstas uz stabili un ilgtspējīgu Latvijas attīstību, saliedētu un iekļaujošu sabiedrību, tiesisku un efektīvu valsts pārvaldes darbu, kā arī tautas ataudzes un reģionu attīstības sekmēšanu. Vienlaikus Ziņojumā iekļauta informācija par Deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību un rīcības plāna izpildi.

Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likuma 12.panta devīto daļu Ministru prezidents *savā ikgadējā ziņojumā* Saeimai par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību *ietver pārskatu par valsts attīstības plānošanas sistēmas darbību*. Līdz ar to Ziņojuma attiecīgajās sadaļās ietverta informācija par valsts attīstības plānošanas sistēmas darbību kopumā.

Saīsinājumu saraksts

ĀIPL – Ārvalstu investoru padome Latvijā

AizM – Aizsardzības ministrija

ĀM – Ārlietu ministrija

AS – akciju sabiedrība

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

EK – Eiropas Komisija

EM – Ekonomikas ministrija

EP – Eiropas Parlaments

ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES – Eiropas Savienība

FM – Finanšu ministrija

IeM – Iekšlietu ministrija

IKP – iekšzemes kopprodukts

IKVD – Izglītības kvalitātes valsts dienests

ISAF – Starptautisko drošības atbalsta spēku operācija Afganistānā

IUB – Iepirkumu uzraudzības birojs

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

KM – Kultūras ministrija

KNAB – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

KPFI – Klimata pārmaiņu finanšu instruments

LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija

LDz – VAS "Latvijas dzelzceļš"

LIĀS – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra

LIC – valsts aģentūra "Latvijas Infektoloģijas centrs"

LM – Labklājības ministrija

LNB – Latvijas Nacionālā bibliotēka

LPS – Latvijas Pašvaldību savienība

LTRK – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

LVA – Latviešu valodas aģentūra

MK – Ministru kabinets

MKK – Ministru kabineta komiteja

NATO – Ziemeļatlantijas līguma organizācija

PKC – Pārresoru koordinācijas centrs

PVN – pievienotās vērtības nodoklis

RPP – Reģionālās politikas pamatnostādnes 2020.gadam

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SIF – Sabiedrības integrācijas fonds

SM – Satiksmes ministrija

SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs

TEN-T – Eiropas Transporta tīkls

TM – Tieslietu ministrija

UR – Uzņēmumu reģistrs

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VAS – valsts akciju sabiedrība

VBTS – vienotā biļešu tirdzniecības sistēma

VID – Valsts ienēmumu dienests

VK – Valsts kanceleja

VM – Veselības ministrija

VSS – Valsts sekretāru sanāksme

ZM – Zemkopības ministrija

I. Cilvēkkapitāls

1. Valdības paveiktais

1.1. Sociālās aizsardzības pasākumi

Turpinot 2011.gadā realizēt *Sociālās drošības tīkla stratēģijas* pasākumus sociālās aizsardzības, nodarbinātības, veselības, izglītības un transporta (pārvadājumu) jomā, MK izvērtēja sociālo situāciju un 2011.gada novembrī vienojās par 2012.gadā atbalstāmajiem pasākumiem, atvēlot tam 44,6 milj. latu. Sociālās drošības tīkla pasākumi izglītības jomā pilnībā tika pārnesti uz valsts budžetu. Veselības pakalpojumu apmaksu Stratēģijas ietvaros turpmāk paredzēta tikai trūcīgām personām. Labklājības jomā MK ar pašvaldībām panāca vienošanos par to, ka pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai 50 % apmērā tiek līdzfinansēts visa 2012.gada garumā, bet dzīvokļa pabalsts 20 % apmērā – līdz 2012.gada aprīļa beigām, kad praktiski beidzas apkures sezona. Turpmākos izdevumus dzīvokļa pabalstam pašvaldības segs no sava budžeta.

Koncepcijas par sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāti ilgtermiņā īstenošanai 2011.gada nogalē MK atbalstīja un Saeima pieņēma grozījumus likumā "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu", nosakot, ka maternitātes un paternitātes pabalsti arī pēc 2012.gada būs 80 % apmērā no personas vidējās sociālās apdrošināšanas iemaksu algas (ierobežojums, kas tika noteikts 2009.gadā uz periodu līdz 2012.gada beigām).

Pensiju sistēmas stabilitātei MK 2012.gada 27.marta sēdē atbalstīja grozījumus likumā "Par valsts pensijām", kuri atbilstoši izmaiņām Koncepcijā par sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāti ilgtermiņā, ko MK akceptēja 2012.gada 28.februārī, paredz šādas izmaiņas – pensionēšanās vecumu sākt pakāpeniski paaugstināt jau no 2014.gada, 2020.gadā sasniedzot 65 gadus; turpmāk pastāvīgi saglabāt iespēju pensionēties priekšlaicīgi; ar 2014.gadu no 10 uz 15 gadiem palielināt minimālo sociālās apdrošināšanas stāžu, kas dod tiesības kvalificēties vecuma pensijas saņemšanai, bet no 2020.gada stāžam būs jābūt 20 gadu, un ar 2014.gadu mainīt finanšu avotu, no kura maksā piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijām, uz valsts pamatbudžetu.

Sākts darbs, lai mainītu pašvaldību sociālās palīdzības sistēmu. Reformas mērķis ir, izveidojot uz klientu atgriešanu darba tirgū orientētu sociālā atbalsta sistēmu, tās ietvaros sniedzamos atbalsta pasākumus padarīt mērķtiecīgākus un elastīgākus. LM pašlaik gatavo *koncepciju par sociālās palīdzības sistēmas reformu* ar vairākiem risinājuma variantiem.

Lai piesaistītu papildu finansējumu ārkārtas situācijas novēršanai valsts nodrošināto tehnisko palīglīdzekļu jomā¹, MK 2011.gada nogalē atbalstīja LM priekšlikumu un piešķīra papildu finansējumu 706 710 latu apmērā, kas dos iespēju samazināt rindu un nodrošināt tehniskos palīglīdzekļus vēl vidēji 7980 personām.

Turpinot iesākto dzimumu līdztiesības jomā, MK 2012.gada janvārī apstiprināja *Plānu dzimumu līdztiesības īstenošanai 2012.–2014.gadam*. Plānā iekļauti tikai tādi pasākumi, kuru īstenošanai nav nepieciešami papildu valsts budžeta līdzekļi un kuri paredzēti dzimumu lomu un stereotipu mazināšanai, sieviešu un

¹ Uz 2011.gada 1.septembri rindā gaidīja 10 909 personas

vīriešu veselīga un videi draudzīga dzīvesveida veicināšanai, ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū sekmēšanai.

1.2. Darba tirgus politikas pasākumi

Situācija tautsaimniecībā pakāpeniski uzlabojas, par ko liecina arī darba tirgus atdzīvošanās – reģistrētā bezdarba līmenis no 14,5 % 2011.gada 31.janvārī pazeminājās līdz 11,5 % 2011.gada 31.decembrī.

2011.gadā tika turpināti un pilnveidoti aktīvās darba tirgus politikas pasākumi darbaspēka prasmju un kvalifikācijas pilnveidošanai. Ieviesta apmācību kuponu sistēma – princips "nauda seko bezdarbniekiem", kas izpaužas tādā veidā, ka bezdarbnieks vai darba meklētājs pats izvēlas mācību iestādi un Nodarbinātības valsts aģentūra mācības noteiktā vērtībā apmaksā. Apmaksas garantijai kalpo minētais kupons. 2011.gadā apmācību pasākumos piedalījās pavisam 35 933 bezdarbnieki.

Apsteidzot EK aicinājumu ES dalībvalstīm īpašu uzmanību veltīt jauniešu bezdarba problēmas risināšanai, jau 2011.gadā izstrādāti jauni pasākumi "*Darba vieta jaunietim*" un "*Atbalsts jauniešu brīvprātīgajam darbam*", kuru mērķis ir attīstīt jauniešu praktiskās darba iemājas, tādējādi stiprinot viņu konkurētspēju darba tirgū. Šajos pasākumos 2011.gadā piedalījās 1481 jaunietis. Jānorāda, ka iesaiste pasākumā "*Darba vieta jaunietim*" veicina pastāvīgas darba vietas izveidi un jauniešu pastāvīgu nodarbinātību, jo darba devējam ar jaunieti jāslēdz darba līgums. Tādējādi dalībai pasākumā lielākoties piesakās tie darba devēji, kuriem ir motivācija ilglaicīgi, arī beidzoties pasākumam, atbalstīt jaunieti un attīstīt viņa spējas konkrētās profesijas apguvē.

Savukārt, iesaistoties dalībvalstu aktivitātēs saistībā ar minēto aicinājumu, ar Ministru prezidenta rīkojumu tika izveidota rīcības grupa, kura izstrādāja priekšlikumus jauniešu nodarbinātības veicināšanai, lai tos iekļautu aktualizētajā Latvijas Nacionālajā reformu programmā stratēģijas ES 2020 īstenošanai. Priekšlikumos uzsvars likts uz jauniešu bezdarbnieku kā īpašas mērķa grupas akcentēšanu aktīvās darba tirgus politikas pasākumos, kuri nav domāti speciāli jauniešiem.

Pasākuma "*Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās*" vietā, lai īpaši atbalstītu bezdarbniekus, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu, ar 2012.gadu atjaunoti algotie pagaidu sabiedriskie darbi, ko finansē no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem un kuru ietvaros par šiem bezdarbniekiem tiek veiktas iemaksas pensiju apdrošināšanai. Pašvaldībām dota iespēja pašām noteikt, kuras nelabvēlīgā sociālajā situācijā esošās bezdarbnieku grupas pasākumā iesaistāmas prioritāri (piemēram, vientuļi vecāki, cilvēki ar invaliditāti, jaunieši). Pasākumā uz 2012.gada 16. aprīli iesaistīti jau 9082 dalībnieki.

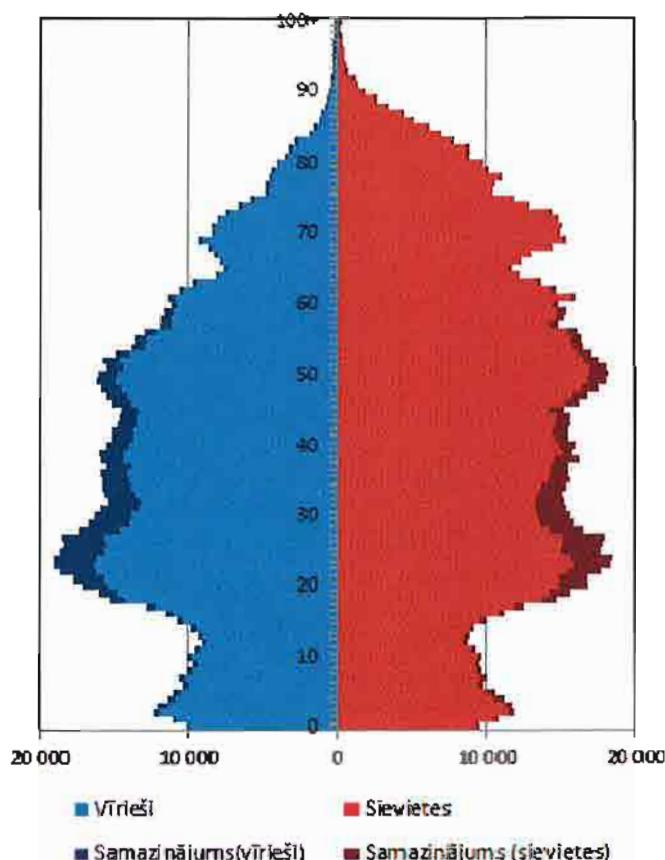
Nodarbinātības veicināšanai izveidota EM, LM un IZM darba grupa, lai izstrādātu nodarbinātības politikas institucionālo ietvaru, kas kalpos par pamatu līdzšinējo nodarbinātības atbalsta pasākumu izvērtēšanai.

Eiropas Nodarbinātības Komitejas organizētās 2012.gada pieredzes apmaiņas programmas ietvaros 2012.gada 26.–27.aprīlī Latvijā notika citu ES dalībvalstu plaši apmeklēts savstarpējās mācīšanās pasākums, lai apmainītos ar pieredzi krīzes apstākļiem piemērotu aktīvās nodarbinātības pasākumu īstenošanā. Latvija iepazīstināja ar pieredzi, kas 2009.–2011.gadā gūta, īstenojot apjomīgu pasākumu "*Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās*" tādām personām, kuras nesaņēma bezdarbnieka pabalstu un vēlējās iegūt vai uzturēt darbam nepieciešamās praktiskās iemājas.

1.3. Demogrāfija

EM 2012.gada 21.februārī informēja MK par 2011.gada Tautas skaitīšanas galvenajiem rezultātiem, kā arī iepazīstināja ar priekšlikumiem par nākamās Latvijas tautas skaitīšanas norisi un nepieciešamajiem tās sagatavošanas pasākumiem. Saskaņā ar Tautas skaitīšanas rezultātiem Latvijā pērnā gada sākumā dzīvoja 2 074 605 iedzīvotāji, kas ir par 155 tūkstošiem mazāk, nekā tika uzskatīts. Vislielākais iedzīvotāju skaita samazinājums bijis vecuma grupā no 23 gadiem līdz 31 gadam, kas ir skaidrojams ar jaunu cilvēku došanos darba meklējumos ārpus valsts. Nemot vērā, ka jauni cilvēki reproduktīvā vecumā aizbrauc, samazinās arī dzimstība. Ja vēl 2008.gada laikā bija dzimuši gandrīz 24 tūkstoši bērnu, tad 2010.gadā šis rādītājs samazinājās līdz 19,2 tūkstošiem. Tādā veidā sabiedrība noveco, un iedzīvotāju vidējais vecums 2011.gada 1.janvārī bija 41,6 gadi.

1.attēls. Iedzīvotāju dzimuma un vecuma struktūra 2011.gada 1.janvārī un iedzīvotāju skaita samazinājums, salīdzinot ar iepriekš publicētajiem datiem.

2011.gada pavasarī izveidota Demogrāfisko lietu padome Ministru prezidenta vadībā, kura ir būtisks institucionālais instruments augsta līmeņa pārstāvniecībā, lai risinātu nozaru un sevišķi starpnozaru problēmas, kas ietekmē valsts demogrāfisko situāciju.

Jautājums, kam Padome 2011. un 2012.gadā pievērsa īpašu uzmanību, atzīstot par risināmu nekavējoties, ir pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamība pašvaldībās, sevišķi Rīgā un novados ap Rīgu. 2012.gada 4.aprīļa sēdē Padome vienojās atbalstīt

principu "Nauda seko bērnam", kā arī no nākamā gada dubultot sociālās iemaksas pensijas kapitālā vecākiem, kuri kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam. Princips "Nauda seko bērmam" paredz, ka visiem pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarētiem bēniem "sekos" vienāds naudas apjoms līdz pakalpojuma sniedzējam neatkarīgi no tā, vai pirmsskolas izglītības iestāde ir pašvaldības dibināta vai privāta, atbilstoši "pakalpojumu grozam". Nauda "sekos" arī norēķinos ar citu pašvaldību. Piedāvātais variants paredz, ka valsts "pakalpojumu groza" ietvaros atbalstīs pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu darbību, līdzfinansējot pedagogu atalgojumu. Plānots nākamgad no budžeta piešķirt papildu 23 milj. latu pedagogu algām bērnu 1,5-4 gadu vecumā apmācībai. Savukārt pašvaldību "pakalpojumu groza" daļā ietilps finansējums, kas ietvers pārējā administratīvā personāla atalgojumu, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra u.c. izdevumus atbilstoši pašvaldību saistošajos norēķinos iekļautajām pozīcijām. Vecāku "pakalpojumu groza" daļā galvenokārt ietilps ēdināšanas izdevumi. Lai realizētu šo ieceri, nepieciešami grozījumi vairākos normatīvajos aktos, tai skaitā Vispārējās izglītības likumā. Plānotā iecere dubultot summu, no kuras tiktu veiktas sociālās iemaksas pensijas kapitālā vecākiem, kuri kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam, skars vismaz 12 tūkstošus vecāku ik mēnesi. Aprēķini liecina, ka šāda risinājuma ieviešanai, sākot ar 2013.gadu, papildus ik gadu nepieciešams finansējums 1,48 milj. latu apmērā.

Otrs būtiskākais Padomes dienas kārtības jautājums ir par reproduktīvo veselību – par mātes un bērna veselību, abortu prevenciju un Latvijas iedzīvotāju reproduktīvās veselības stāvokli, kas būtiski var ietekmēt dzimstības rādītājus. Padome tālākai virzībai konceptuāli atbalstīja VM piedāvātos pasākumus situācijas uzlabošanai 7 milj. latu apmērā, un VM tos iekļāva "Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānā 2012.–2014.gadam", kas paredz konkrētus pasākumus grūtnieču un jaundzimušo aprūpes uzlabošanā, neauglības ārstēšanā un starpnozaru sadarbībā reproduktīvās veselības jomā. VM 2012.gadu ir pasludinājusi par "Mātes un bērna veselības gadu Latvijā".

Lai ar finanšu instrumentu palīdzību netieši sekmētu dzimstību, FM ir izstrādājusi grozījumus likumā "*Par nekustamā īpašuma nodokli*", kuri cita starpā paredz nodokļa atvieglojumu 50 % apmērā par dzīvojamo māju vai dzīvokli un tam piekrītošo zemi personām, kurām ir 3 vai vairāk bērnu, kuriem ir kopīga deklarētā dzīvesvieta. Plānots, ka grozījumi stāsies spēkā 2013.gada 1.janvārī. Savukārt LM piedāvājusi risinājumu sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros, lai sniegtu papildu atbalstu pie pensijas par izaudzinātajiem bēniem.

1.4. Izglītības sistēmas reformas gaita

1.4.1. Skolu tīkla optimizācija

Laikposmā no 2011.gada oktobra līdz 2012.gada 26.martam IZM ir saskaņojusi pašvaldību lēmumus par piecu vispārējās izglītības iestāžu reorganizāciju, piecu vispārējās izglītības iestāžu slēgšanu un vienas vispārējās izglītības iestādes dibināšanu.

IZM sadarbībā ar sociālajiem un sadarbības partneriem izstrādā priekšlikumus mazo skolu saglabāšanas programmai, nosakot mazo skolu definēšanas kritērijus, nepieciešamo izglītības piedāvājumu skolēnam, kā arī veicot aprēķinus, kāds ir nepieciešamais finansējums uz vienu bērnu kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai.

Laikposmā no 2011.gada oktobra līdz 2012.gada 27.martam IZM ir nodevusi pašvaldībai vienu profesionālās izglītības iestādi, kā arī vienai izglītības iestādei atteikusi profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu.

IZM sadarbībā ar sociālajiem un sadarbības partneriem ir uzsākusi darbu pie jaunu kritēriju izveides profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanai profesionālās izglītības iestādēm.

1.4.2. Mācību satura pilnveidošana atbilstoši darba tirgus prasībām

Turpinās jaunu standartu ieviešana pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā, lai nodrošinātu uz efektīvu izglītības kvalitātes paaugstināšanu vērstas izmaiņas vispārējā izglītībā. Daudz lielāka vērtība pievērsta pamatprasīmu apgūšanai un lietojumam reālās dzīves situācijās, kā arī skolēnu pētnieciskajai darbībai un cilvēka, sabiedrības un vides mijiedarbības aspektiem, veicinot izpratni un atbildību lēmumu pieņemšanā.

IZM sadarbībā ar nozaru ekspertu padomēm (nozaru organizācijām, arodbiedrību organizācijām, valsts institūcijām) veic nozaru izpēti, nosakot nozares pētāmos sektorus, nozares attīstības tendencies, nodarbināto skaita pieaugumu tuvākajos gados un nepieciešamās kvalifikācijas.

2012.gada 1.ceturksnī KM ir sagatavojuusi kultūrizglītības sistēmas reformu plānu un izveidojuusi darba grupu strukturālo reformu sagatavošanai vidējās profesionālās kultūrizglītības līmenim, izglītības piedāvājuma saskaņošanai ar darba tirgus prasībām. Ir sagatavots koncepcijas projekts par profesionālās kultūrizglītības sistēmas attīstību, paredzot nacionālo kompetenču centru izveidi.

1.4.3. Augstākās izglītības sistēmas attīstība

Īstenojot ESF aktivitāti "Studiju programmu satura un īstenošanas uzlabošana un akadēmiskā personāla kompetences pilnveidošana", ir turpinājies studiju programmu starptautiskās izvērtēšanas process. Laikposmā no 2011.gada 26.septembra līdz 2012.gada 20.martam atbilstoši "Latvijas izglītības klasifikācijā" noteiktajiem 28 studiju virzieniem ir izvērtētas 360 studiju programmas 17 studiju virzienos.

Sekmējot augstākās izglītības internacionalizāciju, apstiprināti MK 2012.gada 24.janvāra noteikumi Nr.68 "Stipendiju piešķiršanas kārtība ārzemniekiem", kas nosaka kārtību, kādā ārzemnieks, kurš vēlas studēt Latvijas augstskolā, var pretendēt uz Latvijas valsts stipendiju.

1.4.4. Izglītības kvalitātes vērtēšana

Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) ir nodrošinājis regulāru izglītības kvalitātes vērtēšanu un pašvērtēšanu, kā arī pilnveidojis izglītības kvalitātes vērtēšanu. IKVD izglītības kvalitātes vērtēšanas procesā ir iesaistījis nozaru ekspertus un speciālistus, tā nodrošinot izglītības kvalitātes atbilstības sabiedrības un darba tirgus prasībām novērtēšanu un izglītības kvalitātes nepieciešamo uzlabojumu identificēšanu. IKVD ir nodrošinājis izglītības kvalitātes novērtēšanas ekspertu izglītošanu vienotas izpratnes veidošanai par izglītības iestāžu darbības kvalitātes vērtēšanas principiem, veicinot vienotu pieejumu kvalitātes vērtēšanā.

Izmantojot darbības programmas "Cilvēkressursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.2.2.3.2.apakšaktivitātes "Aībalsts izglītības pētījumiem" līdzekļus, Latvija turpina dalību vairākos starptautiskos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) pētījumos, kas saistīti ar izglītības kvalitāti un mācību vidi. No Latvijas puses pētījumus koordinē Valsts izglītības attīstības aģentūra sadarbībā ar Latvijas Universitātes pētniekiem.

1.5. Zinātnes attīstības pasākumi

Lai veiktu zinātnisko institūciju starptautisku izvērtēšanu un turpmāk piešķirtu valsts budžeta līdzekļus tikai konkurētspējīgām valsts zinātniskajām institūcijām, IZM izstrādā nepieciešamo dokumentāciju, lai nodrošinātu neatkarīgas starptautiskas institūcijas piesaisti. Minētā dokumentācija tiek saskaņota ar visām iesaistītajām institūcijām.

Savukārt, lai nodrošinātu deklarācijas izpildi, nacionālā līmeņa zinātniskās izcilības sekmēšanai un stiprināšanai un zinātnisko resursu koncentrēšanai 2011.gada decembra beigās tika parakstīti līgumi par deviņu valsts nozīmes pētniecības centru (VNPC) izveidošanu un piešķirti avansa maksājumi VNPC darbības uzsākšanai. Ar 2012.gada februāri tiek rīkotas regulāras VNPC vadītāju tikšanās ar izglītības un zinātnes ministru, lai pārrunātu VNPC ietvaros plānoto teritoriāli telpisko attīstību un resursu koncentrāciju konkurētspējīgu pētījumu veikšanai. Papildus tam nodrošināta zinātnieku sadarbība ar komersantiem EUREKA, EUROSTARS un ARTEMIS projektu īstenošanas ietvaros.

IZM sadarbībā ar ĀM turpina darbu pie Eiropas līmeņa pētniecības infrastruktūras – Baltijas Inovatīvās pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūras (BIRTI) – izveides konkurētspējīgu tehnoloģiju attīstībai Baltijas reģionā. Latvijas, Lietuvas un Igaunijas premjerministru tikšanās laikā organizētas pārrunas par savstarpēji koordinētu Eiropas līmeņa izcilības platformas izveides nepieciešamību. EK pārstāvniecības ēkā organizētas divas tikšanās Latvijas, Lietuvas un Igaunijas zinātnes un atbildīgo ministriju pārstāvju līmenī.

IZM ir uzsākusi darbu pie kritēriju izstrādes un saskaņošanas ar sociālajiem partneriem ESF aktivitātes 1.1.1.2. "Cilvēkresursu piesaiste zinātnei" 2.projektu atlases kārtas organizēšanai. Atbalstu plānots īstenot atklāta konkursa veidā, lai ar 2013.gadu Zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētās zinātniskās institūcijas varētu uzsākt jaunu zinātnisko grupu izveidi un doktorantu, jauno zinātnieku un reemigrējošo zinātnieku piesaisti pētniecībai Latvijā.

Veicinot siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošu produktu un tehnoloģiju attīstību un zināšanu un tehnoloģiju pārnesi Latvijā, Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (KPFI) ietvaros pārskata periodā pabeigli četri projekti par KPFI līdzfinansējumu 0,42 milj. latu apmērā un turpinās desmit projektu īstenošana par KPFI līdzfinansējumu 0,88 milj. latu apmērā.

1.6. Sporta nozares attīstības pasākumi

Lai noteiktu skaidrus un caurskatāmus valsts finansējuma piešķiršanas kritērijus profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai, apstiprināti Ministru kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumi Nr.1036 "Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas". Minētie noteikumi ne tikai nodrošina pašvaldību un privātajām akreditētajām profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm vienlīdzīgas iespējas pretendēt uz valsts finansējumu, bet arī nosaka konkrētus kritērijus un formulas, pēc kurām tiek aprēķināts piešķiramā valsts līdzfinansējuma (dotācijas) apmērs, tādējādi pilnībā izslēdzot subjektīvo faktoru dotācijas piešķiršanā.

Ie arī precizēta kārtība un kritēriji, kādā Latvijas sportistiem, viņu treneriem, sportistus apkalpojošiem sporta darbiniekiem un attiecīgajām sporta federācijām piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, un naudas balvu apmērs. Papildus tam IZM ir uzsākusi darbu pie Sporta politikas pamatnostādņu 2013.–2020.gadam izstrādes.

Lai izvērtētu Murjāņu sporta ģimnāzijas turpmākās attīstības iespējas, ir izveidota darba grupa, lai sagatavotu priekšlikumus par Murjāņu sporta ģimnāzijas turpmākās attīstības iespējām.

No 2012.gada 6.jūlijā līdz 8.jūlijam Latvijā (Liepājā, Ventspilī, Jūrmalā, Rīgā, Limbažos, Aizputē, Grobiņā un Usmā) ir plānots organizēt valsts nozīmes kompleksās sporta sacensības – Latvijas III olimpiādi.

2011.gada nogalē rasta iespēja piešķirt papildu valsts budžeta līdzekļus biedrībai "Latvijas Motosporta federācija", lai segtu 2012.gada pasaules čempionāta motokrosā MX1 klasē Latvijas *Grand Prix* licences maksājumu 210 841 lata apmērā un 2014.gada Nāciju Motokrosa licences maksājuma pirmo daļu 140 561 lata apmērā.

1.7. Veselības aprūpes sistēma

1.7.1. E-veselības sistēmas ieviešana

Latvija e-veselības sistēmas ieviešanu ir definējusi kā valsts prioritāru ilgtermiņa programmu veselības aprūpes sistēmas pilnveidošanai, ar informācijas tehnoloģiju palīdzību nodrošinot principiāli jaunu pieeju medicīnas ierakstu un pacienta datu pieejamībai ārstniecības procesu ietvaros. Šobrīd valsts mērogā par e-veselības sistēmas ieviešanu atbildīgā iestāde ir Nacionālais veselības dienests (NVD).

Ir pagājis gads, kopš iedzīvotāji informāciju par savu veselību var iegūt, izmantojot arī veselības nozares e-pakalpojumus valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv. Šajā portālā iedzīvotāji var izmantot šādus pakalpojumus: "Mani valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi", "Mani dati cukura diabēta pacientu reģistrā", "Manu jaundzimušo bērnu dati", "Mans ģimenes ārsts". Gada laikā šos e-pakalpojumus iedzīvotāji lietojuši 77631 reizi, un tie ir vieni no visvairāk lietotajiem pakalpojumiem šajā portālā.

Šobrīd NVD atbildībā tiek turpināta trīs ERAF līdzfinansētu I kārtas e-veselības projektu realizācija – "Elektroniskās veselības kartes un integrācijas platformas informācijas sistēmas izveide, 1. posms"; "Elektroniskās apmeklējumu rezervēšanas izveide (e-pieraksts), veselības aprūpes darba plūsmu elektronizēšana (e-nosūtījumi) 1. posms, sabiedrības veselības portāla izveide, informācijas drošības un personas datu aizsardzības nodrošināšana"; "Elektronisko recepšu informācijas sistēmas izveides 1. posms".

2012.gada 28.martā portālā eprasmes.lv tiešsaistē bija iespējams vērot veselības nozares e-pakalpojumu prezentāciju. E-pakalpojumi tiešsaistē tika prezentēti e-prasmju nedēļas ietvaros, kas norisinājās no 2012.gada 26.marta līdz 30.martam visā Latvijā. Šīs nedēļas mērķis bija attīstīt informācijas sabiedrību un veicināt e-prasmju apgūšanu.

1.7.2. Sabiedrības veselības veicināšanas pasākumi

2011.gada 14.novembrī VM ar preses konferenci tika atklāts veselības veicināšanas pasākumu cikls skolās, kura laikā sabiedriskās organizācijas "Dzīvo veselīgi!" pārstāvji skolas vecuma bērniem un pusaudžiem skaidroja sportiska dzīvesveida un veselīga uztura nozīmi.

VM ir izstrādājusi Imunizācijas plānu 2012.–2014.gadam, kura mērķis ir noteikt īstenojamo pasākumu kopumu, lai sabiedrībā palielinātu vakcinācijas aptveri pret vakcīnregulējamām slimībām, kā arī Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plānu 2012.–2014.gadam. Rīcības plāna mērķis ir nodrošināt plānotu, saskaņotu un koordinētu pasākumu veikšanu, lai sekmētu alkoholisko dzērienu kaitējuma mazināšanu sabiedrības veselībai, un tas ir izstrādāts

atbilstoši Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2011.–2017.gadam noteiktajam uzdevumam, kurš paredz mazināt neinfekcijas slimību riska faktorus.

Ir noteiktas uztura normas izglītības iestāžu izglītojamiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientiem un ārstniecības iestāžu pacientiem (MK 13.03.2012. noteikumi Nr.172). Noteikumi paredz, ka no izglītojamo, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāžu klientu un ārstniecības iestāžu pacientu uztura izslēdzami vai ierobežojami ir tādi pārtikas produkti, kas nav vērtīgs olbaltumvielu avots, bet satur daudz sāls, tauku, pārtikas piedevu, kas ir ierobežojamas šo iedzīvotāju grupu ikdienas uzturā. Noteiktās uztura normas izglītības iestādēs būs jāpiemēro no 2012.gada 1.jūnija, savukārt sociālās aprūpes un ārstniecības iestādēs – no 2013.gada 1.janvāra.

Lai paaugstinātu iedzīvotāju zināšanu līmeni ar veselību saistītos jautājumos, kā arī motivētu padarīt savu dzīvesveidu veselīgāku, izstrādāti ieteikumi veselības veicināšanas un profilakses darbu attīstībai pašvaldībā. Katrā pašvaldībā tiks deleģēta kontaktpersona veselības veicināšanas jautājumos, un VM turpmāk koordinēs veselības veicināšanas darbu pašvaldībā ar šo personu starpniecību. Šobrīd pašvaldības ir deleģējušas 68 kontaktpersonas.

1.7.3. Primārās veselības aprūpes sistēmas stiprināšana

Sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros tiek nodrošināta iespēja ģimenes ārstu praksēm piesaistīt otru māsu. Otra māsa aicina pacientus uz profilaktiskajām apskatēm, izglīto ģimenes ārsta pacientus par veselīgu dzīvesveidu, fiziskajām aktivitātēm, nodrošina hronisko pacientu aprūpi un izglītošanu (apmācību) ģimenes ārsta praksē, kā arī otrai māsai ir uzdevums apzināt pie ģimenes ārsta reģistrētos trūcīgos pacientus. Ir palielinājies to ģimenes ārstu prakšu skaits, kurām ir piesaistīta otra māsa. No visām ģimenes ārstu praksēm 2011.gadā, to ģimenes ārstu prakšu skaits, kurām piesaistīta otra māsa, veidoja 34 %.

Lai informētu iedzīvotājus par medicīniskās palīdzības saņemšanas daudzveidību un medicīnisko dienestu darba specifiku, VM 2012.gada sākumā uzsāka sabiedrības informēšanas kampaņu "Jūties švaki? – Ne vienmēr ir tik traki!". Kampaņas pamatā ir dažādu saslimšanas situāciju atainojums un skaidrojumi par ieteicamo rīcību, lai ātri un kvalitatīvi saņemtu medīku palīdzību. Mērķis ir gan informēt par to, ka ir vairākas iespējas, kur vērsties pēc kvalificētu medīku padoma vienkāršāku saslimšanu gadījumos, piemēram, sazināties ar savu ģimenes ārstu, pašam doties uz tuvāko ārstniecības iestādi vai arī zvanīt uz ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni 66016001, gan arī atgādināt, kādās situācijās neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšana ir būtiska, lai glābtu cilvēka dzīvību.

2012.gada 3.februārī ar VM rīkojumu Nr.22 tika izveidota darba grupa, lai izvērtētu esošo ģimenes ārsta darbības kvalitātes brīvprātīgā novērtējuma un maksājumu sadales metodiku un sagatavotu priekšlikumus tās pilnveidošanai.

1.7.4. Sekundārās veselības aprūpes sistēmas stiprināšana

1.7.4.1. Ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu attīstība

Sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros attiecībā pret 2011.gadu nodrošināts finansējuma palielinājums 2012.gadā hroniski slimīgo pacientu mājas aprūpes nodrošināšanai par 805 750 latiem. Palielinot finansējumu, mājas aprūpē sniegto pakalpojumu klāsts no 2012.gada paplašināts, nodrošinot papildu iespēju pacientiem pēc hospitalizācijas saņemt mājas ergoterapeita un fizioterapeita pakalpojumus, lai nodrošinātu pacientiem rehabilitāciju dzīvesvietā. Šādu pakalpojumu sniegšana nodrošina, ka pacientus var ātrāk izrakstīt no slimnīcas un viņiem būs iespējams

saņemt savlaicīgu medicīnisko palīdzību sava veselības stāvokļa uzlabošanai un atjaunošanai, līdz ar to mazinot gadījumu skaitu, kad pacients, nesaņemot savlaicīgu rehabilitāciju, var tikt atkārtoti hospitalizēts. 2011.gada 4.ceturksnī pasākuma ietvaros tika nodrošinātas 88 174 mājas aprūpes vizītes, kas ir par 34 544 vizītēm vairāk nekā 2011.gada 3.ceturksnī.

Turpinot veselības aprūpes sistēmas modernizāciju, optimizējot slimnīcu skaitu un ierobežojot finansējumu stacionārajai palīdzībai, tika veicināta dienas stacionāru pakalpojumu attīstība. Līdz ar to veikto strukturālo reformu rezultātā un pateicoties modernajām tehnoloģijām, kas dod iespēju palielināt darba efektivitāti, daļa no agrāk diennakts stacionāros ārstētiem pacientiem tagad tiek ārstēti dienas stacionāros, tādējādi nodrošinot arī plānveida palīdzības saņemšanu.

Sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros nozīmīgi palielinājies to pacientu skaits ar garīgām saslimšanām, kas saņemuši aprūpi dienas centros. No Stratēģijas līdzekļiem 2011.gadā tika nodrošināta 1 755 pacientu aprūpe dienas centros, kas vairāk nekā četras reizes pārsniedz 2011.gadam definēto rādītāju (400 pacientu). Dienas stacionāra pakalpojumu apjoma palielināšana personām ar garīgām saslimšanām skaidrojama ar to, ka valstī kopumā tiek attīstīta ambulatorā aprūpe, tai skaitā dienas stacionāru pakalpojumi. Ir palielinājies informētības un izpratnes līmenis gan pacientiem, gan viņu tuviniekiem, gan arī ārstniecības personām par šo pakalpojumu. Attīstot šo pasākumu, paredzēts nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem Latvijas iedzīvotājiem saņemt nepieciešamo garīgās veselības aprūpi, palielinot ģimenes ārstu lomu un radot iespēju pacientiem ar garīgās veselības problēmām iekļauties sabiedrībā.

1.7.4.2. Stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu attīstība

Attiecībā uz stacionāro ārstniecības iestāžu darba organizācijas modeļa izstrādāšanu 2011.gadā tika uzsākta divu veidu apmaksas tarifu ieviešana terapijas un ķirurgijas profiliem lokālajās slimnīcās. Sākot ar 2012.gada 1.janvāri, šie apmaksas tarifi ieviesti arī reģionālajās un universitātes slimnīcās, kas ir nozīmīgs solis DRG (ar diagnozēm saistītu (raksturīgu) grupu) apmaksas modeļa ieviešanas uzsākšanai no 2013.gada 1.janvāra. Tāpat ir noteikta kārtība, kādā persona saņem veselības aprūpes pakalpojumus dienas stacionārā, noteikti dienas stacionāru veidi un manipulācijas, kuras veicamas konkrētā dienas stacionārā atbilstoši tā veidam un līmenim. Lai būtu vienota izpratne par traumpunktā sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, traumpunktu nosaukums tika mainīts un turpmāk tie tiek saukti par steidzamās medicīniskās palīdzības punktiem, kas attiecīgi iedalīti trīs līmeņos atbilstoši attālumam līdz tuvākajai neatliekamās medicīniskās palīdzības slimnīcai, pacientu skaitam un pacientu dinamikai (traumas, pārējās saslimšanas, apkalpes teritorija, ārstu nodrošinājums).

Lai nodrošinātu sekundāro neatliekamās² medicīniskās palīdzības izsaukumu skaita samazināšanos, 2012.gada 9.februārī ar VM rīkojumu Nr.30 apstiprināts Rīcības plāns sekundāro neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu skaita samazināšanai.

1.7.5. Pacientu līdzmaksājumi un zāļu pieejamība

Tika nolemts 2012.gadā Sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros turpināt pacientu iemaksu un līdzmaksājumu kompensēšanu trūcīgām personām, kas par tādām atzītas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Līdz ar to šogad pacientu iemaksu

² Sekundārie neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumi – izsaukumi, kad nav apdraudējuma cilvēka veselībai vai dzīvībai.

un līdzmaksājumu kompensācija tiek attiecināta uz trūcīgām personām, bet netiek turpināti atvieglojumi iedzīvotājiem ar ienākumu līmeni līdz 120 un 150 latiem.

Sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros trūcīgām personām 2012.gadā visi kompensējamie medikamenti un medicīnas ierīces tiek apmaksātas 100 % apmērā tāpat kā iepriekš. Savukārt iedzīvotāji ar ienākumu līmeni līdz 120 latiem mēnesī 2012.gadā nepieciešamos valsts apmaksātos medikamentus un medicīnas ierīces saņem vispārējās kompensācijas sistēmas kārtībā – ar 50 %, 25 % vai 0 % līdzmaksājumu.

Lai sekmētu iespēju pacientiem ārstēties ar lētākiem līdzvērtīgas efektivitātes medikamentiem, tika veiktas izmaiņas kompensējamo medikamentu un medicīnas ierīču apmaksas kārtībā, kas stājās spēkā no 2012.gada 1.februāra. Izmaiņas paredz pirmreizējiem pacientiem sākotnēji izrakstīt tikai lētāko reģistrēto savstarpēji aizvietojamo medikamentu. Plānots, ka tādējādi samazināsies iedzīvotāju līdzmaksājumi par medikamentiem un kompensējamo zāļu un medicīnas ierīču sistēmā izdosies iekonomēt 1,7 milj. latu, kurus novirzīs nepieciešamo zāļu apmaksai lielākam pacientu skaitam.

VM ir izstrādājusi grozījumu projektu Farmācijas likumā. Likumprojekts izstrādāts, lai ieviestu EP un Padomes direktīvas prasības, kas attiecas uz cilvēkiem paredzēto zāļu viltojumu tirdzniecības novēršanu un zāļu lietošanas drošuma uzraudzību (farmakovigilanci). Tajā paredzēts pilnvarojums MK noteikt zāļu lietošanas drošuma kārtību, paredzot arī tādas informācijas vākšanu, kas attiecas uz zāļu pārdozēšanu, nepareizu, jaunprātīgu lietošanu un ārstēšanas kļūdām, iespējām samazināt zāļu risku, veikt profilaksi un vajadzības gadījumā veikt regulējošas darbības attiecībā uz zāļu reģistrācijas atļaujas apturēšanu vai anulēšanu.

2. Turpmākā rīcība

2.1. Sociālās aizsardzības pasākumi

Strādājot pie valsts budžeta 2013.gadam, nozaru ministrijas, kuru kompetences pasākumi 2012.gadā tiek īstenoti Sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros, vērtēs iespēju integrēt tos resora pamatpakalpojumu apjomā un tādējādi finansēšanu pārstrukturēt uz valsts pamatbudžetu.

Turpinot iesākto sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitātes nodrošināšanai, plānots vienots izdienas pensiju regulējums un izdienas pensijas vecuma paaugstināšana – LM uzdots izstrādāt *izdienas pensiju likumprojektu* un iesniegt to MK līdz 2013.gada 1.martam. Savukārt līdz 2012.gada beigām MK no LM gaidīs *priekšlikumus valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu efektīvākai pārvaldīšanai*.

Saskaņā ar MK izvēli atbilstoši Koncepcijai par sociālās palīdzības sistēmas reformu līdz 2012.gada rudenim plānots sagatavot *grozījumus Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā*, mainot pašvaldību maksājamo pabalstu finansēšanas modeli un saistot to gan ar sociālo darbu, gan aktīvo darba tirgus politiku.

Tā kā dzīvokļa pabalsti, kas noteikti kā fiksēts maksājums vai procenti no izrakstītajiem rēķiniem, neļauj pilnībā sniegt materiālu pabalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), tad, lai izveidotu vienotu sistēmu dzīvokļu pabalstu noteikšanai un piešķiršanai valstī, EM sadarbībā ar VARAM izstrādās vienotus nosacījumus dzīvokļa pabalstu saņemšanai, paredzot pašvaldībām pienākumu piešķirt pabalstu tādā apmērā, lai tiktu pilnībā apmaksāti rēķini par saņemtajiem pakalpojumiem.

Apzinoties nepieciešamību pastāvīgi uzlabot sabiedrībai sniedzamos pakalpojumus, 2012.gada laikā tiks izstrādāts *rīcīpolitikas dokuments sociālās*

aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai turpmākajiem trīs gadiem, lai vairāk sekmētu tieši alternatīvo pakalpojumu attīstību, kā arī veidotu mērķtiecīgākus pakalpojumus valsts sociālās aprūpes centros, vienlaikus pilnveidojot arī centru pārvaldības modeli. Tāpat plānots arī rīcībpolitikas dokuments vidējam termiņam, lai noteiktu valsts atbalsta virzienus un veicinātu starpinstitūciju sadarbību profesionāla sociālā darba attīstībai. Sociālais darbs pašvaldībās ir vitāli nepieciešams elements sociālās palīdzības sistēmas optimālai funkcionēšanai.

2.2. Darba tirgus politikas pasākumi

Lai ciešāk sasaistītu nodarbinātības politiku ar tautsaimniecības vajadzībām, nodrošinātu kompleksu pieeju zemas nodarbinātības un augsta bezdarba problēmu risināšanai, kā arī sakārtotu nodarbinātības jomā izstrādātus politikas plānošanas dokumentus, plānots izstrādāt nodarbinātības politikas pamatnostādnes 2013.–2020.gadam, kurās tiks formulēti mērķi un uzdevumi augsta nodarbinātības līmena sasniegšanai valstī, identificēti šķēršļi darba tirgū, kā arī izvirzīti rīcības virzieni šo šķēršļu pārvarēšanai. Turpmāk nodarbinātības politikas veidošanu valstī nodrošinās trīs ministrijas - EM, IZM un LM.

Lai nodrošinātu nodarbinātības politikas ciešāku sasaisti ar tautsaimniecības vajadzībām un darba tirgus pieprasījumu sadarbībā ar darba devēju organizācijām un nozaru asociācijām, kā arī LM un IZM plānots līdz 2012.gada 30.decembrim izstrādāt *Pārnozaru nodarbinātības politikas rīcības plānu*. Sadarbojoties EM, LM, IZM un VARAM, tiks attīstīta efektīva darba tirgus pieprasījuma vidēja termiņa un ilgtermiņa prognozēšanas sistēma, izstrādājot un aktualizējot vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognozes.

Lai uzlabotu darbaspēka piedāvājumu, 2012.gadam izvirzīti šādi prioritārie uzdevumi nodarbinātības jomā – bezdarbnieku profilēšanas sistēmas pilnveide, finanšietilpīgos pasākumos iesaistot tos, kas paši nevar atrast darbu bez būtiska valsts finansiāla atbalsta, darba meklēšanas sistēmas pilnveide un ātra vakanču aizpildīšana, karjeras konsultāciju sistēmas uzlabošana, uzlabojot sasaisti ar darba tirgus attīstības tendencēm, un diferencēšana atbilstoši klientu grupām (jaunieši, cilvēki ar invaliditāti, ilgstošie bezdarbnieki u.c.), reģionālās mobilitātes veicināšanas pasākumu atjaunošana, apmācības kuponu sistēmas darbības izvērtēšana.

Ar 2012.gada 3.ceturksni plānoti jauni aktīvās darba tirgus politikas pasākumi bezdarbniekiem – atbalsta pasākums ilgstošajiem bezdarbniekiem ar atkarības problēmām, kuru apgādībā ir bērni un kuriem ir alkohola, narkotisko vai psihotropo vielu atkarības problēmas; atbalsta pasākums trūcīgiem bezdarbniekiem un bezdarbniekiem ar invaliditāti, vasarā viņu bērniem piedāvājot radošās nometnes un tādējādi nodrošinot iespēju pašiem aktīvāk iesaistīties konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos un veltīt laiku intensīvākai darba meklēšanai.

Tiks uzlaboti arī esošie pasākumi. Piemēram, pamainot pasākuma "Darbnīcas jauniešiem" īstenošanas nosacījumus, to varēs īstenot arī profesionālās izglītības iestādes, iepazīstinot jauniešus bezdarbniekus ar izvēlētajai profesionālajai jomai nepieciešamajām teorētiskajām un praktiskajām pamatzināšanām trīs jomās. Pilnveidojot algu subsīdiju sistēmu, plānots motivēt tādus darba devējus, kuri plāno pieņemt jaunus darbiniekus, lai viņi būtu vairāk ieinteresēti iesaistīties pasākumā "Apmācība pie darba devēja". Papildu atbalstu varēs saņemt, ja apmācība tiks piedāvāta bezdarbniekiem invalīdam. Savukārt, lai pasākumā "Apmācību programmas pieaugušo iesaistei mūžizglītībā" pieejamās programmas būtu ciešā korelācijā ar tautsaimniecības vajadzībām, to sarakstu apstiprinās labklājības ministra izveidota

ekspertu komisija, mazinot tādu programmu pieejamību, kas saistītas ar personu vēlmēm sevis pilnveidošanai bez apzinātas sasaistes ar darba tirgu.

2012.gadā Nodarbinātības valsts aģentūra turpinās apmācību kuponu sistēmas tālāku pilnveidi, uzlabojot automātisko mācību rezervēšanas sistēmu: nodrošinot e-vidē pieejamu informāciju par izglītības iestāžu piedāvātajām apmācību programmām, brīvo vietu skaitu apmācību grupās, savukārt izglītības iestādes tiešsaistes režīmā aktualizēs informāciju par pieejamajām apmācību programmām un apmācīmo skaitu grupās.

Lai precīzētu bezdarbnieka pienākumus aktīvā darba meklēšanā un "piemērota darba" jēdzienu, plānots izstrādāt *grozījumus Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā*. Sadarbībā ar sociālajiem partneriem 2012.gadā tiks rosināts pārskatīt un pilnveidot atsevišķas *Darba likuma* normas, piemēram, par terminēto līgumu slēgšanas laiku, piemaksu apmēru par virsstundu darbu.

2.3. Demogrāfija

Darbu turpinās Demogrāfisko lietu padome, sēdes sasaucot ne retāk kā reizi ceturksnī un īpaši aktuālu jautājumu izskatīšanai – arī biežāk.

Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011.–2017.gadam īstenošanai tiks izstrādāts konkrētu pasākumu plāns 2012.–2014.gadam, pēc iespējas tajā iekļaujot arī pasākumus ar fiskālu ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem, kuri praktiskā veidā apliecinās valsts centienus atbalstīt ģimeni, piemēram, iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojuma likmes paaugstināšanu par apgādībā esošu personu, pirmsskolas izglītības iespēju paplašināšanu, valsts apmaksātu ēdināšanu skolēniem no 1. līdz 4.klasei, atbalsta pasākumus daudzbērnu ģimenēm un citus.

Plānots apstiprināt Ministru kabinetā Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānu 2012.–2014.gadam un uzsākt uzdevumu realizāciju grūtnieču un jaundzimušo aprūpes uzlabošanā, neauglības ārstēšanā un starpnozaru sadarbībā reproduktīvās veselības jomā.

2.4. Izglītības un zinātnes attīstība

2.4.1. Vispārējā izglītība

Līdz 2014.gada beigām plānots izstrādāt un publiski apspriest izglītības vērtēšanas kritērijus, t.sk. izglītības kvalitātes kritērijus atbilstoši 21.gadsimta sociālajām un ekonomiskajām tendencēm.

Līdz 2014.gada beigām plānots ieviest pedagogu motivācijas instrumentus dalībai mācību priekšmetu programmu paraugu izstrādē un aprobācijā, kā arī izvērtēt nepieciešamību pilnveidot mācību caurviju tematus mācību procesā (mācību saturā, metodiskajā atbalstā), piemēram, vērtībizglītība, cilvēkdrošība un veselība, finanšu prasmes.

Papildus tam plānots izstrādāt vadlīnijas mazo lauku skolu saglabāšanai un to funkciju paplašināšanai, aicināt pašvaldības, vietējās kopienas un skolas pārstāvju izstrādāt katras skolas specifikai tālākas attīstības plānu. Līdz 2012.gada aprīļa beigām Mazo skolu ekspertu darba grupa sagatavos priekšlikumus turpmākai rīcībai, skaidri nosakot atbildīgos, termiņus un finansējuma apmēru.

2.4.2. Profesionālā izglītība

Plānots īstenot ES fondu 3.1.1.1.aktivitāti "Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai", lai nodrošinātu pilnīgu profesionālo izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošanu. Līdz 2012.gada 31.decembrim tiks turpinātas arī konsultācijas ar pašvaldībām par

atbilstošu priekšnoteikumu radīšanu iespējamai profesionālās izglītības iestāžu nodošanai pašvaldībām.

2012.–2013.gadā norisināsies arī darbs pie profesionālo izglītības iestāžu statusa maiņas, tās veidojot par kompetences centriem.

2.4.3. Augstākā izglītība

Plānots izstrādāt un sagatavot ieviešanai no 2014.gada 1.septembra principiāli jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli. Papildus tam tiks turpināta un līdz 2013.gada 1.septembrim pabeigta studiju programmu kvalitātes, resursu pietiekamības un ilgtspējas starptautiskā izvērtēšana augstākās izglītības iestādēs visā Latvijā.

Līdz 2012.gada 1.augustam tiks arī sagatavota normatīvā bāze jaunam akreditācijas modelim augstākajā izglītībā, lai pārietu uz studiju virzienu akreditāciju, kas padarīs vienkāršāku un elastīgāku Latvijas augstākās izglītības vērtēšanas procesu. Tiks turpināta pasākumu īstenošana augstākās izglītības eksportspējas paaugstināšanai, nodrošinot informatīvo atbalstu augstskolām, pilnveidojot normatīvo bāzi, kā arī motivējot augstskolas piedāvāt studiju programmas angļu valodā un citās ES valodās.

2.4.4. Izglītības kvalitātes nodrošināšana un vērtēšana

Līdz 2014.gadam tiks sagatavota normatīvā bāze, lai nodrošinātu uz mācīšanas rezultātiem (*learning outcomes*) un atbilstošiem kvalifikāciju līmeņiem balstītas nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras ieviešanu. Papildus tam ir nepieciešams izstrādāt vai aktualizēt profesijas standartus nozares pamatprofesijām un kvalifikācijas pamatprasības saistītajām profesijām un specializācijām.

Tiks pārstrukturizētas profesionālās sākotnējās izglītības un tālākizglītības programmas, pielietojot modulāro pieeju, pilnveidots profesionālās kvalifikācijas eksāmenu saturs un norise.

Līdz 2014.gada jūnijam, nemot vērā Eiropas Sociālā fonda projekta "Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana" rezultātus, tiks organizēts vispārējs izglītības kvalitātes monitorings, veicot izglītības kvalitātes novērtēšanu, akcentējot izglītības atbilstību darba tirgus prasībām un nodrošinot akreditēto izglītības iestāžu darbības pārraudzību.

2.4.5. Zinātne un tehnoloģijas

Lai izveidotu Baltijas līmeņa zinātniskās izcilības centru – Baltijas Inovatīvās pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūra (BIRTI), līdz 2012.gada jūnija beigām plānota Saprašanās memoranda sagatavošana un parakstīšana un tālākie pasākumi infrastruktūras izveidošanā.

Līdz 2012.gada vidum tiks noslēgti līgumi par 11 projektu īstenošanu Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) atbalstītā aktivitātē "Zinātnes infrastruktūras attīstība", kas paredz attīstīt pētniecības infrastruktūru par 47 862 196 Ls, lai sekmētu zinātnisko institūciju un komersantu ciešāku sadarbību tautsaimniecības attīstībai VNPC ietvaros.

Līdz 2012.gada 30.novembrim plānots nodrošināt zinātnisko institūciju starptautisko izvērtēšanu un saņemt rekomendācijas zinātnes konkurētspējas stiprināšanai un resursu koncentrēšanai. Fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai prioritārjos zinātnes virzienos tuvākajā laikā tiks piešķirts finansējums valsts pētījumu programmu īstenošanai 2012.gadā atbilstoši 2011.gadā sasniegtajiem rezultātiem.

Veicinot siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošu produktu un tehnoloģiju attīstību un zināšanu un tehnoloģiju pārnesi Latvijā, klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansētā atklāta projektu konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinošu tehnoloģiju attīstīšana un pilotprojektu īstenošana" ietvaros ar Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta atbalstu (2,8 milj. Ls) Latvijas tiešas vai pastarpinātās pārvaldes iestādes, atvasinātas publiskas personas vai Latvijā reģistrēti komersanti līdz 2012.gada 1.decembrim īstenos inovatīvus tehnoloģiju pilotprojektus.

Lai sekmētu inovācijas kapacitātes paaugstināšanos un inovatīvu uzņēmumu skaita pieaugumu, EM sadarbībā ar IZM un VARAM izstrādās rīcības plānu pārnozaru inovāciju politikas ieviešanai, kā arī izstrādās inovācijas tiesisko regulējumu. Inovācijas politikas izstrādē un īstenošanā iesaistīta EM, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Latvijas Garantiju aģentūra. Nozīmīga ir sadarbība ar IZM un iesaistītajām nevalstiskajām organizācijām (Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Latvijas Darba devēju konfederāciju, nozaru asociācijām) jautājumos, kas saistīti ar zinātnes potenciāla attīstību un sadarbības veicināšanu starp zinātnes un privāto sektoru, lai sekmētu pētniecības rezultātu pārnesi un pielietošanu.

2.4.6. Kultūrizglītība

2012.gadā paredzēts izveidot jaunas paraugprogrammas mūzikas un mākslas skolām ar bērna vecumam un darba tirgus vajadzībām atbilstošu mācību saturu, kā arī izstrādāt elastīgu izglītības programmu modeli mūzikas un mākslas skolām. Tiks apstiprināti izstrādātie profesijas standarti mūzikā un uzsākta mūzikas vidusskolu izglītības programmu satura reforma.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu mācību procesu 11 kultūrizglītības iestādēs, ERAF projekta "Kultūrizglītības iestāžu datorlašu modernizācija" 3.2.2.1.2.apakšaktivitātes ietvaros V/A "Kultūras informācijas sistēmas" nodrošinās 11 multimediju tehnikas komplektu, 22 skolotāju portatīvo datoru un 24 skolēnu datorkomplektu piegādes.

2.4.7. Sporta nozares attīstība

Plānots turpināt darbu pie Sporta politikas pamatnostādņu 2013.–2020.gadam izstrādes. Lai pilnveidotu sporta nozares finansēšanas modeli, plānots izstrādāt alternatīvus risinājumus finanšu palielinājumam sportam, t.sk. izmantojot fiskālās un nodokļu politikas instrumentus.

Lai pilnveidotu komandu sporta spēļu valsts izlašu finansēšanas mehānismu, kā arī saistībā ar nozīmīgu starptautisku sporta pasākumu organizēšanu Latvijā neapdraudētu citu sporta nozarei nozīmīgu pasākumu un programmu īstenošanu, 2013.gadā tiks izveidotas divas jaunas valsts budžeta programmas 09.00.00 "Sports" apakšprogrammas – "Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai" un "Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā".

Līdz 2012.gada 1.augustam tiks izstrādāta valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepcija.

2.5. Veselības aprūpes sistēmas darbības uzlabošana

Lai saglabātu cilvēka veselību, nostiprinātu jauniešu veselību, nodrošinātu veselīgu dzīves sākumu bērniem, tiks veicināta sabiedrības informētība, veselīgs dzīvesveids un sabiedrības veselības uzlabošanā tiks iesaistītas nozaru ministrijas (VARAM, IZM, LM, ZM, SM, EM, IeM) un turpināta uzsāktā sadarbība ar pašvaldībām. Tiks turpināta Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2011.-2017.gadam ieviešana.

Tiks turpināts darbs pie e-veselības sistēmas ieviešanas, kas ļaus nodrošināt efektīvāku veselības aprūpes plānošanu, koordinēšanu un finanšu līdzekļu izlietojumu. Savukārt pacientiem e-veselības sistēmas ieviešana sniegs ērtāku un efektīvāku veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu. E-veselības sistēmas ieviešanai ir izšķiroša nozīme arī starpvalstu veselības aprūpes uzlabošanā, jo tā sekmē ātru informācijas apmaiņu starp valstu ārstniecības iestādēm. Līdz 2013.gadam plānots izstrādāt e-veselības portālu, kurā pacientiem būs iespēja saņemt elektroniskas konsultācijas no sava ģimenes ārsta, elektroniski saņemt nosūtījumus uz veselības aprūpes pakalpojumiem, darbnespējas lapas, pierakstīties pie ģimenes ārsta un citiem speciālistiem, kā arī aplūkot ārstniecības personu un ārstniecības iestāžu katalogu un saņemt citus pakalpojumus.

Lai nodrošinātu noteiktu valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sociāli mazaizsargāto sabiedrības grupu locekļiem, kā arī iedzīvotāju grupām, kas ir atbrīvotas no pacientu līdzmaksājumiem pastāvošās sistēmas ietvaros, un tiem iedzīvotājiem, par kuriem darba devējs ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli vai tie veic speciālas iemaksas īpašā kontā veselības jomas budžetam, vienlaikus paredzot iekasēt pilnu maksu par medicīnas pakalpojumiem no pārējiem iedzīvotājiem, tiks izstrādāta un iesniegta apstiprināšanai MK koncepcija par veselības apdrošināšanas sistēmas izveidi.

Tiks turpināta primārās veselības aprūpes sistēmas stiprināšana, turpinot piesaistīt ģimenes ārsta praksei otru māsu, nodrošinot ģimenes ārsta prakses pieejamību pacientiem 8 stundas dienā, kā arī turpinot attīstīt ģimenes ārstu darbības kvalitātes brīvprātīgā novērtējuma sistēmu, lai uzlabotu ģimenes ārstu prakšu darbības efektivitāti, mazinātu neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu skaitu, kā arī samazinātu gaidīšanas laiku veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai ģimenes ārsta praksē un sekmētu pacientu zināšanas un izpratni par slimību profilaksi un veselības veicināšanu.

Tiks izstrādāts Veselības aprūpes sistēmas attīstības plāns. Tā uzdevums ir nodrošināt efektīvu veselības aprūpes sistēmas resursu izmantošanu, nodrošināt izdevumu optimizāciju un veselības aprūpes sistēmas darbības ilgtspējību, visiem Latvijas iedzīvotājiem vienlīdzīgu pieeju tiem veselības aprūpes pakalpojumiem, par kuriem tiek maksāts no valsts budžeta līdzekļiem, un līdzsvarot veselības nozarē strādājošo uzņēmējdarbības attīstību.

Šogad tiks veikta Veselības aprūpes sistēmas cilvēkresursu attīstības plāna 2013.–2015.gadam izstrāde, lai nodrošinātu finanšu un cilvēkresursu piesaisti veselības aprūpes sistēmai, izvērtējot esošos cilvēkresursus, to vecumu, struktūru, iekļaujot rezidentūras jautājumus un jautājumus par veselības nozares speciālistu atalgojuma palielināšanu.

Labākai valsts kapitālsabiedrību (slimnīcu) finanšu disciplīnas ievērošanai mazajām kapitālsabiedrībām uzdots 2012.gadā izveidot bezdeficīta budžetu (vidējām un lielajām slimnīcām divu gadu laikā), vienlaikus turpinot vienotas budžeta plānošanas, finanšu pārskatu un budžeta izpildes pārskatu iesniegšanas kārtības pilnveidošanu un stingru plānoto investīciju un lielo iepirkumu (virs 100 tūkstošiem latu) lietderības izvērtēšanu ministrijā.

II. Inovatīva un efektīva ekonomika

1. Valdības paveiktais

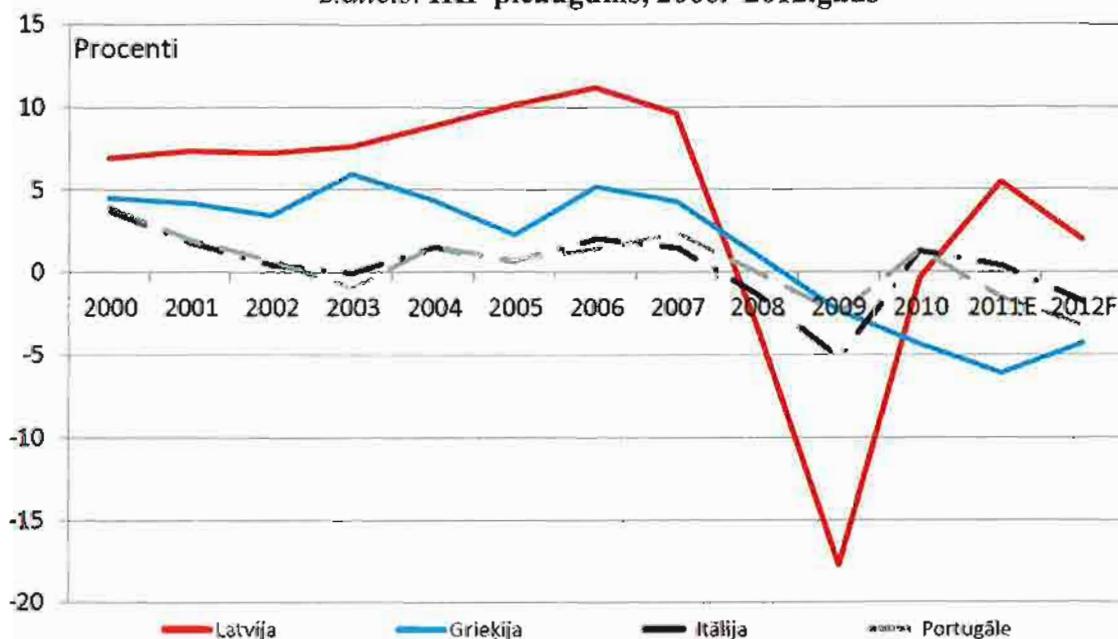
1.1. Makroekonomiskā situācija (galvenie rādītāji un prognozes)

1.1.1. Ekonomikas attīstības tendences

Nemot vērā nozīmīgās pārmaiņas Latvijas tautsaimniecībā un pakāpenisku globālās ekonomikas atlabšanu no straujās lejupslīdes, Latvijas ekonomikā kopš 2009.gada beigām atsākās izaugsme. Kopš ekonomikas zemākā punkta 2009.gada 3.ceturksnī līdz 2011.gada 4.ceturksnim IKP ir pieaudzis par 10,4 procentiem.

No 2000. līdz 2007.gadam Latvija piedzīvoja milzīgu ekonomikas bumu, kura laikā gada vidējā izaugsme sasniedza 8,8 procentus, bet Itālijā un Portugālē gada vidējā izaugsme bija tikai 1,5 procenti, savukārt Grieķijā – 4,3 procenti. 2009.gadā Latvijā piedzīvotais 18 procentu IKP kritums bija ļoti jūtams, savukārt Itālijas ekonomika zaudēja 5,5, bet Portugāle un Grieķija – tikai 2,5 procentus. Portugālē un Itālijā 2010.gadā pat bija vērojama neliela izaugsme, bet Grieķijā sākās pastāvīga, smaga recessija, kas ilgst jau piecus gadus, un kopējais kritums sasniedz Latvijā piedzīvotos apjomus. Arī Itāliju un Portugāli nomoka nezūdoša recessija. Latvijā nav atjaunojies iepriekšējais ļoti straujas attīstības temps, ko veicināja pārmērīgais kredītu pieaugums, taču 2011.gadā tās izaugsme sasniedza 5,5 procentus, un tuvākajos gados Latvijā neapšaubāmi būs ievērojami straujāka izaugsme nekā Dienvidēiropā (skat. 2.att.).³

2.attēls. IKP pieaugums, 2000.–2012.gads

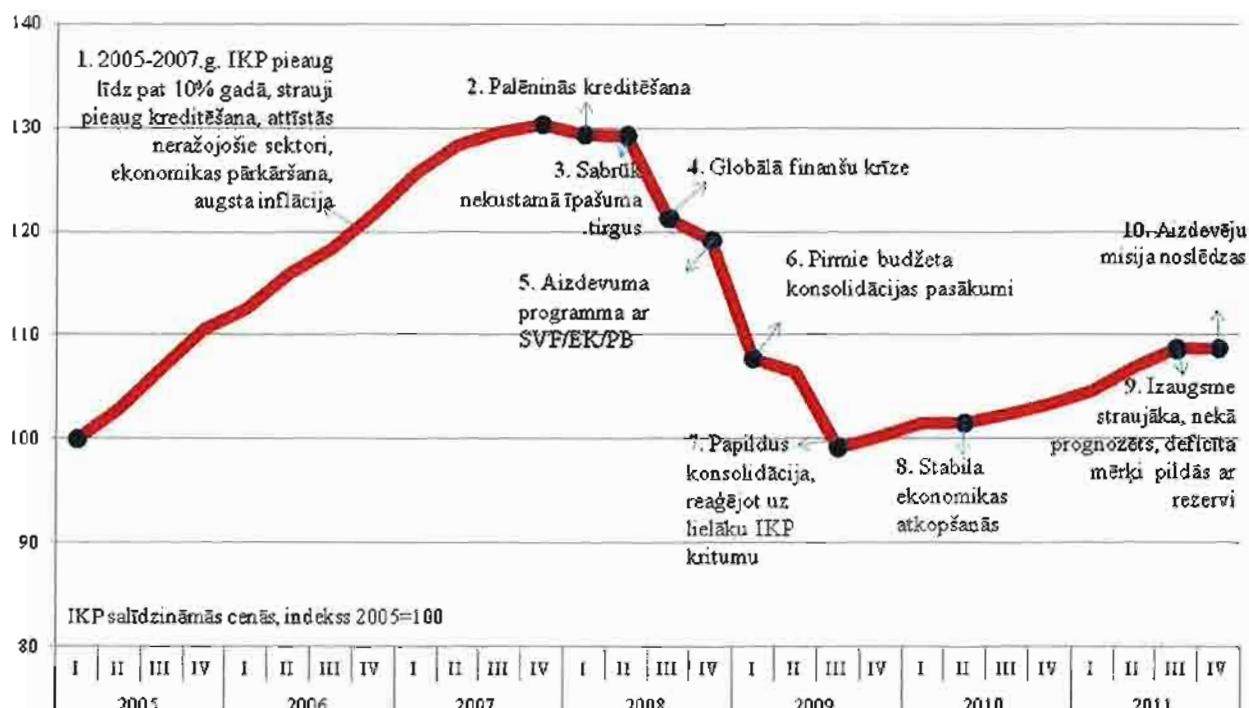

Avots: Starptautiskais Valūtas fonds, *World Economic Outlook* datu bāze, 2011. gada septembris; JP Morgan Global Data Watch, 02.03.2012.; "Greece: Preliminary Debt Sustainability Analysis, February 15, 2012"; "Statement by the EC, ECB, and IMF on the Third Review Mission to Portugal"; "Republic of Latvia: Fifth Review Under the Stand-By Arrangement...", 2012. gada februāris.

³ Kā Latvija pārvarēja finanšu krīzi// Papildināts izdevums ar autoru un ekspertu komentāriem; Anderss Oslunds, Valdis Dombrovskis//Ekonomistu apvienība 2010; izdevums latviešu valodā, 2012

Pieaugošie riski ārējos tirgos, īpaši eirozonā, 2011.gada otrajā pusē nav būtiski ietekmējuši Latvijas ekonomiku. IKP arī 4.ceturksnī turpināja palielināties (par 1,1 %, salīdzinot ar 3.ceturksni, pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem). Kopumā 2011.gadā IKP par 5,5 % pārsniedza iepriekšējā gada līmeni un tas bija viens no straujākajiem pieauguma tempiem ES.

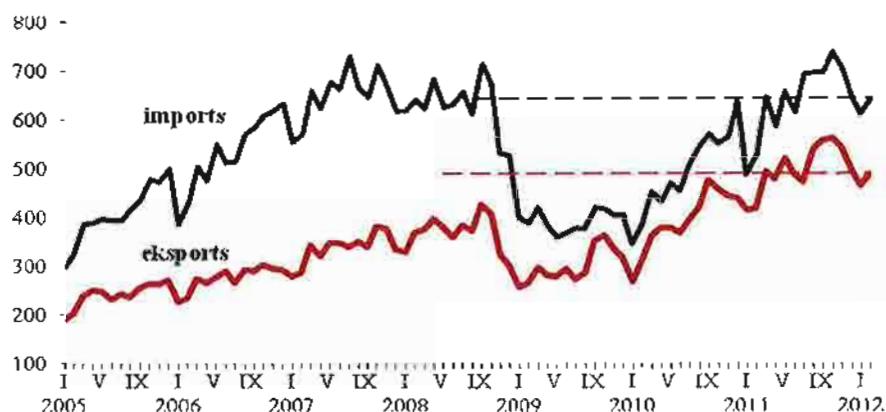
3.attēls. Latvijas ekonomika sekmīgi pārvar krīzes sekas

Pēdējos gados par ekonomikas dzinējspēku ir kļuvis eksports. Preču un pakalpojumu eksporta apjomi pieaug un pašlaik ir sasniegusi vēsturiski augstāko līmeni. Eksporta pieaugums ir saistīts ar ārējā pieprasījuma pieaugumu, kā arī ar Latvijas ražotāju konkurētspējas palielināšanos, kas ir panākta gan uz darbaspēka izmaksu samazināšanās, gan uz produktivitātes palielinājuma rēķina. Ienākumi no Latvijas preču eksporta 2011.gadā par 27,7 % pārsniedza 2010.gada līmeni.

2011.gadā izaugsme ir vērojama visās preču eksporta grupās. Lielāko daļu no visa eksporta pieauguma nodrošināja minerālo produktu (19 %), metālapstrādes (17 %), lauksaimniecības un pārtikas produktu (11 %) un ķīmiskās rūpniecības preču (11 %) grupu eksporta pieaugumi.

4.attēls. Preču eksports un imports pa ceturkšņiem (faktiskās cenās, milj. latu)

Avots: CSP

2012.gada pirmajos divos mēnešos preču eksporta apjomi, salīdzinot ar 2011.gada janvāri–februāri, ir pieauguši par 14,6 procentiem.

2012.gada janvāri–februāri divos mēnešos eksporta struktūra pa preču grupām būtiski nav mainījusies – koksne un tās izstrādājumi, metālapstrādes produkti, lauksaimniecības un pārtikas preces sastāda nedaudz vairāk par pusi no visa preču eksporta.

Eksporta apjomu pieaugumu 2012.gada janvāri–februāri visbūtiskāk ietekmēja lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta pieaugums, kas noteica 1/3 daļu no kopējā eksporta pieauguma, kā arī minerālo produktu eksporta apjomu izmaiņas (20 % no visa eksporta pieauguma).

Savukārt Latvijas preču importa apjomi 2012.gada pirmajos divos mēnešos faktiskajās cenās pieauga par 23,9 %, salīdzinot ar 2011.gada janvāra–februāra līmeni. Straujais importa kāpums gada laikā ir skaidrojams galvenokārt ar to, ka pagājušā gada sākumā iekšzemes pieprasījums bija vēl salīdzinoši zemā līmenī.

Paredzams, ka 2012.gadā eksporta apjomi turpinās palielināties, tomēr pieauguma tempi būs mērenāki nekā 2011.gadā. Latvijas eksporta dinamika lielā mērā būs atkarīga no pārējo ES valstu izaugsmes.

1. tabula. Latvijas preču eksports pa galvenajām preču grupām,
%, faktiskajās FOB cenās

Kopā tai skaitā:	2011.g.	2012.g. janvāris–februāris		
	struktūra	pieaugums pret iepriekšējo gadu	pieaugums pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu	ieguldījums apjomu izmaiņas
Kopā	100	27,7	14,6	14,6
koksnē un tās izstrādājumi	16,9	13,9	12,3	2,2
lauksaimniecības un pārtikas produkti	16,3	16,6	33,9	5,0
metāli un to izstrādājumi	14,6	34,2	13,1	2,3
mašīnbūves produkcija	12,7	25,3	9,7	1,2
ķīmiskās rūpniecības, tās saskarnozaru	10,6	26,2	13,5	1,2

produkcia un plastmasas izstrādājumi

minerālie produkti	8,9	89,1	43,7	3,2
transporta līdzekļi	6,7	42,5	-23,7	-1,5
viegłas rūpniecības preces	4,6	18,7	0,7	0,0
pārējās preces	8,6	27,4	10,4	1,0

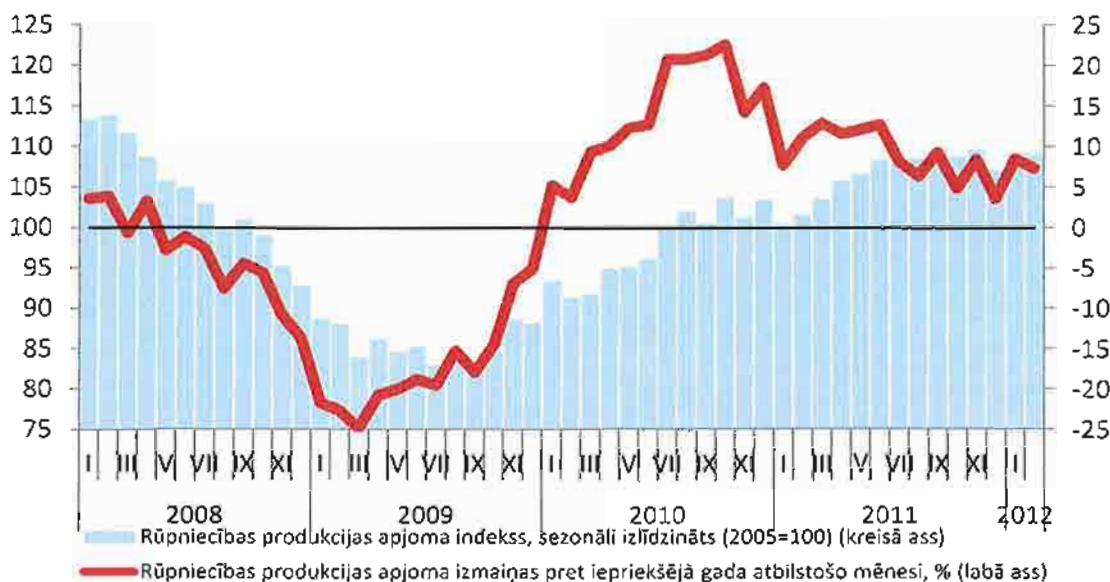
Avots: CSP

Kopš 2009.gada vidus preču eksporta un importa dinamika caurmērā ir līdzīga. 2011.gadā kopumā imports pieauga par 29,9 %. Jāatzīmē, ka, salīdzinot ar pirmskrīzes periodu, preču eksporta un importa negatīvais saldo ir ievērojami sarucis. Ja 2006.gada beigās preču imports bija 2 reizes lielāks par eksportu, tad 2011.gadā – vien par 28 %. Importa pārsvars pār eksportu ir skaidrojams ar pieprasījuma pieaugumu rūpniecībā pēc starpatēriņa precēm, kā arī ar to, ka, uzlabojoties situācijai iekšējā tirgū, aug pieprasījums pēc investīciju precēm.

Saglabājoties pozitīvām tendencēm eksportā, turpina augt arī apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi, kas 2011.gadā bija par 11,7 % lielāki nekā gadu iepriekš. Ražošanas apjomi turpina palielināties gandrīz visās apstrādes rūpniecības nozarēs, lielāko ieguldījumu apstrādes rūpniecības izaugsmē nodrošina kokapstrāde, metālapstrāde un elektronisko ierīču, mašīnu un iekārtu ražošana. Kopumā apstrādes rūpniecības nozare nodrošināja vairāk nekā 1/4 no kopējās ekonomikas izaugsmes 2011.gadā.

2012.gada pirmajos divos mēnešos nozares ražošanas apjomi par 18,5 % pārsniedza pagājušā gada janvāra–februāra līmeni (pēc sezonāli neizlīdzinātiem datiem). Kokapstrādes nozare, kas veido vairāk nekā 1/5 no visas apstrādes rūpniecības, šī gada janvāri–februāri ražošanas apjomi par 14 % pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Tajā pašā laikā metālapstrādes nozare ražošanas apjomi pieauga par 30 %. Minētajās nozarēs strādājošajiem uzņēmumiem ir optimistiskāks nākotnes redzējums. Par to liecina nozaru konfidences rādītāji un novērtējums par sagaidāmajām eksporta iespējām, kas kokapstrādē un metālapstrādē pārsniedz apstrādes rūpniecības vidējos rādītājus. 2012.gada pirmajos mēnešos, salīdzinot ar 2011.gada janvāri–februāri, ievērojami ražošanas apjomi ir palielinājušies arī tādās nozarēs kā ķīmiskā rūpniecība un farmācija, elektrisko un optisko iekārtu ražošana, nemetālico minerālu ražošana u.c. Vājāks sniegums ir vērojams pārtikas rūpniecībā, tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanā, kā arī papīra ražošanas un poligrāfijas nozarēs.

5.attēls. Ražošanas apjoms rūpniecībā gandrīz sasniedzis pirmskrīzes līmeni

Ārējās tirdzniecības aktivitāšu pieaugums ir veicinājis arī transporta nozares izaugsmi (par 8 % 2011.gada laikā). Pozitīvas tendences saglabājas arī 2012.gadā – dzelzceļā pārvadāto kravu apjoms janvārī–februārī par 18,6 % pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošo mēnešu līmeni, savukārt ostās pārkrauto kravu apjomī šajā pašā laikā ir palielinājušies par gandrīz 30 %.

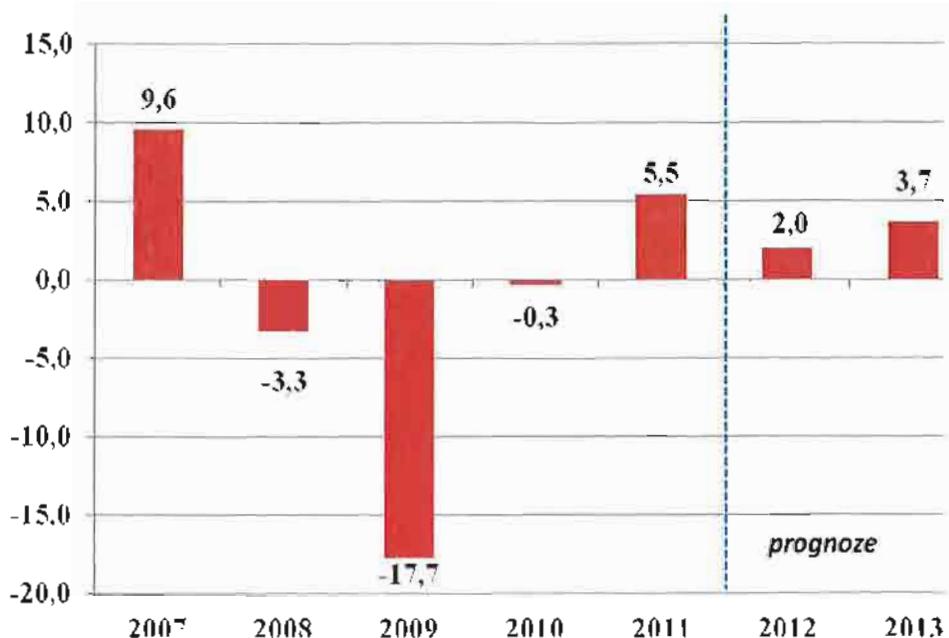
Savukārt ienākumu pieaugums no eksporta nodrošinājis arī uz iekšējo tirgu vērsto nozaru izaugsmi. 2011.gada laikā tirdzniecības apjomi auguši par 8,7 %, savukārt būvniecības nozare, kas pēc triju gadu lejupslīdes atgriezās pie izaugsmes 2011.gada 2.ceturksnī, gada laikā kāpinājusi apjomus par 12,4 %.

Nodarbinātības palielinājums un pakāperinisks darba samaksas kāpums sekmē privātā patēriņa palielinājumu (par 4,4 % 2011.gadā). Saistībā ar ES struktūrfondu apguvi, tajā skaitā valsts ieguldījumiem infrastruktūrā un uzņēmumu investīcijām ražošanas iekārtās, strauji aug investīcijas. 2011.gadā investīcijas gandrīz par 25 % pārsniedza iepriekšējā gada līmeni. Turklāt straujāk pieaug tieši produktīvās investīcijas – 2011.gadā jau gandrīz puse no nefinanšu investīcijām tika ieguldītas rūpniecības un transporta nozarēs.

Latvijas tautsaimniecības turpmākā attīstība joprojām būs cieši saistīta ar eksporta iespējām, tāpēc lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību. Pasliktinoties ārējai videi, var samazināties pieprasījums pēc Latvijas eksporta, bet pagaidām vēl vājais iekšējais pieprasījums neļaus kompensēt ārējā pieprasījuma pieauguma tempu mazināšanos. Lai arī 2011.gadā izaugsme bijusi straujāka, nekā prognozēts iepriekš, un 2012.gads sācies ar pozitīvām tendencēm mazumtirdzniecībā, rūpniecībā un nodokļu ieņēmumos, joprojām saglabājas būtiski ārējās vides riski.

FM 2012.gada februārī izstrādātais makroekonomiskās attīstības scenārijs ir veidots uz konservatīviem pieņēmumiem par ārējās vides attīstību un 2012.gadam paredz izaugsmi 2,0 % apmērā. Scenārijs ir balstīts uz pieņēmumu par pasaules izaugsmes tempu samazināšanos 2012.gada pirmajos divos ceturkšņos, kam sekos atgriešanās pie iepriekšējiem izaugsmes tempiem. Tā rezultātā negatīvā ietekme uz Latvijas izaugsmes tempiem būs īslaicīga un turpmākajos gados ekonomikas izaugsmes tempi atgriezīsies pie to potenciālā līmeņa 4 % apmērā.

6.attēls. IKP pieaugums salīdzināmās cenās, %

Avots: CSP

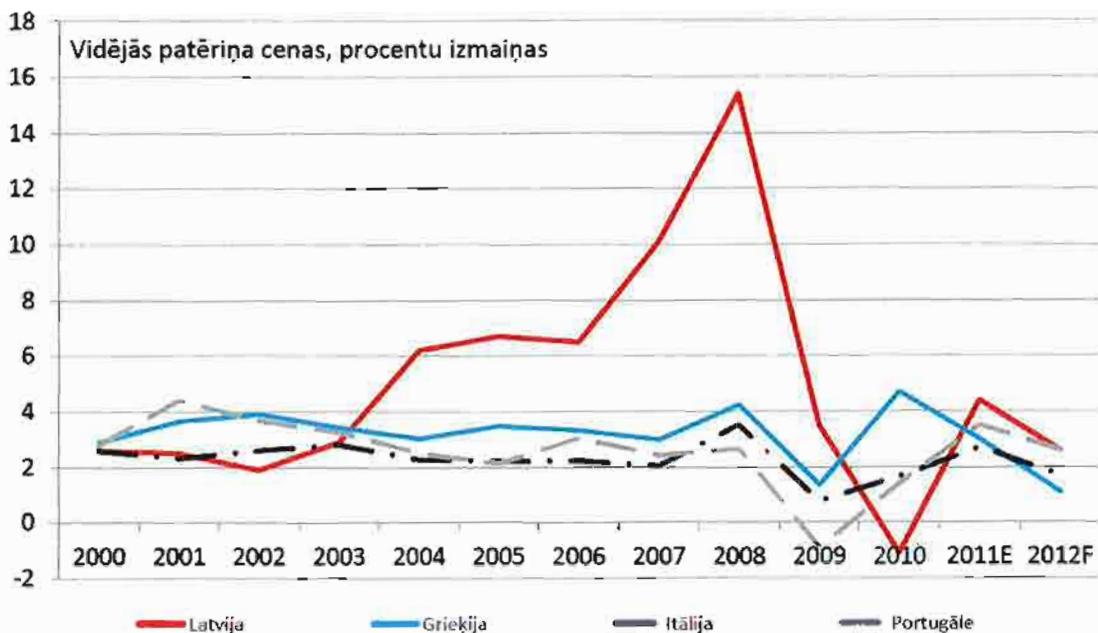
1.1.2. Patēriņa cenas

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12 mēnešu patēriņa cenu inflācija 2010.gada februārī pazeminājās līdz -4,2 %, cenas ir sākušas pieaugt. 2010.gadā patēriņa cenu līmenis pieauga par 2,5 %, bet 2011.gadā – par 4 %.

2008.gada maijā inflācija Latvijā sasniedza augstāko punktu – 17,9 procentus, bet pēc tam, globālās recessijas apstākļos valdošās deflācijas ietekmēta, inflācija kredītu samazināšanās rezultātā strauji kritās. Tā kā Dienvideiropas valstis nebija ne ekonomikas buma, ne pārkaršanas, inflācija tajās bija niecīga un svārstījās 2–4 procentu robežās gadā. 2011.gadā vairumā valstu saglabājās neliela inflācija 3–4 procentu apmērā. Deflācijas ietekme un deflācijas cikla draudi bija krieti pārspīlēti – 2009.gadā Latvija piedzīvoja niecīgu deflāciju 1 procenta apmērā. Cenas palika iepriekšējā līmenī, jo tik nelielā un atvērtā ekonomikā daudzas cenas nosaka starptautiskais tirgus. Daudz bīstamāka izrādījās inflācija, kas 2011.gadā sasniedza 4,4 procentus un vēl joprojām ir lielākais potenciālais šķērslis Latvijas plāniem 2014.gadā iestāties Ekonomikas un monetārajā savienībā (EMS). Valdība plāno 2012.gadā samazināt inflāciju līdz 2,4 procentiem (skat. 7.att.⁴).

⁴ Kā Latvija pārvarēja finanšu krīzi// Papildināts izdevums ar autoru un eksperti komentāriem; Anderss Oslunds, Valdis Dombrovskis//Ekonomistu apvienība 2010; izdevums latviešu valodā, 2012

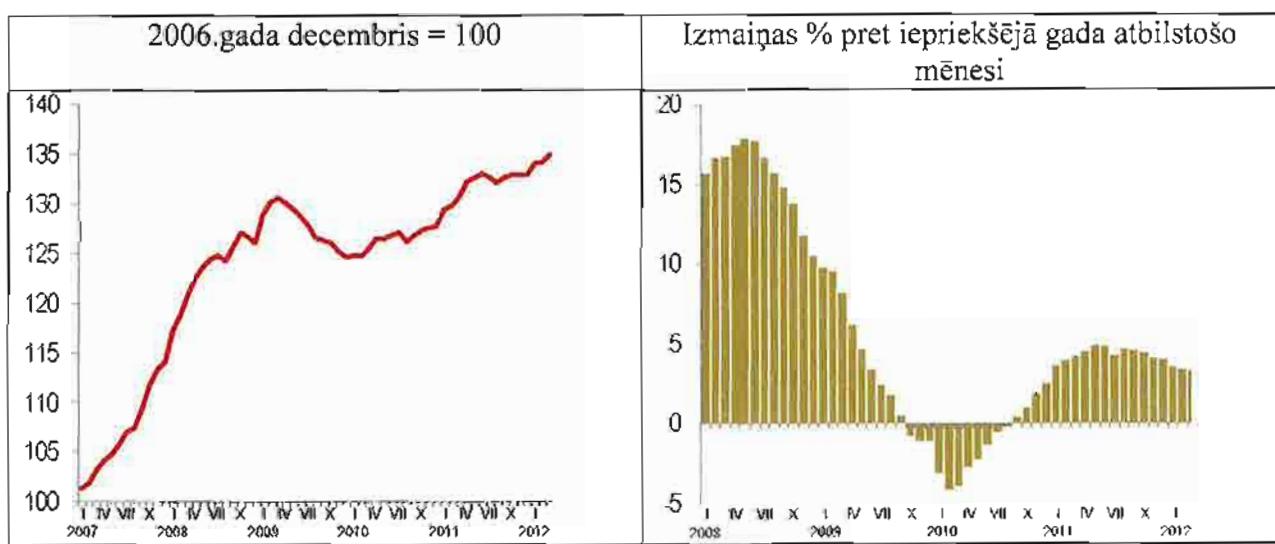
7.attēls. Inflācija, 2000.–2012.gads

Avots: Starptautiskais Valūtas fonds, *World Economic Outlook* datu bāze, 2011. gada septembris; *Republic of Latvia: Fifth Review Under the Stand-By Arrangement...*, 2012. gada februāris; *OECD Economic Outlook* datu bāze, 2011. gada decembrls.

Kopējā patēriņa cenu līmeņa pieaugumu 2011.gadā noteica būtisks degvielas un administratīvi regulējamo cenu kāpums, kā arī cenu palielinājums pārtikai. Degvielas cenas gada laikā pieauga par 12,5 %. Administratīvi regulējamo cenu kāpumu par 6,8 % galvenokārt ietekmēja elektroenerģijas un dabasgāzes tarifu kāpums, kā arī pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) un akcīzes nodokļa likmes palielināšana dabasgāzei.

8.attēls. Patēriņa cenu indekss

Avots: CSP

2012.gada janvārī–martā cenu pieaugumu galvenokārt noteica energoresursu (degviela, dabasgāze, siltumenerģija) un pārtikas sadārdzināšanās. Šī gada martā, salīdzinot ar 2011.gada decembri, pārtika ir sadārdzinājusies par 2,6 %. Jāatzīmē, ka kopš 2011.gada nogales ir atsācies mērens pārtikas cenu kāpums pasaule – triju

mēnešu laikā pasaules pārtikas cenu indekss ir pieaudzis par 2,4 %. 2012.gada pirmajos mēnešos pasaules biržas vērojams arī naftas produktu cenu kāpums, ko liela mērā ietekmē politiskie procesi pasaulei. 2012.gada pirmajos trijos mēnešos degvielas cenu kāpums ir sasniedzis 7,8 %. 2012.gada sākumā spiedienu uz patēriņa cenām radīja arī dabasgāzes tarifu pieaugums un siltumenerģijas sadārdzināšanās.

2012.gada vidējā inflācija prognozēta 2,6 % apmērā. Atbilstoši prognozēm Māstrihtas kritērija novērtējums līdz 2013.gada martam tiks izpildīts (gada vidējā inflācija 2,2 %, Māstrihtas kritērijs 2,4 %), tomēr drošības rezerve ir minimāla. Jebkurš neparedzēts cenu pieaugums var būtiski mazināt iespējas kritēriju izpildīt.

1.1.3. Nodarbinātības un bezdarba rādītāji

Līdz ar ekonomikas lejupslīdi būtiski pasliktinājās situācija arī darba tirgū. Nodarbināto skaits (vecumā no 15 līdz 74 gadiem) 2008.–2010.gadā kopumā samazinājās par 16,3 % jeb 183,1 tūkst., savukārt bezdarba līmenis pieauga no 6 % 2007.gadā līdz 18,7 % 2010.gadā.

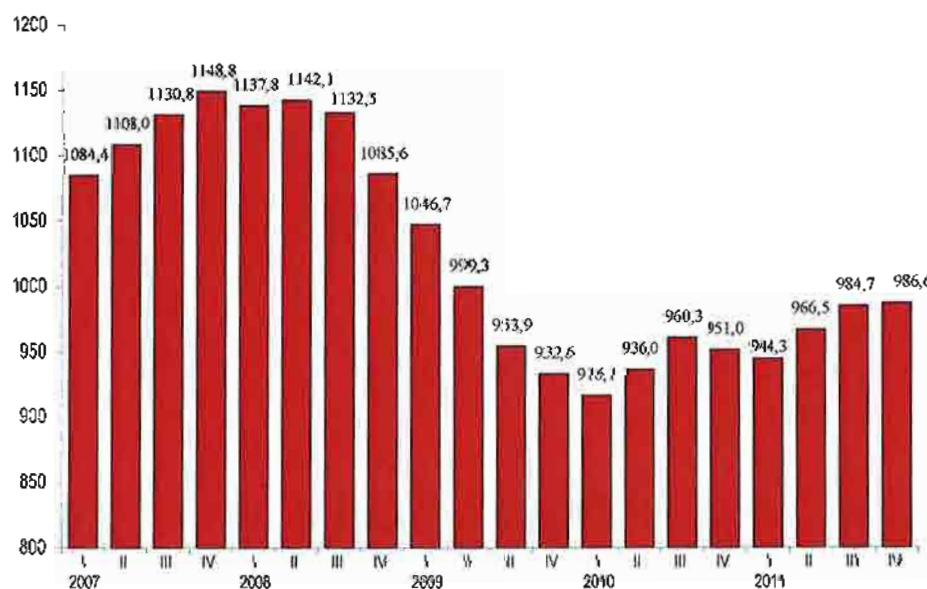
Zemākais punkts darba tirgū bija 2010.gada 1.ceturksnī, kad nodarbināto skaits samazinājās līdz 916 tūkstošiem un bezdarba līmenis sasniedza 20,5 %. Kopš tā laika situācija darba tirgū lēnām uzlabojas – palielinās nodarbinātība un iedzīvotāju ekonomiskā aktivitāte, pakāpeniski samazinās arī bezdarbs.

2011.gada 4.ceturksnī nodarbināto iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, ir palielinājies par 3,7 % un bija 986,6 tūkstoši. Kopumā 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, nodarbināto skaits ir pieaudzis par 3,1 %.

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits atbilstošajā periodā palielinājās par 0,6 %. Straujāku pieaugumu ierobežoja galvenokārt negatīvās demogrāfijas tendences, jo samazinājās iedzīvotāju skaits darbspējas vecumā.

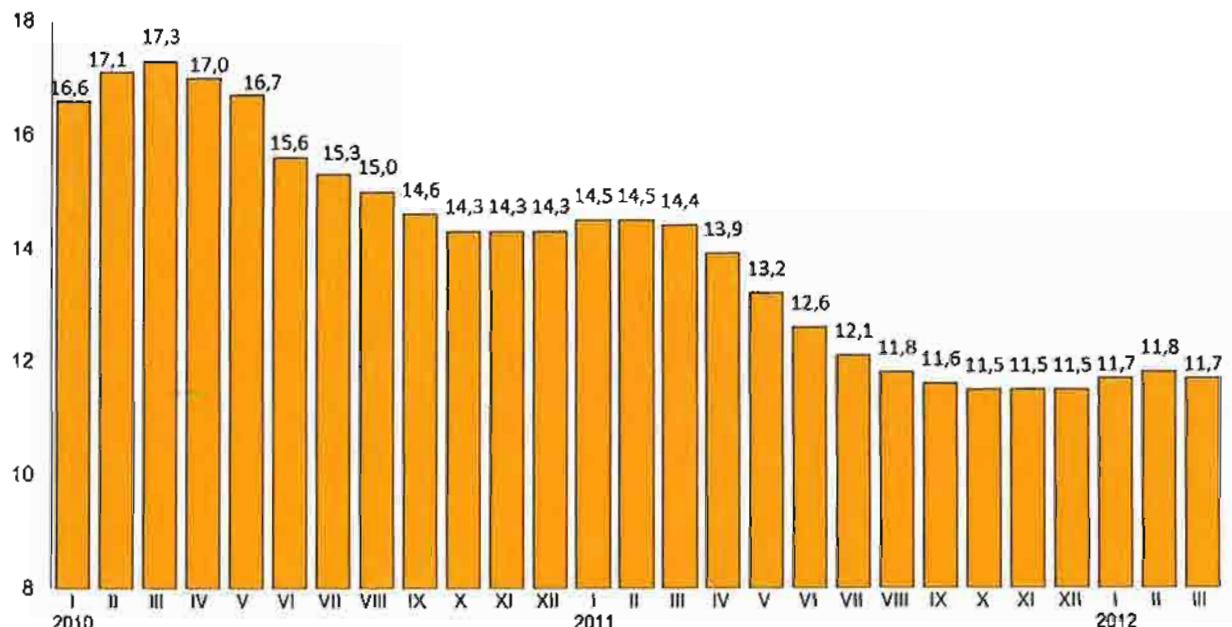
Bezdarba līmenis 2011.gada 4.ceturksnī samazinājās līdz 14,3 %, kas ir par 2,6 procentpunktiem mazāk nekā pirms gada. Kopumā 2011.gadā bezdarba līmenis, salīdzinot ar 2010.gadu, ir samazinājies par 3,3 procentpunktiem un vidēji 2011.gadā bija 15,4 %.

9.attēls. Nodarbināto skaits, tūkstošos

Avots: CSP

10.attēls. Reģistrētā bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita

Avots: NVA

Sagaidāms, ka situācija darba tirgū turpinās uzlaboties arī 2012.gada pirmajā pusē, ko lielā mērā noteiks 2011.gada pozitīvā inerce. Bet gada otrajā pusē līdz ar ekonomikas pieauguma tempu pakāpenisku palēnināšanos arī darba tirgus atlabšana klūs mērenāka. Paredzams, ka 2012.gadā nodarbināto iedzīvotāju skaits palielināsies par 0,7 %, bet gada vidējais bezdarba līmenis (pēc darbaspēka apsekojuma rezultātiem) samazināsies līdz 14,1 %, savukārt reģistrētais bezdarbs sasnieggs viencipara skaitli.

1.1.4. Finanšu tirgus

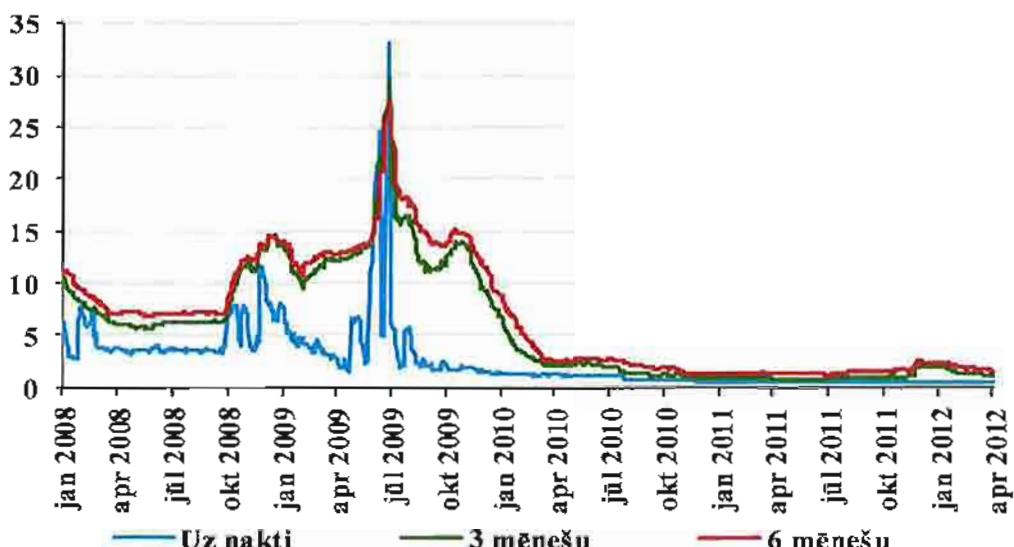
2011.gada laikā iekšējā tirgū joprojām bija vērojama stabilitāte, uzlabojoties makroekonomiskajiem datiem un kopējam tirgus noskaņojumam. Tā rezultātā, lai arī latu likviditāte gada laikā nedaudz samazinājās, arī latu procentu likmes stabili turējās aptuveni vienā līmenī bez krasām svārstībām līdz novembra beigām, kad tās strauji pieauga AS "Latvijas Krājbanka" krīzes ietekmē.

Par augsto latu likviditāti iekšējā finanšu tirgū liecina arī fakts, ka 2011.gadā praktiski nav notikušas refinansēšanas un mijmaiņas darījumu izsoles, izņemot decembri, kad komercbankas ar Latvijas Banku noslēdza mijmaiņas darījumus nelielā apjomā uz dažām dienām. 2011.gadā Latvijas Banka refinansēšanas likmi nav mainījusi, saglabājot 3,5 % līmenī, un turpinājusi pakāpeniski samazināt obligāto rezervju normu, tādējādi veicinot komercbanku aktivitāti latu tirgū.

Starpbanku kredītu procentu likmes 2010.–2012.gada sākumā atrodas vēsturiski zemākajos līmeņos. Latu naudas tirgus procentu likmes 2011.gada decembrī – 2012.gada februārī bija nedaudz augstākas nekā 2011.gada pirmajos 11 mēnešos. Starpbanku darījumu uz nakti vidējā svērtā procentu likme samazinājās no 0,35 % 2011.gada novembrī līdz 0,33 % 2012.gada februārī. Savukārt darījumiem

ar termiju līdz 1 mēnesim procentu likme pieauga no 0,36 % 2011.gada novembrī līdz 0,50 % 2012.gada februārī. Līdzīgas bija arī starpbanku tirgus indeksu attīstības tendences – RIGIBOR darījumiem uz nakti samazinājās no 0,43 % līdz 0,42 %, bet triju mēnešu RIGIBOR palielinājās no 1,27 % līdz 1,31 %, sasniedzot maksimumu (1,86 %) 2011.gada decembrī. Īstermiņa RIGIBOR likmju kāpumu galvenokārt veicināja AS "Latvijas Krājbanka" darbības apturēšana un baumu radītais krasais skaidrās naudas pieprasījuma pieaugums 2011.gada novembra otrajā pusē un decembra sākumā. Turpmākajos mēnešos uzticēšanās Latvijas finanšu sektoram atjaunojās un latu īstermiņa procentu likmes atgriezūšās tuvu rekordzemiem līmeniem. Februāra beigās triju mēnešu RIGIBOR bija par 17 bāzes punktiem lielāks nekā triju mēnešu EURIBOR (2011.gada novembra beigās šī starpība bija 51 bāzes punkts).

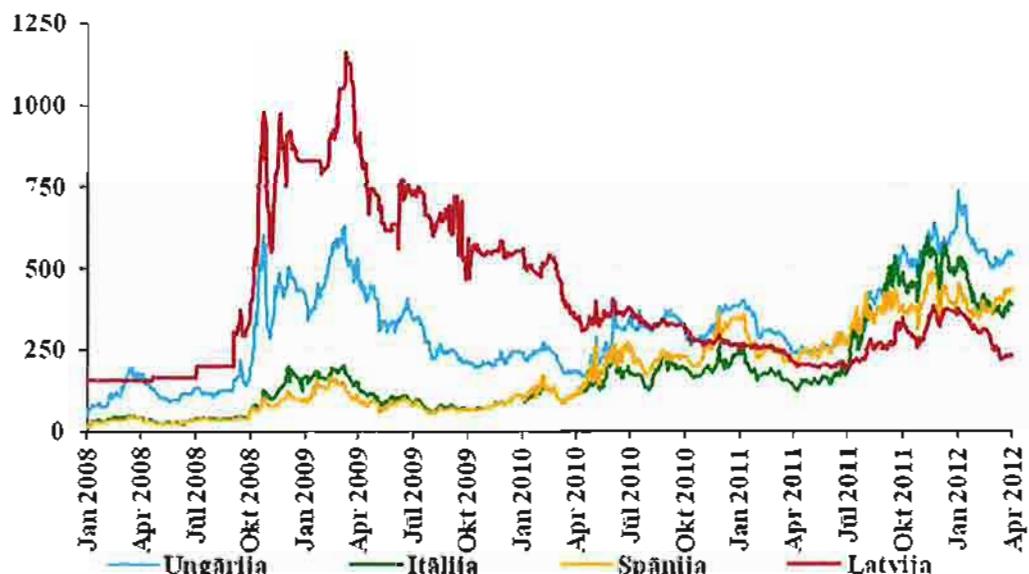
11.attēls Starpbanku kredītu procentu likmju indeksi RIGIBOR (%)

Avots: Latvijas Banku

Neskatoties uz satricinājumiem ārējos finanšu tirgos 2012.gada sākumā, investori novērtējuši Latvijas makroekonomiskās situācijas stabilizāciju un šobrīd Latvijas CDS (kredītriska novērtējums) atrodas tuvu zemākajam līmenim kopš 2011.gada jūnija. Svarīga nozīme ārvalstu investoru skatījumā bija tam, ka Latvija veiksmīgi noslēdza ES un SVF finansiālās palīdzības programmu.

12.attēls. Piecu gadu kredītriska mijmaiņas darījumu (CDS) likmju starpības

Avots: Bloomberg

Veiksmīga 10 gadu obligāciju emisija sākotnējā latu tirgū ietekmēja arī valsts vērtspapīru ilgtermiņa procentu likmi otrreizējā tirgū, kura savukārt tiek izmantota Māstrihtas kritērija atbilstības noteikšanai. 2011.gada decembrī Latvijas valsts vērtspapīru ilgtermiņa procentu likme bija 5,9 % (-3,7 % kopš gada sākuma), un kopš 2011.gada augusta Latvija izpilda attiecīgo kritēriju (uz 2011.gada decembri tas bija 7,3 %). Šobrīd banku sektors kopumā ir pietiekami kapitalizēts. Banku sektora kapitāla pietiekamības rādītājs (AS "Parex banka" un AS "Latvijas Krājbanka" dati netiek iekļauti rādītāja aprēķinā, jo tās nesniedz finanšu pakalpojumus) 2011.gadā saglabājās augstā līmenī un gada beigās sasniedza 17,4 % (minimālā kapitāla prasība – 8 %), savukārt 1.līmeņa pašu kapitāla rādītājs (1.līmeņa pašu kapitālā iekļauj tikai augstākās kvalitātes kapitāla elementus: apmaksāto akciju kapitālu un rezerves, kā arī iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu.) bija 14,2 %. Vairākas bankas ir izmantojušas iespēju stiprināt kapitāla bāzi, tajā iekļaujot pārskata gada (t.i., pusgada vai deviņu mēnešu) auditēto peļņu, savukārt, mazinoties kreditēšanas tempiem, turpina sarukt riska svērto aktīvu apmērs. Kopš 2011.gada sākuma kapitālu palielinājušas 12 bankas kopumā par 139,4 milj. latu (t.sk. privātie akcionāri gandrīz par 100 milj. latu), un banku sektora apmaksātais pamatkapitāls decembra beigās bija 1 977,4 milj. latu. Latvijas bankas iepriekšējo triju gadu laikā veica būtiskus pasākumus kapitāla stiprināšanai 1,4 mljrd. latu apmērā, tādējādi tās varēja segt zaudējumus kredītportfelē kvalitātes pasliktināšanās dēļ un uzturēt savai darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai pietiekamu kapitālu. Kopš 2012.gada sākuma četras bankas palielinājušas kapitālu kopumā par 1,6 milj. latu, un banku sektora apmaksātais pamatkapitāls februāra beigās bija 1 977,5 milj. latu. Banku sektora likviditātes rādītājs (neiekļaujot AS "Latvijas Krājbanka" un AS "Parex banka") februāra beigās bija 62,3 %.

Banku sektora likviditātes rādītājs (AS "Parex banka" un AS "Latvijas Krājbanka" dati netiek iekļauti rādītāja aprēķinā, jo tās nesniedz finanšu pakalpojumus) saglabājās augstā līmenī un decembra beigās bija 63,9 %, krieti

pārsniedzot noteikto minimālo prasību. Joprojām pastāvot ziemēm kreditēšanas apmēriem, bankām ir uzkrājušies samērā lieli līdzekļi likvidos aktīvos.

2011.gadā līdz pat novembra beigām banku sektors kopumā darbojās ar peļņu, tomēr AS "Latvijas Krājbanka" gada nogalē radušies zaudējumi būtiski ietekmēja banku sektora darbības rezultātu, un 2011.gadu banku sektors kopumā noslēdza ar zaudējumiem 179 milj. latu apmērā, tomēr tie bija uz pusi mazāki nekā 2010.gadā. Neiekļaujot aprēķinos AS "Latvijas Krājbanka" un AS "Parex banka" zaudējumus, banku sektors kopumā 2011.gadā darbojās ar peļņu 97 milj. latu apmērā, t.sk. ar peļņu gadu noslēdza 11 Latvijas bankas un piecas ārvalstu banku filiāles, kopā nopelnnot 197,5 milj. latu (tirdzniecības tirgus daļa kopējos banku sektora aktīvos – 73 %). 2012.gada februāri banku sektors kopumā noslēdza ar zaudējumiem 6,8 milj. latu apmērā, savukārt, neiekļaujot aprēķinos AS "Latvijas Krājbanka" un AS "Parex banka" zaudējumus, banku sektors darbojās ar peļņu un līdz februāra beigām kopumā nopelnīja 43,3 milj. latu, t.sk. ar peļņu darbojās 16 Latvijas bankas un sešas ārvalstu banku filiāles (tirdzniecības tirgus daļa kopējos banku sektora aktīvos – 90,4 %).

Finanšu krīzes ietekmē banku kredītporšfelē kvalitāte ievērojami pasliktinājās un bankas 2009. un 2010.gadā cieta lielus zaudējumus, tomēr kopš 2010.gada otrā pusgada vērojama pakāpeniska kredītu kvalitātes uzlabošanās. Kredītu ar kavējumu ilgāk par 90 dienām īpatsvars banku sektora kredītporšfelē gada laikā saruka no 19 % līdz 17,5 %, ko veicināja ilgāk par 90 dienām kavēto kredītu apmēra būtisks sarukums uzņēmumu rezidentu kredītporšfelē (2011.gada laikā – par 27 %). Gada laikā saruka arī pārstrukturēto (no 19,9 % līdz 17,5 %) un atgūšanas procesā esošo (no 15,3 % līdz 14,2 %) kredītu īpatsvars banku sektora kredītporšfelē.

Banku ieguldījumi eirozonas parādu krīzes skarto valstu vērtspapīros ir nebūtiski (tikai 0,2 % no banku sektora aktīviem), un šo valstu finansiālās grūtības nevar atstāt tiešu būtisku ietekmi uz Latvijas bankām.

Pakāpeniski samazinoties ārvalstu banku, pārsvarā mātes banku, finansējumam, banku finansējuma struktūrā pieaug klientu noguldījumu loma. Gan rezidentu, gan nerezidentu noguldījumu apmērs šobrīd pārsniedz pirmskrīzes līmeni, tomēr 2011.gada laikā noguldījumu atlikums kopumā banku sektorā samazinājās par 39 milj. latu jeb par 0,4 % un 2011.gada beigās sasniedza 11,1 mljrd. latu. Noguldījumu atlikuma sarukuma galvenais iemesls bija Latvijas valdības noguldījumu samazinājums 2011.gada decembrī par 488 milj. latu (AS "Parex banka" valsts atbalsta noguldījuma konvertācija obligācijās). Savukārt rezidentu privātuzņēmumu noguldījumu atlikums gada laikā palielinājās par 40 milj. latu jeb 2 %, privātpersonu rezidentu noguldījumiem saglabājoties gandrīz iepriekšējā gada līmenī (samazinājās par 13 milj. latu jeb 0,5 %), bet nerezidentiem tas pieauga par 600 milj. latu jeb par 13 %.

Vienlaikus ar pakāpenisku tautsaimniecības atveselošanos 2011.gada pēdējos mēnešos sāka palielināties rezidentu nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums, bet mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums turpināja nozīmīgi sarukt, un rezidentu nefinanšu sektorām banku izsniegto kredītu kopējais atlikums novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās par 6,9 %.

Svarīgākie banku finansējuma avoti 2011.gadā bija noguldījumi un Ziemeļvalstu mātesbanku finansējums, kas bija gandrīz vienīgais pieejamais ārvalstu banku finansējums Latvijas bankām. Turpinoties zemai kreditēšanas aktivitātei un kļūstot stingrākām Zviedrijas mātesbanku darbību regulējošām prasībām, mātesbankas samazināja sava finansējuma apjomu meitasbankās. Vienlaikus banku piesaistīto noguldījumu atlikums 2011.gadā pieauga, un to galvenokārt nodrošināja nerezidentu noguldījumu atlikuma straujais kāpums.

Piemēram, 2012.gada februārī no jauna izsniegti kredīti 151,6 milj. latu apmērā (t.sk. 86,6 milj. latu – Latvijas nefinanšu uzņēmumu attīstībai, 4 milj. latu – Latvijas finanšu uzņēmumiem, 12,3 milj. latu – rezidentu mājsaimniecībām, savukārt 48,5 milj. latu – nerezidentiem). Visaktīvāk bankas kreditējušas transporta un uzglabāšanas nozari (gandrīz ceturtā daļa no februārī no jauna izsniegtajiem kredītiem uzņēmumiem izsniegti šai nozarei), finanšu un apdrošināšanas darbības, kā arī energijas nozari, savukārt mājsaimniecību segmentā aptuveni divas trešdaļas no jaunizsniegtajiem kredītiem februārī veido kredīti mājokļa iegādei, rekonstrukcijai un/vai remontam.

2011.gada 31.decembrī no Noguldījumu garantiju fonda AS "Latvijas Krājbanka" klientiem bija izmaksāti 290 milj. latu, t.sk. 85 % no visiem izmaksātajiem līdzekļiem, veicot pārskaitījumus uz citām bankām. AS "Latvijas Krājbanka" darbības apturēšanai nav būtiskas ietekmes uz banku sektora noguldījumu apmēru.

Lai gan 2011.gada otrajā pusē būtiski pieauga nestabilitāte pasaules finanšu tirgos, kā arī riski Eiropas finanšu stabilitātei un gada nogalē Latvijas banku sektorū satricināja AS "Latvijas Krājbanka" maksātnespēja un baumu izraisītā ažiotāža par finanšu situāciju AS "Swedbank", tomēr kopumā Latvijas banku darbības rezultāti 2011.gadā uzlabojās, jo bankas stiprināja kapitalizāciju, atjaunojās banku pelnītspēja, turpināja uzlaboties banku aktīvu kvalitāte, banku likviditāte un kopējais noguldījumu apjoms saglabājās augstā līmenī. Turklat bija vērojamas pozitīvas tendences uzņēmumu kreditēšanā. Nepamatotās baumas par AS "Swedbank" tika pilnībā kliedētas, un AS "Latvijas Krājbanka" klientiem tika operatīvi nodrošināta garantēto atlīdzību izmaka, tādējādi, lai arī gada nogales norises mazināja noguldītāju uzticību, banku sistēmas stabilitāte netika būtiski ietekmēta.

1.1.5. Latvijas Hipotēku un zemes bankas pārveide

MK 2011.gada 12.aprīlī apstiprināja Hipotēku bankas pārveides plānu un uzdeva FM to iesniegt EK, kā arī piesaistīt konsultantu pārdošanas stratēģijas izstrādei un īstenošanai. Komercdaļas pārdošanas stratēģijas izstrādi koordinēja augsta līmeņa Hipotēku bankas pārveides vadības grupa, un pārveides procesa neatkarīgai uzraudzībai tika iecelts Hipotēku bankas pārveides vadītājs. Komercdaļas pārdošanas stratēģijas izstrādes laikā ir veiktas konsultācijas gan ar EK Konkurences ģenerāldirektorātu, gan starptautiskajiem aizdevējiem. Piesaistītā konsultanta izstrādātā komercdaļas pārdošanas stratēģija ieteica pārdot Hipotēku bankas komercdaļu, to sadalot sešās homogēnās paketēs. Pārdošanas process tiek organizēts kā plaša starptautiska izsole divos sojlos. MK apstiprināja Hipotēku bankas pārdošanas stratēģiju 2011.gada 1.novembrī, uzdodot konsultantam uzsākt pārdošanas procesu. Līdz 2011.gada 16.decembrim no potenciālajiem investoriem tika saņemti indikatīvie cenu piedāvājumi. Ir plānots jau 2012.gada maijā parakstīt līgumus ar potenciālajiem komercdaļas pakešu pircējiem. Pilnā apmērā Hipotēku bankas komercdaļas atsavināšanas process pēc pašreiz plānotā laika grafika varētu tikt pabeigts aptuveni līdz 2013.gada marta beigām. Hipotēku bankas komercdaļas pārdošanas procesam nevajadzētu ietekmēt Hipotēku bankas veiktās attīstības funkcijas, īstenojot valsts atbalsta programmas un nodrošinot to nepārtrauktību. Lai nodrošinātu efektīvu valsts atbalsta pasākumu vadību, ir uzsākta vienotās attīstības finanšu institūcijas izveide.

1.1.6. Vienotās attīstības finanšu institūcijas izveide

2011.gada 23.novembrī tika izveidota konsultatīvā padome valsts atbalsta programmu koordinācijai un pilnveidošanai. Padomes galvenais uzdevums ir saturiski

un praktiski izvērtēt esošos valsts atbalsta instrumentus. Institucionālā modeļa izvēle, kas vislabāk atbilst valdības deklarācijā paredzētajam – izveidot pilna spektra attīstības finanšu institūciju, centralizējot atbalsta programmu ieviešanu, koncentrējot resursus un izveidojot tās profesionālu uzraudzības mehānismu sadarbībā ar privāto sektorū –, būs atbilstoša konsultatīvās padomes sniegtajam informācijas apkopojumam par valsts atbalsta programmām, izstrādātajiem priekšlikumiem esošo programmu uzlabojumam un ierosinājumiem par jaunu valsts atbalsta programmu izveidošanu, kā arī juridiskajai analīzei, ko veiks ārējais eksperts. Konsultatīvā padome turpina darbu, lai nodrošinātu Ministru kabineta 2011.gada 1.novembra sēdes protokola Nr.62 64. § 18.punktā minēto uzdevumu izpildi.

EM paralēli ir uzsākusi iepirkuma procedūru ārējā eksperta piesaistei juridiskās analīzes veikšanai.

Valsts atbalsta instrumentu izvērtējums, kā arī priekšlikumi par programmām, kuras tiks saglabātas, vai arī indikācijas par jaunu programmu nepieciešamību tiks nodota ārējam ekspertam juridiskās analīzes veikšanai tiktāl, cik šī informācija ir objektīvi nepieciešama un var ietekmēt veiktās analīzes rezultātus, un tiks sagatavots rīcības plāns (ceļa karte) nepieciešamajiem juridiskajiem soļiem vienotas finanšu institūcijas izveidei, aptverot visus iespējamos scenārijus, kas būtu īstenojami Latvijā, nodrošinot esošo programmu nepārtrauktību un jaunu programmu uzsākšanu.

1.1.7. AS "Parex banka" un AS "Citadele banka"

2011.gada novembrī pieņemts lēmums par AS "Parex banka" turpmākās darbības modeli, kas paredz bankas statusa maiņu un atteikšanos no kredītiestādes licences.

AS "Parex banka" tiks piemērota kombinēta pārdošanas stratēģija, kas paredz pašlaik banku kopumā nepārdot, bet veikt darbības aktīvu vērtības paaugstināšanai vai saglabāšanai. AS "Parex banka" akcionāru sapulce 2011.gada 28.decembrī pieņēma lēmumu par atteikšanos no kredītiestādes licences.

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padome 2012.gada 15.martā pieņēma lēmumu anulēt AS "Parex banka" izsniegto licenci kredītiestādes darbībai un atļaut AS "Parex banka" veikt bankas reorganizāciju, pārreģistrējot to par komercsabiedrību, kuras darbība nav saistīta ar kredītiestādes darbību. AS "Parex banka" saskaņā ar EK apstiprināto restrukturizācijas plānu turpinās aktīvu izstrādi, lai valsts maksimāli atgūtu tās glābšanā ieguldītos līdzekļus (saskaņā ar restrukturizācijas plānu AS "Parex banka" darbības periods ir noteikts līdz 2017.gadam). AS "Parex banka" statusa maiņa ļaus samazināt izmaksas, kas saistītas ar kredītiestādes licences uzturēšanu. Atsakoties no bankas statusa, AS "Parex banka" turpmāk nebūs saistoša kapitāla pietiekamības prasību izpilde, kā arī nebūs jāmaksā Finanšu un kapitāla tirgus komisijai finanšu stabilitātes nodeva un jāveic iemaksas noguldījumu garantiju fondā. Līdz ar to valstij nebūs jāveic turpmāka valsts noguldījumu kapitalizācija, kāda bija paredzēta restrukturizācijas plānā, lai nodrošinātu bankas darbību atbilstoši kredītiestādēm piemērojamām prasībām.

2011.gada 27.decembrī MK pieņēma lēmumu atlikt AS "Citadele banka" pārdošanas procesu, ņemot vērā situāciju Baltijas banku tirgū un nestabilitāti Eiropas finanšu tirgos. Pie AS "Citadele banka" pārdošanas jautājuma ir plānots atgriezties vēlāk, kad situācija finanšu tirgos būs uzlabojusies. Saskaņā ar restrukturizācijas plānu AS "Citadele banka" kopumā jāpārdod līdz 2014.gada beigām.

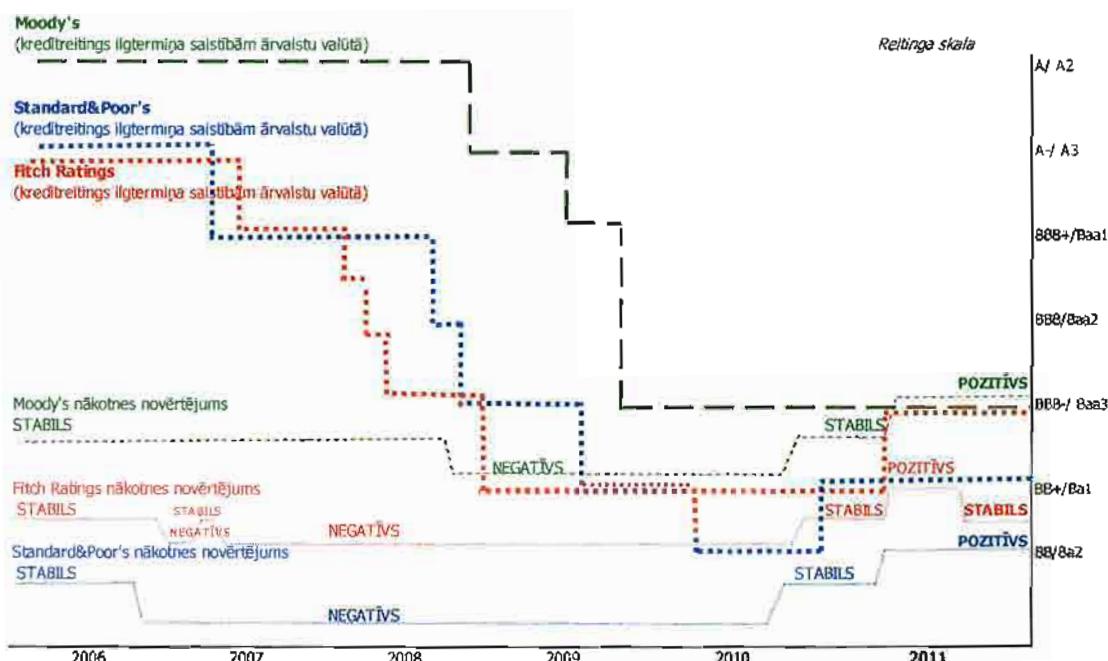
1.2. Makroekonomiskā stabilitāte un valsts budžeta izpilde

1.2.1. Latvijas Republikas kredītreitings

2011.gada sākumā reitingu līmeņos parādījās pozitīvas iezīmes – 2011.gada janvārī "R&I" un martā arī "Standard & Poor's" paaugstināja Latvijas kredītreitinga nākotnes novērtējumu (*outlook*) no stabila uz pozitīvu. Kā arī martā "Fitch Ratings" paaugstināja kredītreitingu par vienu pakāpi no BB+ uz BBB-. Ar šo "Fitch Ratings" aģentūras lēmumu Latvija pēc gandrīz divu gadu pārtraukuma atkal tika ievietota kredītreitinga investīciju kategorijas līmenī un nākotnes vērtējums tika nomainīts no stabila uz pozitīvu. Maijā arī "Moody's Investors Service" paaugstināja Latvijas *outlook* uz pozitīvu. Tomēr, lai arī Latvijas ekonomika turpināja stabilizēties, decembrī "Fitch Ratings" nomainīja *outlook* no pozitīva uz stabili, pamatojot to ar ārējo tirgu izaugsmes vājināšanos un finanšu vides, un ekonomiskās situācijas pasliktināšanos eirozonas dalībvalstīs, kas negatīvi varētu ietekmēt Latvijas eksportu. 2012.gada janvārī "R&I" paaugstināja Latvijas kredītreitingu par vienu pakāpi no BB+ uz BBB- ar stabili nākotnes vērtējumu (*outlook*). Ar šo soli arī "R&I" atgrieza Latvijas kredītreitingu investīciju līmenī.

2012.gada 1.ceturkšņa beigās Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā ir Baa3 ("Moody's Investors Service") ar pozitīvu nākotnes vērtējumu (*outlook*), BBB- ("Fitch Ratings" un "R&I") ar stabili nākotnes vērtējumu (*outlook*) un BB+ ("Standard & Poor's") ar pozitīvu nākotnes vērtējumu (*outlook*). Aģentūras, paaugstinot valsts kredītreitingu un nākotnes vērtējumus uz pozitīviem, norādījušas uz Latvijas stabilo ekonomisko izaugsmi, spēcīgajām valsts finansēm, valsts ārējā parāda samazināšanos un pieaugošo stabilizāciju banku sektorā.

13.attēls. Valsts kredītreitinga izmaiņas

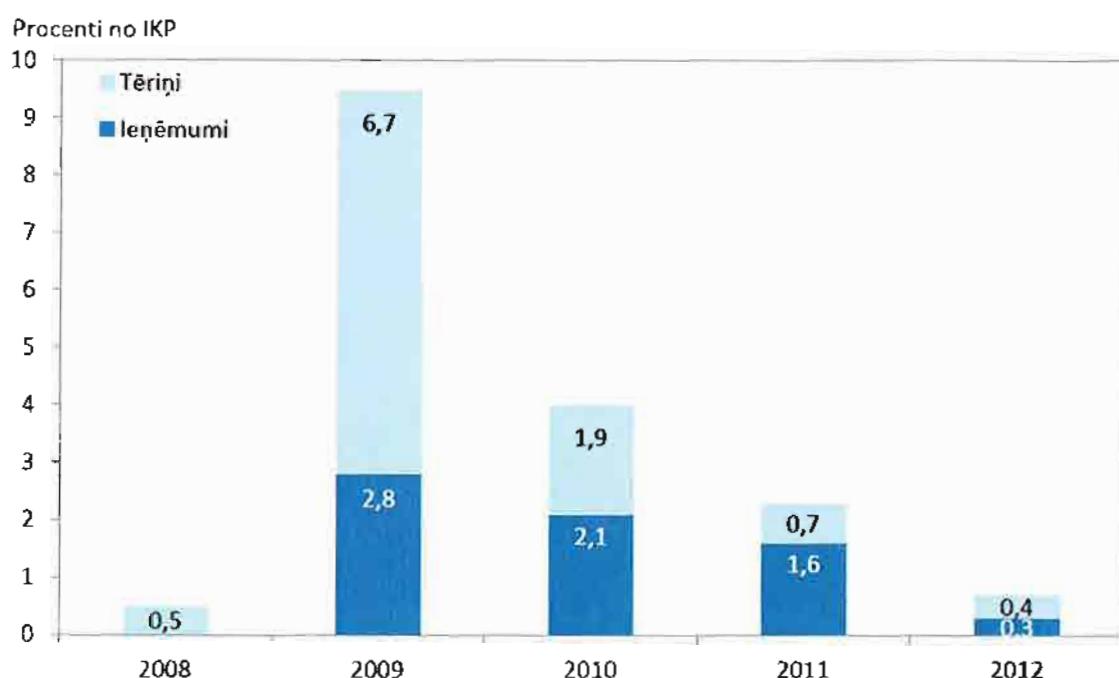
1.2.2. Konsolidētā kopbudžeta bilance

Ekonomiskās aktivitātes pieaugums un nodokļu administrēšanas uzlabošanas pasākumi, kā arī budžeta izdevumu izlietošanas disciplīnas stiprināšana aizvadītajā gadā sekmējusi fiskālās situācijas uzlabošanos. 2011.gada konsolidētā kopbudžeta

deficīts salīdzinājumā ar 2010.gadu samazinājās par 357,8 milj. latu un bija 444,9 milj. latu. Valsts kases dati par 2011.gada janvāri-decembri liecina, ka aizvadītajā gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi palielinājās par 480,3 milj. latu jeb 10,4 % un bija 5087,3 milj. latu, savukārt izdevumi pieauga lēnāk – par 122,5 milj. latu jeb 2,3 % un bija 5532,2 milj. latu.

Latvija īstenoja sešus korekcijas pasākumu kopumus: 2008.gada decembrī, 2009.gada jūnijā, 2009.gada novembrī, 2010.gada decembrī, 2011.gada aprīlī un 2011.gada decembrī. Vairākums korekcijas pasākumu tika veikti 2009.gadā. Oficiāli korekcijai vajadzēja 2009.gadā sasniegt 11 % no IKP, kaut gan rezultātā tie bija 9,5 % no IKP, jo daudzi pasākumi tika īstenoti gada vidū (skat. 14.att.⁵).

14.attēls. Fiskālā konsolidācija, 2008.–2012.gads

Avots: LR Finanšu ministrijas novērtējums, 02.03.2012

Būtiska fiskālās situācijas uzlabošanās bija vērojama valsts budžetā, kur deficitis bija 425,2 milj. latu, un tas bija būtiski mazāk nekā 2010.gadā (913,1 milj. latu), kā arī mazāk par likumā "Par valsts budžetu 2011.gadam" apstiprināto (493,6 milj. latu). Savukārt, pieaugot pašvaldību budžeta izdevumiem (sevišķi kapitālo izdevumu pozīcijā 2011.gada decembrī), salīdzinājumā ar pārējiem mēnešiem 2011.gadā kopumā pašvaldību budžetā izveidojās deficitis 40 milj. latu apmērā (decembrī deficitis 56,1 milj. latu).

Ieņēmumu pieaugumu kopbudžetā 2011.gadā pamatā nodrošināja nodokļu ieņēmumu pieaugums, kā arī ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumu pieaugums. Kopējie nodokļu ieņēmumi (ieskaitot iemaksas fondēto pensiju shēmā) 2011.gadā bija 3946,7 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2010.gadu pieauga par 440,2 milj. latu jeb

⁵ Kā Latvija pārvarēja finanšu krīzi// Papildināts izdevums ar autoru un ekspertu komentāriem; Andersss Oslunds, Valdis Dombrovskis//Ekonomistu apvienība 2010; izdevums latviešu valodā, 2012

12,6 % un pārsniedza 2011.gadā plānoto par 168,9 milj. latu jeb 4,5 %. Lielākos nodokļu ieņēmumus veidoja sociālo apdrošināšanas iemaksu, pievienotās vērtības nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi. Salīdzinājumā ar 2010.gadu straujāku nodokļu ieņēmumu pieaugumu aizvadītajā gadā nodrošināja valsts sociālo apdrošināšanas iemaksu palielināšanās par 137,7 milj. latu jeb 11,9 %, kas skaidrojams ar nodokļa likmes pieaugumu no 33,09 % līdz 35,09 % kopš 2011.gada 1.janvāra un nodarbināto ienākumu pieaugumu. Arī kopējās ekonomiskās aktivitātes un līdz ar to darījumu vērtības un budžetā iemaksājamās summas kāpums, kā arī PVN standartlikmes un samazinātās likmes palielināšana būtiski ietekmēja pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumus, kas 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, pieauga par 133,4 milj. latu jeb 16,2 %. Savukārt saistībā ar nodokļa atmaksu samazināšanos un iemaksu pieaugumu uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi aizvadītajā gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu palielinājās par 84,3 milj. latu jeb 75,1 %.

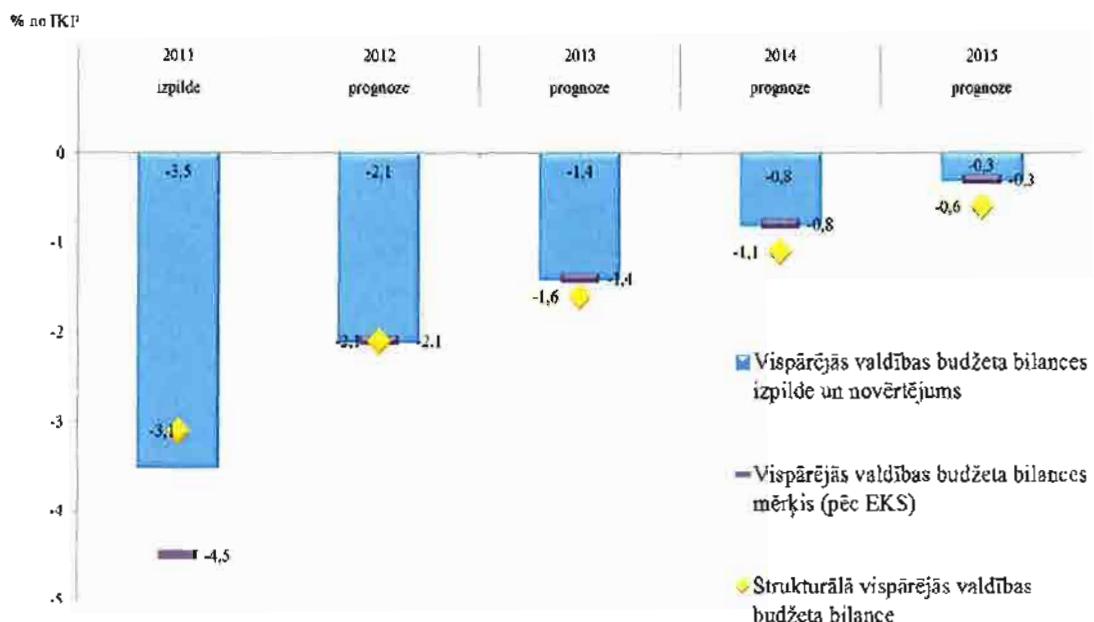
Kopbudžeta izdevumi 2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu pieauga lēnāk, tai skaitā turpināja samazināties uzturēšanas izdevumi – par 76,9 milj. latu jeb 1,5 %, savukārt kapitālie izdevumi pieauga par 196,3 milj. latu jeb 50,4 %. Nozīmīgs kapitālo izdevumu pieaugums bija vērojams gan valsts budžetā, gan pašvaldību budžetā, un tā noteicošais faktors bija aktīvāka ES fondu apguve, nodrošinot projektu īstenošanu. Valsts kases dati par 2012.gada janvāri liecina, ka konsolidētajā kopbudžetā bija pārpalikums 82 milj. latu apmērā, ieņēmumiem (447,3 milj. latu) pārsniedzot izdevumus (365,3 milj. latu). Salīdzinājumam – 2011.gada janvārī bija neliels deficīts 0,8 milj. latu apmērā. Jāatzīmē, ka pārpalikums bija vērojams gan valsts budžetā, gan pašvaldību budžetā, bet speciālajā budžetā izveidojās deficīts. Pārpalikuma veidošanos kopbudžetā sekmēja ieņēmumu palielināšanās visos budžetos, savukārt izdevumi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada janvāri ir pat nedaudz samazinājušies. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi 2012.gada janvārī kopbudžeta izdevumu apjoma samazināšanos nodrošināja zemāki izdevumi valsts pamatbudžetā un pašvaldību budžetā. Taču valsts speciālā budžeta izdevumi bija nedaudz augstāki, kur izdevumu pieaugumu pensiju izmaksai daļēji kompensēja izdevumu samazināšanās bezdarbnieku pabalstiem.

Kopējie nodokļu ieņēmumi (ieskaitot iemaksas fondēto pensiju shēmā) 2012.gada janvārī salīdzinājumā ar 2011.gada attiecīgo mēnesi pieauga par 48,1 milj. latu jeb 15,5 %, kā arī pārsniedza plānoto apjomu par 31,4 milj. latu jeb 9,6 %. To sekmēja joprojām labvēlīga ekonomiskā situācija, nemot vērā, ka nodokļu ieņēmumus janvārī galvenokārt ietekmēja pagājušā gada nogalē veiktie darījumi un aprēķinātās algas.

1.2.3. Valsts budžeta izdevumi

Saeima 2011.gada 15.decembrī pieņēma likumu "Par valsts budžetu 2012.gadam", paredzot, ka vispārējās valdības budžeta deficīta mērķa prognoze atbilstoši Eiropas kontu sistēmas 95 (EKS 95) metodoloģijai 2012.gadā nepārsniedz 2,5 % no iekšzemes kopprodukta.

15.attēls. Valdības budžeta bilance pēc EKS 95

Sākot ar 2012.gada budžetu, ir uzlabota darbības līmeņa rezultātu un to rezultatīvo rādītāju plānošanas un atspoguļošanas kārtība ministriju un citu centrālo valsts iestāžu budžetu pieprasījumos. Minētā informācija ir iekļauta gadskārtējam valsts budžeta likumam pievienotajos paskaidrojumos, vienlaikus nodrošinot to publicitāti un sabiedrības informēšanu. Tādējādi ministrijas un citas centrālās valsts iestādes to izpildē esošajām budžeta programmām un apakšprogrammām izvirza noteiktu mērķi ar tā sasniegšanas pakāpi raksturojošiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem, kuriem tiek plānotas tendences arī vidējā termiņā un atspoguļota vēsturiskā informācija triju gadu periodam.

Sākot ar 2012.gada budžetu, tiks ieviesta valsts budžeta izdevumu izpildes analīze kontekstā ar ministriju un citu centrālo valsts iestāžu sasniegtajiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem budžeta programmām un apakšprogrammām izvirzīto mērķu ietvaros, t.i., ministrija pārskatā par kārtējā gada valsts budžeta izpildes analīzi sniegs nepieciešamos skaidrojumus par iepriekš plānotajiem rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem, to izpildi gada laikā, kā arī par rezultatīvo rādītāju vērtību izpildes novirzēm no plānotajām rezultatīvo rādītāju vērtībām, ja tādas ir bijušas.

2011.gada 15.decembrī Saeima pieņēma grozījumus Likumā par budžetu un finanšu vadību, kas stājās spēkā 2012.gada 1.janvārī. Grozījumi paredz, ka turpmāk katru gadu tiks gatavots Vidēja termiņa budžeta ietvara likums trijiem gadiem, kurā tiks iekļauti galvenie vidēja termiņa budžeta mērķi un prioritārie attīstības virzieni, kā arī galvenie valsts makroekonomiskie un budžeta rādītāji. Ir noteikti arī plānojamo finanšu radītāju pārmantošanas principi, tādā veidā nodrošinot juridiski saistošu vidēja termiņa plānošanas normatīvo bāzi.

1.3. Fiskālā disciplīna

2012.gada 12.janvārī Saeima 1.lasījumā pieņēma Fiskālās disciplīnas likumu. 2012.gada 2.martā Latvija parakstīja Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā (fiskālais līgums), kas ES līmenī nostiprināja fiskālās disciplīnas principus, nosakot konkrētus fiskālos nosacījumus, ko

līgumu parakstījušās valstis appēmas iestrādāt nacionālajos fiskālo disciplīnu regulējošajos normatīvajos aktos. 2.lasījumam tiek piedāvāti priekšlikumi, kas iestrādā likumā fiskālā līguma nosacījumus. Fiskālās disciplīnas nostiprināšanai MK 2011.gada 29.novembra sēdē atbalstīts likumprojekts "Grozījums Latvijas Republikas Satversmē", kas 2011.gada 6.decembrī iesniegts Saeimā.

1.4. Nodokļi un ēnu ekonomikas apkarošana

Valdība turpina īstenot pasākumus, kas noteikti Pasākumu plānā ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam, Pasākumu plānā nereģistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010.–2013.gadam un ikgadējā Valsts tiesībsargājošo iestāžu rīcības plānā cīņai pret cigarešu, alkohola un degvielas kontrabandu un nelikumīgu apriti. Pasākumu plānā ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam šobrīd ir iekļauti 66 pasākumi, no kuriem līdz 2012.gada 23.martam 48 pasākumi ir izpildīti pilnībā un pārējo pasākumu izpilde turpinās. Kopš 2011.gada 26.oktobra veikta virkne pasākumu: ar 2012.gada 1.janvāri visos gadījumos fiziskām personām, nododot metāllūžus, ienākuma izmaksātājs ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli pēc 10 % likmes; ar 2012.gada 1.janvāri VID dotas tiesības piedzīt no darba devēja soda naudu trīskāršā nodokļa apmērā, kas noteikts atbilstoši VID rīcībā esošajai informācijai par personai aprēķināmo atlīdzību, ja tā ir lielāka par MK noteiktās minimālās mēnešalgas apmēru, vai atbilstoši MK noteiktās minimālās mēnešalgas apmēram, ja aprēķināmā atlīdzība ir vienāda vai mazāka par to vai ja tās lielumu nav iespējams noteikt; ar 2012.gada 1.janvāri akcīzes preču ievešanu, t.sk. ar sauszemes bezsliežu transportlīdzekli, kas nav komerciāls transportlīdzeklis, neuzskata par komerciālu, ja tā nenotiek regulāri (ne biežāk kā vienu reizi septiņās dienās), tādējādi samazinot risku, ka personas normatīvajos aktos noteikto nodokļa atbrīvojumu izmanto ļaunprātīgi; ar 2012.gada 1.februāri akcīzes nodokli piemēro noteiktām eļļas grupām, kas atbilst Kombinētās nomenklatūras (KN) kodam 27101991 (metāla apstrādes vielas, veidļu eļļas, pretkorozijas eļļas) un KN kodam 27101999 (citādas ziežeļļas un citādas eļļas), izņemot gadījumus, ja šie produkti ir iepildīti slēgtā iepakojumā, kura tilpums nepārsniedz 250 litrus. Tādējādi tiek novērts risks, ka, šos produktus (eļļas) ar KN kodu 27101991 un KN kodu 27101999 izmantojot par degvielu vai kurināmo, notiek izvairīšanās no atbilstoša akcīzes nodokļa samaksas; 2012.gada 1.janvārti stājās spēkā tiesību normas, kas novērš mikrouzņēmumu nodokļa režīma izmantošanu nodokļu plānošanai; 2011.gada 15.decembrī stājās spēkā Fizisko personu mantiskā stāvokļa un nedeklarēto ienākumu deklarēšanas likums, kas paredz no 2012.gada 1.marta līdz 1.jūnijam fiziskām personām, kuras atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem, iesniegt mantiskā stāvokļa deklarāciju un dod iespēju fiziskām personām deklarēt iepriekš nedeklarētos ienākumus, paredzot tiem piemērot iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi 15 % apmērā. Ir pieņemti arī noteikumi, ka personām skaidras naudas uzkrājums, kas pārsniedz likumā noteikto slieksni, jāieskaita kontā kredītiestādē, lai valsts institūcijām būtu iespēja pārliecināties par deklarēto skaidras naudas līdzekļu esību; ar 2011.gada 9.novembri nodokļu maksātājiem, kas pārdod preces vai piedāvā pakalpojumus internetā, savas tīmekļa vietas jāreģistrē kā nodokļu maksātāja struktūrvienības; ar 2012.gada 1.janvāri ir ieviesta "reversā" (apgrieztā) pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas kārtība būvniecības pakalpojumiem, kas sniegti iekšzemē.

1.5. Starptautiskās aizdevuma programmas izpilde

Pēc pārliecinoši sekmīgas Latvijas atgriešanās starptautiskajos kapitāla tirgos 2011.gada jūnijā ar 10 gadu obligāciju emisiju 500 milj. USD apmērā, kā arī saņemot neapšaubāmu apstiprinājumu par investoru uzticības atgriešanos Latvijai, 2011.gada 22.decembrī saskaņā ar plānoto tika noslēgta starptautiskā aizdevuma programma. Līdzekļi starptautiskās aizdevuma programmas ietvaros tika izmantoti daļēji – no piešķirtajiem 7,5 mljrd. EUR Latvija izmantoja tikai 4,5 mljrd. EUR.

2.tabula. Starptautiskās aizdevuma programmas izmantošana

(EUR miljardi)	2009		2010		2011		Kopā	
	Plānots**	Izmaksāts	Plānots**	Izmaksāts	Plānots**	Izmaksāts	Plānots**	Izmaksāts
Eiropas Komisija	2,9	2,2	0,1	0,7	0,1	0	3,1	2,9
Ziemeļvalstis (SE, DK, FI, NO, EE)	0,1	0	1,8	0	0	0	1,9	0
SVF	1,2	0,8*	0,4	0,3	0,1	0	1,7	1,1
Pasaules Banka	0,2	0,2	0	0,1	0,2	0,1	0,4	0,4
Citi (CZ, PL, ERAB)	0,1	0,1	0,3	0	0	0	0,4	0,1
Kopā	4,5	3,3	2,6	1,1	0,4	0,1	7,5	4,5

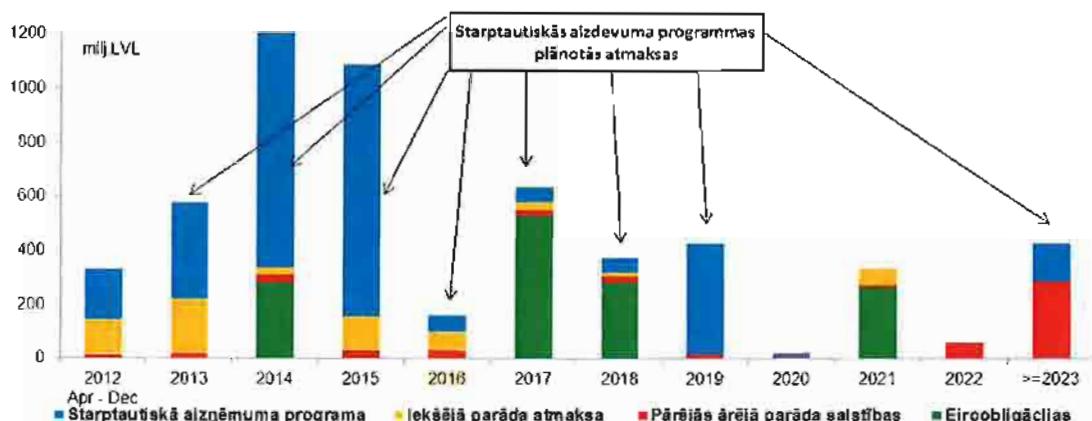
* € 600 miljoni 2008.gada decembrī

** Programmas sākumā plānotās summas

Starptautiskās aizdevuma programmas īstenošanas laikā no 2008.gada līdz 2012.gadam tika veikta apjomīga konsolidācija ar fiskālo ietekmi 17 % apmērā no IKP, kā arī veikta virkne strukturālo reformu veselības, izglītības, valsts pārvaldes un labklājības jomā, atjaunojot konkurētspēju un produktivitāti Latvijas ceļā uz ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi.

Arī turpmāka aizņemšanās plānota saskaņā ar vidējā termiņa aizņemšanās stratēģiju, kas paredz pakāpenisku un savlaicīgu aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos, organizējot regulāras publiskas valsts parāda vērtspapīru emisijas, tādējādi optimāli sabalansējot iespējamās izmaksas ar riskiem, lai saskaņā ar noteiktiem atmaksas grafikiem nodrošinātu starptautiskās aizdevuma programmas ietvaros uzņemto valsts parāda saistību pārfinansēšanu ar aizņēmumu likmju un termiņu ziņā labvēlīgiem nosacījumiem.

16.attēls. Centrālās valdības parāda atmaksas profils

Programmas aizdevumi jāsāk atmaksāt jau 2012.gadā – Starptautiskajam Valūtas fondam. Lielākās atmaksas jāveic 2014./2015.gadā – galvenokārt tie ir maksājumi par EK aizdevuma daļu.

1.6. Ārējā ekonomiskā politika

2012.gada 4.janvārī panākta EM, ĀM, LIAA, LDDK un LTRK vienošanās par Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomes izveidi, lai pilnveidotu institūciju koordinētu sadarbību vienotas ārējās ekonomiskās politikas veidošanā un īstenošanā.

MK 2011.gada 15.novembrī apstiprināts Partnerības un sadarbības nolīgums starp ES un Mongoliu, bet 13.decembrī – Viltošanas novēršanas tirdzniecības nolīgums starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, Austrāliju, Kanādu, Japānu, Korejas Republiku, Meksikas Savienotajām Valstīm, Marokas Karalisti, Jaunzēlandi, Singapūras Republiku, Šveices Konfederāciju un Amerikas Savienotajām Valstīm.

Pasaules Tirdzniecības organizācijas VIII Ministru konferencē, kas notika 2011.gada 15.–17.decembrī Ženēvā (Šveice), tika pausts atbalsts Krievijas Federācijas uzņemšanai, kas notika līdz ar Melnkalnes, Samoa un Vanuatu uzņemšanu.

Tika turpinātas Latvijas vēstnieku tematiskas diskusijas ar Latvijas uzņēmējiem (apaļā galda diskusijas par eksporta iespējām uz Līča valstīm, Japānu, Nīderlandi, Ķīnu). Tieki attīstīta sadarbība ar partneriem Latvijā eksporta veicināšanai (LTRK, žurnāls "Kapitāls", laikraksts "Dienas bizness", eksporta konsultāciju uzņēmums "Gateway Baltic" u.c.).

Sniegts atbalsts valsts amatpersonu un uzņēmēju vizīšu organizēšanai uz potenciāliem eksporta tirgiem un investīciju piesaistes reģioniem, piemēram, uz Līča valstīm, Azerbaidžānu, Japānu, intensīvi tiek gatavotas valsts augstāko amatpersonu ienākošās un izejošās vizītes, kurās plānotas biznesa delegācijas (piemēram, Brazīlija, Dienvidaustrumu Āzija, Gruzija, Turcija, Azerbaidžāna, Turkmenistāna u.c.).

Tika sekmētas Latvijas divpusējās ekonomiskās attiecības ar Latvijas komersantiem svarīgām partnervalstīm. 2011.gada 2. novembrī darba vizītes ietvaros Kijevā (Ukrainā) ekonomikas ministrs tikās ar Ukrainas enerģētikas ministru J.Boiko, "Naftogaz Ukraina" valdes priekšsēdētāju J.Bakuļinu, kā arī piedalījās pasākumā, kurā tika parakstīts memorands un līgums starp Latvijas uzņēmumu a/s "Rīgas kuģu

būvētava" un Ukrainas uzņēmumu valsts a/s "Černomorpeftegas" par pašpaceļošās peldošās urbšanas iekārtas piegādi gandrīz 400 milj. ASV dolāru vērtībā.

2011.gada 13.–15.novembrī notika ekonomikas ministra vizīte Azerbaidžānā. Vizītes ietvaros tika organizētas arī Latvijas dienas Azerbaidžānā, lai popularizētu Latviju, tās kultūru, mākslu, Latvijas modes māksliniekus un pārtikas rūpniecības nozari. Tuvākā gada līdz divu laikā Latvijā varētu tikt īstenoti vairāki Azerbaidžānas investīciju projekti. Azerbaidžānas pusī interesē sadarbības iespējas rūpniecības nozarē, īpaši pārtikas ražošanā, kā arī tranzītā, lai caur Latvijas ostām eksportētu preces uz ES.

2011.gada 22.–23.decembrī Rīgā notika Latvijas un Baltkrievijas Republikas starpvaldību komisijas ekonomiskās, zinātniskās un tehniskās sadarbības jautājumos 7.sēde, kuras laikā pārrunāti jautājumi par Latvijas un Baltkrievijas divpusējās ekonomiskās sadarbības tālāku attīstību rūpniecības un uzņēmējdarbības, enerģētikas, transporta, tranzīta un logistikas, lauksaimniecības un pārtikas ražošanas, standartizācijas un metroloģijas, būvniecības un ēku energoefektivitātes, tūrisma, zinātniski tehniskās sadarbības, starpēriģonālās sadarbības un vides aizsardzības jomās. Paralēli norisinājās Latvijas–Baltkrievijas Lietišķās sadarbības padomes sēdes, kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, EM un Baltkrievijas Republikas vēstniecības kopīgi rīkots seminārs uzņēmējiem.

2012.gada 18.janvārī noslēgta vienošanās par ekonomisko sadarbību starp EM un Kirovas apgabala valdību Krievijas Federācijā, kas pavērs plašākas iespējas abu valstu ekonomisko un tirdzniecības sakaru attīstībai, kā arī savstarpējās sadarbības veicināšanai; 2012.gada 7.–8.februārī Pekinā (Ķīnā) notika Latvijas amatpersonu un uzņēmēju vizīte, kuras ietvaros notika vairākas augsta līmeņa amatpersonu tikšanās, t.sk. Latvijas–Ķīnas Apvienotās komitejas sēde un Latvijas–Ķīnas biznesa forums. Apvienotās komitejas sēdē tika pārrunāti vairāki būtiski jautājumi, kas saistīti ar divpusējās tirdznieciski ekonomiskās sadarbības turpmāko attīstību, t.sk. par sadarbību uzņēmējdarbības, transporta, tūrisma un lauksaimniecības nozarēs, kā arī pārrunātas sadarbības iespējas izglītības un zinātnes jomā un citās abpusējo interešu jomās.

2012.gada 9.–11.februārī notika ekonomikas ministra darba vizīte Parīzē (Francijā), kuras ietvaros notika tikšanās ar Francijas rūpniecības, enerģētikas un digitālās ekonomikas ministru *Eric Besson*, Francijas transporta ministru *M. Thierry Mariani*, kā arī ar vairākiem Francijas uzņēmumiem – potenciālajiem investoriem; Ukrainas premjerministra M.Azarova oficiālās vizītes Latvijā laikā 2012.gada 10.februārī tika parakstīta Latvijas un Ukrainas ekonomiskās sadarbības programma 2012.–2013.gadam, kas paredz padziļināt divpusējo ekonomisko, rūpniecisko un zinātniski tehnisko sadarbību konkrētās abpusējo interešu jomās.

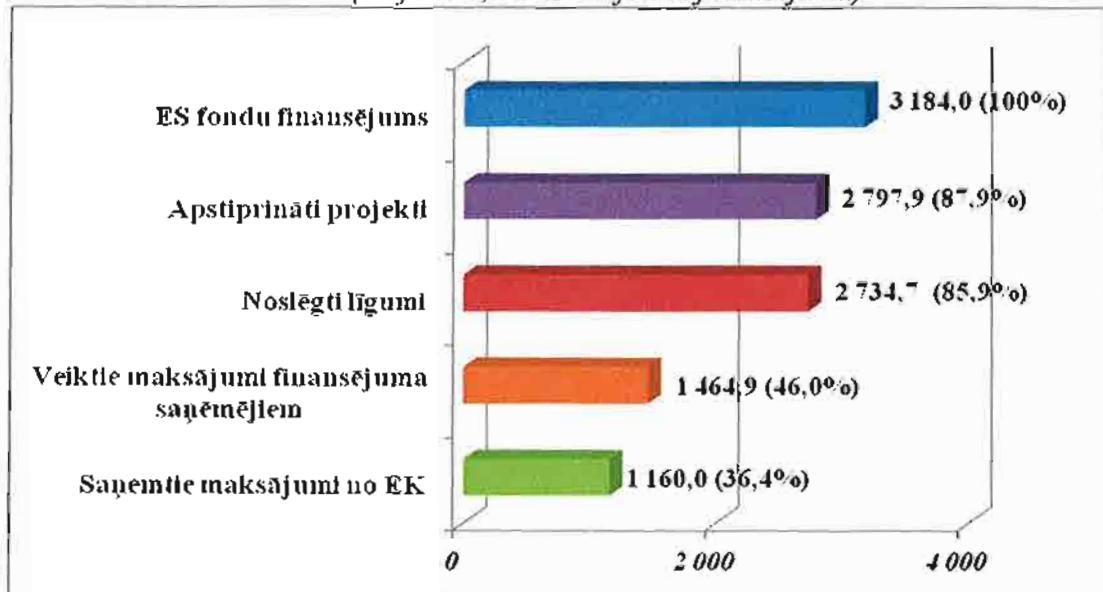
2012.gada 10.–15.martā notika ministru prezidenta V.Dombrovska vizīte uz Līča valstīm – Apvienotajiem Arābu Emirātiem un Kataru –, lai veicinātu Latvijas Republikas eksportu, piesaistītu investīcijas. Vizītē piedalījās arī 43 uzņēmēji, kas pārstāvēja 35 uzņēmumus izglītības, finanšu, IT, kokapstrādes, transporta un logistikas, būvniecības un nekustamā īpašuma, enerģētikas, metālapstrādes, pārtikas ražošanas, medicīnas pakalpojumu jomās. Vizītes laikā notika tikšanās ar augsta līmeņa amatpersonām un uzņēmumu pārstāvjiem.

1.7. Eiropas Savienības fondu apguve

2007.–2013.gada plānošanas periodā līdz 2012.gada 31.martam no kopumā pieejamā ES fondu finansējuma apstiprināti projekti par 2 797,9 milj. latu jeb par

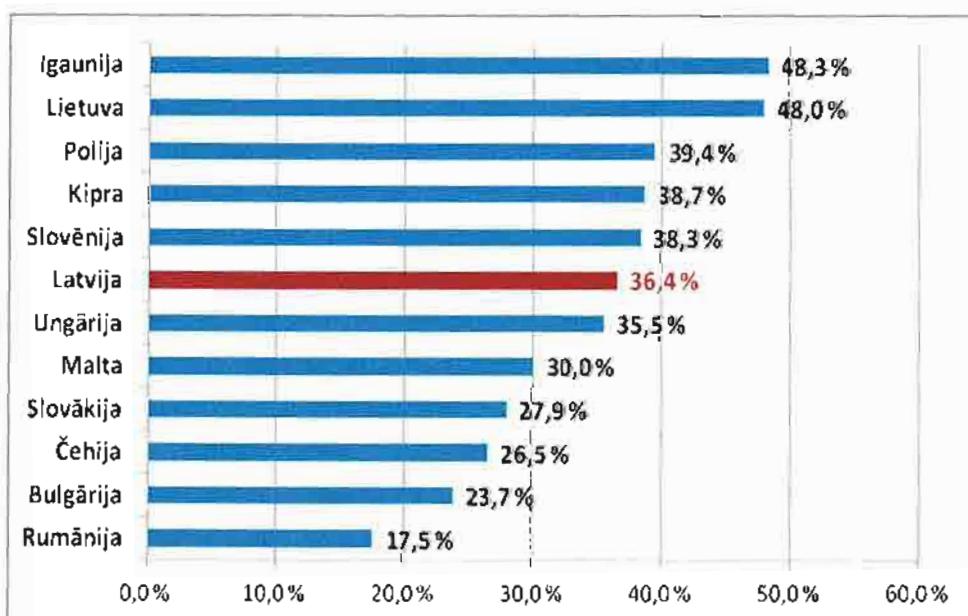
87,9 % un finansējuma saņēmējiem izmaksāti 1 464,9 milj. latu jeb 46,0 % no ES fondu finansējuma.

17.attēls. ES fondu apguve uz 31.03.2012
(milj. LVL; % no ES fondu finansējuma)

Pēc finansējuma apguves Latvija ierindojas sestajā vietā starp jaunajām ES dalībvalstīm. Šī plānošanas perioda finansējums Latvijai jāapgūst līdz 2015.gada beigām.

18.attēls. EK starpposma un gala maksājumi ES jaunajām dalībvalstīm uz 31.03.2012
(% no ES fondu piešķiruma dalībvalstij 2007.–2013.gada plānošanas periodā)

Rādītāju sasniegšanas progress atsevišķās nozarēs jau šobrīd pārsniedz plānoto (dalība ārējo tirgu pasākumos, iesaistīto personu skaits uzņēmējdarbību motivējošās

programmās u.c.), kas skaidrojams ar to, ka ekonomiskās krīzes iespaidā finansējuma saņēmēji par attiecīgajām aktivitātēm izrādījuši pastiprinātu interesu, kā arī īstenojuši projektus par zemākām izmaksām. Daļai aktivitāšu palielināts pieejamais finansējums. Nenemot vērā problēmas ar projektu savlaicīgu ieviešanu (iepirkumu problēmas, cenu svārstības, zemes atsavināšanas problēmas) un to, ka lielākā daļa šo nozaru projektu vēl ir īstenošanas stadijā, lēns rādītāju sasniegšanas progress ir transporta, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozarē, kā arī pilsētvides, tūrisma un kultūras nozarē un zinātnes un inovāciju nozarē.

Pieaugot projektu skaitam, palielinājies arī atklāto pārkāpumu skaits. Tomēr secināms, ka lielākā daļa pārkāpumu tiek atklāti pirms maksājumu veikšanas finansējuma saņēmējam un summas tiek ieturētas no kārtējā maksājuma, šādā veidā samazinot izdevumus, kuri ir veikti/izmaksāti neatbilstoši. Kopumā secināms, ka būtiskākie pārkāpumi ir publiskā iepirkuma procedūrās, finansējuma saņēmēju saimnieciskās darbības neveikšana, kā arī aktivitāšu īstenošanas vai projekta nosacījumu neizpilde, tāpēc, sākot ar 2012.gadu, ir pastiprinātas iepirkuma pirmspārbaudes. Papildus veikti pasākumi, lai mazinātu neatbilstoši veiktus izdevumus saistībā ar izmaksu pieaugumu ES fondu līdzfinansēto projektu ietvaros, kā arī mazinātu risku saistībā ar uzņēmumu līgumiem, ierobežojot uzņēmumu līgumu slēgšanu ar esošajiem un bijušajiem darbiniekiem, stiprināta disciplinārietu sistēma, lai novērstu neatbilstību rašanos valsts budžeta iestāžu īstenotajos projektos, kā arī veicināta proporcionālo finanšu korekciju piemērošana, nenemot vērā konstatēto neatbilstību būtību un nopietnību, kā arī ES fondam nodarītos finansiālos zaudējumus.

Tāpat kā iepriekšējos gados, Latvija 2011.gadā ir izpildījusi visus starptautiskās aizdevuma programmas ietvaros izvirzītos uzdevumus attiecībā uz ES fondu apguvi. Tai skaitā Saprašanās memorandā ar EK noteiktais finanšu apguves mērķis izpildīts par 112 %, tomēr nepieciešams uzlabot situāciju ar finanšu plūsmas plānošanu nozaru ministrijās, jo maksājumi 2011.gada laikā regulāri tika veikti vēlāk, nekā plānoti, tādējādi sadārdzinot un sarežģījot ES fondu programmu administrēšanu.

Kopējo ES fondu apguves mērķu izpildi būtiski ietekmē septiņu lielo projektu par kopējām attiecināmajām izmaksām 554 milj. latu apmērā (t.sk. Kohēzijas fonda (KF) līdzfinansējumu 385,17 milj. latu apmērā) īstenošanas tempi, kas atpaliek no plānotajiem saistībā ar iepirkumu problēmām, t.sk. pārsūdzībām (īpaši divos turpmāk minētajos projektos), problēmām ar autoceļu būvdarbu vajadzībām nepieciešamo zemu atsavināšanu, kavējumiem darbu izpildē, t.sk. līgumu par darbu izpildi laušanu.

AS "Pasažieru vilciens" īstenotā projekta "Rīgas piepilsētas dzelzceļa pasažieru pārvadājumu sistēmas modernizācija un dīzeļvilcienu ritošā sastāva atjaunošana" ietvaros pēc ilgām pārrunām ar konkursa uzvarētāju 2012.gada 2.aprīlī ir noslēgusi līgumu par 34 elektrovilcienu un 7 dīzeļvilcienu iegādi. AS "Pasažieru vilciens" parakstījusi līgumu ar konkursa uzvarētāju "Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles" (CAF), un šobrīd ministriju speciālisti vērtē līguma atbilstību konkursa nolikumam un MK sēdes 24.01.2012. protokollēmumam (Nr.5 52. §).

Savukārt Rīgas brīvostas pārvaldes projektā "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra" līguma slēgšana bija aizkavēta saistībā ar iepirkuma konkursa rezultātu apstrīdēšanu. IUB sūdzību izskatīšanas komisija 2012.gada 27.martā pieņēma lēmumu Nr. 4-2.2./12-9/2, ar kuru atļāva Rīgas brīvostas pārvaldei slēgt iepirkuma līgumu ar atklātā konkursa uzvarētāju personu apvienību "BMGS S". 2012.gada 2.februārī Rīgas brīvostas pārvalde un personu apvienība "BMGS S" noslēdza līgumu par būvdarbu veikšanu projekta "Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra" ietvaros. Būvdarbus ir plānots uzsākt aprīļa beigās pēc būvatļaujas saņemšanas.

Vienlaikus pozitīvi vērtējams fakts, ka EK 2012.gada 29.martā izdeva lēmumu par minētā lielā projekta apstiprināšanu. SM būs jāziņo MK par Rīgas brīvostas projekta turpmāko īstenošanu, kā arī par AS "Pasažieru vilciens" projektu, ja noslēgtajā līgumā SM saskata riskus vai būtiskas neatbilstības salīdzinājumā ar konkursa nolikumā iekļauto līguma projektu.

2007.–2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešanas efektivitātes vidus posma (*mid-term*) izvērtējumā, kura mērķis bija analizēt ES fondu ieviešanas efektivitāti un gaitu, secināts, ka ES fondu atbalsts esošajā plānošanas periodā ir sekmīgi pielāgots Latvijas ekonomiskās situācijas negatīvajām izmaiņām un ir atbilstošs Latvijas vidēja termiņa stratēģiskās attīstības uzdevumiem.

SM līdz 2012.gada martam ES fondu aktivitātēs ir apstiprinājusi finansējumu 780,4 milj. Ls jeb 93,0 % apmērā no projektu īstenošanai pieejamā ES fondu līdzfinansējuma (838,8 milj. latu). No 2011.gada 26.oktobra līdz 2012.gada martam apstiprināti projekti par 4,3 milj. latu no KF līdzekļiem.

Lai sekmētu jaunu darba vietu veidošanu un starptautisku uzņēmumu atbalsta centru veidošanos, MK 2012.gada 13.martā akceptēja jaunu atbalsta programmu komersantiem "Atbalsts jaunu darba vietu radīšanai". Plānots, ka programmas īstenošana tiks uzsākta 2012.gada vidū, līdz 2013.gada beigām izveidojot 250 jaunas darba vietas.

VM ES fondu ieviešanai 2011.gadā piešķirtā valsts budžeta apguve nodrošināta 34 384 tūkst. latu apjomā jeb 99,44 % no gada plāna un ES fondu apguves mērķa profila izpilde uz 2011.gada beigām nodrošināta 73 246 tūkst. latu apjomā jeb 100 % no MK noteiktā plāna, par 107 % pārsniedzot ES noteikto minimālo apguves mērķi.

Lauku attīstības programmas ietvaros publiskais finansējums uz 2012.gada martu ir apstiprināts 823,8 milj. latu (84 %) apmērā, tai skaitā izmaksāts 506,5 milj. latu (52 %) apmērā. Savukārt Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam publiskais finansējums uz 2012.gada martu ir apstiprināts 83,9 milj. latu (71 %) apmērā, tai skaitā izmaksāts 52,6 milj. latu (45 %) apmērā.

Līdz 2012.gada 31.martam ar Eiropas teritoriālās sadarbības programmu atbalstu Latvijas partneri (reģioni, pašvaldības, valsts iestādes, zinātniskās institūcijas un nevalstiskās organizācijas) īstenojamo sadarbības projektu formā ir piesaistījuši Latvijai 108,7 milj. EUR lielu finansējumu, t.sk. laikā no 2011.gada 26.oktobra līdz 2012.gada 21.martam apstiprināti 74 projekti par kopējo summu 63 milj. EUR (ERAF)⁶. Piesaistītais finansējums veicina pārrobežu infrastruktūras sakārtošanu, sekmē sociālo un ekonomisko konkurētspēju pierobežu reģionos, kā arī veicina investīcijas un rada labvēlīgu dzīves vidi, nodrošinot divpusējo un reģionālo sadarbību ar Latvijas partneriem Baltijas jūras reģionā un kaimiņvalstu partneriem no Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas ES struktūrfondu 3.mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" programmu ietvaros.

⁶ Valsts teritoriju līdzvarotas attīstības veicināšana un starptautiskās konkurencējas nodrošināšana visticākajā veidā ir saistīta ar Latvijas spēju integrēties starptautiskos sadarbības tīklus un mijiedarboties ar tuvākajām pilsētām un lauku teritorijām. Izmantojot savu ģeogrāfisko novietojumu un sociāli ekonomiskos priekšnoteikumus, nozīmīga loma ir divpusējās un daudzpusējās pārrobežu, transnacionālās un starpreģionu sadarbības stiprināšanai ar kaimiņvalstīm un partnervalstīm, sekmējot ilgtspējīgu, konkurencējīgu un integrētu teritoriālo attīstību ne tikai Eiropas Savienībā, bet arī pie Eiropas Savienības ārējām robežām. EE_LV (2011.gada 13.-14.dec.) – 6 projekti, 622 891 EUR; LV_LT (2011.gada 23.-25.nov.) - 42 projekti, 18 milj. EUR; INTERREG IVC (2011.gada 15.-16.dec.) – 24.projekti, 43,58 milj EUR; ESPON – divi projekti, 657 175 EUR.

1.8. Industriālā (nozaru) politika un inovācijas

EM, piesaistot IZM, FM un VARAM ekspertus, sadarbībā ar LTRK, LDDK nozaru asociācijām ir izstrādājusi modernas Industriālās politikas vadlīnijas, par kurām sāktas diskusijas ar ekspertiem. Industriālās politikas mērķis ir panākt augstāku valsts industrializāciju un eksporta komplikētību, radot augstākas pievienotās vērtības produktus un pakalpojumus, labāk apmaksātas un jaunas darba vietas. Ar industriālās politikas palīdzību līdz 2020.gadam apstrādes rūpniecības īpatsvaru kopējā pievienotajā vērtībā no pašreizējiem 14,2 % plānots palielināt līdz 20 %.

Uzņēmumu konkurētspējas sekmēšanai tika turpināts īstenot virkni atbalsta pasākumu gan finanšu resursu pieejamības nodrošināšanai, gan eksporta un inovācijas veicināšanai.

2011.gadā tika turpināts īstenot aktivitātes, lai uzlabotu finanšu resursu pieejamību komercdarbības uzsākšanai un attīstībai, nodrošinot atbalstu komersantiem aizdevumu, garantiju un riska investīciju veidā. Saskaņā ar LGA un EM 2011.gada nogalē parakstīto līgumu LGA no Eiropas Investīciju fonda (EIF) pārņemusi 91 milj. EUR (64 milj. latu) vērtu ieguldījumu fondu, kurā pieejams finansējums mazo un vidējo komersantu atbalstam finanšu instrumentu veidā. Ieguldījumu fonds nodots LGA, lai uzlabotu un pilnveidotu tā programmu darbību, padarītu finansējumu pieejamāku uzņēmējiem, kā arī stiprinātu LGA kā nacionālo institūciju, kas nodarbojas ar finanšu instrumentu ar valsts atbalstu nodrošināšanu komersantiem.

Lai veicinātu Latvijas uzņēmumu eksporta apjomu palielināšanu un jaunu tirgu apgūšanu, tika turpināta Latvijas Ārējo ekonomisko pārstāvniecību tīkla paplašināšana, atverot 2 jaunas pārstāvniecības (Lietuvā, Ukrainā). Sniegti eksporta atbalsta pakalpojumi komersantiem, un kopā šīm aktivitātēm 2011.gadā izlietoti 4,6 milj. latu, tai skaitā piesaistīti 2,7 milj. latu no ERAF.

Inovācijas sekmēšanai tika turpināta zinātnieku un uzņēmēju efektīvāka sadarbības platformas izveide kompetences centru ietvaros, kā arī sniegs atbalsts inovatīviem komersantiem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei un ieviešanai ražošanā, pilnveidojot pētniecības infrastruktūru un atbalstot kopīgu pētījumu veikšanu, sekmējot tehnoloģiju pārnesi.

2011.gada beigās ir apstiprināta jauna atbalsta programma "Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programma". Atbalsts būs pieejams ārējo pakalpojumu iegādei, lai veiktu pētījumus, nostiprinātu rūpnieciskās īpašumtiesības un sertificētu jaunu produktu vai tehnoloģiju. Kopējais aktivitātes ietvaros pieejamais publiskais (ES fondu) finansējums ir 2 milj. latu. Plānots, ka kopumā programmā tiks atbalstīti 200 komersanti, kas ievieš jaunus produktus un tehnoloģijas, piesaistot privātā sektora līdzfinansējumu 1,2 milj. latu apmērā.

MK 2012.gada 28.februārī tika atbalstīta jauna atbalsta programma komersantiem inovatīvas "zaļās" ražošanas atbalstam gandrīz 8 milj. latu apjomā, kuras īstenošanas uzsākšana plānota šī gada nogalē. Īstenojot programmu, sagaidāms, ka tiks radīti inovatīvi produkti un izstrādātas inovatīvas tehnoloģijas, kas sekmētu videi draudzīgākas un zināšanu ietilpīgas ražošanas attīstību, kā rezultātā būtu iespējams efektīvāk izmantot esošos dabas un enerģijas resursus un mazināt vides piesārņojumu. Papildus ir sagaidāms, ka programmas īstenošana veicinās jaunu "zaļo" darba vietu radišanu un esošo saglabāšanu un veidos pamatu stabilai un ilgtspējīgai "zaļo" nozaru attīstībai Latvijā. Plānots, ka atbalsts tiks sniegs aptuveni 130 komersantiem.

1.9. Uzņēmējdarbības vide un investīcijas

MK 2012.gada 27.martā izskatīja informatīvo ziņojumu "Par Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2011.gadam iekļauto uzdevumu izpildi". Uzņēmējdarbības vides uzlabošanā Latvijā ir sasniegts ievērojams progress – Pasaules Bankas *Doing Business* 2012.gada pētījumā Latvija ierindota 21.vietā starp 183 pasaules valstīm, kas ir par 10 pozīcijām augstāk nekā gadu iepriekš. Savukārt uzņēmējiem labvēlīgas vides novērtējumā starp ES dalībvalstīm Latvija atrodas 7.vietā, kas ir par 2 vietām augstāk nekā gadu iepriekš.

Pirmā strukturālo reformu mērvienība ir novērtējums Pasaules Bankas Uzņēmējdarbības vides kvalitātes indeksā. Tajā Latvija apsteigusi pārējās CAE valstis, iegūstot 21.vietu 183 valstu starpā. Latvija atrodas arī 60.vietā pasaulei, mērot IKP uz iedzīvotāju pirkspējas paritātes izteiksmē, un tas norāda uz ievērojamām turpmākas izaugsmes iespējām. Ioti pārsteidzoša ir atklāsme, ka pēc šī rādītāja Itālija ieņem 87.vietu, bet Grieķija – 100.vietu (skat. 19.att.⁷). Latvijā nesen ieviestās reformas atvieglojušas vairāku procedūru veikšanu – īpašuma reģistrēšanu, maksātnespējas pieteikšanu, nodokļu samaksu, uzņēmējdarbības sākšanu un līguma izpildes panākšanu. Tam bija apsveicami rezultāti: 2011.gadā jaunu uzņēmumu skaits Latvijā pieauga par 18 041 vienību jeb vairāk nekā 10 %, līdz to kopējais skaits sasniedza 184 459. Šis bija lielākais jaunu uzņēmumu skaits kopš 1994.gada, un tas atspoguļo uzņēmējdarbības gara atdzimšanu Latvijā.

19.attēls. Uzņēmējdarbības vides pieejamības novērtējums, 2012.gads

Avars: Pasaules Banka un SVF, "Doing Business Report, 2012" (izgūts 02.03.2012.).

Minētais uzlabojums panākts, īstenojot pasākumus Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna ietvaros: vienkāršots būvatļaujas saņemšanas process (izstrādāti grozījumi Vispārīgajos būvnoteikumos, kas samazina *Doing Business* 2012.gadam rādītājos būvniecības procesā identificētās 23 procedūras un 205 dienas uz 14 procedūrām un 117 dienām), izstrādāti grozījumi attiecīgajos likumos investoru

⁷ Kā Latvija pārvarēja finanšu krīzi// Papildināts izdevums ar autoru un ekspertu komentāriem; Anderss Oslunds, Valdis Dombrovskis//Ekonomistu apvienība 2010; izdevums latviešu valodā, 2012

tiesību aizsardzības nodrošināšanai (paredz aptvert valdes, padomes un dalībnieku interešu konfliktu novēršanu darījumu slēgšanā, ārēja auditora pārbaudes pielietošanu interešu konflikta gadījumā u.c., tādējādi aizsargājot pārējo dalībnieku un pašas sabiedrības intereses), grozījumi Gada pārskatu likumā, Finanšu instrumentu tirgus likumā, Komerclikumā (atbalstīti MK 2012.gada 14.februārī), ieviestas ceļa kartes un e-pamācības uzņēmējiem uzņēmējdarbības uzsākšanai (www.latvija.lv un www.solipasolim.lv). 2011.gada nogalē EM vadībā noritēja aktīva administratīvo slogu radošu normu identificēšana un turpmāku pasākumu izstrāde uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, *Doing Business* 2012.gada pētījumā ietverto rādītāju uzlabošanai un iespējai saņemt elektroniskos pakalpojumus. MK 2012.gada 27.martā apstiprināja ikgadējo Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu. 2012.gada plānā iekļauti 30 pasākumi, kuru īstenošana virzīs Latviju tuvāk izcilai uzņēmējdarbības videi. Plānā iekļauti ĀIPL, LTRK, LDDK, kā arī līdzatbildīgo ministriju un uzņēmēju izteiktie priekšlikumi: kārtības, kādā tiek deklarēts nodoklis par kapitāla pieaugumu, vienkāršošana; investīcijām pievilcīgs iedzīvotāju ienākuma nodokļa režīms; iegūta uzņēmuma nemateriālās vērtības (*goodwill*) norakstīšana nodokļu vajadzībām.

Izskatīšanai MK sagatavots likumprojekts "Grozījumi Publisko iepirkumu likumā", kas paredz MK noteiktās preču grupās pašvaldībām (līdzīgi kā tiešās pārvaldes iestādēm) iepirkumus obligāti veikt, izmantojot Elektronisko iepirkumu sistēmu (ar 2012.gada 1.jūniju).

2012.gada pirmajā ceturksnī ir izstrādāti grozījumi Komerclikumā, Likumā par Uzņēmumu reģistru un Civilprocesa likumā, lai mazinātu un novērstu reiderisma gadījumus. Grozījumi vērsti uz SIA pamatkapitāla daļu atsavināšanas drošības stiprināšanu un citu būtisku izmaiņu kapitālsabiedrībā (piemēram, izmaiņas valdes sastāvā, pamatkapitāla apmērā) drošības stiprināšanu. Kā instruments šā mērķa sasniegšanai tiks ieviesti zvērināta notāra vai UR apliecinājumi paraksta autentiskumam vai arī elektroniskā paraksta lietojums gadījumā, ja UR tiks iesniegtas ziņas par izmaiņām SIA dalībnieku sastāvā. Lai stiprinātu drošību attiecībā uz citu būtisku izmaiņu veikšanu kapitālsabiedrībā, pieņemot dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmumus un iesniedzot ziņas par sapulces lēmumiem UR, tiek noteikta papildus prasība SIA dalībnieku sapulces protokolu parakstīt arī vismaz vienam sapulcē ievēlētam dalībniekam.

Saeimā 2.lasījumā 2012.gada 23.februārī pieņemts gada nogalē valdības iesniegtais Nodokļu atbalsta pasākuma likumprojekts, kas paredz meklēt risinājumus, kuri dotu iespēju nodokļu maksātājiem noteiktā periodā (maksimāli līdz 60 mēnešiem) segt savas nodokļu saistības (samaksāt nodokļu parādu) un attiecīgi turpināt uzņēmējdarbību, tādējādi palielinot valsts budžeta ieņēmumus un arī atbalstot nodokļu maksātāju pielāgošanos krīzes radītajiem izaicinājumiem. Savukārt, paredzot ieviest Padzījinātās sadarbības programmu, lai veicinātu ciešāku un efektīvāku sadarbību starp nodokļu maksātāju un nodokļu administrāciju, kā arī mazinot administratīvo slogu, Saeimā galīgajā lasījumā 2012.gada 11.aprīlī pieņemts valdības iesniegtais likumprojekts "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām""", kurā paredzēts MK noteikt kritērijus programmas dalībnieka statusa iegūšanai un atņemšanai, kā arī pieteikuma dalībai programmā iesniegšanas un izskatīšanas kārtību.

1.10. Transports, infrastruktūra un sakaru tehnoloģijas

1.10.1. Eiropas Transporta tīkla (TEN-T) politikas pārskatīšana

Turpinās aktīvs darbs, lai laikā, kad notiek Eiropas Transporta tīkla (turpmāk – TEN-T) politikas pārskatīšana, tiktu ņemtas vērā arī Latvijas intereses. EK 2011.gada

19.oktobrī ir publicējusi Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Savienības vadlīnijām TEN-T attīstībai. SM strādāja, lai Padomes darba grupās precizētu EK sniegtu priekšlikumu. ES Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas ministru padomē 2012.gada 22.martā ir panākta ES dalībvalstu Vispārējā vienošanās par Regulas projektu, ko ir atbalstījusi arī Latvija. Šobrīd ar projektu strādā Eiropas Parlaments, līdz ar to gala vienošanās varētu tikt panākta 2012.gada beigās vai 2013.gada sākumā.

1.10.2. Ostu attīstība un tranzīta veicināšana

Ir sagatavoti grozījumi likumā "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās", kā arī grozījumi Liepājas speciālās ekonomiskās zonas likumā un Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas likumā, nosakot speciālās ekonomiskās zonas statusa termiņa pagarinājumu līdz 2035.gadam. Pašlaik notiek minēto likumprojektu saskaņošana starpministriju līmenī.

Uzsākot esošā ostu darbības modeļa izvērtējumu, SM 2012.gada 1.februārī izveidoja ekspertu darba grupu, lai, pirmkārt, noskaidrotu nozares asociāciju viedokļus par esošo situāciju ostu darbības jomā un, otrkārt, apspriestu asociāciju iesniegtos priekšlikumus esošā ostu darbības pārraudzības modeļa efektivitātes uzlabošanai un pārvaldes neatkarības un profesionālītātes stiprināšanai. Satiksmes ministrs A.Ronis ir aicinājis Saeimā pārstāvētās frakcijas deleģēt pārstāvju politisko ekspertu grupā, lai klātienē iepazītos ar lielo Latvijas ostu – Rīgas, Ventspils un Liepājas – esošajiem darbības modejiem un plānoto attīstību, kā arī apspriestu nepieciešamās izmaiņas normatīvajos dokumentos.

2012.gada sākumā ir izstrādāta Autoceļu būvniecības uzraudzības un kvalitātes nodrošināšanas stratēģija, ietverot tajā ceļu būves standartu un ceļu būvniecības uzraudzības sistēmas pilnveidošanu.

2011.gadā uz Afganistānu caur Latviju nosūtītas aptuveni 11 000 TEU kravas, bet apmēram 4 400 TEU kravas turp nogādātas ar Latvijā iepirkumi produktiem.

2012.gadā uz Afganistānu caur Latviju jau ir nosūtītas aptuveni 7000 TEU kravas, kā arī tiek veikti sagatavošanās darbi kravu pārvadājumu uzsākšanai caur Latviju virzienā no Afganistānas. 2012.gada februārī notika SM un Ārlietu ministrijas ekspertu delegācijas vizīte uz Uzbekistānu un Afganistānu, kuras laikā eksperti iepazīnās ar transporta infrastruktūru abās valstīs, kā arī tikās ar Afganistānas amatpersonām. 2012.gada aprīlī sākušies pastāvīgi gaisa pārvadājumi uz Afganistānu, bet tuvākajā laikā ir gaidāma pirmo kravu sūtījumu no Afganistānas nonākšana Latvijā. Plānots, ka tuvākā gada laikā varētu tikt uzsākti pastāvīgi kravu pārvadājumi no Afganistānas.

Lai ieviestu elektronisku kravas transportlīdzekļu rindu administrēšanas sistēmu uz Latvijas–Krievijas robežas, kas samazinātu kravu transportlīdzekļu rindas uz robežas un ļautu savlaicīgāk plānot robežšķērsošanas laikus, Saeima 2012.gada 16.februārī otrreizējā caurlūkošanā pieņēma likumprojektu "Grozījumi Latvijas Republikas valsts robežas likumā" paredzot, ka MK nosaka ārējās sauszemes robežas rindas administrēšanas kārtību un noteikumus. Likumā noteikts, ka ārējās sauszemes robežas rindu administrē SM. SM ir izveidojusi darba grupu, lai sagatavotu normatīvos aktus, nodrošinot likuma deleģējuma izpildi.

1.10.3. Dzelzceļa transporta attīstība

2011.gada 7.decembrī Tallinā Baltijas valstu transporta ministri, pamatojoties uz Baltijas valstu premjerministru 2011.gada 10.novembra kopīgo paziņojumu, parakstīja nodomu deklarāciju par projekta "Rail Baltica 2" tālāko attīstību, kas

paredz uzaicināt pievienoties projektam Poliju, vienoties par projekta koordinēšanu, par nepieciešamo zemju rezervēšanu, par kopuzņēmuma izveidošanu, kas organizēs "Rail Baltica 2" būvniecību un pēc tam arī pārvaldīšanu.

2012.gada 22.martā Brīselē atbildīgie Baltijas valstu transporta ministri parakstīja grozījumus 2011.gada 7. decembrī Tallinā parakstītajā nodomu deklarācijā, paredzot paplašināt darba grupai doto mandātu, lai padarītu efektīvāku koordināciju "Rail Baltica 2" jautājumos. Tika akceptēta arī Polijas iesaiste šajā koordinācijā.

2011.gada 7.decembrī tika parakstīts un šobrīd jau ir iesniegts Saeimā Latvijas Republikas valdības, Igaunijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības nolīgums par sadarbību dzelzceļa transporta jomā.

Uzsākta dzelzceļa satiksmes kvalitātes uzlabošana Maskavas virzienā. Ir izveidota VAS "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk – LDz) un OAO "Rossijskije Železnije dorogi" ekspertu darba grupa, un šobrīd darbs notiek pie starptautisko pasažieru vilcienu braukšanas laika samazināšanas, kas ietver gan organizatoriskos pasākumus, gan dzelzceļa infrastruktūras uzlabošanas pasākumus (ātruma palielināšana atsevišķas vietās, iespējamā elektrifikācija, jaunu ritošā sastāva tehnoloģiju izmantošana). Organizatorisko pasākumu ietvaros SM kopā ar Valsts robežsardzi, Galveno muitas pārvadi un LDz koordinē pasākumus vilcienu kustības laika samazināšanai Latvijas teritorijā, tostarp mainot muitas un robežkontroles tehnoloģiju.

1.10.4. Gaisa transporta attīstība

Lai nodrošinātu Eiropas Savienības izvirzīto mērķi – sasniegt vajadzīgo gaisa satiksmes pārvaldības tīkla kapacitāti un efektivitāti Eiropas vienotajā gaisa telpā un uzturēt augstu drošības līmeni, vienlaikus mazinot ietekmi uz vidi, kā arī saskaņā ar Igaunijas, Somijas, Latvijas un Norvēģijas valdību kopīgo deklarāciju par nodomu izveidot Ziemeļvalstu funkcionālo gaisa telpas bloku – *North European Functional Airspace Block* (turpmāk NEFAB), visu 2011.gadu Latvijas pārstāvji kopā ar citu NEFAB dalībvalstu pārstāvjiem aktīvi strādāja pie sistēmas izveides, lai paveiktu nepieciešamos pasākumus NEFAB ieviešanai. Tā rezultātā 2011.gada 9.decembrī tika parafēts un iesniegts EK izvērtēšanai valsts līmeņa līguma projekts par NEFAB izveidi. EK ir iesniegti un prezentēti arī divi zemāka līmeņa līguma projekti – nacionālo uzraudzības iestāžu līguma projekts un aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu līguma projekts. 2012.gada 23.martā saņemts EK pārskats par NEFAB izveides procesa rezultātiem. 2012.gada 26.martā notika NEFAB dalībvalstu un EK pārstāvju tikšanās, kurā tika nolemts turpināt darbu pie NEFAB pamatu izveides, vispirms nodrošinot NEFAB izveides valsts līmeņa līguma parakstīšanu un ratificēšanu, pēc tam parakstot arī abus zemākā līmeņa līgumus – nacionālo aeronavigācijas uzraudzības iestāžu līgumu un aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu līgumu. Saskaņā ar EK uzstādījumu funkcionālo gaisa telpas bloku izveides process jāpabeidz līdz 2012.gada beigām, tāpēc šī gada laikā bloka dalībvalstīm un to gaisa satiksmes vadības uzņēmumiem jāsaskaņo sadarbības principi un tehniskie risinājumi.

2012.gada 30.janvārī ir noslēgts SM, Liepājas pilsētas domes un SIA "Aviosabiedrība "Liepāja"" (turpmāk – Liepājas lidosta) līgums par sabiedriskas nozīmes saistību uzlikšanu Liepājas lidostai, kā arī SM, Ventspils pilsētas domes un SIA "Ventspils lidosta" (turpmāk – Ventspils lidosta) līgums par sabiedriskas nozīmes saistību uzlikšanu Ventspils lidostai. Atbilstoši minēto līgumu nosacījumiem gan Liepājas lidostai, gan Ventspils lidostai ir uzdots veikt līgumā noteiktās infrastruktūras būvniecību, lai radītu priekšnosacījumus regulāru lidojumu nodrošināšanai. Būvniecības darbus ir paredzēts pabeigt 2013.gada oktobrī. Tādējādi

ir likts pamats Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam paredzētā mērķa - Liepājas un Ventspils līdlauku attīstība par Baltijas jūras reģiona mēroga gaisa satiksmes mezgliem – īstenošanai.

1.10.5. Jūrmieciņa

Lai nodrošinātu Trešajā tiesību aktu paketē kuģošanas drošības jomā (Erika III) iekļauto direktīvu pilnīgu pārņemšanu atbilstoši transponēšanas termiņiem, kā arī uzlabotu cietušo aizsardzību, izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Jūras kodeksā", nosakot pienākumu kuģu īpašniekiem apdrošināties pret jūras prasībām, uz kurām attiecas 1996.gada Starptautiskā konvencija par atbildības ierobežošanu attiecībā uz jūras prasībām, t.i., prasības, piemēram, attiecībā uz cilvēka dzīvības zaudēšanu vai personisku ievainošanu, vai īpašuma bojāju, vai bojājuma nodarišanu tam (ieskaitot ostas aprīkojuma, baseinu, ūdensceļu un navigācijas līdzekļu bojājumus). Saeima likumu pieņēmusi 15.12.2011.

Lai padarītu efektīvāku kuģu satiksmi un lietotājam ērtāku attiecīgo regulējumu, daļēji kodificējot ostu formalitāšu kārtošanu saistībā ar kuģa ienākšanu ostās un iziešanu no tām, ir izstrādāts un 2012.gada 23.februāra VSS izsludināts MK noteikumu projekts "Noteikumi par ostu formalitātēm". Projekts paplašina to formalitāšu loku, kuras iespējams kārtot, izmantojot nacionālo *SafeSeaNet* sistēmu.

Lai uzlabotu kuģošanas drošību, ir veikti grozījumi MK 2010.gada 21.decembra noteikumos Nr.1171 "Noteikumi par Latvijas ūdeņu izmantošanas kārtību un kuģošanas režīmu tajos", nosakot, ka ziemas navigācijas periods ir no 15.decembra līdz 15.aprīlim. MK noteikumi pieņemti 31.01.2012.

VAS "Latvijas Jūras administrācija" 2011.gada nogalē ieviesusi jaunu oficiālo Latvijas jūras navigācijas karšu drukāšanas sistēmu PoD (*Print on Demand*). Tā ir moderna un inovatīva sistēma, kas ļauj būtiski ietaupīt resursus un padarīt papīra jūras navigācijas karšu drukāšanu efektīvāku, pirmkārt, nedrukājot liekus karšu krājumus, bet uzturot aktuālas elektroniskās kartes un izdrukājot tikai nepieciešamo eksemplāru skaitu. No trim Baltijas valstīm Latvija ir pirmā, kas ieviesusi šādu sistēmu.

1.10.6. Sabiedriskais transports

Tiek turpināta vienotās biļešu tirdzniecības sistēmas (turpmāk – VBTS) ieviešana. 2011.gada nogalē saskaņā ar SM doto uzdevumu VSIA "Autotransporta direkcija" – veikt papildu izpēti par VBTS ieviešanas risinājuma izveides un uzturēšanas potenciālajām izmaksām un vienotās biļešu iegādes pakalpojumu maksām – ir izsludināts iepirkums pētījumam "Vienotās biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmas, kā arī vienotās elektroniskās biļetes ieviešanas risinājumu izveides un tālākās uzturēšanas novērtēšana". Pētījumu plānots pabeigt 2012.gada 2. ceturkšņa beigās.

2011.gada 1.novembrī ir noslēgts VBTS lietošanas līgums ar uzziņu dienestu 1188 (SIA "Lattelecom BPO"). Līgums paredz VBTS un 1188 datubāzu informācijas apmaiņu. Līgums varēs sākt pilnvērtīgi darboties pēc attiecīgu uzlabojumu veikšanas minētā uzziņu dienesta datubāzes programmatūrā.

2011.gada 8.decembrī VSS izsludināts grozījumu projekts MK noteikumos Nr.676, kas paredz pagarināt VBTS ieviešanas termiņu reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos no 2012.gada 1.janvāra uz 2012.gada 1.jūliju, kā arī veikt precizējumus VBTS tiesiskā regulējuma uzlabošanai. Par noteikumu projektā paredzēto VBTS ieviešanas termiņu tika saņemti iebildumi no vairākām organizācijām, tāpēc tas joprojām atrodas saskaņošanas procesā.

Nemot vērā nepietiekamo valsts budžeta finansējuma apmēru zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem un plānošanas reģioniem, 2011. un 2012.gadā turpinās maršrutu tīkla optimizācija, samazinot pārvadājumu intensitāti autobusu satiksmē. Veikts kopīgs darbs ar pārvadātājiem (izskatīti 143 priekšlikumi), kura rezultātā reģionālajos starppilsētu nozīmes autobusu maršutos slēgti 20 maršruti un 678 reisi, bet atklāts 351 reiss. 790 reisos veiktas citas izmaiņas, saglabājot skolēniem iespēju nokļūt mācību iestādēs un iedzīvotājiem apmeklēt medicīnas un valsts iestādes.

1.10.7. Sakaru tehnoloģiju attīstība un IT drošība

2011.gada 9.novembrī EK pieņēma lēmumu par valsts atbalsta shēmu "Nākamās paaudzes tīkli lauku teritorijās", kas ļāva uzsākt valsts atbalsta programmas pirmās kārtas īstenošanu darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.2.2.3.aktivitātes "Elektronisko sakaru pakalpojumu vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana visā valsts teritorijā (platjoslas tīkla attīstība)" ietvaros. 2012.gadā ir uzsākta projektu atlase optiskā tīkla attīstībai "baltajās" teritorijās, kuru realizējot tiks izveidoti optiskā tīkla pieslēguma punkti turpmākai interneta piekļuves tīklu attīstībai. 2012.gada 5.aprīlī Satiksmes ministrija apstiprināja VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs" iesniegto projektu 3.2.2.3.aktivitātes "Elektronisko sakaru pakalpojumu vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana visā valsts teritorijā (platjoslas tīkla attīstība)" ierobežotas projektu iesniegumu atlases ietvaros. Pasākuma publiskais finansējums ir 18,6 milj. latu, t.sk. ES fondu finansējums – 16,2 milj. latu.

Lai nodrošinātu iespēju 2013.gada pašvaldību vēlēšanās balsot elektroniski, ir izstrādāta koncepcija par interneta vēlēšanu sistēmas izveidi. Koncepcijā uzsvērts, ka interneta vēlēšanu sistēmā ir jāiekļauj šādi konceptuāli svarīgi elementi: vēlētāja identitātes pārbaude elektroniskā vidē jeb autentifikācija, kas ir interneta vēlēšanu ieviešanas tehniskais priekšnosacījums, kā arī jānodrošina balsojuma aizklātums. Interneta vēlēšanu sistēmas tehniskais risinājums izmanto uzticama sertifikācijas pakalpojuma sniedzēja (turpmāk – USPS) pakalpojumus, paredzot, ka vēlēšanās tiks izmantots USPS izveidotais interneta vēlēšanu portāls un drošs elektroniskais paraksts.

Lai veicinātu "Digitālās programmas Eiropai" mērķu sasniegšanu un nodrošinātu Latvijas ekonomikas konkurētspēju, tiks paplašinātas iespējas iesniegt iesniegumu elektroniskā formā, t.i., iesniegumi, sākot ar 2012.gada 1.septembri, tiks pieņemti, izmantojot standartizētu e-iesnieguma risinājumu, kā arī tiks veicināta iedzīvotāju integrācija informācijas sabiedrībā. 26.03.–30.03.2012. sekmīgi noritēja "E-prasmju nedēļa 2012". Sagatavoti ieteikumi tīmekļa vietņu drošības paaugstināšanai, ņemot vērā apkopoto informāciju par drošības pārbaudē atklātajiem apdraudējumiem.

Lai atvieglotu pilsoņu iespēju piedalīties referendumos un parakstu vākšanā gan lokālā, gan nacionālā līmenī, nodrošinot iespēju piedalīties referendumā un iesniegt petīcijas, izmantojot e-tehnoloģijas, VARAM ir izstrādājis likumprojektu "Vietējo pašvaldību referendumu likums", kas paredz iespēju iedzīvotājiem elektroniski vākt parakstus pašvaldību referendumu ierosināšanai un elektronisko balsošanu referendumos.

MK 2012.gada 20.decembra sēdē ir atbalstīts SM izstrādātais informatīvais ziņojums, kas paredz, ka līdz 2013.gada 31.decembrim visām ministrijām jāsakārto lietvedība un citi procesi, lai nodrošinātu iespēju iedzīvotājiem elektroniski pieprasīt to pakalpojumus, kā arī iesniegt elektroniski parakstītus dokumentus.

Līdz ar finansējuma palielināšanu no 2012.gada 1.marta ir palielināta Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (CERT.LV) veikspēja, pieņemot darbā divus jaunus nodarbinātos, kā arī palielinot slodzi līdzšinējiem darbiniekiem. Uzsākta arī iepirkuma procedūra tehniskā nodrošinājuma uzlabošanai. Paredzēts, ka CERT.LV veikspēja 2012.gada laikā būs būtiski uzlabota gan cilvēkresursu, gan tehniskā nodrošinājuma ziņā, tādējādi sevišķi palielināsies spējas reaģēt uz informācijas tehnoloģiju drošības incidentiem.

1.10.8. Infrastruktūras attīstība

Lai uzlabotu pilsētu ielu kvalitāti, uzņēmējdarbības vides pievilcību un paaugstinātu konkurētspēju, 16 pašvaldībām⁸ tiek sniegs ERAF atbalsts nozīmīgu infrastruktūras projektu īstenošanā (darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" 3.6.1.1.aktivitātes "Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai" ietvaros). Pašvaldību īstenotajos projektos ir paredzēts uzlabot arī pašvaldību ēku energoefektivitāti un tūrisma un kultūras objektu pieejamību. Līdz 2012.gada 30.martam turpinājās 50 projektu īstenošana nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros ar kopējo finansējumu 167,91 milj. latu, t.sk. ERAF 138,7 milj. latu, kā arī turpinās 3.6.1.2.aktivitātes "Rīgas pilsētas ilgtspējīga attīstība" ERAF projektu ieviešana Rīgas pilsētas degradēto teritoriju revitalizācijai Maskavas, Krasta un Turgeņeva ielu kvartālā, Grīziņkalna un tam piegulošā Miera dārza teritorijā ar kopējo finansējumu 8,3 milj. latu, t.sk. ERAF 7 milj. latu.

Vienlīdzīgu nodarbinātības iespēju veicināšanai ERAF atbalsts tiek sniegs darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" 3.1.4.3.aktivitātē "Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros" un 3.1.4.4.aktivitātē "Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai". 3.1.4.3.aktivitātes ietvaros tiek attīstīta pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūra. Pašvaldību īstenotajos projektos ir jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu būvniecība, esošo pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija, rekonstrukcija, tajā skaitā energoefektivitātes pasākumi, teritoriju labiekārtšana, iebūvējamā aprīkojuma un iekārtu modernizācija. Līdz 2012.gada 30.martam turpinājās 10 projektu īstenošana nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros ar kopējo finansējumu 5 milj. latu, t.sk. ERAF 2,9 milj. latu. Savukārt 3.1.4.4.aktivitātes ietvaros pašvaldību vai tās izveidoto iestāžu īstenotajos projektos tiek veikta alternatīvās aprūpes dienas centru ēku vai tās daļu renovācija vai rekonstrukcija, modernizēts pakalpojumu sniegšanai nepieciešamais aprīkojums. Līdz 2012.gada 30.martam turpinājās 3 projektu īstenošana ārpus nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centriem ar kopējo finansējumu 517,2 tūkst. latu, t.sk. ERAF 390,5 tūkst. latu.

1.11. Enerģētikas politika

2012.gada janvārī sabiedriskajai apspriešanai nodots viens no Latvijas nākotnei stratēģiski svarīgākajiem dokumentiem – "Latvijas enerģētikas stratēģija 2030", kas noteiks ilgtermiņa virzienu, kādā dosimies gan energoapgādes drošībā, konkurētspējā, energoefektivitātē, gan arī zāļas enerģijas lietošanā. Stratēģijai šajā laikā izstrādāti trīs nākotnes scenāriji, kuri tiks nodoti turpmākām diskusijām. Lai diskutētu par stratēģiju un Latvijas enerģētikas politikas nākotni, izveidota īpaša diskusiju platforma internetā, kā arī 2012.gada 25.janvārī tika noorganizēts plašs diskusiju forums.

⁸ Daugavpilī, Valmierā, Ventspilī, Rēzeknē, Jelgavā, Liepājā, Jēkabpilī, Aizkrauklē, Cēsīs, Gulbenē, Līvānos, Kuldīgā, Smiltenē, Madonā, Saldū un Talsos.

Latvijas intereses enerģētikā aizstāvētas arī starptautiskā līmenī, lai panāktu valstij labvēlīgu lēmumu reģionāla sašķidrinātās dabasgāzes termināļa būvniecībā. Panākta vienošanās, ka EK veiks neatkarīgu pētījumu par termināļa būvniecībai ekonomiski izdevīgāko vietu.

Turpinot īstenot investīciju politiku, kas ir virzīta un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu saimnieciskās darbības rezultātā un efektīvāku resursu izmantošanu, tai skaitā zemāku energijas patēriņu, KPFI sniegts atbalsts virknei projektu:

- 1) komersantiem, kas nodrošina siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Pārskata periodā pabeigtī 7 projekti par KPFI līdzfinansējumu 0,78 milj. latu un turpinās 100 projektu īstenošana par KPFI līdzfinansējumu 32,14 milj. latu;
- 2) pašvaldību ēku energoefektivitātes uzlabošanai. Pārskata periodā pabeigtī 13 projekti par KPFI līdzfinansējumu 7,41 milj. latu un turpinās 54 projektu īstenošana par KPFI līdzfinansējumu 22,33 milj. latu;
- 3) ražošanas ēku siltināšanai, atjaunojamo energoresursu izmantošanai un investīcijām ražošanas iekārtās siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai. Pārskata periodā pabeigtī 18 projekti par KPFI līdzfinansējumu 3,32 milj. latu un turpinās 24 projektu īstenošana par KPFI līdzfinansējumu 3,54 milj. latu;
- 4) mājsaimniecībām, atbalstot mikrogenerācijas siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas tehnoloģisko iekārtu iegādi un uzstādīšanu dzīvojamai mājai, lai nodrošinātu siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem un siltuma vai elektroenerģijas piegādi tikai mājsaimniecības vajadzībām. Pārskata periodā pabeigtī 404 projekti par KPFI līdzfinansējumu 1,3 milj. latu un turpinās 893 projektu īstenošana par KPFI līdzfinansējumu 3,36 milj. latu. Tiks uzsākta vairāk nekā 1200 konkursa otrajā kārtā apstiprināto projektu īstenošana par vairāk kā 2,9 milj. latu.

1.12. Būvniecība

MK 2012.gada 6.martā atbalstīts EM izstrādātais informatīvais ziņojums "Par vadlīnijām būvniecības izmaksu indeksācijai", kas paredz vienotus būvniecības darbu indeksēšanas principus publiski finansētiem būvniecības līgumiem, lai pārraudzītu izmaksu svārstības projektu īstenošanas gaitā un sniegtu noteiktas garantijas izpildītājam zaudējumu segšanai no izpildītāja neatkarīgu apstākļu dēļ pārmērīga cenu pieauguma gadījumā un pasūtītājam pret nepamatotu būvdarbu vērtības sadārdzinājumu.

1.13. Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība

1.13.1. Atbalsta maksājumi un atbalsta pasākumi lauksaimniekiem

VSS 2012.gada 19.janvārī atbalstīts ZM informatīvais ziņojums "Par turpmāko atbalstu lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādes kreditēšanai lauksaimniecības produkcijas ražošanai", paredzot atbalsta pasākumu īstenošanu zemes kreditēšanai. Pilnveidoti vispārejie ES fondu administrēšanas noteikumi (Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlijā noteikumos Nr.783 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai"), paredzot kārtību, kādā iespējams saņemt valsts un ES atbalstu, ja ir veikta tikai daļēja projekta ietvaros paredzēto preču vai pakalpojumu apmaksa. Lauku atbalsta dienests izsludinājis atklātu konkursu projektu iesniegumu pieņemšanai LAP pasākuma "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" ietvaros, kur aktivitātēm pieejamais kopējais finansējums ir 20 milj. latu

(2 milj. latu paredzēti aktivitātei – kurināmā ražošana no lauksaimniecības un mežsaimniecības produktiem, bet pārējām aktivitatēm 18 milj. latu).

1.13.2. Lauksaimnieku, mežsaimnieku un zivsaimnieku interešu pārstāvniecība

Nodrošināta Zemkopības ministrijas pārstāvju dalība un Latvijas interešu aizstāvība saistībā ar dažādiem regulu priekšlikumu jautājumiem, tai skaitā par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, COPA/COGECA darba grupās un tikšanās reizēs ar Eiropas Parlamenta deputātiem paužot Latvijas lauksaimnieku viedokli par plānoto KLP 2014.–2020.gadā un nepieciešamajām izmaiņām (galvenokārt uzsverot tiešmaksājumu izlīdzināšanas nepieciešamību starp dalībvalstīm). Aizstāvētas Latvijas intereses attiecībā uz zvejas iespējām starptautiskajos ūdeņos, t.sk. jautājumos, kas skar Latvijas zvejnieku intereses Maurītānijas Islāma Republikas un Marokas Karalistes ūdeņos.

Panākts, ka Eiropas Komisija Latvijai piešķir oficiāli no govju brucelozes brīvas valsts statusu.

1.13.3. Meža nozares attīstība

Meža nozare ir sekmīgi pārvarējusi globālās ekonomikas krīzi un turpina attīstīties, nozares eksporta produkcijas vērtība 2011.gadā ir sasniegusi vēsturiski augstāko apjomu – 1 173 milj. latu. Nozares attīstības pamatā ir prognozējama biznesa vide un stabilitāte koksnes resursu pieejamībā. Turpinās Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu aktualizācija. Pamatnostādnēs plānots ietvert pamatprincipus koku ciršanas apjoma noteikšanai un noteikt valsts meža stabilizējošo lomu koksnes resursu pieejamībā un nozares konkurētspējas attīstībā. Pamatnostādnes veidos pamatu meža jomas ieguldījumam lauku attīstībā un nozares attīstības perspektīvām Lauku attīstības plāna un Latvijas nacionālā attīstības plāna 2014.–2020.gadam izstrādē. Privāto mežu īpašnieku kooperācijas attīstība ir atslēgas jautājums privāto mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas veicināšanai, nodrošinot to ekonomisko izdevīgumu, tāpēc ir sagatavoti grozījumi Kooperatīvo sabiedrību likumā, kā arī tiek veidota meža īpašnieku kooperācijas veicināšanas programma. Lai veicinātu jaunaudžu kopšanu privātos mežos, grozīti Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1145 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība pasākuma "Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana" īstenošanai" (MK 20.03.2012. prot. Nr.16 26.§), paredzot iespēju saņemt atbalstu par meža īpašnieka pašrocīgi veikto jaunaudžu kopšanu vai mazvērtīgu mežaudžu nomaiņu.

Aizvien pieaug pieprasījums pēc meža nozares zinātnes potenciāla. To apliecinā sadarbība ar nozares uzņēmējiem kompetences centra ietvaros, kā arī visu meža nozari pārstāvošo zinātnes institūciju sekmīgā dalība valsts pētījumu programmā "Vietējo resursu (zemes dzīļu, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana – jauni produkti un tehnoloģijas" Valsts nozīmes pētījumu centrā. Jāatzīmē arī, ka 2011.gada nogalē tika apstiprināts Eiropas Savienības 7.iетvara izpētes projekts "*Pro Lignin – High-value products from lignin side-stream of modern biorefineries*" ar Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta zinātnieku līdzdalību.

2. Turpmākā rīcība

2.1. Ilgtspējīga fiskālā disciplīna

Ieviešot Fiskālās disciplīnas likuma normas, tiks nodrošināts, ka ilgtermiņā Latvija uzturēs strukturāli sabalansētu budžetu. Likumprojektā tiek iestrādāts

nosacījums, ka, īstenojot lielus investīciju projektus, no šī nosacījuma varēs atkāpties, tomēr ne vairāk kā vidēji par 0,5 % no IKP četru gadu periodā.

Tiek plānots, ka Fiskālās disciplīnas likums tiks pieņemts vasarā, kas ļaus pirmo Vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projektu izstrādāt jau 2013.–2015.gadam. Pirmais vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projekts 2013.–2015.gadam tiks sagatavots līdz 2012.gada 1.oktobrim un iesniegts Saeimā kopā ar gadskārtējo valsts budžeta likuma projektu 2013.gadam. Šis pirmais Vidēja termiņa budžeta ietvara likums aizsāks vidējā termiņa budžeta plānošanas ciklu, tādējādi nodrošinot ciešāku sasaisti starp Vidēja termiņa budžeta ietvara likumu, gadskārtējo budžetu, valsts prioritātēm un politikas plānošanas dokumentiem. Šajā vidējā termiņa plānošanas periodā pakāpeniski tiks samazināts strukturālais deficitis par 0,5 % no IKP gadā, lai nonāktu pie sabalansēta budžeta strukturālā izteiksmē.

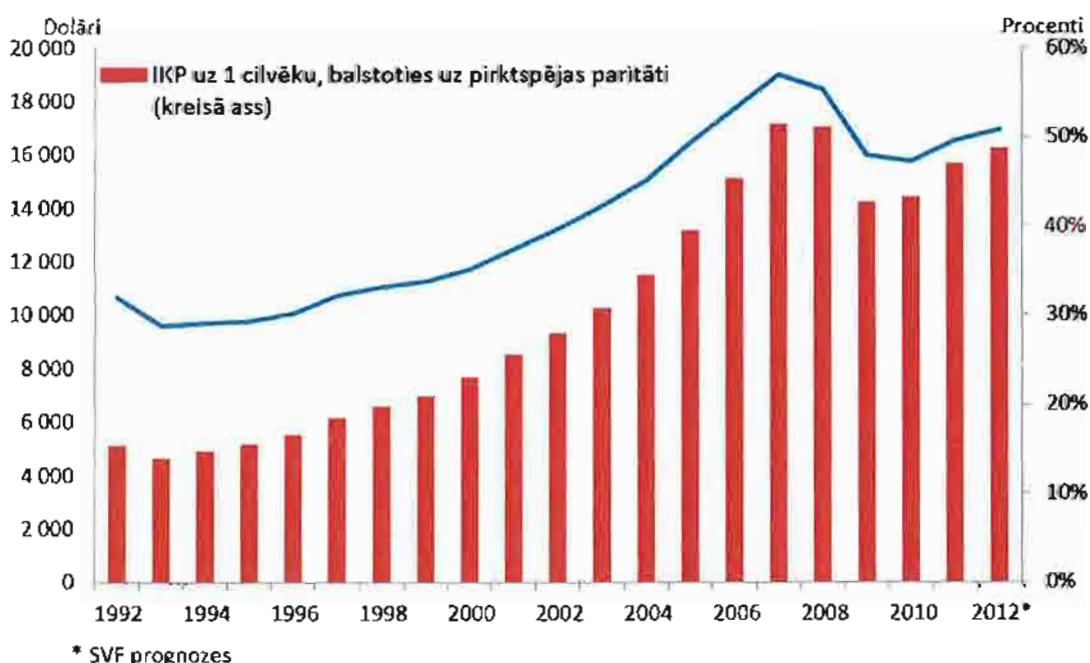
FDL priekšlikumi 2.lasījumam paredz Fiskālās padomes izveidošanu. Fiskālā padome ir iecerēta kā kolegiāla institūcija, kuras darbības mērķis ir nodrošināt neatkarīgu fiskālās disciplīnas nosacījumu ievērošanas uzraudzību.

2.2. Stabīlas ekonomiskās izaugsmes atjaunošana un eiro ieviešana 2014.gadā

Turpinot īstenot Latvijas Nacionālajā eiro ieviešanas plānā izstrādātos pasākumus, eiro Latvijā tiks ieviests atbilstoši noteiktajam mērķa datumam – 2014.gada 1.janvārī.

Galvenais Latvijas ekonomiskās politikas nolūks ir ilgtermiņā uzturēta Latvijas tautas ekonomiskā labklājība, kas krīzes periodā ievērojami kritās. 2007.gadā noteikto IKP apjomu uz cilvēku, ko izsaka vienlīdzīgas pirkspējas līmenis, valsts spēs sasniegt tikai 2014.gadā⁹ (skat. 20.att.).

**20.attēls. Latvijas ekonomiskā konverģence ar Eiropas Savienību,
1992.–2012.gads**

Avots: SVF, World Economic Outlook datu bāze, 2012.gada aprīlis

⁹ Kā Latvija pārvarēja finanšu krīzi// Papildināts izdevums ar autoru un ekspertu komentāriem; Anderss Oslunds, Valdis Dombrovskis//Ekonomistu apvienība 2010; izdevums latviešu valodā, 2012

Saskaņā ar Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmā noteiktajiem galvenajiem ekonomiskās krīzes pārvarēšanas virzieniem pastāvīgi tiks īstenoti Latvijas Stratēģiskās attīstības plānā 2010.–2013.gadam noteiktie uzdevumi.

Ilgspējīgas ekonomiskās izaugsmes nodrošināšanai ES kontekstā 2012.gadam definētas trīs prioritātes: galvenais akcents tiks likts uz ES daudzgadu budžeta 2014.–2020.gadam sagatavošanu, uzsvaru liekot uz nepieciešamo ieguldījumu ekonomisko un sociālo atšķirību izlīdzināšanā Eiropas Savienībā, paredzot tam atbilstošu Kohēzijas instrumentu (struktūrfondu) finansējumu, kā arī Latvijas lauksaimniekiem godīgas konkurences apstākļu nodrošināšanu; vienlīdz nozīmīga būs Latvijas nacionālās reformu programmas "ES 2020" stratēģijas īstenošanai realizēšana, ES vienotā tirgus padziļināšana un tālākas finanšu sektora reformas, kā arī diskusijas par nodokļu politikas jautājumiem un Latvijas un Baltijas energētikas tirgus integrācijas ES turpināšana, radot labvēlīgus nosacījumus ES atbalsta saņemšanai Latvijai svarīgiem enerģētikas projektiem.

Lai varētu īstenot 2012.gada Ikgadējā izaugsmes ziņojumā minētos pasākumus, Latvijas kā ES daļbvalsts nozīmīgs uzdevums būs atjaunot Nacionālo reformu programmu "Eiropa 2020" stratēģijas īstenošanai, kas jāiesniedz EK līdz 2012.gada aprīlim.

2012.gadā tiks turpināta ekonomiskās situācijas un tautsaimniecības struktūras analīze un darba tirgus prognožu izstrādes pilnveide, aktualizējot ne tikai darba tirgus vidēja termiņa prognozes, bet arī uzsākot darba tirgus ilgtermiņa prognožu izstrādi.

2.3. Ārvalstu tiešo investīciju piesaiste un eksporta veicināšanas pasākumi

Lai panāktu straujāku ārvalstu tiešo investīciju plūsmu pieaugumu uz ārējo pieprasījumu orientētās nozarēs (vidējais pieaugums 3 procentpunkti gadā), tiks izstrādāts rīcības plāns efektīvai ārvalstu tiešo investīciju piesaistei un eksporta veicināšanai, tai skaitā nodrošinot starpinstitūciju darbības koordināciju un Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padomes darbību.

Lai sekmētu Latvijas divpusējās ekonomiskās attiecības ar Latvijas komersantiem svarīgām partnerstīm, 2012.gadā plānots organizēt vairākas starpvadību komisiju sēdes, tai skaitā ar Krieviju, Ukrainu, Baltkrieviju, Kazahstānu, Uzbekistānu, Gruziju un citām, kā arī plānotas Ekonomikas ministrijas amatpersonu vizītes uz Krievijas Federācijas reģioniem, Ķīnas Tautas Republiku, ASV, Vāciju, Azerbaidžānu u.c.

2012.gadā plānots parakstīt noslēgto ekonomisko vienošanos ietvaros izstrādātos īstenošanas pasākumu plānus ar Krievijas Federācijas Pleskavas un Vologdas apgabaliem, kā arī tiks turpinātas sarunas ar Krievijas Federācijas Ivanovas, Jaroslavļas un Kalugas apgabalu valdībām par vienošanos noslēgšanu ekonomiskās sadarbības jomā.

2012.gadā plānots parakstīt Brīvās tirdzniecības līgumus ar Peru un Kolumbiju, kā arī Asociācijas līgumu ar Centrāamerikas valstīm, kas ietvers brīvās tirdzniecības līgumu. Ja puses spēs vienoties par atvērtajiem jautājumiem, ir plānots apstiprināt Brīvās tirdzniecības līgumu sarunu pabeigšanu ar Indiju, Kanādu un Singapūru, bet, kad tiks pabeigts tehniskais darbs pie līguma saistību sagatavošanas, ir plānots apstiprināt un parakstīt Asociācijas nolīgumu, kas ietver Brīvās tirdzniecības līgumu ar Ukrainu. 2012.gada martā ir uzsāktas sarunas ar Gruziju un Moldovu par Asociācijas līguma noslēgšanu, kas paredz brīvas tirdzniecības telpas izveidi. Līdztekus tam 2012.gada pirmajā pusgadā ir gaidāms tirdzniecības līguma ietekmes novērtējums iespējamo sarunu sākšanai starp ES un Japānu.

Ņemot vērā Latvijas prezidentūru ES Padomē 2015.gada pirmajā pusgadā, valdība pieņemusi lēmumu par Latvijas dalību arī nākošajā "World Expo" izstādē, kas 2015.gadā notiks Itālijā. Laikus pieņemtais lēmums nodrošinās kvalitatīvāku sagatavošanos Latvijas dalībai, pilnvērtīgāk izmantojot izstādes dotās iespējas un prezentējot Latviju kā dabas resursiem bagātu, ekoloģisku un inovatīvu valsti Baltijas jūras krastā. 2012.gadā tiks turpināts darbs pie Latvijas valsts dalības starptautiskajā izstādē "World Expo 2015" sagatavošanas.

Plānota Latvijas līdzdalība 2012.gada Starptautiskajā Ķīnas Uzņēmējdarbības forumā, kas būtu apliecinājums Latvijas sasniegumiem, veicinātu valsts atpazīstamību, kā arī būtiski sekmētu Latvijas biznesa vides izaugsmi, sniedzot sadarbības iespēju ar vienu no lielākajiem un nozīmīgākajiem pasaules tirgiem.

2.4. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana

Ņemot vērā Nodokļu politikas stratēģijā 2010.–2014.gadam nosprausto mērķi – nodrošināt nodokļu politikas stabilitāti un paredzamību, lai uzlabotu Latvijas tautsaimniecības konkurētspēju, plānots turpināt diskusijas ar sociālajiem partneriem par pasākumiem, kas veicami, lai pilnveidotu nodokļu sistēmu, izstrādāt priekšlikumus pašvaldībām veidot uzņēmējdarbībai pievilcīgu vidi, kā arī jāattīsta dialogs ar sabiedrību par nodokļu sistēmas reformu, it īpaši jautājumā par darbaspēka nodokļa sloga samazināšanu.

Lai veicinātu uzņēmējdarbības vides kvalitāti, kas ir viens no nozīmīgākajiem elementiem valsts konkurētspējas paaugstināšanai, un uzlabotu Latvijas vietu *Doing Business* reitingā (sasniedzot LSAP noteikto mērķi Latvijai – 2013.gadā 19.vieta *Doing Business*, kā arī uzlabotu uzņēmēju vispārējo viedokli par saskarsmi ar valsts iestādēm, kas ir pamatā Globālās konkurētspējas indeksa aptaujai, 2012.gadā tiks īstenots Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns (apstiprināts MK 27.03.2012.). Plānā 2012.gadam ir paredzēti 30 pasākumi, no kuriem nozīmīgākie administratīvā sloga mazināšanā uzņēmējdarbības uzsākšanā ir nodrošināt uzņēmumu elektronisku reģistrāciju www.latvija.lv, samazināt uzņēmējiem UR iesniedzamo dokumentu skaitu un turpināt piemērot samazinātu valsts nodevu mikrouzņēmumiem par pamatkapitāla palielināšanu ierakstu izdarīšanu komercreģistrā par 50 % līdz 2014.gadam, kā arī noteikt PVN maksātāja reģistrēšanu no 10 uz 5 dienām; būvniecības procesā neatliekama ir jaunā Būvniecības likuma pieņemšana, kas ļautu būvatļauju saņemt, izejot tikai 6 procedūras 68 dienās līdz šinējo 23 procedūru un 205 dienu vietā. Plāns paredz līdz 2012.gada beigām izstrādāt ar Būvniecības likumprojekta saistīto MK noteikumu grozījumus, lai nodrošinātu būvniecības procesa pilnīgu sakārtošanu; nodokļu jomā plānots pilnveidot EDS risinājumu, izveidojot klūdu moduļus, tādējādi samazinot nodokļu deklarēšanas ilgumu, vienkāršot PVN deklarācijas un noteikt atvieglotus nosacījumus attiecībā uz PVN zaudētajiem parādiem; nekustamā īpašuma reģistrēšanā paredzēts pārskatīt valsts nodevas par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā apmēru (ar iespēju to samazināt); darba attiecību jomā plānots izstrādāt grozījumus Darba likumā, kas paredz elastdrošības principu stiprināšanu darba tiesiskajās attiecībās.

Jāturmīna pārskatīt nodokļu režīmi mazajiem uzņēmējiem, lai mazinātu izdevumus, kas rodas pienākumu izpildē attiecībā pret valsts iestādēm (nodokļu samaksa, pienākums sniegt pārskatus), kā arī pilnveidotu risku pazīmes personu reģistrēšanai ar pievienotās vērtības nodokļi apliekamo personu reģistrā.

Plānots izveidot ilgtspējīgu institucionālo sistēmu regulāru konkurētspējas ziņojumu sagatavošanai, izstrādāt Nacionālās konkurētspējas institūcijas darbības un finansēšanas modeli.

Lai izveidotu stabilu finanšu sektorū, FM sadarbībā ar EM izstrādās finanšu sektora attīstības stratēģiju, kuras ietvaros tiks vērtēta arī kapitāla tirgus attīstības politika. 2012.gadā EM, veicot esošo valsts atbalsta programmu ietekmes izvērtēšanu, turpinās pilnveidot programmas un nodrošināt ES fondu pieejumu komersantiem šādās jomās: finansējuma (aizdevumi, garantijas, riska kapitāls) pieejamība komersantiem, lai sekmētu konkurētspējīgu un uz eksportu orientētu uzņēmumu izaugsmi; uzņēmumu konkurētspējas celšana, veicinot godīgas konkurences apstākļus un sniedzot atbalstu komersantu savstarpējai sadarbībai, ārējo tirgu apgūšanai un ārējā mārketinga pasākumu īstenošanai; jaunu komersantu veidošanās un strauja to attīstība Latvijā (nodrošināti biznesa inkubatoru pakalpojumi, finanšu resursu pieejamība uzsācējiem, motivācijas pasākumi).

Vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv tiks pilnveidots un papildināts uz uzņēmēju auditoriju orientēts saturs.

2.5. Energoapgādes un enerģētikas drošības jautājumu risināšana

2012.gadā plānots apstiprināt "Enerģētikas stratēģiju 2030" un tai pakārtotos plānošanas dokumentu projektus, ietverot tajos enerģētikas drošības politikas jautājumus, vietējo un atjaunojamo energoresursu pamatotas un ilgtspējīgas izmantošanas jautājumus, nepieciešamo rīcību enerģijas avotu un piegādes ceļu dažādošanai un infrastruktūras attīstībai.

Lai veicinātu atjaunojamo energoresursu attīstību, 2012.gadā plānots izstrādāt un apstiprināt MK noteikumus vēja elektrostaciju jūrā izbūvei un ekspluatācijai, radot pārskatāmu un paredzamu investīciju vidi.

Plānots veikt riska novērtējumu iespējamiem Latvijas dabasgāzes tirgus liberalizācijas scenārijiem, kā arī panākt vienošanos par sašķidrinātās gāzes (SDG) termināļa būvniecības vietu Latvijā un labvēlīgu EK lēmumu par projekta līdzfinansēšanu.

EM sadarbībā ar VARAM, ZM un SM plāno uzsākt ekonomiski pamatota un elastīga valsts atbalsta mehānisma veidošanu vietējo atjaunojamo energoresursu izmantošanai enerģijas ražošanā, kā arī veicināt plašāku atjaunojamo energoresursu patēriņu elektroenerģijas, siltumenerģijas un transporta sektorā, individuālo enerģijas ražošanu un mājsaimniecību iesaisti.

2012.gadā plānots veikt viedo mēraparātu sistēmas ieviešanas ekonomisko izvērtējumu par visām ilgtermiņa izmaksām un ieguvumiem tirgum un individuālajiem patēriņājiem, izstrādāt priekšlikumus industriālo parku drošas elektroapgādes nodrošināšanai, kā arī izvērtēt elektroenerģijas piegādes pārtraukumu dēļ uzņēumiem radīto zaudējumu apmērus un iespējamā kompensācijas mehānisma ieviešanu.

Jāturpina nozīmīgu infrastruktūras projektu īstenošana 16 pašvaldībās (Daugavpilī, Valmierā, Ventspilī, Rēzeknē, Jelgavā, Liepājā, Jēkabpilī, Aizkrauklē, Cēsis, Gulbenē, Līvānos, Kuldīgā, Smiltenē, Madonā, Saldū un Talsos), uzlabojot pašvaldību ēku energoefektivitāti, tūrisma un kultūras objektu pieejamību, paaugstinot konkurētspēju. Ar KPFI atbalstu tiks turpināti 54 projekti pašvaldību ēku energoefektivitātes uzlabošanai (t.sk. zema patēriņa ēkas) par KPFI līdzfinansējumu 22,33 milj. latu; 27 projekti profesionālās izglītības iestāžu ēku energoefektivitātes uzlabošanai par KPFI līdzfinansējumu 11,48 milj. latu; 17 projekti augstākās izglītības iestāžu ēku energoefektivitātes uzlabošanai par KPFI līdzfinansējumu 6,12 milj. latu; komersantu sektorā 100 projekti kas nodrošina siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem par KPFI līdzfinansējumu 32,14 milj. latu; 24 projekti ražošanas ēku siltināšanai, atjaunojamo

energoresursu izmantošanai un investīcijām ražošanas iekārtas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai par KPFI līdzfinansējumu 3,54 milj. latu; 893 projekti mājsaimniecību sektorā, atbalstot mikrogenerācijas siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas tehnoloģisko iekārtu iegādi un uzstādīšanu dzīvojamai mājai, par KPFI līdzfinansējumu 3,36 milj. latu un tiks uzsākta vairāk nekā 1200 projektu īstenošana par KPFI līdzfinansējumu ~ 2,9 milj. latu. Ar KPFI atbalstu tiks īstenoti 23 pašvaldību un 1 komersanta projekts siltumnīcefektu gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā par KPFI līdzfinansējumu 2,8 milj. latu.

2.6. Industriālās politikas attīstība un inovācijas veicināšana

2012.gadā EM izvērtēs pastāvošās pakalpojumu un industriju politikas un izstrādās ilgtspējīgu industriālo politiku dažādu tautsaimniecības nozaru attīstībai, veicinot un uzlabojot finansējuma pieejamību, tādējādi sekmējot uzņēmēju konkurētspēju gan vietējā, gan starptautiskajā tirgū.

Sadarbībā ar IZM plānots aktivizēt darbu pie inovācijas un pētniecības veicināšanas pasākumiem, attīstot zinātnisko institūciju un komersantu sadarbību. Lai sekmētu jaunu inovatīvu uzņēmumu veidošanos un attīstību, tiks turpināta Kompetences centru atbalsta programmas, Klasteru atbalsta programmas un Inovatīvas uzņēmēdarbības motivācijas programmas īstenošana un uzsākta Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programmas un Tehnoloģiju inkubatora īstenošana.

2.7. Transporta, infrastruktūras un sakaru tehnoloģiju attīstība

2.7.1. Transporta un tranzīta politikas attīstība

2012.gadā plānots izstrādāt jaunu Transporta attīstības pamatnostādņu projektu periodam līdz 2020.gadam, definējot transporta nozares mērķus, prioritātes un sasniedzamos rezultātus, kuri nodrošinātu pamatojumu ES fondu un TEN-T finansējumu piesaistei nākamajā finanšu perspektīvā, kā arī citam publiskajam finansējumam.

Izvērtējot citu valstu pieredzi, plānots līdz 2013.gada beigām izstrādāt visaptverošu Latvijas transporta un logistikas nozares operacionālās sadarbības modeli un izveidot institūciju, kas kalpotu kā vienas pieturas aģentūra jaunu kravu un investīciju piesaistē un Latvijas transporta un logistikas pakalpojumu konsolidētais pārdevējs. Iecerēts veikt pasākumus, lai nodrošinātu kravu pārvadājumus virzienā uz un no Afganistānas, izmantojot Latvijas lielākās ostas – Rīgu, Ventspili, Liepāju, kā arī veicināt rietumu–austrumu virziena kravu plūsmu piesaisti Latvijas logistikas sektoram.

Plānots sagatavot priekšlikumus par iespējām attīstīt Latvijas lielākās ostas – Rīgu, Ventspili, Liepāju – par savstarpēji papildinošiem logistikas centriem, kā arī sagatavot priekšlikumus esošā ostu darbības pārraudzības modeļa efektivitātes uzlabošanai, pārvaldes neatkarības un profesionalitātes stiprināšanai, vienlaikus samazinot politisko partiju ietekmi ostu pārvaldībā. Starpministriju līmenī plānots saskapot normatīvo aktu projektus par speciālo ekonomisko zonu un brīvostu statusa saglabāšanu arī pēc 2017.gada, lai nodrošinātu iespēju investīciju piesaistei, sevišķi ostās, veidojot tās par moderniem tranzīta un logistikas mezgliem.

Lai atvieglotu robežas šķērsošanu un uzlabotu gaidīšanas apstākļus autopārvadātājiem, t.sk. ieviešot iespēju elektroniskā veidā reģistrēties rindā robežšķērsošanai, sadarbībā ar Finanšu ministriju un Iekšlietu ministriju (turpmāk –

IeM) nodrošināt tiesību aktu projektu izstrādi, kas noteiks ārējās sauszemes robežas rindas administrešanas kārtību un noteikumus.

2.7.2. Gaisa transporta attīstība

Jāturpina attīstīt līdosta "Rīga" kā rentabls Eiropas nozīmes lidojumu centrs, veicinot gan pasažieru, gan kravu plūsmas kapacitātes palielināšanu, kā arī jāveicina līdostas infrastruktūras attīstības nodrošināšana, īstenojot Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu un izvērtējot iespējas privāto investoriu piesaistē. Jāturpina "airBaltic" stabilizācijas process, īstenojot izstrādātajā biznesa plānā paredzēto "airBaltic" tālākās attīstības modeli, gaisa kuģu flotes modernizāciju, pasākumus, kas paredzēti aviokompānijas finansiālās situācijas stabilizācijai, kā arī turpinot darbu pie stratēģiskā investora piesaistes.

Līdz ES noteiktajam termiņam – 2012.gada 4.decembrim – jāpaveic visi nepieciešamie pasākumi funkcionālo gaisa telpas bloku ieviešanai un jānodrošina Latvijas sekmīga tehniskā un funkcionālā iekļaušanās NEFAB.

2.7.3. Dzelzceļa attīstība

Jāturpina "Rail Baltica 2" Eiropas standartiem atbilstošas jaunas dzelzceļa līnijas izveides sagatavošanas darbi un jāveic II kārtas izpētes iepirkuma sagatavošana un norise, kā arī jānodrošina līnijas maršruta atbilstība tādām prioritātēm kā līnijas tieša savienošana ar Rīgas pilsētas centru, līnijas tieša savienošana ar starptautisko līdostu "Rīga", līnijas savienošana ar citiem, tai skaitā jaunizveidotiem, transporta infrastruktūras objektiem, kas veicinātu kravu plūsmu novirzīšanu no pilsētas centra un pieeju Daugavas kreisā krasta termināliem Rīgas ostā.

2.7.4. Jūrniecības attīstība

Plānots ieviest 2006.gada Konvenciju par darbu jūrniecībā, kuras mērķis ir izveidot vienotu un saskaņotu tiesību aktu, kurā būtu iekļauti visi jaunākie standarti, ko piemēro darbam starptautiskajā jūrniecībā. Uzdevuma izpilde veicinās interesi par jūrnieka profesiju, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus kuģu īpašniekiem.

2.7.5. Sakaru tehnoloģiju attīstība un IT drošība

Plānots noteikt iestāžu atbildības sadalījumu stratēģijas "ES 2020" pamatiniciatīvas "Digitālā programma Eiropai" ieviešanas Latvijā koordinēšanā, līdz 2012.gada maijam MK iesniedzot informatīvo ziņojumu "Par Stratēģijas "ES 2020" pamatiniciatīvas "Digitālā programma Eiropai" ieviešanas Latvijā koordinēšanu".

Plānots izstrādāt drošu un likumam atbilstošu elektronisko vēlēšanu koncepčijas projektu, balstoties uz uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja (USPS) iestrādnēm un pieredzi. Lai nodrošinātu liela ātruma piekļuvi interneta resursiem un datu apmaiņai, sasniedzot stratēģijā "Eiropa 2020" noteiktos mērķus, plānots izstrādāt "Nākamās paudzes tīklu (NGN) attīstības koncepčijas projektu 2013.–2020.gadam". Plānots izstrādāt Latvijas informācijas tehnoloģiju drošības attīstības stratēģijas projektu, lai ilgtermiņā noteiku prioritātes un veicamos pasākumus informācijas tehnoloģiju drošības paaugstināšanai un uzturēšanai Latvijā.

2.8. ES fondu plānošana turpmākajā periodā

Gatavojoties nākamajam ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodam, pašlaik norisinās ES fondu vadības sistēmas izstrāde un sagatavošanās darbi ES fondu plānošanas dokumentu izstrādei.

Attiecībā uz ES Kohēzijas politikas fondu (KP fondi) plānošanas dokumentu izstrādi 2012.gada 15.februārī ministru seminārā tika panākta vienošanās, ka ES KP fondu plānošana 2014.–2020.gadam norisināsies sinergijā ar NAP 2014.–2020.gadam izstrādi. Pēc ES KP fondu plānošanas dokumentu (partnerības līguma un darbības programmas) projektu apstiprināšanas MK (plānots 2013.gada jūnijā) tiks uzsāktas oficiālās konsultācijas ar EK. Pēc oficiālām konsultācijām ar EK tiks sagatavots EK lēmums par ES KP fondu plānošanas dokumentu apstiprināšanu. Pēc šī lēmuma Latvijā tiks uzsākta 2014.–2020.gada plānošanas perioda ES KP fondu ieviešana.

Paralēli iepriekš minētajām darbībām tiks sagatavots arī ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumprojekts 2014.–2020.gada plānošanas periodam, kā arī sagatavoti normatīvie akti ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībai 2014.–2020.gada plānošanas periodā.

ES fondu plānošanas kontekstā šobrīd norisinās darbs pie koncepcijas par institucionālo sistēmu ES fondu ieviešanai 2014.–2020.gada plānošanas periodam. Koncepcijas mērķis ir optimizēt ES fondu ieviešanas sistēmu salīdzinājumā ar pašreizējo plānošanas periodu 2007.–2013.gadam. Koncepcijā tiek piedāvāts veidot koncentrētu ES fondu ieviešanas sistēmu, tādējādi samazinot izmaksas, administratīvo slogu valsts pārvaldē un finansējuma saņēmējiem. Koncepciju plānots apstiprināt MK 2012.gada pirmajā pusē. Pēc koncepcijas apstiprināšanas MK tiks sagatavots detalizēts ES KP fondu vadības sistēmas apraksts 2014.–2020.gada plānošanas periodam, kuru paredzēts iesniegt EK nākamā gada laikā.

Savukārt attiecībā uz Eiropas Teritoriālās sadarbības mērķa programmu politikas izstrādi, pamatojoties uz EK priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulas projektam par īpašiem noteikumiem par atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda saistībā ar Eiropas Teritoriālās sadarbības mērķi, kā arī ņemot vērā 2011.gada 15.novembrī apstiprināto Latvijas sākotnējo nacionālo pozīciju par Eiropas Savienības struktūrfondu mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" programmu tiesisko regulējumu 2014.–2020.gada plānošanas periodam, Latvija turpinās teritoriālās sadarbības elementu – pārrobežu, transnacionālās un starpreģionu sadarbības – ieviešanu līdzšinējā veidā, kā arī sekmēs sadarbību ar kaimiņvalstīm pie ES ārējām robežām.

Turpināsies uzsāktie darbi Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda plānošanas dokumentu izstrādei 2014.–2020.gada plānošanas periodam.

2.9. Nodokļi un ēnu ekonomika

2.9.1. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

2013.gada budžeta projekta izstrādes gaitā, izstrādājot priekšlikumus darbaspēka nodokļu sloga samazināšanai, sākotnēji priekšroka tiks dota ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma un atvieglojuma par apgādībā esošajām personām paaugstināšanai. Nodokļu politikas vidēja termiņa mērķis iedzīvotāju ienākuma nodokļa jomā ir samazināt nodokļa slogu līdz Lietuvas un Igaunijas līmenim. Valdības rīcības plāna 38.uzdevums nosaka būtisku darbaspēka nodokļu sloga samazinājumu - par deviņiem procentpunktiem vidējai darba algai ilgtermiņā. Darbs ir uzsākts, un līdz 2012.gada 30.jūnijam ir plānots iesniegt Ministru kabinetā informatīvā ziņojuma projektu ar priekšlikumiem darbaspēka nodokļu reformai. Minētās reformas ietvaros tiks risināti jautājumi par nodokļa likmes samazināšanu un neapliekamā minimuma un atvieglojumu par apgādājamajiem palielināšanu, lai veicinātu ekonomisko aktivitāti, investīcijas un nodarbinātību.

2.9.2. Labprātīga nodokļu samaksā un atbildības pastiprināšana

Saskaņā ar nodokļu politikas stratēģiju 2011.–2014.gadam netiks ieviesti jauni nodokļa objekti, kā arī tiks strādāts pie jautājuma, lai nodrošinātu plānveida izmaiņu veikšanu nodokļu normatīvajos aktos ne biežāk kā divas reizes gadā, veicot konsultācijas ar uzņēmēju organizācijām. 2012.gadā akcents galvenokārt tiks likts uz labprātīgu nodokļu samaksu un atbildības pastiprināšanu, uzsvaru liekot uz šādiem pasākumiem: ieviest nodokļu atbalsta pasākumu, kas būs vienreiz veicams pasākums nokavējuma naudas un daļejas soda naudas dzēšanai tiem nodokļu maksātājiem, kas līdz noteiktam brīdim samaksās nodokļu pamatparādu. Rezultātā radīsies iespēja valsts budžetā atgūt nesamaksātos nodokļu pamatparādus un uzņēmējdarbības saglabāšana pozitīvi ietekmēs ekonomisko attīstību un sociālo vidi vietā, kur konkrētais nodokļu maksātājs veic savu saimniecisko darbību; iekļaut normatīvajos aktos pretizvairīšanās normas, t.i., turpmāk darījumus vērtēt kopumā, neskaitoties uz to, ka katrs atsevišķs darījums neliecinās par izvairīšanos no nodokļa samaksas; paplašināt VID tiesības veikt saimnieciskās darbības apturēšanu, ja nodokļu maksātājs ir izdarījis nopietnus pārkāpumus, piemēram, izvairās no nodokļu samaksas, nodarbina darba ķēmējus bez līgumiem, maksā "aplokšņu" algas, nesankcionēti iejaucas kases aparātu vai sistēmu programmatūrā. Informācija par šādiem negodprātīgajiem nodokļu maksātājiem būs publiski pieejama, dodot iespēju pārējiem nodokļu maksātājiem izvairīties no darījumiem ar šādiem komersantiem; stingrāk uzraudzīt skaidras naudas darījumus virs 1000 latiem, paredzot pienākumu nodokļu maksātājiem, kas veic saimniecisko darbību, katra mēnesi deklarēt visus iepriekšējā mēnesī skaidrā naudā veiktos darījumus ar fiziskām personām, kas nav reģistrējušās kā saimnieciskās darbības veicēji, ja viena darījuma summa vienā operācijā pārsniedz 1000 latu; izvērtēt veselības pakalpojumu sasaistes ar nodokļu samaksu iespējas, lai motivētu personas maksāt nodokļus un nesaņemt algu "aploksnē"; veikt preventīvus pasākumus fizisko personu nereģistrētas saimnieciskās darbības novēršanai; pastiprināt atbildību par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu neuzstādīšanu un neizmantošanu vai to lietošanas kārtības neievērošanu; iesniegt EK lūgumu atļaut Latvijai, atkāpjoties no Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 193.panta, pagarināt terminu "reversās" (apgrieztās) pievienotās vērtības nodokļa piemērošanai darījumos ar kokmateriāliem, kas veikti iekšzemē.

2.9.3. Publisko iepirkumu procedūru pilnveide

Tiks turpināta publisko iepirkumu procedūru pilnveide, paplašinot EIS izmantošanas iespējas, palielinot caur e-katalogu iepirkto preču un pakalpojumu apjomu. Tiks turpināta e-iepirkumu sistēmas e-katalogu funkcionalitātes attīstība, palielinot pieejamo preču un pakalpojumu apjomu un pilnveidojot publisko iepirkumu procesu IKT jomas iepirkumos. Plānots uzsākt e-izsoļu ieviešanu Latvijā, izstrādājot e-iepirkumu sistēmas e-konkursu un e-izsoļu darbības koncepciju.

2.9.4. Nelegālās pārtikas aprites mazināšanas pasākumi

Veicot valsts uzraudzību un kontroli, pastiprināta uzmanība tiks pievērsta tam, vai visi pārtikas uzņēmumi (ražotāji, izplatītāji, ievedēji) un veterinārās uzraudzības objekti (piemēram, dzīvnieku novietnes) ir reģistrēti un atbilstoši uzraudzīti, tātad darbojas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas nodrošina patēriņāju drošību un godīgu konkurenci.

2.10. Būvniecības un mājokļu politikas attīstība

Būvniecības nozares attīstībai 2012.gadā plānots apstiprināt Būvniecības likumu, nozīmīgi samazinot administratīvo slogu būvniecībā un pilnveidojot būvniecības speciālistu kvalifikācijas sistēmu.

2012.gadā plānots pabeigt elektroniskās Būvniecības informācijas sistēmas izstrādi, kas nodrošinās elektronisku būvniecības dokumentācijas uzkrāšanu un apriti starp būvniecības pārvaldes un kontroles institūcijām un būvniecības dalībniekiem, kā arī informēs sabiedrību par būvniecības procesiem.

Ieviešot mūsdienīgas konstrukciju un ģeotehniskās projektēšanas prasības būvniecībā, kā arī paaugstinot būvprojektētāju pakalpojumu konkurētspēju, plānots noslēgt pāreju uz Eirokodeksa projektēšanas standartu sistēmu.

Veicinot vietējo būvizstrādājumu ražotāju konkurētspēju lokālā un starptautiskā tirgū un nodrošinot kvalitatīvu būvizstrādājumu apriti, 2012.gadā plānots deleģēt Eiropas Tehniskā apstiprinājuma izdevējinstitūcijas funkcijas konkursa kārtībā izvēlētai institūcijai, kas būtu tiesīga iegūt Eiropas Tehniskā novērtējuma izdevējinstitūcijas statusu.

Attīstot būvju energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu dinamiku, plānots turpināt sniegt atbalstu daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes pasākumu īstenošanai. Papildus tam plānots uzsākt jaunu izmaksu optimālu minimālo prasību izstrādi no jauna būvējamām un rekonstruējamām ēkām, kas precīzāk atbilstu mūsdienu tehnoloģiskajām iespējām, nosakot paaugstināta "A" līmeņa prasības, optimālu izmaksu "B" līmeņa prasības, obligātās "C" līmeņa prasības un ekspluatācijā esošu ēku energoefektīvai apsaimniekošanai piemērojamā "D" līmeņa prasības.

2012.gadā plānots pabeigt Dzīvojamo telpu īres likuma izstrādi, kas noteiks taisnīgu līdzsvaru starp īrieķa un izīrētāja tiesībām un pienākumiem, paredzēs īres līgumu reģistrāciju zemesgrāmatā to saistošā spēka nodrošināšanai pret trešajām personām izīrētāja maiņas gadījumā. Tiks precīzēta arī īres maksas noteikšanas kārtība, izīrētāja, īrieķa, īrieķa ģimenes locekļu, citu iemitināto personu tiesības un pienākumi. Tiks pilnveidota strīdu izskatīšanas kārtība.

2012.gadā plānots izstrādāt normatīvos aktus (t.sk. grozījumus Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā), kas nepieciešami ar dzīvokļa īpašuma lietošanu saistīto parādu problēmas risināšanai.

Nemot vērā, ka ERAF aktivitātes "Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošana" ietvaros pieejamais finansējums ir gandrīz apgūts, taču joprojām ir aktuāla daudzdzīvokļu māju zemās siltumnoturības problēma, kas rada iedzīvotājiem lielus maksājumus par siltumenerģiju un tādējādi veicina parādu veidošanos, 2012.gadā plānots sagatavot priekšlikumus par iespējamiem instrumentiem un atbalsta mehānisma veidiem energoefektivitātes paaugstināšanai daudzdzīvokļu mājās.

Lai veicinātu konkurētspēju dzīvojamo māju pārvaldīšanas tirgū un kvalitatīvu dzīvojamo māju pārvaldīšanu saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumu, 2012.gadā ir uzsākta Dzīvojamo māju pārvaldniekus reģistra darbība. Pārvaldniekus reģistrā ikviens būs pieejama informācija par pārvaldniekiem, kuri darbojas vai vēlas darboties dzīvojamo māju pārvaldīšanas tirgū, tajā skaitā arī par dzīvojamām mājām, kuras pārvalda attiecīgais pārvaldnieks, un par pārvaldnieka un pārvaldnieka darbinieku kvalifikāciju.

2.11. Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības attīstība

Tiks veicināta kredītresursu un valsts garantiju pieejamība lauksaimniecības sektoram ES finansēto projektu īstenošanai un lauksaimniecības zemes iegādei. Lai

veicinātu kvalitatīvu vietējo pārtikas produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, tiks precizētas pārtikas kvalitātes shēmu prasības un izstrādāti kritēriji jaunām produktu grupām.

Tiks turpināta projekta īstenošana par valsts informācijas sistēmas "Zivsaimniecības integrētā kontroles un informācijas sistēma" pilnveidošanu, lai nodrošinātu zvejas datu elektronisku iesniegšanu, pārvaldību un kontroli, tādējādi atvieglojot zvejniekiem zvejas datu iesniegšanu saskaņā ar Eiropas Savienības izvirzītajām prasībām.

2012.gadā iecerēts turpināt meža apsaimniekošanas normatīvā regulējuma pilnveidošanu, lai īstenotu likuma "Grozījumi Meža likumā" (pieņemts Saeimā 13.10.2011.) noteiktās izmaiņas, mazinot administratīvo slogu meža apsaimniekošanā un uzlabojot sabiedrības un nozares dažādu interešu grupu ekoloģisko, ekonomisko un sociālo interešu sabalansētību.

III. Efektīva teritoriju pārvaldība, vide un dabas kapitāla saglabāšana

1. Valdības paveiktais

1.1. Reģionāla politika

Reģionālās politikas uzdevums ir piedāvāt katrai valsts teritorijai tās specifiskajai situācijai atbilstošus attīstības instrumentus un risinājumus. Ir izstrādāts Reģionālās politikas pamatnostādņu projekts līdz 2020.gadam (RPP), kas paredz būtiski mainīt investīciju plānošanas sistēmu teritorijām Latvijā. 2011.gada rudenī rīkotas plašas diskusijas par RPP, organizējot piecus reģionu izaugsmes forumus "Tavā varā!". 2011.gada 2.decembrī organizēta starptautiska konference "Reģionālās politikas labā prakse un perspektīvas Eiropas valstīs ES fondu nākotnes kontekstā", kurā ietvaros tika apskaitīta citu valstu prakse reģionālās politikas īstenošanā, kā arī notika diskusija ar ārvalstu ekspertiem par RPP. Lai sniegtu RPP ietekmes novērtējumu uz valsts budžetu un pašvaldību budžetu, kā arī pilnvērtīgi sagatavotos 2014.–2020.gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodam, 2012.gada sākumā VARAM apzināja pašvaldību un plānošanas reģionu pieprasījumu pēc investīcijām.

VARAM sadarbībā ar CSP un pašvaldībām ir izvērtējusi pašvaldībām nepieciešamo statistikas rādītāju klāstu, nodrošinot 32 rādītāju turpmāku apkopošanu. Rādītāji ir iekļauti Valsts statistiskās informācijas programmā 2012.gadam, pieņemot MK 2011.gada 10.decembra noteikumus Nr.966 "Noteikumi par Valsts statistiskās informācijas programmu 2012.gadam".

Gatavojoties ES fondu programmēšanas periodam 2014.–2020.gadam, izstrādāta un MK apstiprināta valsts nostāja par EK regulu priekšlikumiem teritoriālās attīstības kontekstā nākamajam programmēšanas periodam.

Nodrošināta pašvaldību un plānošanas reģionu metodiskā vadība teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, organizējot apmācību seminārus un izstrādājot metodiskos materiālus. Uz 2012.gada 1.martu 49 pašvaldībām ir spēkā attīstības programmas. Savukārt 30 pašvaldībām ir apstiprinātas attīstības programmu pirmās redakcijas.

Lai nodrošinātu racionālu un efektīvu zemes izmantošanu un aizsardzību, ir izstrādāts Zemes pārvaldības likumprojekts, kurš ne tikai nodrošinās normatīvā regulējuma pēctecību zemes izmantošanā pēc zemes reformas pabeigšanas un tiesiskus risinājumus zemes reformas laikā radušos problēmu novēršanai, bet arī ļaus ietaupīt valsts un pašvaldību budžeta līdzekļus. Likumā tiks noteikta atvieglota kārtība publisko zemuļ īpašuma tiesību sakārtošanai, kas dos iespēju piesaistīt ES līdzekļus infrastruktūras attīstības projektiem, it īpaši piekrastes teritorijās. Likumprojekts paredz regulējumu rezerves zemes fonda izveidei, lai ietaupītu valsts budžeta līdzekļus publiskās infrastruktūras attīstībai, veicot zemuļ apmaiņu, tajā pašā laikā nodrošinās papildu budžeta ieņēmumus no šo zemuļ iznomāšanas.

MK 2012.gada 10.aprīlī apstiprināts informatīvais ziņojums par kompetenču sadalījumu starp institūcijām jūras telpiskajā plānošanā. Pašlaik tiek izstrādāts MK noteikumu projekts "Jūras plānojuma izstrādes, ieviešanas un uzraudzības kārtība". Jūras telpiskā plānošana ir būtisks instruments dažādu interešu saskaņošanai un racionālai iniciatīvu realizācijai jūrā, ņemot vērā vides aizsardzības prasības. Tā veicinās ieguldījumus jūras energijas izmantošanas attīstībā, kuģniecībā un jūras transportā, ostu attīstībā, naftas ieguvē un akvakultūrā, tādējādi sekmējot ilgtermiņa investīciju piesaisti kopumā.

Lai pārvarētu ilglaicīgo negatīvo ekonomisko, sociālo un demogrāfisko tendenču kopumu Latgales reģionā, nodrošinot ekonomikas attīstību un investīciju piesaisti, ir sagatavots Latgales rīcības plāns 2012.–2013.gadam. Būtiskākās Latgales reģiona attīstības problēmas ir zema aktivitāte jaunu uzņēmumu dibināšanā, zema uzņēmēju spēja piesaistīt privātās investīcijas izaugsmei, Latgalē ir mazs to iedzīvotāju īpatsvars, kas ir gatavi uzsākt savu uzņēmējdarbību, kā arī Latgales iedzīvotāji ir vairāk orientēti pamest savu dzīvesvietu. Latgalē ievērojamī samazinājusies jauniešu motivācija iegūt izglītību un iedzīvotāju vēlme iesaistīties neformālās izglītības programmās un profesionālās kvalifikācijas uzlabošanā. Rīcības plāna pasākumi paredz atbalstu jaunu uzņēmumu izveidei un uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, lai sekmīgāk piesaistītu ārvalstu un vietējās investīcijas. Latgales attīstības plāna 2012.–2013.gadam izstrādes process ir bijis atvērts un caurskatāms, jo ikvienam bija dota iespēja izteikt savas idejas, ierosmes un piedāvājumus, kas varētu sekmēt Latgales attīstību. Kopumā no iedzīvotājiem, uzņēmējiem, pašvaldībām, NVO un ministrijām saņemti vairāk nekā 400 ierosinājumu, ideju reģionā veicamajiem pasākumiem uzņēmējdarbībā, izglītībā, infrastruktūras uzlabošanā un citās jomās.

1) ES fondu finansējuma aktivitātes "Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai" ietvaros tiek organizēti iedrošinoši pasākumi uzņēmējdarbības uzsākšanas motivēšanai un sniegtā informācija par dažādiem pieejamiem atbalsta instrumentiem uzņēmējdarbības uzsācējiem (spēja generēt idejas, komandas veidošanas platforma, biznesa plānu rakstīšana, karte/soļi biznesa idejas īstenošanai).

2) Jaunieši tiek informēti par kooperāciju un uzņēmējdarbību laukos, Latvijas profesionālās izglītības iestādēs organizējot informācijas dienas, kur jauniešus iepazīstina ar kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, Latvijā atzīti kooperatīvu vadītāji stāsta par iespējām lauksaimnieku kopīgai attīstībai, kā arī novadā atzīts jaunais lauksaimnieks dalās savā pieredzē.

3) Izmantojot formālās izglītības iestāžu infrastruktūru, organizētas jauniešu mācības (paīdzība biznesa ideju formulēšanā, biznesa aprēķinos, idejas īstenošanā), kuru rezultātā tiks izstrādāti biznesa plāni, ko savukārt iespējams iesniegt finansējuma piesaistei, lai veidotu jaunus uzņēmumus laukos (Balvu, Rēzeknes, Krāslavas un Alūksnes reģioni).

4) ES fondu aktivitātes "Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai" ietvaros nodrošināta regulāra LHZB konsultantu pieejamība Rēzeknē, Daugavpilī, Preiļos, Balvos un Krāslavā biznesa ideju izvērtēšanai un uzsācēju konsultēšanai, sedzot ceļa izdevumus uzsācējiem uz mācībām Latgales reģionā.

5) Plānots pārstrukturēt lauku speciālistu tīklu, kas nodrošinātu informācijas sniegšanu par LAP atbalsta iespējām, organizētu seminārus, paīdzētu sagatavot projekta pieteikumu utt.

6) Plānots uzturēt ilgstošo bezdarbnieku darba prasmes, līdz uzlabojas ekonomiskā situācija un pieaug darba vietu skaits un iespējas iekļauties darba tirgū, tāpēc nepieciešams palielināt algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos iesaistīto bezdarbnieku skaitu Latgales pašvaldībās (atbalsts ilgstošajiem un bez ienākumiem esošajiem bezdarbniekiem).

7) Bezdarbnieku iesaistes aktīvajos nodarbinātības pasākumos iespēju paplašināšana Latgales reģionā (atbalsts jauniešiem, mācībām, komercdarbības uzsākšanai, subsidēto darba vietu izveidei).

8) Profesionālās izglītības un vispārējās izglītības iestādēs organizētas pieaugušo neformālās izglītības programmas, lai nodrošinātu personas ar viszemāko izglītības līmeni vismaz ar pamatprasmēm.

9) Plānots izstrādāt un piesaistīt finansējumu atbalsta programmai "Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu rekonstrukcijai vai izveidei".

10) Plānoti kompleksi risinājumi videi draudzīgu projektu realizācijai, t.sk. sekmējot neaizmantoto zemju izmantošanu, veicinot biomasas ražošanu un samazinot Latvijas ārējo enerģētisko atkarību.

11) Sniegti Vides tehniskās kompetences atbalsta centra pakalpojumi un konsultācijas (kā pareizi un efektīvi apsaimniekot iekārtas, lai sasniegtu maksimālo atdevi no realizētajiem projektiem un tiktu ietaupīti finanšu resursi, kurus pašvaldības varēs novirzīt citiem mērķiem).

1.2. Reģionos izmantojamās struktūrfondu programmas, to apgūšana

No Latvijā kopumā apstiprināto projektu apjoma līdz 2012.gada 29.februārim 2007.–2013.gada plānošanas periodā ārpus Rīgas reģiona tiek īstenoti 65 % ES fondu projektu. 19 % no visiem ES fondu projektiem nav piesaistīti vienam noteiktam reģionam (piemēram, ceļi, dažādi sociālās nodarbinātības pasākumi), 15 % projektu tiek īstenoti Kurzemē, 12 % – Latgalē, 10 % – Zemgalē un 9 % – Vidzemē.

Izmaksātais ES fondu ieguldījumu apjoms Latvijas reģionos 2011.gadā sasniedza 616 milj. Ls, no kuriem vairāk par pusi – 363,7 milj. Ls jeb 59 % – veido aktivitāšu finansējums ar reģionāla un vietēja līmeņa ietekmi. Vislielāko finansējumu piesaistījis Rīgas reģions – 117,1 milj. Ls, Kurzemes reģions – 78 milj. Ls, Latgales reģions – 59,4 milj. Ls, Zemgales reģions – 57,2 milj. Ls, savukārt Vidzemes reģions piesaistījis 46,2 milj. latu lielu finansējumu.

Lielāko finansējuma apjomu uz vienu iedzīvotāju aktivitātēs ar reģionāla un vietēja līmeņa ietekmi piesaistījis Kurzemes reģions – 263,2 Ls, bet mazāko – Rīgas reģions – 107,5 Ls. Vidzemes reģions uz vienu iedzīvotāju ir saņēmis 200,2 Ls, bet Latgales un Zemgales reģions attiecīgi 177,5 un 206,4 Ls uz vienu iedzīvotāju. Ņemot vērā apstiprināto projektu apjomu uz katrā reģionā esošo iedzīvotāju skaitu, kā arī reģionos esošo ekonomiski aktīvo vienību (iestāžu un uzņēmumu) skaitu, ES fondu atbalsts Latvijas reģionos tiek sniepts līdzsvaroti.

Lai samazinātu pieaugušo bezdarba līmeni, 2011.gadā kopumā ES fondu līdzfinansēto iniciatīvu ieviešanas rezultātā tika radītas 38149 darba vietas, no kurām 3243 ir ilgtermiņa un 34906 īstermiņa (t.sk. darba praktizēšanas vietas). Lielākais radīto ilgtermiņa darba vietu skaits (51 % no kopā radītajām darba vietām) ir darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" ietvaros, savukārt īstermiņa darba vietas tika radītas tikai darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" īstenoto aktivitāšu ietvaros Lielākā daļa no šīm īstermiņa darba vietām tika radīta Latgalē. Kopumā jāsecina, ka ES fondu līdzfinansēto iniciatīvu īstenošana ir sekmējusi ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību, t.sk. aktīvi veicinot jaunu darba vietu radīšanu un esošo saglabāšanu.

Ar ERAF atbalstu 16 pašvaldībās Daugavpilī, Valmierā, Ventspilī, Rēzeknē, Jelgavā, Liepājā, Jēkabpilī, Aizkrauklē, Cēsīs, Gulbenē, Līvānos, Kuldīgā, Smiltenē, Madonā, Saldū un Talsos turpinās īstenot 50 nozīmīgus infrastruktūras projektus ar kopējo finansējumu 167,91 milj. Ls, t.sk. ERAF finansējumu 138,7 milj. Ls, uzlabojot pilsētu ielu kvalitāti, uzņēmējdarbības vides pievilcību, paaugstinot konkurētspēju.

Lai nodrošinātu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādi vai aktualizāciju, ar ESF atbalstu 1.5.3.2.aktivitātē "Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana" pašvaldības turpinās 69 projektu īstenošanu par kopējo summu 2,4 milj. Ls, kas ir vienāds ar ERAF 2,4 milj. Ls. Savukārt, lai paaugstinātu plānošanas reģionu, pilsētu un novadu pašvaldību administratīvo kapacitāti, ar ESF atbalstu 1.5.3.1.aktivitātē "Speciālistu piesaiste

plānošanas reģioniem, pilsētām un novadiem" pašvaldības turpinās 117 projektu īstenošanu par kopējo summu 2,33 milj. Ls, kas ir vienāds ar ERAF 2,33 milj. Ls.

Pārskata periodā ESF 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes "Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai" 3.atlases ietvaros atbalstīti 44 projekti, tiek īstenoti 47 projekti, bet izmaksātā finansējuma summa (100 % no ESF) ir 161 tūkstotis Ls. Apakšaktivitātes ietvaros noslēgušies visi 14 pirmās atlases projekti. Projektus īstenoja 2 plānošanas reģioni – Rīgas plānošanas reģions un Zemgales plānošanas reģions – un 12 pašvaldības (novadu un republikas pilsētu). Projektu ietvaros kopumā līdz šim atbalstu saņēmušas 76 pašvaldības un 1280 to darbinieki. Pašvaldību un plānošanas reģionu darbinieki tika apmācīti par dažādiem ar projektu vadību saistītiem jautājumiem, finanšu un iepirkumu jautājumiem, publicitāti un komunikāciju, kā arī citām attiecīgajai mērķa grupai būtiskām tēmām, piemēram, tūrisma un kultūras mantojuma projektu sagatavošana, energoefektivitātes jautājumi, būvniecības tiesiskuma ievērošana projektu īstenošanā u.c.

ESF 1.5.1.3.2.apakšaktivitāte "Publisko pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana valsts, reģionālā un vietējā līmenī". Pašlaik tiek īstenoti 7 projekti, bet pārskata periodā jauni projekti apstiprināti netika, izmaksātais finansējums: no ESF – 56 tūkst. Ls, pašvaldību līdzfinansējums – 3,8 tūkst. Ls, bet valsts budžeta līdzfinansējums, ieskaitot budžeta dotāciju, – 8,2 tūkst. Ls. Apakšaktivitātes ietvaros noslēgušies 20 no 22 projektiem, no kuriem 10 projektus īstenojušas valsts tiešās pārvaldes iestādes, 2 – plānošanas reģioni, 7 – pašvaldības, 1 – pašvaldības iestāde. Finansējuma saņēmēji darbojas publisko pakalpojumu jomā reģionos, veselības, vides, nodarbinātības, drošības, izglītības un finanšu plānošanas jomās.

ES struktūrfondu 3.mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" 2007.–2013.gadam ietvaros Latvijas reģioni piedalījās šādās sadarbības programmās:

- 1) Pārrobežu sadarbības programmā ar Igauniju, Lietuvu, Krieviju un Baltkrieviju;
- 2) Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmā, kuras vīzija ir radīt globāli atpazīstamu, dinamisku un konkurētspējīgu reģionu. Latvijas partneri sadarbojās ar Igaunijas, Zviedrijas, Somijas reģioniem 46 projektu ietvaros par kopējo finansējumu 41,5 milj. EUR;
- 3) Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmā, kuras mērķis ir veicināt transnacionālo attīstību, lai izveidotu ilgtspējīgu, konkurētspējīgu un teritoriāli vienotu Baltijas jūras reģionu. Tieki ieviesti 63 projekti ar Latvijas partneru dalību un finansējumu 181 milj. EUR, kas vērsti uz Baltijas jūras reģiona iekšējās un ārējās pieejamības uzlabošanu, Baltijas jūras kā kopējā resursa pārvaldību, pievilkīgu un konkurētspējīgu pilsētu un reģionu attīstību;
- 4) Starpreģionu sadarbības programmā INTERREG IVc, kas atbalsta reģionālās attīstības politiku inovāciju, zināšanu, ekonomikas, vides un risku novēršanas jomās, kā arī veicina Eiropas ekonomisko modernizāciju un konkurētspējas palielināšanos. Pārskata periodā ar Latvijas partneriem tieki ieviesti 24 projekti par 43,58 milj. EUR;
- 5) Pilsētvides attīstības programmā URBACT II ir 3 projekti ar Latvijas partneriem par 1,15 milj. EUR, kuru rezultātā tiek veicināta jauniešu potenciāla izaugsme pilsētās, izveidota paraugprakses apmaiņa starp pilsētām, īstenojot iedzīvotāju sociālo iekļaušanos un veicinot labklājību, kā arī tiek veiktas darbības, saistītas ar pilsētu (kas ir daļa no aglomerāta) sinergijas tālāku attīstību. Taču pārskata periodā jauni projekti netika uzsākti.

Savukārt Lauku atbalsta dienests ir izsludinājis projektu pieņemšanu Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam šādos 3.ass pasākumos:

- 1) "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" – līdz 2012.gada martam apstiprināts 631 projekts ar kopējo publisko finansējumu 17 997 903 Ls.
- 2) "Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas" – līdz 2012.gada martam apstiprināti 53 projekti ar kopējo publisko finansējumu 43 778 327 Ls. 2011.gadā pieņemšanas kārta ir no 10.oktobra līdz 9.decembrim.
- 3) "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" – līdz 2012.gada martam apstiprināti 207 projekti ar kopējo publisko finansējumu 5 182 693 Ls.
- 4) "Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem" – līdz 2012.gada martam apstiprināti 1089 projekti ar kopējo publisko finansējumu 61 830 847 Ls. 2011.gadā pieņemšanas kārta ir no 10.oktobra līdz 11.novembrim.
- 5) "Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā", kas tiek īstenots ar LEADER pieeju, atbalstu piešķirot jaunu pakalpojumu izveidei un esošo kvalitātes uzlabošanai un sasniedzamības nodrošināšanai, kā arī sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai. Līdz 2012.gada martam apstiprināti projekti par kopējo publisko finansējumu 14,6 milj.Ls.

1.3. Vides aizsardzība

Īstenojot vides aizsardzības politiku, atbalstīti komersanti un pašvaldības ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras attīstības jomā, piešķirot Kohēzijas fonda un struktūrfondu līdzfinansējumu. Kopumā to iedzīvotāju īpatsvars, kuriem nodrošināti kvalitatīvi ūdensapgādes un noteikūdeņu savākšanas un attīrišanas pakalpojumi, palielinājies attiecīgi līdz 58,95 % un 54,26 %.

Īstenoti 15 projekti aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu, lielāku par 2000, no kuriem pārskata periodā pabeigti 6 projekti, no 86 infrastruktūras attīstības projektiem, kuriem atbalstīta Kohēzijas fonda līdzfinansējuma piešķiršana ūdenssaimniecības pakalpojumu uzlabošanai, t.i., arī ES direktīvu prasību nodrošināšanai ūdenssaimniecības jomā.

ERAFF līdzfinansējuma piešķiršana atbalstīta 60 ūdenssaimniecību uzlabošanai apdzīvotās vietās, kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2000, papildus jau atbalstītajiem 255 ūdenssaimniecības uzņēmumiem. Īstenojot projektus, vairāk nekā 300 apdzīvotās vietās tiks radīti kvalitatīvi ūdenssaimniecības pakalpojumi (kopumā īstenoti 52 projekti, no kuriem 27 projekti īstenoti pārskata periodā), kas līdzvērtīgi pilsētu iedzīvotājiem pieejamajiem pakalpojumiem.

Latgales plānošanas reģionā ERAFF līdzfinansējuma piešķiršana atbalstīta 66 apdzīvoto vietu ūdenssaimniecības infrastruktūru uzlabošanai. Diemžēl reģionam pieejamā ERAFF līdzfinansējuma kvota apgūta tikai par 58 % (attiecīgi pēc 6 projektu iesniegumu atlases kārtām Vidzemes PR kvota apgūta par 90 %, Kurzemes PR – par 94 %, Zemgales PR – par 55 % un Rīgas PR – par 61 %) (identificēti vēl ~80 projekti ERAFF līdzfinansējuma piesaistei).

Atkritumu apsaimniekošanas jomā komersantu – sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju, kas saņēmuši Kohēzijas fonda finansiālu atbalstu, – galvenā uzmanība pievērsta atkritumu priekšapstrādei sadzīves atkritumu poligonos, lai, no vienas pusēs, samazinātu atkritumu poligonos apglabājamo atkritumu daudzumu un, no otras pusēs, efektīvi izmantotu dabas resursus, atšķirojot pārstādei nododamās otrreiz izmantojamās izejviejas. Pārskata periodā atbalstīto 3 komersantu vidū ir

Austrumlatgales, Dienvidlatgales un Malienas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģiona poligonu apsaimniekotāji. Kopumā atbilstoši vides aizsardzības mērķiem atkritumu apsaimniekošanas jomā infrastruktūra tiek uzlabota 9 no 11 sadzīves atkritumu poligoniem, bet dalītās atkritumu vākšanas jomā valsts atbalstu Kohēzijas fonda līdzfinansējuma veidā saņēmuši 13 komersanti. Salaspili ierīkots bīstamo atkritumu savākšanas punkts, bet Kuldīgā – šķirošanas pārkraušanas centrs izlietotā iepakojuma atšķirošanai.

Plūdu risku samazināšanai un vides piesārņojuma avotu – piesārņoto vietu, piemēram, bijušo atkritumu izgāztuvju – sanācijai tika atbalstīti papildu pretplūdu pasākumi Daugavas upes baseinā (Pļaviņas, Jēkabpils un Salas novads), atbalsts paredzēts arī Gaujas upes baseina pašvaldībām (Carnikava, Ādaži), kas ir iesniegušas projektus ERAF līdzfinansējuma piesaistei. Patlaban īstenošanā ir 6 ERAF līdzfinansētie plūdu risku samazināšanas projekti un 2 valstiski nozīmīgu vēsturiski piesārņoto vietu – Inčukalna sērskābā gudrona dīķu un Jelgavas šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves "Kosmoss" – sanācijas projekti. Ar Kohēzijas fonda atbalstu rekultivētas 33 sadzīves atkritumu izgāztuves, no kurām pārskata periodā 6 izgāztuves ~5 ha platībā. Latgales PR rekultivētas visas normatīvajiem aktiem neatbilstošās izgāztuves. Nozīmīgs ieguldījums vides piesārņojuma samazināšanas jomā paredzams, sanējot Liepājas Karostas kanālu, kura projekta iesniegums Kohēzijas fonda līdzfinansējuma piesaistei iesniegts VARAM izvērtēšanai.

KPFI ietvaros plānots sniegt 3,5 milj. Ls atbalstu elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai. Ir izstrādāts noteikumu projekts "Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai" nolikums".

Plānota atbalsta sniegšana KPFI ietvaros komersantiem un profesionālajām izglītības iestādēm, ieviešot tehnoloģijas, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai, vai nodrošinot pāreju no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz tehnoloģijām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, kā arī uzlabojot ēku energoefektivitāti (MK noteikumu projekts "Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai" nolikums).

Zivju resursu atražošana. Izvērtēta Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" sniegtā informācija par zivju mazuļu ielaišanu publiskajās ūdenstilpēs 2011.gadā un noteikta atsevišķu zivju sugu atražošanas pārcelšana uz 2012.gadu sakarā ar nepietiekamo ielaišanas apjomu 2011.gadā nepiemērotu hidrometeoroloģisko apstākļu dēļ. Noslēgts ZM līgums ar institūtu par Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plāna 2011.–2013.gadam realizāciju un zivju mazuļu ielaišanas apjomiem 2012.gadā.

1.4. Sadarbība ar pašvaldībām

VARAM pašvaldību darbības attīstības un pārraudzības jomā pārskata periodā sniegusi pašvaldībām nepieciešamo metodisko palīdzību un konsultācijas tiesību aktu vienotā piemērošanā, kā arī pašvaldību darba organizācijas jautājumu un problēmu risināšanā.

Nosūtītas rekomendācijas pašvaldību saistošo noteikumu sagatavošanā, lai ieviestu Izglītības likuma grozījumos iestrādāto normu, kas nosaka pašvaldības līdzfinansējumu pirmsskolas izglītības pakalpojuma nodrošināšanai.

Nosūtītas rekomendācijas pašvaldībām par informācijas iegūšanu no citām institūcijām, kas ir to rīcībā, neprasot atkārtotu informāciju, t.sk. no administratīvā procesa dalībniekiem.

Konsultācijas sniegtas par likuma "Par pašvaldībām" piemērošanu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar darbiniekiem, sociāliem jautājumiem, sabiedrisko kārtību, pašvaldību pabalstiem, nekustamā īpašuma nodokļa jautājumiem, par nodevām, par mājdzīvnieku uzturēšanu, par pašvaldību aģentūrām, par rīcību ar pašvaldības mantu.

Lai stiprinātu sadarbību ar pašvaldībām, 2012.gada 16.martā "Radošās darbības nedēļas 2012" ietvaros tika organizēts darbs reģionu un pašvaldību speciālistiem – radošu ideju darbnīcas. Pasākuma laikā notika arī Latvijas radošāko pašvaldību sveikšana.

Lai izstrādātu risinājumu pašvaldībās izveidoto publisko interneta punktu uzturēšanai, kā arī sabiedrībai būtu garantēta bezmaksas iespēja saņemt valsts un pašvaldību elektroniskos pakalpojumus pēc iespējas tuvu dzīvesvietai, veikta pašvaldību aptauja par gatavību iesaistīties publisko interneta pieejas punktu izveidē, uzlabošanā un uzturēšanā. Aptaujas rezultāti tiks izmantoti priekšlikumu izstrādei, ietverot arī finansēšanas modeļa aprakstu, lai iedzīvotajiem nodrošinātu bezmaksas interneta un datoru izmantošanas ilgtspēju pašvaldībās. Lai pilnveidotu pašvaldību ieņēmumu bāzi, pārskatot nodokļu sistēmu un izstrādājot jaunu pašvaldību finanšu izlīdzināšanas modeli, kā arī saskaņā ar likuma "Par valsts budžetu 2012.gadam" 55.pantu nodrošinātu likumprojekta "Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu" iesniegšanu Saeimā līdz 2012.gada 31.decembrim, izveidota VARAM darba grupa.

2. Turpmākā rīcība

2.1. Pasākumi Latgales reģionā

Saskaņā ar Latgales reģiona rīcības plānu 2012.–2013.gadam turpmākajos divos gados nepieciešams īstenot pasākumus Latgales reģiona attīstības veicināšanai šādos virzienos: atbalsts jaunu uzņēmumu izveidei un labvēlīgas vides radīšana ārvalstu un vietējo investīciju piesaistei. Atbilstoši galvenajiem attīstības virzieniem Latgales reģiona rīcības plāns paredz virknī pasākumu.

Lai sniegtu finansiālo atbalstu uzņēmējdarbības uzsācējiem:

1) iecerēts izveidot mikroaicīzdevumu fondu ar šādiem ieviešanas nosacījumiem – aizdevumi līdz 50 000 EUR (termiņš 1 līdz 10 gadi); subsidētā procentu likme – aizdevumi finansēti 50 % apmērā no LGA noguldījuma un 50 % apmērā no bankas pašu līdzekļiem. LGA neprasa procentus par savu daļu, bet uzņemas 80 % zaudējumu;

2) plānots organizēt reģionālos konkursus inovatīvo biznesa ideju atbalstam – novada/reģiona "Ideju kausa" rīkošana (grantu konkursi).

Lai nodrošinātu speciālistu piesaisti, kas informētu par atbalsta iespējām, palīdzētu jaunajiem uzņēmējiem sakārtot birokrātiskās procedūras, sagatavot projekta pieteikumu un piesaistīt finansējumu biznesa idejas īstenošanai:

1) ES fondu aktivitātes "Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai" ietvaros plānots turpināt nodrošināt regulāru LHZB konsultantu pieejamību Rēzeknē, Daugavpilī, Preiļos, Balvos un Krāslavā biznesa ideju izvērtēšanai un uzsācēju konsultēšanai, sedzot ceļa izdevumus uzsācējiem uz mācībām Latgales reģionā;

2) iecerēts izveidot uzņēmējdarbības un inovācijas veicināšanas sistēmu un nodrošināt tās darbību Latgales reģionā, balstoties uz norvēģu pieredzi, t.sk. piesaistot uzņēmējdarbības veicināšanas speciālistus, organizējot iesaistīto pušu (uzņēmēju,

pašvaldību, augstskolu) sadarbības pasākumus, nodrošinot daļību investīciju forumos, attīstot komandas veidošanas platformu utt., tādējādi stiprinot Latgales reģiona investīciju piesaistes kapacitāti un palielinot uzņēmējdarbības aktivitāti;

3) iecerēts izveidot jaunu atbalsta programmu uzņēmējiem "Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu rekonstrukcijai vai izveidei" (6 milj. Ls no ES fondiem);

4) iecerēts veikt izmaiņas Lauku attīstības programmas 2007.–2013 pasākumā "Atbalsts lauksaimniecības uzņēmumu modernizēšanai", nosakot atbalsta intensitāti līdz 80 % un samazinot maksimālo attiecināmo izmaksu apjomu no 2,8 milj. līdz 500 tūkst. Ls.

Lai piesaistītu jaunos speciālistus Latgales reģionam:

1) plānots izvērtēt studiju un studējošo kredītu dzēšanas iespējas, sagatavojot priekšlikumus kredīta dzēšanas mehānismam (specialitātes, nosacījumi (pēc studijām strādā Latgalē publiskajā sektorā utt.));

2) iecerēts stiprināt Daugavpils Universitātes valsts nozīmes pētniecības centra kapacitāti, izmantojot struktūrfondu finansējumu, lai īstenotu tādas pētniecības programmas, kas paredz privātā sektora un ES finansējuma papildu piesaisti;

3) plānots nodrošināt jaunajiem speciālistiem mājokļus, pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktajā kārtībā piedāvājot dzīvojamu platību, t.sk. sniedzot informatīvo atbalstu par mājokļu pieejamību.

Nodrošinot saimnieciskai darbībai piemērotās teritorijas un infrastruktūru:

1) plānots piesaistīt papildu atbalstu Latgales pašvaldībām (nacionālās un reģionālās nozīmes centriem) uzņēmējdarbības infrastruktūras sakārtošanai (ražošanas teritorijām pieguloši ceļi un komunikācijas, kas ir daļa no pilsētas kopējās infrastruktūras);

2) plānots uzklāt melno segumu posmiem V556 Dzīļāri–Gaigalava–Darvaskalns (0,36 km), V560 Gaigalava–Kvāpāni–Degumnieki (13,88 km), V561 Gaigalava–Viljāni (13,2 km);

3) plānots veikt virsmas apstrādi melnā seguma posmiem P-45 Viljaka–Kārsava no 0,00–6,3 km (6,3 km), P45 Viljaka–Kārsava no 18,00–22,51 km (4,51 km), P46 Dubļeva–Cerpene (11,3 km), V520 Meikšāni–Draudzības kurgāns (4,5 km), P52 Zilupe–Šķaune–Ezernieki (13,33 km), V549 Bērzgale–Rogovka (11,94 km), V567 Krieviņi–Lendži (5,0 km), V580 Rēzekne–Ciskādi–Ružina (3,0 km), P68 Daugavpils–Skrudaliena–Balkrievijas robeža (Silene) 15,85–22,45 km (6,6 km), P68 Daugavpils–Skrudaliena–Balkrievijas robeža (Silene) 22,45–29,25 km (6,8 km);

4) iecerēts likvidēt apaugumu valsts autoceļu zemes nodalījuma joslā. Krūmu likvidācija gar galvenajiem autoceļiem (43,0 ha), krūmu likvidācija gar reģionālajiem autoceļiem (59,7 ha), krūmu likvidācija gar vietējiem autoceļiem (289,9 ha), atvašu likvidācija gar galvenajiem ceļiem (17 ha), atvašu likvidācija gar reģionālajiem ceļiem (32 ha), atvašu likvidācija gar vietējiem ceļiem (85 ha), koku likvidācija gar galvenajiem ceļiem (80 gab.), koku likvidācija gar reģionālajiem ceļiem (120 gab.), koku likvidācija gar galvenajiem ceļiem (1300 gab.);

5) iecerēts likvidēt apaugumu (koki, krūmi, atvases) valsts autoceļu zemes nodalījumā joslā. Pasākumam papildus nepieciešamais finansējums no valsts budžeta ir 497,94 tūkst. Ls;

6) iecerēts izvērtēt iespējas ražotnes izveidošanai ritošā sastāva – ratiņu un vagonu ražošanas – uzsākšanai LDZ RSS bāzē Daugavpilī (uzsākt eksperimentālo partiju ražošanu un to aprobatīciju);

7) plānots sagatavot normatīvos aktus par Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas statusa saglabāšanu pēc 2017.gada.

SM ir izstrādājusi MK rīkojuma projektu "Par finansējumu Latgales reģiona valsts autoceļu sabrukušo posmu seguma ārkārtas uzturēšanas darbiem un satiksmes drošības pasākumiem", lai varētu uzsākt būvdarbu iepirkumu un netiku nokavēta 2012.gada būvsezona, un vismaz par gadu netiku atlīti ar valsts autoceļu infrastruktūras kvalitāti saistītie vispārējās saimnieciskās vides uzlabošanas pasākumi.

Lai vienkāršotu robežšķērsošanas procedūru uzņēmējdarbības attīstībai, t.sk. veicinātu eksportspēju:

1) plānots nodrošināt atvieglotus nosacījumus un labvēlīgus apstākļus pierobežā dzīvojošajiem robežas šķērsošanai – vietējās satiksmes atļaujas pierobežā, ieviešot vietējās satiksmes atļaujas ar Krieviju;

2) iecerēts palielināt divpusējās robežšķērsošanas vietas, t.sk. izveidojot robežšķērsošanas vietas (Aizgārsa, Bērziņi, Punduri), kas domātas vietējās pierobežas satiksmei, panākot Krievijas un Latvijas valdības dialoga uzsākšanu par šādu robežšķērsošanas vietu izveidi un vismaz vienas šādas robežšķērsošanas vietas atvēršanu un iekļaušanu Latvijas–Krievijas starpvalstu līgumā;

3) plānots uzlabot robežkontroles punktu "Vientuļi" un "Terehova" kapacitāti.

2.2. Reģionu attīstības sekmēšana

Lai nostiprinātu Latvijas reģionālo politiku līdz 2020.gadam, kas vērsta uz vietējo pašvaldību spējas aktivizēšanu ietekmēt savas teritorijas attīstību, MK tiks izskatīts Reģionālās politikas pamatnostādņu projekts.

2012.gadā VARAM turpinās darbu, lai apkopotu un sagatavotu kvalitatīvu pašvaldību un plānošanas reģionu investīciju vajadzību izvērtējumu, kas būtu izmantojams investīciju plānošanai reģionālās politikas ietvaros (t.sk. ES fondos) un nozaru politiku ietvaros.

Gatavojoties ES fondu programmēšanas periodam no 2014.–2020.gadam, tiks turpināts darbs pie Latvijas interešu pārstāvēšanas teritoriālās attīstības jautājumos ES līmenī.

Lai nodrošinātu racionālu un efektīvu zemes izmantošanu un aizsardzību, plānots pieņemt Zemes pārvaldības likumu, kas nodrošinās virzību uz zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Pieņemot šo likumu, paplašināsies pašvaldību iespējas ietekmēt zemes izmantošanu savā teritorijā un veicināt zemes konsolidāciju. Tiks sagatavota arī jūras plānojuma izstrādes kārtība, nosakot jūras plānojuma saturu, tā izstrādi un ieinteresēto pušu līdzdalības organizēšanu, apstiprināšanu un ieviešanas pārraudzību. Tiks uzsākta piekrastes infrastruktūras attīstīšana, lai uzlabotu pieejamību piekrastes vērtībām, sekmētu pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā arī aktivizētu uzņēmējdarbību piekrastes pašvaldībās, racionāli un koordinēti izmantojot valsts, pašvaldību un ārvalstu finanšu palīdzības instrumentus.

Turpināsies darbs pie Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas izstrādes un ieviešanas (pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas, infrastruktūras un nekustamo īpašumu pārvaldības un uzraudzības informācijas sistēma), kura nodrošinās tās datu pieejamību, kopīgu izmantošanu un atkalizmantošanu), kā arī vienkāršos teritorijas plānojumu izstrādi, ieviešot datu standartizāciju.

Lai veicinātu pašvaldību darbības uzlabošanu un reģionālo attīstību, pēc apstiprināšanas Finanšu instrumentu birojā tiks uzsākta Norvēģijas finanšu instrumenta programmas LV07 "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība ar Norvēģijas publiskajām institūcijām, vietējām un reģionālām varas iestādēm" īstenošana (3,51 milj. Ls apmērā). Programma ir vērsta uz pašvaldību darbības analīzes sistēmas attīstību, pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošanu pašvaldībās,

kā arī integrētas plānošanas sistēmas izveidi visos pārvaldes līmeņos reģionālās attīstības jomā.

Lai palīdzētu risināt pierobežas teritoriju attīstības specifiskās problēmas, kā arī reģionu savstarpējās sinergijas rezultātā iedzīvinātu tautsaimniecības attīstībai stratēģiski nozīmīgus sadarbības projektus, pēc saskaņošanas ar Eiropas Komisiju paredzēts atbalstīt Latvijas–Krievijas robežšķērsošanas punktu un Daugavpils līdostas infrastruktūras attīstību, transporta, logistikas un industriālo centru attīstību Daugavpils un Vitebskas līdostu teritorijās, kā arī Latvijas–Lietuvas–Baltkrievijas programmas ietvaros turpināt divu stratēģisko projektu ieviešanu ar Latvijas partneru dalību (par kopējo summu ap 5 milj. EUR) un robežkontroles punkta "Grigorovčina" būvēšanu un aprīkošanu.

Sadarbībā ar Igauniju un Lietuvu plānots nodrošināt Kurzemes, Vidzemes, Zemgales un Latgales attīstības centru izaugsmi, veicinot zināšanu un pieredzes apmaiņu ne tikai ražošanā un logistikā, bet arī inovatīvas uzņēmējdarbības un tūrisma attīstībā. Bet sadarbībā ar Krieviju un Baltkrieviju plānots nodrošināt Latgales un Vidzemes attīstības centru mijiedarbību ar lauku teritorijām, sekmējot iedzīvotāju mobilitātes iespējas, ekonomisko attīstību un pakalpojumu pieejamību.

Svarīgi, lai sadarbībā ar Ziemeļeiropas reģiona valstīm tiktu nodrošināta Rīgas kā nozīmīgākā valsts attīstības un izaugsmes centra tuvināšana Ziemeļeiropas līmeņa metropolēm, veicinot uz zināšanām, inovācijām un kompetenci balsītu attīstību.

Lai nodrošinātu "vienas pieturas" aģentūras principa ieviešanu valsts un pašvaldību pakalpojumu sniegšanā, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas, panākt, lai konkrēta pakalpojuma saņemšanai iedzīvotājiem un uzņēmējiem nebūtu jāvēršas vairākās institūcijās un/vai pakalpojumu centros.

Lai to ieviestu, plānots izstrādāt normatīvo regulējumu portālam www.latvija.lv kā vienotajai valsts un pašvaldību pakalpojumu sniegšanas vietnei elektroniskā vidē, kā arī normatīvo regulējumu, kas definē publisko pakalpojumu reģistrācijas kārtību un statusu, un kārtību informācijas ievadei, aktualizācijai un apmaiņai publisko pakalpojumu ietvaros. Plānots izstrādāt priekšlikumus pašvaldības izveidoto publisko interneta punktu uzturēšanai un noteikt kārtību, kādā notiek elektronisko dokumentu aprite Publiskās pārvaldes dokumentu pārvaldības sistēmu integrācijas vidē.

Lai pilnveidotu reģionālo pārvaldi un administratīvi teritoriālo struktūru, VARAM kopā ar nozaru ministrijām aktualizēs un izvērtēs visu valsts pārvaldes institūciju reģionālo iedalījumu un izvietojumu. Savukārt, lai pilnveidotu pašvaldību ieņēmumu bāzi, VARAM izveidotās darba grupas ietvaros tiks veikta nodokļu sistēmas pārskatīšana un jauna finanšu izlīdzināšanas modeļa izstrāde, kā arī izstrādāts likumprojekts "Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu", kuru VARAM iesniegs Saeimā līdz 2012.gada 31.decembrim.

Balstoties uz pašvaldību darbības izvērtējumu atsevišķu autonomo funkciju izpildē, VARAM izstrādās tiesisko regulējumu vai vadlīnijas, kas veicinātu pašvaldību darbības attīstību un nodrošinātu darbības kapacitātes stiprināšanu. Pašvaldībām tiks sniegtā nepieciešamā metodiskā palīdzība un konsultācijas tiesību aktu piemērošanā, kā arī pašvaldību darba organizācijas jautājumu risināšanā.

2.3. Vides aizsardzības pasākumi

Plānots modernizēt ~130 ūdenssaimniecības uzņēmumus vai sistēmas, palielinot centralizētos ūdenssaimniecības pakalpojumus saņēmušo iedzīvotāju skaitu. 2012.gadā kvalitatīvus dzeramā ūdens piegādes pakalpojumus saņēma 61,8 %

iedzīvotāju, bet droši noteikūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi tika nodrošināti 55,4 % iedzīvotāju.

Līdz 2012.gada beigām MK tiks izskatīts Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna projekts 2013.–2020.gadam, kura sastāvdaļa būs atkritumu rašanās novēršanas valsts programma. Tiks turpināts darbs pie depozītu sistēmas izveides dzērienu iepakojumam un izvērtēti šādas sistēmas ekonomiskie aspekti. Tiks uzlabota atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūra, sniedzot valsts atbalstu komersantiem, kas darbojas atkritumu apsaimniekošanas jomā. 2012.gadā tika atbalstīti 10 projekti, ko īstenoja komersanti.

Lai aizsargātu Latvijas bioloģisko daudzveidību, nodrošinot vienotu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu, plānots mainīt kompensāciju sistēmu, ieviešot ikgadēju atlīdzību par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem, un uzlabot zemes atpirkšanas regulējumu. Būtiski ir atjaunot kompensāciju maksājumus, vienlaikus veicinot dabas vērtību saglabāšanai atbilstošu aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanu.

Tiks uzsākta nākamā plānošanas perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gadam projektu īstenošana klimata pārmaiņu jomā. Plānota jauna finanšu instrumenta izstrāde un ieviešana ES emisiju tirdzniecības sistēmas ietvaros siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai rūpniecībā, enerģētikā, transportā, būvniecībā un mājsaimniecībās.

Pārskata periodā tika izstrādāta, apstiprināta Ministru kabinetā un iesniegta apstiprināšanai Finanšu instrumentu birojā Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta programma LV02 "Nacionālā klimata politika". Tās ietvaros ir plānotas kompleksas darbības, kas sniegtu ieguldījumu nacionālās klimata politikas izveidei Latvijā. Tai jābūt ne tikai definētai plānošanas dokumentos, bet arī saprotamai un pieņemamai visai sabiedrībai. Tāpēc plānots par kopējo finansējumu 7,28 milj. Ls veikt klimata politikas izveidei un klimata izmaiņu prognozēšanai nepieciešamos pētījumus un īstenot inovatīvas, klimatam draudzīgas būvniecības pilotprojektus publiskās pieejas ēkām. Tas Latvijā demonstrētu modernu būvniecību, kas dod ne tikai ieguldījumu siltumenerģijas taupīšanā, bet arī uzlabotu iekštelpu klimatu, sekmētu videi draudzīgu būvniecības un apdares materiālu pielietojumu un resursu ilgtspējīgu izmantošanu būvniecības un ēkas ekspluatācijas laikā, kā arī palīdzētu veikt apmācības profesionālām mērķauditorijām (piemēram, energoauditoriem, būvniekiem u.c.), lai klimata pārmaiņu samazināšanas un adaptācijas klimata pārmaiņām pasākumus ieviestu stabilā ikdienas praksē.

IV. Pārvaldība

1. Valdības paveiktais

1.1. Valsts pārvaldē veiktās reformas

1.1.1. Atlīdzības politika

Lai pilnveidotu atlīdzības politiku sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem, 2011.gada 15.decembrī pieņemti grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā. Lai ierobežotu ar atlīdzību saistītos izdevumus, arī 2012.gadā paredzēts saglabāt daļu no 2011.gadā pastāvošajiem ierobežojumiem, tai skaitā nosakot atsevišķus pabalstus samazinātā apmērā, kā arī aizliegumu prēmēt darbiniekus par ikgadējo darbības un tās rezultātu novērtējumu. Grozījumi paredz augstāko amatpersonu mēnešalgas 2012.gadā saglabāt 2011.gada līmeni.

Lai sekmētu ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu īstenošanu 2012.gadā, paredzēta iespēja motivēt VID un citu iestāžu darbiniekus, kas iesaistīti ēnu ekonomikas apkarošanā un godīgas konkurences veicināšanā, ja šo darbību rezultātā ir bijuši valsts budžeta nodokļu un nenodokļu virsplāna ieņēmumi. Lēnumu par darbinieku motivēšanu pieņem Ministru kabinets, izmantojot šim mērķim ne vairāk kā 5 % no virsplāna ieņēmumiem.

Uzsākts darbs pie jaunas darba samaksas sistēmas izstrādes IeM sistēmas iestāžu un ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, paredzot mēnešalgu noteikt atbilstoši veicamajiem uzdevumiem un ieņemamajam amatam un nodrošinot normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi un sniedzamo pakalpojumu kvalitāti, lai uzturētu nepieciešamo valsts iekšējās drošības līmeni. Jaunajai darba samaksas sistēmai ir jābalstās uz taisnīgiem principiem, nosakot katras amatpersonas darba samaksu atbilstoši veicamajiem amata pienākumiem un atbildībai. Pirms jaunās darba samaksas sistēmas ieviešanas vispirms ir jāveic amatu ar speciālajām dienesta pakāpēm pārveidošana par darbinieku amatiem, kas nodrošinātu arī taisnīgu sociālo garantiju sistēmu dienestos. Tas radītu pamatu jaunas atlīdzības sistēmas ieviešanai, kura būtu attiecināma tikai uz amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm. Saskaņā ar MK 2012.gada 6.marta sēdē nolemtu finanšu ministram ir uzdots izveidot starpinstitūciju darba grupu, kas līdz 2012.gada 30.decembrim sagatavotu informatīvo ziņojumu ar izvērtējumu par normatīvajos aktos noteiktajām sociālām garantijām karavīriem un amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī izstrādātu priekšlikumus to iespējamai pilnveidošanai. IeM ir sagatavojuusi priekšlikumus ar veicamajiem pasākumiem sociālo garantiju sistēmas pilnveidošanai amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, lai izlīdzinātu sociālās garantijas starp amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un karavīriem.

1.1.2. Optimāla valsts pārvaldes struktūra

Būtiskākās reformas notikušas Ministru prezidenta padotībā esošajās iestādēs un VM.

Atbilstoši Saeimā dotajam uzdevumam ar 2011.gada 1.decembri darbu uzsākusi Ministru prezidenta tiešā pakļautībā esošā iestāde – Pārresoru koordinācijas centrs (PKC), sakoncentrējot valsts attīstības plānošanu vienā nelielā iestādē, kā arī nodrošinot operatīvu Ministru prezidenta uzdevumu veikšanu.

Strukturālo reformu ietvaros reorganizēts Veselības norēķinu centrs un Veselības ekonomikas centrs, tos apvienojot, un ar 2011.gada 1.novembri izveidota

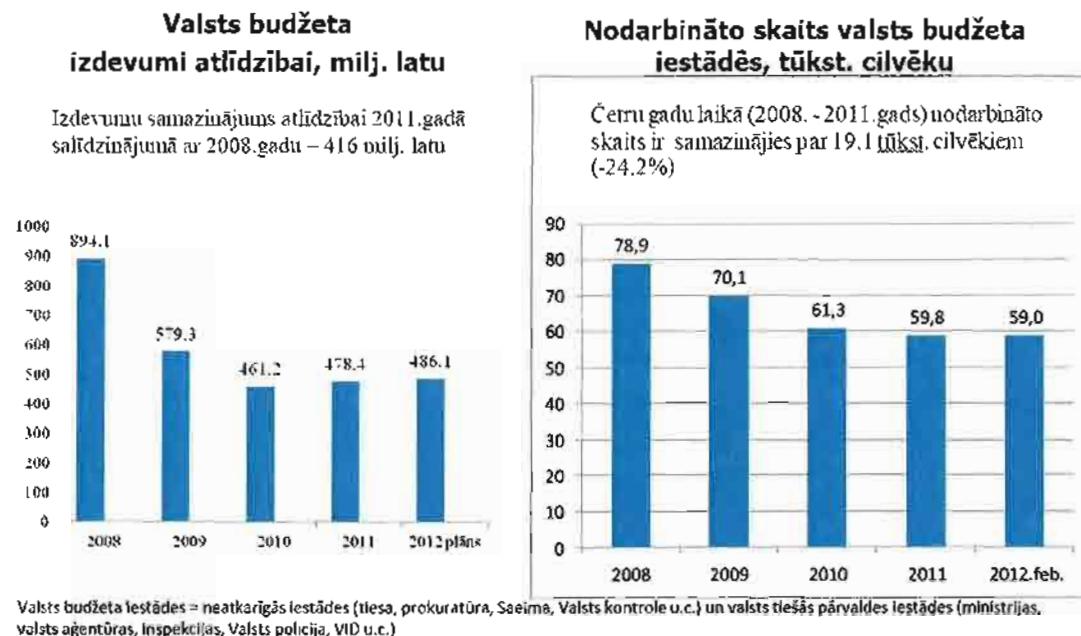
jauna veselības ministra pakļautībā esoša tiešas pārvaldes iestāde – Nacionālais veselības dienests. Novērsta situācija, kad līdzīgas funkcijas nodrošina divas valsts pārvaldes iestādes. 2012.gada 21.februārī MK pieņemts rīkojums par Slimību profilakses un kontroles centra izveidošanu un ministrijas padotības iestāžu reorganizāciju. Rīkojums paredz līdz 2012.gada 1.aprīlim reorganizēt valsts aģentūru "Latvijas Infektoloģijas centrs" (LIC), nododot ar infekcijas slimību ārstniecību saistītās funkcijas Rīgas Austrumu klīniskajai universitātes slimnīcai (RAKUS), bet valsts pārvaldes funkcijas sabiedrības veselības un epidemioloģiskās drošības jomā jaunai veselības ministra padotībā esošai tiešas pārvaldes iestādei – Slimību profilakses un kontroles centram (SPKC). SPKC izveide ir nepieciešama, jo patlaban slimību profilakse tiek realizēta vājā līmenī, bet pārvaldes uzdevumi sabiedrības veselības jomā ir sadrumstaloti starp vairākām iestādēm. Izmaiņu rezultātā, nodrošinot infekcijas slimnieku ārstēšanu daudzprofilu slimnīcā, pacientiem uzlabosies veselības aprūpes kvalitāte un racionālāk tiks izmantots ārstniecības finansējums, kā arī tiks nodalīta infekcijas slimnieku ārstēšana no pārvaldes uzdevumu veikšanas epidemioloģiskās drošības jomā.

Pieņemti iekšlietu nozarei svarīgi plānošanas dokumenti, kuru galvenais mērķis ir atbrīvot dienestus no tiem neraksturīgu funkciju veikšanas, tādējādi uzlabojot to tiešo funkciju veikšanas efektivitāti: Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta finanšu uzskaites un personāla centralizācijas plāns (apstiprināts ar Iekšlietu ministrijas 2011.gada 19.decembra rīkojumu Nr.2244); Iekšlietu ministrijas informācijas un komunikācijas resursu centralizācijas un optimizācijas rīcības plāns (atbalstīts Iekšlietu ministrijas informācijas un komunikācijas padomes sēdē 2011.gada 22.decembrī). Minētie dokumenti paredz laika periodā no 2012.gada janvāra un līdz 2016.gadam realizēt pasākumu kompleksu, kas vērsts uz grāmatvedības, personāla uzskaites, informācijas tehnoloģiju, kā arī materiāltehniskā nodrošinājuma (apgādes) funkciju centralizāciju un optimizāciju.

1.1.3. Izmainas personālsastāvā

Lai īstenotu Valdības Deklarācijā noteikto prioritāti – nelielas, efektīvas, motivētas un uz rezultātu orientētas valsts pārvaldes izveide, nodrošinot plānotos reformu pasākumus, – virknē ministriju veikta funkciju analīze un izvērtēta nepieciešamo cilvēkresursu sabalansētība ar pieejamo valsts budžeta finansējumu. Vairākās ministrijās notikušas būtiskas izmaiņas personālsastāvā.

21.attēls

IZM likvidētas vakantās amata vietas, samazinot amata vietu skaitu no 235 (uz 01.11.2011.) uz 217 (uz 01.03.2012.). Uz 2011.gada 30.jūniju VM budžeta resorā amata vietu skaits bija 5817. VM, reorganizējot Veselības norēķinu centru un Veselības ekonomikas centru, amata vietu skaits uz 2011.gada 31.decembri būtiski nav mainījies – samazinājies par 20 amata vietām saistībā ar atsevišķu funkciju nodošanu FM pārraudzībā esošajai iestādei CFLA. Izveidojot Slimību profilakses un kontroles centru un nododot ar infekciju slimību ārstniecību saistītās funkcijas RAKUS, ar 2012.gada 1.aprīlī amata vietu skaits samazinājās līdz 4620, tomēr jāņem vērā, ka šis samazinājums galvenokārt saistīts ar LIC strādājošo ārstniecības personu pāriešanu strādāt RAKUS, nevis reālu strādājošo samazinājumu veselības nozarē.

Pārdalot sešas amata vietas no VK, trīs amata vietas no VARAM un vienu no EM, sakoncentrējot plānošanas funkciju vienuviet, darbu ar 2011.gada 1.decembri uzsācis PKC. PKC personālu veido 18 ierēdņi, no kuriem 5 ir augsta līmeņa eksperti dažādās jomās. IZM un VARAM uzsāktais darbs ministriju darbības optimizēšanā un uzsāktas izmaiņas amatu sarakstā un struktūrā.

1.1.4. Reformas valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā

Mērķtiecīgi virzīta valsts kapitālsabiedrību pārvaldības reforma. Reformu mērķis ir būtiski uzlabot valsts kapitāla daļu pārvaldību, nodrošinot to darbības efektivitāti, ilgtspēju, augstāku kapitāla atdevi un darbību atbilstoši labās prakses korporatīvās pārvaldības standartiem, kā arī izvērtēt spēkā esošo publisko personu komercdarbības institūtu un publiskās personas nepieciešamību turpmāk darboties kā komersantam.

Valsts kapitālsabiedrību reformu īstenošanai EM izstrādājusi Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepcijas projektu un Publisko personu komercdarbības koncepcijas projektu (konceptuāli atbalstīti MK 2011.gada 19.decembra komitejas sēdē, prot. Nr.50 7., 8.§). Koncepcijas izstrādē izmantoti VK īstenotā ESF projekta "Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana"

ietvaros izstrādātā neatkarīgo ekspertu pētījuma "Publiskās personas daļības kapitālsabiedrībā mērķa, nepieciešamības un statusa kritēriju izvērtējums" rezultāti.

Valsts kapitāla daļu pārvaldības reformas jautājums apspriests 2012.gada 16.februāra Reformu vadības grupas sēdē, kurā tika pieņemts lēmums atbalstīt daļēji centralizēto valsts kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības modeli, kas paredz veidot centralizētu pārvaldības institūciju MK pārraudzībā. Reformu vadības grupa nolēma izveidot darba grupu minētā jautājuma apspriešanai.

Ar Ministru prezidenta 2012.gada 29.februāra rīkojumu Nr.78 "Par darba grupas izveidi" tika izveidota darba grupe PKC vadībā priekšlikumu sagatavošanai daļēji centralizēta valsts kapitāla daļu pārvaldības modeļa ieviešanai. Darba grupas sagatavotais ziņojums par valsts kapitālsabiedrību daļēji centralizētas pārvaldības ieviešanas modeli izskatīts un atbalstīts 2012.gada 5.aprīla Reformu vadības grupas sēdē, kā arī tiks ņemts vērā Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepcijas izstrādē.

Iecerēts jau 2013.gada valsts budžetā iestrādāt dividenžu pieaugumu no valsts kapitālsabiedrību gūtās peļņas, kuras rādītājiem jāuzlabojas, pilnveidojot kapitālsabiedrību pārvaldības formu.

Publisko personu komercdarbības koncepciju un Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepciju plānots apstiprināt MK 2012.gada maijā. Pamatojoties uz minētajām koncepcijām, valsts kapitāldaļu turētājiem nekavējoties jāuzsāk valsts kapitālsabiedrību izvērtēšana un informācijas sagatavošana iesniegšanai PKC vadītajā darba grupā, kuras uzdevums būs līdz 2012.gada beigām izvērtēt valsts kapitālsabiedrības un piedāvāt MK optimālu variantu katrā konkrētā gadījumā.

Savukārt ar 2013.gadu plānots, ka darbu uzsāks MK pārraudzībā esošā valsts pārvaldes iestāde, kuras sākotnējās funkcijas būs:

- 1) korporatīvās pārvaldības vadlīniju izstrāde un uzraudzība;
- 2) kapitālsabiedrību finanšu mērķu noteikšanas uzraudzība;
- 3) valdības, kapitāla daļu turētāju un kapitālsabiedrību konsultēšana;
- 4) informācijas atklātības nodrošināšana un atskaitīšanās sistēmas ieviešana;
- 5) kapitālsabiedrību darbības uzraudzība, sasniegto mērķu un rezultātu izvērtēšana;
- 6) valsts līdzdalības saglabāšanas, samazināšanas, palielināšanas vai iegūšanas izvērtēšana. Plānots, ka atsevišķu valsts kapitāldaļu pārvaldības un atsavināšanas funkcija tiks ieviesta pakāpeniski, sākot ar 2014.gadu.

Valsts kapitālsabiedrību pārvaldības reformas uzsākšanai nepieciešamos likumprojektus plānots sagatavot un iesniegt Saeimā 2013.gada budžeta likumprojektu paketē.

1.1.5. Valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšana

Lai nodrošinātu vienotu praksi un kārtību valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanā, saglabātu valsts nekustamā īpašuma lietošanas īpašības (kvalitāti) visā tā ekspluatācijas laikā, nepieļaujot sabiedrības drošības vai veselības aizskārumu, kā arī valsts nekustamā īpašuma saudzīgu, efektīvu un ekonomiski lietderīgu izmantošanu, pieņemti Ministru kabineta 2011.gada 6.decembra noteikumi Nr.934 "Noteikumi par valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanas principiem un kārtību" un Ministru kabineta 2011.gada 6.decembra ieteikumi Nr.2 "Ieteikumi valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas nodrošināšanai".

Ar Iekšlietu ministrijas 2011.gada 19.decembra rīkojumu Nr.2248 "Par nekustamo īpašumu pārvaldīšanas centralizāciju" apstiprinātais "Rīcības plāns par Valsts policijas, Valsts robežsardzes, Valsts ugunsdzēšības un glābšanas dienesta pārvaldīšanā esošo Iekšlietu ministrijas nekustamo īpašumu Rīgas pilsētā, Rīgas

reģionā un Kurzemes reģionā pārņemšanu Nodrošinājuma valsts aģentūras pārvaldišanā 2012.gadā" paredz īpašumu pārvaldišanas un apsaimniekošanas funkciju centralizāciju un optimizāciju. Pašreiz centralizācijas process norisinās Kurzemes reģionā. Saistībā ar saimniecisko funkciju nodošanu Nodrošinājuma valsts aģentūrai tiek plānots vispirms nodot nekustamos īpašumus ar to apsaimniekošanas funkciju, sadalot pārņemšanu posmos pa reģioniem (Rīga, Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale) un izveidojot aģentūras sastāvā reģionālos sektorus, kas nodrošinātu īpašumu apsaimniekošanu. Lai nodrošinātu īpašumu pārņemšanu, tiek apzināti visi nekustamie īpašumi, to uzturēšanas izdevumu apjoms, uzturēšanā un apsaimniekošanā iesaistītie personāla resursi, kā arī izvērtēta dokumentācija (būvju esība/neesība zemesgrāmatā, nomas līgumi, apsaimniekošanas līgumi).

1.1.6. Nozaru ministriju savstarpējās sadarbības sekmēšana

1.1.6.1. Vienota cilvēkresursu attīstības politika

Lai nodrošinātu regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu, kā arī izstrādātu priekšlikumus vienotai cilvēkresursu attīstības politikai, ar Ministru prezidenta 2012.gada 16.marta rīkojumu Nr.102 ir izveidota Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības padome. Padomē ir iekļauti ministriju personālvadības speciālisti. Padome plāno sanākt, lai diskutētu un rastu risinājumus aktuālajām problēmām valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības jomā, tai skaitā par motivācijas sistēmas pilnveidošanu un profesionālu noturēšanu valsts pārvaldē, atbalsta funkciju optimizēšanu. Valsts pārvaldes efektīvkai pārvaldībai un personāla profesionālās kompetences paaugstināšanai ESF projekta "Atbalsts struktūrālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē" ietvaros nodrošināta ministriju personālvadības speciālistu apmācība. Cilvēkresursu vadības jomā plānots ieviest uz rezultātu orientētu darba izpildes novērtēšanas sistēmu, veicinot e-pārvaldi un piedāvājot elektronisku rīku. Sistēma atbalstīs vienotu stratēģisko plānošanu iestādē, novērtējot individuālo mērķu izpildi, iekļaus amatam specifisku kompetenču novērtēšanu, kā arī kalpos nodarbinātā profesionālās attīstības plānošanai. Valsts kanceleja nodrošina sistēmas testēšanu ministrijās.

1.1.6.2. Pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem

Lai iedzīvotājiem nodrošinātu pakalpojumu pieejamību, vienlaikus ņemot vērā ierobežotos resursus un demogrāfiskās tendences, VARAM sadarbībā ar nozaru ministrijām ir sagatavojuusi pakalpojumu "grozu" (vēlamo pakalpojumu apjomu katram apdzīvojuma līmenim) šādās nozarēs: kultūra, veselība, sociālā aprūpe, izglītība, zinātnē, jaunatne un sports, pasts, uzņēmējdarbība. Pakalpojumu "grozu" plānots izmantot kā pamatu visu veidu publisko investīciju teritoriju plānošanai un kā kritēriju kopumu pašvaldību un plānošanas reģionu piedāvāto attīstības stratēģiju un investīciju projektu lietderības novērtējumam.

1.2. Tiesiskums

1.2.1. Komerctiesiskās vides drošība un stabilitāte

Izstrādāta virkne likumprojektu (grozījumi Komerclikumā, likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Sodu izpildes kodeksā, Krimināllikumā u.c.), kas paredz "tukšo" un ekonomiski neaktīvo komersantu ātru izslēgšanu no komerctiesiskās vides (tā saucamo pastkasīšu firmu likvidēšana) un komerctiesiskās vides attīrišanu no negodprātīgām personām, uz laiku liedzot tām iespēju iesaistīties komerctiesiskās aktivitātēs, piemēram, ieņemt valdes locekļa amatu kapitālsabiedrībā vai dibināt jaunu komersantu. Likumprojekti paredz,

ka komersanta darbību varēs izbeigt pēc Latvijas Republikas UR vai VID lēmuma, ja, piemēram, subjektam ilgstoši nebūs valdes, tas ilgstoši nebūs iesniedzis nodokļu likumos paredzētās deklarācijas vai gada pārskatu. Grozījumi sakārtos un paaugstinās trešo personu aizsardzību, komersantu atbildību, komerctiesiskās vides drošību un stabilitāti, kā arī atslogos tiesu darbu gadījumos, kad aizliegumu ieņem amatus komercabiedrības pārvaldes institūcijā vai aizliegumu veikt komercdarbību personai var piemērot VID.

Saeimā iesniegti grozījumi Komerclikumā, paplašinot regulējumu, kas attiecas uz sabiedrības institūciju interešu konfliktu novēršanu, attiecinot to arī uz padomes locekļiem un dalībniekiem. Ar tieslietu ministra 2012.gada 7.februāra rīkojumu Nr.1-1/45 izveidota darba grupa hipotekārās kreditēšanas tiesiskā regulējuma pilnveidei. 2011.gada 8.novembrī MK iepazinās ar Latvijas Kredītbiroja asociācijas rosināto ieceri par kredītbiroja izveidošanas iespējām, kā arī izskatīja un virzīja izskatīšanai Saeimā Parāda atgūšanas likumprojektu, kura mērķis ir veicināt parādu labprātīgu atmaksu, kā arī sekmēt iespēju trešajām personām novērtēt fiziskas personas uzņemto maksājuma saistību izpildi.

1.2.2. Krimināltiesību reforma

Lai sekmētu efektīvāku sodu un citu tiesisko līdzekļu piemērošanu, Saeimā iesniegts likumprojekts "Grozījumi Krimināllikumā" un saistītie likumprojekti (Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Grozījumi Latvijas Sodu izpildes kodeksā, Grozījumi Kriminālprocessa likumā). Ar likumprojektiem paredzēts ieviest Kriminālsodu politikas koncepcijā noteiktos risinājumus, veicinot efektīvu valsts reakciju uz noziedzīgiem nodarījumiem, nodrošinot atbilstību starp valsts vārdā piemērojamo represiju, valsts un individu interesēm, sekmējot personu tiesisku uzvedību un noziedzīgu nodarījumu novēršanu.

1.2.3. Administratīvo sodu sistēmas reforma

Ministru kabineta komitejas 2011.gada 21.novembra sēdē izskatīts Administratīvo sodu sistēmas attīstības koncepcijas projekts. Konceptcijas ieviešana kopumā veicinās administratīvo sodu kā tiesību sistēmas sakārtošanu, vienlaikus arī samazinot tiesā izskatāmo administratīvo pārkāpumu lietu skaitu, kas, pamatojoties uz pastāvošo formālo pārsūdzības praksi, pašlaik veidojas salīdzinoši liels.

1.2.4. Civillikuma modernizācija

Pamatojoties uz veiktiem pētījumiem par Civillikuma Lietu un Ģimenes tiesību daļu, izstrādāti grozījumi attiecīgajās Civillikuma daļās, pilnveidojot tiesisko regulējumu atbilstoši sociālekonomiskajai attīstībai un papildinot to ar jauniem tiesību institūtiem.

Saeimā iesniegti grozījumi Civillikuma Ģimenes tiesību daļā, atsakoties no novecojušiem tiesību institūtiem, kuri vairs nespēj pilnībā apmierināt mūsdienu sabiedrības vajadzības, kā arī novēršot nepilnības ģimenes tiesību regulējumā.

Uzsākta grozījumu izstrāde Civillikuma Mantojuma tiesību un Lietu tiesību daļā, lai novērstu normatīvā regulējuma nepilnības un papildinātu to ar jauniem tiesību institūtiem.

Civillikuma Lietu tiesību daļas grozījumu izstrāde risinās ar dalītā īpašuma veidošanos saistītās problēmas, veicot izmaiņas zemes nomas tiesisko attiecību reglamentācijā un nomas maksas apmēra noteikšanā, ja ēkas un zemes īpašnieks nav viena un tā pati persona. Minētais likumprojekts ir izstrādes stadijā, un to plānots izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē 2012.gada maijā.

Civillikuma Mantojuma tiesību daļas modernizācijas pirmais posms tiks noslēgts ar attiecīga likumprojekta izsludināšanu Valsts sekretāru sanāksmē 2012.gada 29.martā.

1.2.5. Tiesu modernizācija

2011.gada decembrī notika videokonferences un skaņu ierakstu iekārtas prezentācija pirmajā ar šīm ierīcēm aprīkotajā tiesas sēžu zālē Rīgas apgabaltiesā. Atbilstoši plānotajam tiesas sēžu zāles ar modernajām tehnoloģijām ir paredzēts aprīkot līdz 2012.gada 30.jūnijam (šobrīd tiesās jau ir uzstādītas 19 videokonferenču iekārtas un 122 audioierakstu iekārtas, kā arī apmācīti tiesu darbinieki darbam ar uzstādītajām videokonferenču un audioierakstu iekārtām). Videokonferenci tiesas varēs izmantot, ja lietas dalībnieks nevarēs ierasties tiesā. Videokonferences izmantošana ietaupīs laiku, kā arī veicinās tiesu pieejamību. Tāpat samazināsies atlīko tiesas sēžu skaits lietas dalībnieku neierašanās dēļ. Būtiski samazināsies nepieciešamība pārvietot jeb konvojēt apcietināto personu no ieslodzījuma vietas uz tiesu, līdz ar to vairojot sabiedrības drošību.

Lai nodrošinātu tiesas nolēmumu apstrādi (anonimizāciju) un pieejamību interneta vidē, kā arī pilnveidotu Tiesu informatīvās sistēmas funkcionalitāti, nodrošinot elektronisko dokumentu apstrādi tiesās, tiek izstrādāta Datu izplatīšanas sistēma, kuras nodošana plānota 2012.gada maijā. Datu izplatīšanas sistēmas ietvaros tiks izveidoti vairāki jauni e-pakalpojumi (elektroniskās veidlapas, pieeja anonimizētajiem nolēmumiem, advokātu noslodzes kalendārs, nodevu kalkulators, kā arī lietas dalībniekiem nodrošināta pieeja lietas materiāliem).

1.2.6. Tiesu procesa efektivizācija

2012.gada 1.janvārī spēkā stājās grozījumi likumā "Par tiesu varu", paplašinot zemesgrāmatu nodoļu tiesnešu kompetenci un nododot izskatīšanai zemesgrāmatu nodoļām vairākas vispārējās jurisdikcijas rajonu (pilsētu) tiesām piekritīgās lietu kategorijas – pieteikumus par saistību bezstrīdus piespiedu izpildi un pieteikumus par saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā. Nemot vērā apstākli, ka šie pieteikumi veidoja ievērojamu skaitu no visām rajonu (pilsētu) tiesās saņemtajām lietām un pieteikumiem, to nodošana zemesgrāmatu nodoļām ir atslogojusi vispārējās jurisdikcijas tiesu darbu, tādējādi nodrošinot iespēju paātrināt tiesvedībā esošo lietu izskatīšanu.

Atbilstoši likumā "Par tiesu varu" izdarītajiem grozījumiem, kas stāsies spēkā 2013.gada 1.janvārī, ir ieviesta tiesnešu profesionālā darba novērtēšana, lai veicinātu tiesneša nepārtrauktu profesionālo izaugsmi visas viņa karjeras laikā. Likuma grozījumi pilnveido tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas kārtību, nosakot tiesneša profesionālās darbības novērtēšanas kritērijus un atsakoties no kvalifikācijas klašu sistēmas, tā vietā paredzot regulāru novērtēšanu reizi piecos gados. Tieka izstrādāti tiesnešu darba novērtēšanai nepieciešamo dokumentu paraugi.

Tiesas gaitas paātrināšanas un lietu izskatīšanas termiņu samazināšanas nolūkos būtiski ir pilnveidots procesuālais regulējums:

- 1) grozījumi Civilprocesa likumā paredz jaunu pierādījumu iesniegšanas nepieļaujamību apelācijas instances tiesā, deklarētās dzīvesvietas principa stiprināšanu, blakus sūdzību iesniegšanas ierobežošanu, aizmuguriska sprieduma institūta iedzīvināšanu;
- 2) Saeimā skatītie grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredz no 2012.gada 1.jūlija administratīvo pārkāpumu lietu piekritības maiņu no administratīvajām tiesām uz vispārējās jurisdikcijas tiesām. Vairākas

likumprojekta normas vērstas uz to, lai taupītu resursus un paātrinātu lietu izskatīšanu. Paredzēts, ka apelācijas instances tiesā administratīvo pārkāpumu lietas skatīs rakstveida procesā, izņemot lietas, kurās piemēro ar brīvības atpemšanu saistītu sodu.

Plānots ievērojami samazināt blakus sūdzību iesniegšanas iespējas par iestādes vai tiesas lēmumiem:

- 1) Saeimā skatītais likumprojekts "Grozījumi Administratīvā procesa likumā" paredz ieviest rakstveida procesu administratīvajā tiesā, kas ilgtermiņā samazinās lietu izskatīšanas laiku, tādējādi tiks ievērotas privātpersonas tiesības uz lietas savlaicīgu izskatīšanu, "pilotsprieduma" procedūru, kas veicinās līdzīgu lietu ātrāku un vienveidīgāku izskatīšanu, videokonferences izmantošanu procesuālo darbību veikšanā, kas veicinās to lietu izskatīšanu, kurās procesa dalībnieku prombūtnes dēļ bija jāatliek tiesas sēdes. Tas nodrošinās efektīvākas privātpersonas tiesību aizsardzības iespējas administratīvā procesa izpildes stadijā;
- 2) Saeimā izskatīts likumprojekts "Grozījumi Kriminālprocesa likumā", kurā ietverti priekšlikumi Kriminālprocesa likuma pilnveidei, lai samazinātu krimināllietu iztiesāšanas termiņus. Ar minētajiem grozījumiem krimināllietu izskatīšanā plānots ieviest "tīrās tiesu instances", tādējādi radot pamatu gan institucionāli, gan funkcionāli vienkāršākai, skaidrākai un caurskatāmākai tiesu iekārtai. Ieviešot krimināllietu izskatīšanā "tīro tiesu instanču sistēmu", tiek paredzēts, ka visas krimināllietas pirmajā instance izskata rajona (pilsētas) tiesas, apelācijas kārtībā – apgabaltiesas, bet kasācijas kārtībā – Augstākās tiesas Senāts. Līdz ar to ar minētajiem grozījumiem notiks pakāpeniska Augstākās tiesas reorganizācija, kuras rezultātā tiks likvidēta Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, kas pašreiz izskata lietas apelācijas kārtībā, saglabājot un stiprinot Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamentu;
- 3) Ministru kabineta 2012.gada 28.februāra noteikumi "Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 3.aprīla noteikumos Nr.152 "Darbnespējas lapa izsniegšanas kārtība"" paredz dokumentācijā norādīt pacientam noteikto ārstēšanas režīmu. Darbnespējas lapa tiek izsniegtā personām, kurām ir pārejoša darbnespēja, nevis kā slimības apliecinājums. Tomēr šobrīd darbnespējas lapa tiek uzrādīta arī, lai tiktū attaisnota personas neierašanās tiesas sēdē, kaut arī nereti personas veselības stāvoklis neierobežo iespēju ierasties uz tiesas sēdi. Tādēļ, lai atvieglotu tiesnešu pienākumu izvērtēt iemeslus, kādēļ persona nav varējusi ierasties tiesā, veikti grozījumi, kas paredz, ka ārstam vai ārsta palīgam attiecīgajā veidlapā jānorāda pacientam noteiktais ārstēšanās režīms – "stacionārs", "mājas" vai "brīvais". Iepriekš minētā tiesību norma novērš darbnespējas lapas izsniegšanas nekontrolētu izmantošanu gadījumos, kad personai ir jāierodas tiesā, lai piedalītos kādā no tiesvedības procesiem.

1.2.7. Maksātnespējas regulējuma pilnveidošana

Izvērtēta Maksātnespējas likuma piemērošanas prakse un konstatēti problēmjautājumi, kuru risināšanai ir izstrādāti un 2012.gada 8.martā Valsts sekretāru sanāksmē izsludināti likumprojekti "Grozījumi Maksātnespējas likumā" un "Grozījumi Civilprocesa likumā". Likumprojekts "Grozījumi Maksātnespējas likumā" paredz paātrinātā kārtībā pabeigt tos maksātnespējas procesus, kuri ir uzsākti un norit saskaņā ar spēkā neesošu likumu normām, savukārt likumprojektā "Grozījumi Civilprocesa likumā" ir precizētas normas, kas paredz tiesneša kompetenci vērtēt, vai

parādnieks ir spējīgs samaksāt maksātnespējas procesa pieteikumā minētās parādsaišības, tādejādi izvairoties no ļaunprātīgas maksātnespējas procesa izmantošanas.

1.2.8. Alternatīvu strīdu risināšanas mehānismu ieviešana

TM ir izstrādājusi Mediācijas likumprojektu, kas izsludināts 2012.gada 26.janvāra Valsts sekretāru sanāksmē. Likumprojekta mērķis ir veicināt pušu domstarpību atrisināšanu pirms tiesas, kā arī noteikt aktīvāku tiesas lomu, iesakot pusēm izmantot mediāciju kā alternatīvu strīdu risināšanas iespēju. Lai nostiprinātu nosacījumus šķīrētiesu dibināšanai un šķīrētiesnešu kvalifikācijas prasībām, 2012.gadā plānota koncepcijas izstrāde par iespējamiem tiesiskā regulējuma modeļiem attiecībā uz šķīrētiesu dibināšanas nosacījumiem un šķīrētiesnešu kvalifikācijas prasībām. Šobrīd ir uzsākta ārvalstu prakses tiesiskā regulējuma izpēte, lai noskaidrotu kritērijus šķīrētiesu dibināšanai, kas palīdzētu ne tikai novērst šķīrētiesu skaita turpmāku pieaugumu, bet arī būtu par pamatu esošā skaita samazināšanai.

1.2.9. Korupcijas apkarošana

KNAB ir realizējis pasākumus korupcijas apkarošanā, kā arī politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrole.

Īstenojot korupcijas apkarošanu no 2011.gada 26.oktobra līdz šim brīdim, uzsākti 8 kriminālprocesi un 7 krimināllietas nodotas kriminālvajāšanai. Šajā periodā stājušies spēkā tiesas spriedumi 9 KNAB krimināllictās par 16 personām. 15 personas tika atzītas par vainīgām un notiesātas, bet 1 persona tika attaisnota. Laika periodā no 2011.gada 26.oktobra četru tiesas lēmumu rezultātā finanšu līdzekļi 77500 eiro, 15000 USD, 427185 USD, 299965 USD apmērā KNAB izmeklētajās krimināllietās tika atzīti par noziedzīgi iegūtiem vai saistītiem ar noziedzīgu nodarījumu. Minēto finanšu līdzekļu summa pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtu kursa attiecīgā tiesas lēmuma dienā sastāda 448707 Ls. Tiesas lēmumos minētie finanšu līdzekļi tiks ieskaitīti valsts budžetā.

Korupcijas risku analīzē un metodisko materiālu izstrādē KNAB sagatavojis vadlīnijas korupcijas risku novēšanai Publisko iepirkumu likumā noteikto izņēmumu piemērošanā un vadlīnijas nodokļu inspektoriem korupcijas pazīmju identifikācijai. 2011.gadā, pamatojoties uz 11.Saeimas vēlēšanu rezultātiem, Birojs pieņēma lēmumus par valsts budžeta finansējuma piešķiršanu sešām politiskajām partijām (kopumā 442322,50 Ls apmērā katru gadu ar izmaksu pa ceturkšņiem), tādējādi nodrošinot pāreju uz daļēju valsts finansējumu politiskajām partijām no 2012.gada un mazinot privātu sponsoru ietekmi uz politisko partiju darbību.

Lai nodrošinātu valsts amatpersonas atbildību sabiedrības priekšā un tās darbības atklātumu, kā arī novērstu likuma "Par interešu konflikta novēšanu valsts amatpersonu darbībā" pārkāpumus, 2012.gadā Birojs ir iesniedzis Saeimā normatīvo aktu grozījumus, kas šobrīd kā Saeimas deputātu Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēšanas komisijas Korupcijas novēšanas apakškomisijas locekļu priekšlikumi tiek gatavoti skatīšanai Saeimā 2.lasījumā. Normatīvo aktu grozījumi nodrošinās sabiedrības informēšanu par valsts amatpersonu izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem, kuri saistīti ar korupcijām darbībām, tajā skaitā interešu konfliktiem.

Lai iegūtu daudzpusīgāku informāciju par korupcijas izplatību, 2011.gada novembrī sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS pēc KNAB pasūtījuma veica Latvijas uzņēmēju socioloģisko aptauju. Tās rezultāti atspoguļo uzņēmēju uzskatus par korupcijas izplatību komercdarbības vidē, to pieredzi jautājumu kārtosanā dažādās

valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī to pieredzi saskarsmē ar korupcijas problēmām. Kā liecina pētījuma dati, 39 % uzņēmēju atzina, ka varētu dot kukuli vai dāvanu valsts amatpersonai, ja līdz ar to "jautājums (problēma) tiku izskatīts ātrāk". Aptuveni 1/3 būtu ar mieru to darīt gadījumos, kad "normatīvie akti un procedūras ir tik neskaidras un sarežģītas, ka ir nepieciešama amatpersonas palīdzība vai pretimnākšana" (35 %), "ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta" (32 %) vai "ir pārliecība, ka tiks panākts problēmas pozitīvs (vēlamais) risinājums" (32 %). Aptaujas rezultātā iegūtā informācija ir būtiska, jo uzņēmēju aptauja un korupcijas risku izpēte komercdarbības vidē līdz šim netika veikta. Aptaujā iegūtā informācija tiks izmantota, plānojot korupcijas novēšanas pasākumus un aktivitātes arī turpmāk.

Pašlaik KNAB izstrādā korupcijas risku analīzi veselības aprūpes sistēmā.

1.3. Sabiedriskās drošība

Līdz 2012.gada 1.decembrim tiks veikts pasākumu komplekss, kas vērsts uz to, ka noziedzīgos nodarījumus, kas saistīti ar vardarbību un ko izdarījuši IeM iestāžu, Ieslodzījuma vietu pārvaldes un pašvaldību policijas darbinieki, pildot dienesta pienākumus, izmeklē Iekšējās drošības birojs, kas atrodas iekšlietu ministra pārraudzībā.

Tiek realizēts pasākumu komplekss, lai iekšlietu iestāžu speciālistu sagatavošanā izmantotu jaunu profesionālās pilnveides programmu, kā arī tiek izstrādāta vienotas IeM sistēmas izglītības iestāžu izglītības programmas īstenošanas un finansēšanas kārtība. 2012.gada 23.martā organizēta speciāla konference "Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu personāla profesionālā izglītība", kurā mērķis bija definēt izglītības sistēmas pilnveides un attīstības perspektīvas, kas veicinās kvalitātes pieaugumu speciālistu sagatavošanā darbam IeM padotības iestādēs.

Iniciētas izmaiņas tiesību aktos, lai ieviestu "ģenerisko sistēmu", kas ierobežotu "jauno" psihotropo vielu izplatību, kā arī "Narkotisko un psihotropo vielu un to atkarības izplatības ierobežošanas un kontroles pamatnostādnes 2011.–2017.gadam", lai samazinātu nelegālo narkotiku pieejamību.

Eiropas Kopienas projekta "Metodoloģijas izstrāde un ieviešana, lai sarindotu un sakopotu noziedzības grupas, lai prioritizētu mērķtiecīgāku iedarbību pret tām" ietvaros uzsākta metodoloģijas izstrāde organizētās noziedzības grupas izvērtējumam.

Šogad MK pieņemta virkne sabiedriskās drošības uzlabošanai svarīgu tiesību aktu:

1) MK 2012.gada 20.marta noteikumi Nr.190 "Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku", kas nosaka iesniegumu un informācijas par noziedzīgu nodarījumu un citiem likumpārkāpumiem reģistrēšanas kārtību, apjomu un glabāšanas termiņus;

2) MK 2012.gada 7.februāra noteikumi Nr.101 "Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumos Nr.568 "Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm mēnešalgu un speciālajām piemaksām\"", kas paredz jauna amata ieviešanu Valsts policijā – jaunākais kārtībnieks.

Izstrādāti attīstības plānošanas dokumenti un to projekti:

1) IeM darbības stratēģija 2012.–2014.gadam, kura 2012.gada 21.martā akceptēta Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Sabiedriskās drošības trīspusējās sadarbības apakšpadomes sēdē un š.g. 30.martā apstiprināta ar iekšlietu ministra rīkojumu;

2) Pasākumu plāns institūciju saskaņotai rīcībai iespējamās patvēruma meklētāju masveida ierašanās gadījumā Latvijas Republikā krīzes gadījumā ārvalstīs;

3) Noziedzīgi iegūtu līdzekļu izsekošanas un atgūšanas dienesta koncepcija;
4) Latvijas Republikas Integrētās robežu pārvaldības koncepcijas projekts.
Plānots, ka līdz š.g. 30.aprīlim tiks izveidota starpinstitūciju darba grupa "Bērnu noziedzības novēršanas un bērnu aizsardzības pret noziedzīgiem nodarījumiem" pamatnostādņu projekta izstrādei.

1.4. Administratīvā sloga mazināšana

1.4.1. Bezmantinieku mantas atsavināšana un kreditoru prasījumu apmierināšana

MK 2011.gada 29.novembrī atbalstīta virkne likumprojektu ("Grozījumi Civillikumā", „Grozījumi Komerclikumā”, "Grozījumi Tiesu izpildītāju likumā", „Grozījumi Notariāta likumā", "Grozījumi Meža likumā", "Grozījumi likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām", "Grozījumi Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā"), kas paredz bezmantinieku mantas atsavināšanas funkciju, kreditoru prasījumu apmierināšanu un pēc atsavināšanas atlikušo finanšu līdzekļu ieskaitīšanu valsts budžeta ieņēmumos nodot zvērinātu tiesu izpildītāju kompetencē. Kreditori daudz īsākos termiņos pēc bezmantinieku mantas pārdošanas saņems atpakaļ vismaz daļu no aizdotās naudas, bet valsts institūcijas nenodarbosies ar tām neraksturīgām funkcijām. Likumprojekti pieņemti Saeimā 1.lasījumā (2012.gada 19.janvāris, 26.janvāris un 8.marts).

1.4.2. Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana

Lai veicinātu valsts un pašvaldību publisko pakalpojumu pieejamību un paaugstinātu to sniegšanas efektivitāti, Eiropas Sociālā fonda projekta "Publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidošana" ietvaros ir veikta visu resoru un neatkarīgo iestāžu publisko pakalpojumu identificēšana (aptuveni 2000 publiskie pakalpojumi) un analīze (vairāk nekā 70 analīzes kritēriji katram pakalpojumam), pašvaldību pakalpojumu identificēšana (aptuveni 700 pakalpojumi, 100 pašvaldības) un analīze. Konstatēta virkne specifisku problēmu, tai skaitā saistībā ar administratīvā sloga mazināšanu, pakalpojumu pieejamību, publisko pakalpojumu sniegšanas termiņu uzlabošanu, e-pārvaldes ieviešanu publisko pakalpojumu jomā u.c. Izstrādāti priekšlikumi publisko pakalpojumu uzlabošanai, kas attiecas uz bērna piedzimšanas notikumu, darbnespējas lapas izsniegšanu, slimības pabalsta piešķiršanu, kadastra informāciju mantojuma lietai, būvatļaujas izsniegšanu. Balstoties uz projekta iegūtajiem datiem, sagatavots koncepcijas projekts par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi.

Portālā www.latvija.lv publicēti 4 jauni e-pakalpojumi 3.2.2.1.1.apakš-aktivitātes "Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" Valsts reģionālās attīstības aģentūras projekta "E-pakalpojumi un to infrastruktūras attīstība" un Valsts policijas projekta "Vienotais notikumu reģistrs" ietvaros, kā arī publisko pakalpojumu katalogā esošo pakalpojumu aprakstos aktualizēti 137 pakalpojumi, iekļaujot informāciju par kārtību, kādā pakalpojums pieprasāms elektroniski. Uzsākta sistēmas izveide vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv, lai iedzīvotāji elektroniski saņemtu tiešsaistes konsultācijas par valsts sniegtajiem pakalpojumiem un ar tiem saistītajiem biežāk uzdotajiem jautājumiem. 2011.gada decembrī īstenota informatīvā kampaņa televīzijā un internetā, kā arī izdoti informatīvie materiāli par praktisku e-pakalpojumu pielietojumu dažādās dzīves situācijās, lai informētu sabiedrību par e-pakalpojumu lietderību un popularizētu to izmantošanas ieguvumus.

Lai sekmētu informācijas sabiedrības veidošanu Latvijā un koordinētu informācijas sabiedrības iekļaušanos globālajā un Eiropas attīstības procesā, veicinot ilgtspējīgu un noturīgu attīstību, ar MK 2012.gada 24.janvāra rīkojumu Nr.45 "Par informācijas sabiedrības padomi" izveidota Informācijas sabiedrības padome.

MK 2012.gada 10.janvārī apstiprināti grozījumi darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājumā, samazinot maksimālā finansējuma apjoma ierobežojumu 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes ietvaros, tādējādi samazinot administratīvās procedūras valsts pārvaldes darba efektivizēšanai.

1.4.3. Valsts pārvaldes sniedzamo pakalpojumu pieejamības vienkāršošana

Ir pilnveidota kadastrālās uzmērišanas datu un dokumentu labošanas kārtība, atvieglojot administratīvās procedūras un dokumentu iesniegšanu Valsts zemes dienestā, izstrādāts regulējums būvju vienkāršotai reģistrācijai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, kā arī noteikta atvieglota kārtība vietējai pašvaldībai ierosināt būves, zemes vienības vai zemes vienības daļas reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā. Uzņēmumu reģistrā pilnveidotās elektroniskās (tiešsaistes) reģistrešanās iespējas, ieviests jauns pakalpojums, kas jaundibinātajiem uzņēmumiem, izmantojot e-parakstu, sniedz iespēju pamatkapitāla apliecināšo dokumentu reģistrešanu veikt elektroniski, samazinot laika resursus un citus izdevumus, kas uzņēmējam rastos, veicot šīs procedūras klātienē.

1.4.4. Administratīvo barjeru mazināšana veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem

ESF projekta "Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana" ietvaros noslēgts līgums par pētījuma "Administratīvo prasību analīze un kontrolējošo institūciju darbības novērtējums veselības aprūpes pakalpojumu jomā" veikšanu un izstrādātas rekomendācijas administratīvo prasību vienkāršanai, kā arī identificēta veselības aprūpes pakalpojumu jomu kontrolējošo un uzraugošo institūciju īstenoto kontroļu intensitāte, iespējamā pārklāšanās un dublēšanās.

1.4.5. Dokumentu glabāšanas prasību uzlabošana

2012.gada 17.janvārī izsludināts iepirkums "Administratīvā sloga samazināšanas iespēju izpēte privātajam sektoram darbības dokumentēšanas un dokumentu glabāšanas jomā", kura ietvaros plānots izstrādāt priekšlikumus, kas atvieglotu komersantu dokumentu glabāšanas prasības, samazinot administratīvā sloga radītos administratīvos izdevumus.

1.5. Attīstības plānošana

Kopumā pārskata periodā tika turpināts darbs pie attīstības plānošanas sistēmas pilnveidošanas, gan vienkāršojot plānošanas sistēmu, gan izstrādājot mehānismus tās darbības uzraudzībai un novērtēšanai, kas kopumā veicinās sekmīgu un efektīvu nacionālo un nozaru politiku ieviešanu un īstenošanu, kā arī sekmēs sabiedrības uzticību un līdzdalību lēmumu pieņemšanai un politiku izstrādei.

Pārskata periodā tika izstrādāti vairāki plānošanas dokumenti, kas vērsti uz konkrētu problēmu risinājumu meklēšanu gan atsevišķās nozarēs, gan nacionālajā līmenī, piemēram, Latgales rīcības plāns 2012.–2013.gadam, Rīcības plāns sekundāro neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu skaita samazināšanai. Tieks turpināts darbs pie vairākiem attīstības plānošanas dokumentiem, paredzot risinājumus aktuālām problēmām un jautājumiem, piemēram, koncepcija par sociālās palīdzības

sistēmas reformu, ar kuru šobrīd strādā LM, Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāns 2012.–2014.gadam, kuru plānots apstiprināt MK, u.c.

PKC, kurš atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likuma ceturtajai daļai ir atbildīgs par nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu savstarpējo saskaņotību un atbilstību normatīvo aktu prasībām, veica plānošanas dokumentu atbilstības vērtēšanu atbilstoši nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu stratēģiskajiem uzstādījumiem, kā arī nodrošināja nozaru politiku un nacionālā līmeņa attīstības prioritāšu saskaņotību, sniedzot atzinumus par institūciju sagatavotajiem politikas plānošanas dokumentiem.

PKC ir arī uzsācis darbu pie informatīvā ziņojuma izstrādes par turpmāko pieeju attīstības plānošanas sistēmas darbības ietekmes novērtēšanai. Ziņojumā tiks izvērtēti izstrādātie politikas plānošanas dokumenti, nemot vērā arī to hierarhisko saskaņotību, proti, hierarhiski zemāku politikas plānošanas dokumentu atbilstību un saskaņotību ar hierarhiski augstākiem politikas plānošanas dokumentiem, lai tādējādi panāktu sistēmas saskaņotību un politikas plānošanas dokumentu savstarpējo atbilstību.

2011.gada 4.janvārī tika apstiprināta MK instrukcija Nr.1 "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu", kurā noteikts institūcijas darbības stratēģijas saturs, kā arī kārtība, kādā tā izstrādājama, aktualizējama un novērtējama. Institūcijas darbības stratēģija ir iestādes vadības dokuments, kas nodrošina tiešas pārvaldes institūcijas darbības plānošanu tās kompetencē esošajās politikas nozarēs, kā arī sasaista institūcijas darbības plānošanu ar budžeta plānošanas procesu. Pārskata periodā tika izdarīti grozījumi šajā instrukcijā, paredzot to, ka stratēģijas projekts ir iesniedzams MK līdz 2013.gada 30.aprīlim.

Pārskata periodā PKC uzsāka darbu pie hierarhiski augstāka vidējā termiņa attīstības plānošanas dokumenta – Nacionālā attīstības plāna (NAP) izstrādes. Lai sekmīgi izpildītu šo uzdevumu, tika veikts galveno vidējā termiņa makroekonomiskās attīstības šķēršļu un to prognožu izvērtējums, kā arī, pamatojoties uz izvērtējuma rezultātiem, tika noteiktas trīs prioritātes, kas definētas NAP Prioritāšu pamatojuma ziņojumā.

Vienlaikus ar Ministru prezidenta 2012.gada 17.janvāra rīkojumu Nr.22 "Par Nacionālā attīstības plāna 2014.–2020.gadam izstrādes vadības grupu" izveidota NAP vadības grupa, kurā apstiprināta NAP izstrādes metodika. PKC sagatavotais NAP Prioritāšu pamatojuma ziņojums apstiprināts Ministru kabineta 2012.gada 6.marta sēde (prot. Nr.12, 28.č., 2.punkts), kurā valdība vienojās par NAP prioritātēm "Cilvēka drošumspēja", "Tautas saimniecības izaugsme" un "Izaugsmi atbalstošas teritorijas". 20.marta MK sēdē (prot. Nr.16, 37.č., 1.punkts) valdība vienojās par NAP kopējo vadmotīvu – "Ekonomikas izrāviens". Valstij ir vajadzīgs par sevi drošs un radošs cilvēks, kas ir spējīgs parūpēties par sevi un citiem un pielāgoties strauji mainīgajai videi. Ir nepieciešama uzņēmējdarbība, kas ļauj augt vidusslānim un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un kas turklāt ir arī sociāli atbildīga. Reģionālā attīstība, tostarp infrastruktūra un citi teritorijas pieejamie resursi, ir vienlīdz svarīgi gan cilvēka attīstībai un vēlmei dzīvot Latvijā, gan tautsaimniecībai. Tādējādi cilvēka drošumspējas paaugstināšanās un tautas saimniecības attīstību atbalstošas teritorijas ir nepieciešamā platforma ekonomikas izrāviena īstenošanai. Pēc NAP prioritāšu apstiprināšanas 2012.gada 14.martā darbu pie NAP detalizētas izstrādes uzsākušas trīs darba grupas atbilstoši apstiprinātajām NAP prioritātēm. Darba grupās ir pārstāvēti nozaru eksperti, pētnieki, NVO sektora un ministriju pārstāvji (tieki ievērots līdzvars starp publisko un nevalstisko sektoru). Darba grupu locekļu uzdevums ir nodrošināt saikni ar visām ieinteresētajām pusēm, aktīvi tikties un diskutēt ar nozares ekspertiem,

akadēmiskās vides pārstāvjiem, nevalstiskajām organizācijām un citiem. Darba grupu uzdevums – izstrādāt katras prioritātes rīcības virzienus, noteikt makrolīmeņa indikatorus un konkrētus uzdevumus. PKC NAP izstrādē iesaista sabiedrību, par NAP Prioritāšu ziņojumu saņemti 459 ierosinājumi no 75 organizācijām, iestādēm un iedzīvotājiem (<http://www.mk.gov.lv/lv/mp/vaditas-pidotibas-iestades/mp-pkc/>). Par NAP izstrādes gaitu PKC regulāri informē Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas Nacionālā attīstības plāna izstrādes un ieviešanas uzraudzības apakškomisijas deputātus, Nacionālo trīspusējās sadarbības padomi, Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomi un Ministru kabineta locekļus, atsevišķi organizējot tematiskos seminārus.

Jāuzsver, ka NAP prioritātes un makrolīmeņa rezultāti, rīcības virzieni un politikas rezultāti, kā arī uzdevumi ir par pamatu ES fondu plānošanas dokumentu izstrādei 2014.–2020.gadam, līdz ar to NAP izstrāde būs noteicoša arī ES fondu līdzekļu piesaistei septiņu gadu periodā 2014.–2020.gadam. Detalizētāku informāciju par pašreizējo ES fondu līdzekļu apguvi var skatīt II sadaļas "Inovatīva un efektīva ekonomika" 1.7.nodaļā "Eiropas Savienības fondu apguve".

Pārskata periodā ir arī noritējis darbs pie Stratēģijas "Latvija 2030" uzraudzības ziņojuma izstrādes. Ir sagatavota ziņojuma koncepcija, kas tika prezentēta arī Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas Nacionālā attīstības plāna izstrādes un ieviešanas uzraudzības apakškomisijā.

Notiek darbs pie Latvijas stratēģiskās attīstības plāna 2010.–2013.gadam uzraudzības ziņojuma izstrādes. Ir pabeigts darbs pie plānā ietverto indikatoru rezultatīvo rādītāju apkopošanas, sagatavota rezultātu interpretācija.

1.6. Sadarbība ar valdības sociālajiem un sadarbības partneriem, NVO un citām ieinteresētajām pusēm

Tiek pilnveidota valdības komunikācija, meklējot aizvien jaunus veidus un moderno tehnoloģiju iespējas, kā sabiedrību informēt par padarītajiem un plānotajiem valdības (arī valsts pārvaldes) darbiem, t.sk. izveidots MK bezmaksas informatīvais tālrunis.

Lai nodrošinātu viedokļu apmaiņu ar sabiedrības mērķgrupām, valsts pārvaldē aktuālu jautājumu risināšanā 2011.gada 1. un 2.decembrī noritēja ikgadējā konference "Labāks regulējums efektīvai pārvaldībai un partnerībai".

VK administrēto struktūrfondu aktivitāšu ietvaros īsteno labas pārvaldības un partnerības formas. 1.5.2.2.1.apakšaktivitātes "Sociālo partneru administratīvās kapacitātes stiprināšana" ietvaros notiek divu projektu īstenošana – vienu projektu īsteno Latvijas Brīvo arod biedrību savienība, otru – Latvijas Darba devēju konfederācija. Savukārt VK īstenotās 1.5.2.2.2.apakšaktivitātes "Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana" ietvaros divās atklātās projektu iesnieguma atlasēs ir apstiprināti 80 projekti. Partnerības veicināšanai VK kā atbildīgā iestāde arī uzraudzības procesā ir iesaistījusi ne tikai valsts institūciju pārstāvjus, bet arī sociālo partneru un nevalstisko organizāciju pārstāvjus, izveidojot pasākuma "Labāka regulējuma politika" un pasākuma "Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" uzraudzības komiteju. Uzraudzības komitejas veicina valsts un pašvaldību iestāžu, biedrību, nodibinājumu un sociālo partneru līdzdalību pasākuma plānošanas, ieviešanas un uzraudzības procesā, kā arī sekmē informācijas apmaiņu un sadarbību starp tām, lai sekmīgāk īstenotu pasākuma mērķus.

Notiek regulāra sadarbība veselības politikas izstrādē un īstenošanā ar vismaz 30 NVO, izmantojot dažādas līdzdarbības formas:

- 1) dalība konsultatīvajās padomēs, starpnozaru komisijās, starpinstitūciju darba grupās;
- 2) sadarbības memorandi starp VM un NVO;
- 3) dalība sabiedriskajās un publiskajās apsriebēs;
- 4) atzinumu sniegšana par tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem;
- 5) neformālas tikšanās ar atbildīgajiem ministrijas pārstāvjiem, diskusijas, konsultācijas.

2012.gada 13.februārī veselības ministre Ingrīda Circene parakstīja sadarbības līgumu starp VM un Latvijas Pensionāru federāciju. Līgums paredz sadarbību, informējot iedzīvotājus, jo īpaši gados vecākus cilvēkus, par veselības veicināšanu un aktīva dzīvesveida iespējām, veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas kārtību, pieejamību, finansēšanu, kā arī par citiem ar veselības aprūpi saistītiem jautājumiem. 2012.gads pasludināts par Eiropas gadu darbīgai novecošanai. Tā ietvaros Latvija par vienu no mērķiem izvirzījusi aktīva un veselīga dzīvesveida sekmēšanu gados vecākiem cilvēkiem.

2. Turpmākā rīcība

2.1. Eiropas Savienības prezidentūras nodrošināšana

2015.gada pirmajā pusē Latvijai būs jānodrošina prezidentūra ES Padomē. Ievērojot to, ka Latvijai šī būs pirmā prezidentūra un tās resursi ir ierobežoti, ir jānodrošina laicīga pasākumu plānošana.

2011.gadā turpinājās Latvijas prezidentūras ES Padomē 2015.gadā sekretariāta praktiskās sagatavošanas darbi, galveno uzmanību veltot jautājumiem, kas saistīti ar prezidentūras budžeta, personāla un kultūras programmas plānošanu, kā arī valsts vienotās informācijas sistēmas darbam ar ES dokumentiem un vienotā datortīkla veidošanu. Darbu koordinēja atbildīgās starpinstitūciju 4 darba grupas. Paralēli tam tika turpināts apzināt citu dalībvalstu prezidentūru pieredzi ES Padomē.

2011.gada 29.novembrī MK apstiprināja informatīvo ziņojumu "Par Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā sekretariāta institucionālo risinājumu", nosakot, ka Sekretariāts veidojams kā tiešās pārvaldes iestāde, kas pakļauta ārlietu ministram. 2012.g. 17.janvārī MK apstiprināts rīkojums par Sekretariāta izveidi un tā nolikumu, nosakot, ka Sekretariāts darbu sāk 2012.g. 1.februārī, bet 19.martā darbu uzsāka Sekretariāta vadītāja.

Lai izstrādātu Latvijas prezidentūras ES Padomē 2015.gadā nodrošināšanai nepieciešamā personāla piesaistes vadlīnijas un modeli, kā arī koordinētu personāla plānošanas, atlases un apmācības jautājumus, ar Ministru prezidenta 2011.gada 28.marta rīkojumu Nr.110 izveidota darba grupa, iekļaujot atsevišķu ministriju pārstāvjus. VK vadībā ir izstrādāts vadlīniju projekts, saskaņots ar ministrijām un tuvākajā laikā par šo jautājumu plānots informēt MK locekļus.

VK uzsākusi pirmo pasākumu personāla sagatavošanā – ESF projekta "Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē" ietvaros no 16.marta ir uzsākta ministriju un to padotības iestāžu (kas būs iesaistītas Latvijas prezidentūras nodrošināšanā) ekspertu angļu valodas zināšanu pārbaude. Iepirkuma "Atbalsts Prezidentūras darba programmas izstrādei" ietvaros tiek izstrādāti priekšlikumi Latvijas prezidentūras ES Padomē 2015.gada 1.pusē prioritātēm, kā arī sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai prioritāšu identificēšanā. Lai nodrošinātu vienotās atlīdzības sistēmas ieviešanu pašvaldībās, VK ir veikusi nepieciešamos pilnveidojumus Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogā. Līdz ar to tiek

nodrošināta ne tikai vienota prakse, bet arī sadarbība starp valsts pārvaldi un pašvaldībām cilvēkresursu pārvaldības jomā. Turpināms darbs pie personāla plānošanas, atlases un apmācības jautājumu koordinēšanas un pirmo sagatavošanās darbu uzsākšanas, tai skaitā svešvalodu mācību nodrošināšanas. VK apzinās situāciju valsts pārvaldē, lai nodrošinātu Prezidentūru ar nepieciešamajiem cilvēkresursiem. Tiks komplektētas apmācīmo grupas un sagatavots apmācību plānu, lai nodrošinātu pienācīgu profesionālu speciālistu sagatavošanu ES prezidentūrai 2015.gadā.

2.2. Valsts pārvaldes darbības efektivitātes palielināšana

2.2.1. Administratīvā sloga samazināšana

Plānots pēc iespējas ieviest "vienas pieturas" aģentūras principu pārvaldes pakalpojumu sniegšanā. Tiks pilnveidota publisko pakalpojumu sistēma, lai palielinātu valsts pārvaldes darbības efektivitāti, optimizējot publiskos pakalpojumus, balstoties uz visu valsts un pašvaldību sniegtu publisko pakalpojumu izvērtējumu. Plānots izveidot drošu vidi personas deklarētās elektroniskās adreses funkcionalitātes nodrošināšanai, kā arī izveidot iespēju iedzīvotājiem elektroniski saņemt tiešsaistes konsultācijas par valsts sniegtajiem pakalpojumiem un ar tiem saistītajiem biežāk uzdotajiem jautājumiem vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv.

Lai mazinātu administratīvo slogu, plānots pilnveidot akreditācijas procesu un akreditācijas metodikas saturu, iesaistot profesionālo organizāciju, izglītības iestāžu pārstāvju un izglītības nozares ekspertus. Plānots izveidot autorizētu tiešsaistes valsts valodas prasmes apliecību datu uzskaites sistēmu, kas būtu pieejama atbildīgajām valsts iestādēm (Valsts valodas centram, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, Nodarbinātības valsts aģentūrai), lai paaugstinātu valsts pārvaldes darba efektivitāti un nodrošinātu mūsdienīgu informācijas apmaiņu starp valsts institūcijām. Lai mazinātu administratīvo slogu valsts pārvaldē, turpinās valsts pārvaldes īstenoto procedūru revīzija, lai samazinātu birokrātiju, atsakoties no liekām procedūrām un cik vien iespējams pārietu uz dokumentu elektronisko apriti (t.sk. Valsts sekretāru sanāksmu dokumentu parakstīšana elektroniskajā vidē, MKK sēdes un MK sēdes dokumentu parakstīšana elektroniskajā vidē) un paātrinātu valdības lēmumu pieņemšanas procesu, kā arī paplašinot tehnisko noteikumu skaitu un tiesību aktu izsludināšanu vienkāršotā kārtībā. Uz veikto pētījumu pamata VK kopīgi ar nozaru ministrijām sagatavos priekšlikumus MK par administratīvā sloga samazināšanu komersantu darbības dokumentēšanas un komersantu radīto vai saņemto dokumentu glabāšanas jomā, administratīvo prasību analīzes un veselības aprūpes pakalpojumu kontrolējošo institūciju darbības jomā, Latvijas sertifikācijas un akreditācijas sistēmas organizācijas uzlabošanā. Tāpat plānots izvērtēt noteiktās prasības uzņēmējiem sagatavot un sniegt dažādu veidu pārskatus kontrolējošām institūcijām un veikt administratīvā sloga jautājumu pārskatīšanu intelektuālā īpašuma aizsardzības un zinātnisko jautājumu gadījumos. Iecerēti sākotnējās ietekmes (*Ex-ante*) novērtējumi strukturālo reformu īstenošanai izglītības politikas jomā – rekomendāciju izstrāde izglītības sistēmas pilnveidei, lai veicinātu radošo prasmju apguvi, un profesionāla sociālā darba politikas jomā, lai noteiku sociālā darba attīstībai nepieciešamās izmaiņas tiesiskajā regulējumā, institucionālajā sistēmā, finanšu plūsmas organizācijā, izglītības sistēmā u.c.

2.2.2. E-pārvalde un e-pakalpojumu attīstība

Tiks turpināts darbs pie vienotā valsts un pašvaldību pakalpojumu portāla www.latvija.lv pilnveides, ieviešot vienotā kontaktpunkta principu. Plānots izveidot deklarētas adreses analogu elektroniskā vidē un nodrošināt drošu un garantētu valsts saziņu ar iedzīvotājiem un uzņēmumiem, kā arī izveidot iespēju iedzīvotājiem centralizēti saņemt konsultācijas elektroniskā veidā par iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, veicinot publiskā un privātā sektora savstarpējo komunikāciju elektroniskā veidā. Portālā www.latvija.lv tiks izveidots risinājums ērtākai iedzīvotāju iesniegumu iesniegšanai un apstrādei, mazinot nepieciešamību iedzīvotājam orientēties konkrētu iestāžu kompetences jomās. Tiks attīstīta e-iespēju sadaļa portālā, pilnveidota uzņēmēju sadāja u.c.

Organizējot racionālu valsts pārvaldē izmantojamo IKT rīku un infrastruktūras pārvaldīšanu, plānots izstrādāt normatīvo aktu projektus vienotai autentifikācijai, sadarbīspējai un valsts informācijas sistēmu reģistrām, kas nodrošinās centralizētu datu apmaiņu starp pašvaldībām un valsts iestādēm. Ar ERAF atbalstu tiks uzsākta publisko interneta pieejas punktu izveide katrā republikas pilsētā (izņemot Rīgu), novadā vai novada teritorīālajā vienībā (pilsētā, pagastā). Turpināsies darbs pie vietējo pašvaldību referendumu tiesiskās bāzes izstrādes¹⁰, lai veicinātu vietējās pašvaldības iedzīvotāju līdzdalību vietējās nozīmes jautājumu lemšanā. Turpināsies informācijas tehnoloģiju tīkla izveide (Latvijas akadēmiskais tīkls). Lai nodrošinātu zinātniskajām institūcijām vienotu pieeju starptautiskajai zinātniskās informācijas apmaiņai, plānots izveidot un uzturēt vienotu e-platformu zinātnisko projektu rezultātu, publikāciju un zinātniskās aparatūras uzskaitei. Tiesu administrācijas īstenotā ERAF projekta "Tieslietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu arhīvu sagatavošana elektronisko pakalpojumu sniegšanai – 1.kārtā" ietvaros plānots pilnveidot valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu, izstrādājot piecus e-pakalpojumus, tai skaitā nodrošinot nostiprinājuma lūguma elektronisku iesniegšanu un iespēju aplūkot un lejupielādēt valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā esošos elektroniskos dokumentus. Šo e-pakalpojumu ieviešana samazinās nostiprinājumu lūgumiem pievienojamo dokumentu skaitu, laika patēriņu, finanšu resursus un valsts iestādēs izmantojamos cilvēkresursus. Tiks turpināta moderno tehnoloģiju ieviešana valsts pārvaldē un tiesu sistēmā (vienotas civilstāvokļu aktu reģistrācijas informācijas sistēmas ieviešana, Uzņēmumu reģistra un tiesu e-pakalpojumu attīstība, videokonferenču uzstādīšana tiesās). Plānots izstrādāt koncepciju par Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas un valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas vienotas informācijas sistēmas izveidi. Lai nodrošinātu iespēju vienuviet un tiešsaistes režīmā organizēt valsts pārvadē nodarbināto novērtēšanu, atspoguļojot rezultātus, VK virzīs kompetenču pieejas ieviešanu cilvēkresursu vadībā valsts pārvaldes iestādēs (t.sk. lai *ieviestu valsts pārvaldē nodarbināto elektroniskās novērtēšanas sistēmu*).

¹⁰ Lai izpildītu likuma "Par pašvaldībām" pārejas noteikumu 22.punktā noteikto pienākumu Ministru kabinetam izstrādāt un ieviegt Saeimai likumprojektu par pašvaldību referendumiem, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija izstrādāja likumprojektu "Vieļo pašvaldību referendumu likums" (02.02.2012. VSS prot. Nr.5, 17.š, VSS-110). Likumprojekta izstrādei vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs ar 08.12.2011. rīk. Nr.544 izveidoja darba grupu, kurā piedalījās gan ministrijas amatpersonas, gan pārstāvji no nevalstiskām organizācijām - sabiedrīskās politikas centra PROVIDUS, Jūrmalas Aizsardzības biedrības, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas, Latvijas Pašvaldību savienības un Vēlēšanu reformas biedrības. Likumprojekts paredz, ka pašvaldības referendumus var notikt par šādiem jautājumiem:

- nozīmīgu infrastruktūras objektu īstenošanu, izņemot par valsts nozīmes infrastruktūras objektiem;
- pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju;
- publiskajā apspriešanā nodotu jautājumu, ja pašvaldība nav nēmusi vērā publiskās apspriešanas rezultātus;
- domes atlaišanu.

Nemot vērā, ka par likumprojektu tika izteikti iebildumi, lai panākti vienošanos par likumprojekta gala redakciju, 2012.gada 9.martā tika rīkota starpinstitūciju sanāksme par institūciju izteiktajiem iebildumiem. Starpinstitūciju sanāksmē neizdevās panākt vienošanos par visiem institūciju izteiktajiem iebildumiem.

2.2.3. Korupcijas apkarošana

2012.gadā ir izvirzīti trīs prioritārie uzdevumi:

1) atklāt noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, it īpaši vēršoties pret kontrabandu atbalstošo valsts amatpersonu noziedzību;

2) kontrolēt amatpersonu rīcību ar valsts mantu un finanšu līdzekļiem;

3) koruptīvas prakses izskaušana tiesībaizsardzības institūcijās.

Minēto uzdevumu izpildes nodrošināšanai MK jau pieņemti vairāki dokumenti:

2011.gada 6.decembrī – koncepcija "Publiskās pieejamības nodrošināšana informācijai par lobētājiem" (prot.Nr.72 33.§);

2012.gada 13.februārī – Koncepcija par korupcijas risku samazināšanu valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās (prot. Nr.7 21.§). Tajā identificēti korupcijas riski un to apstākļi (faktori) valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās, kā arī piedāvāti risinājumi un korupcijas risku novēršanas pasākumi korupcijas iespēju mazināšanai;

2011.gada 29.novembrī – likumprojekts "Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā".

2012.gadā KNAB plāno pastiprināti kontrolēt interešu konfliktu novēršanu to valsts amatpersonu darbībā, kas rīkojas ar valsts vai pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, un to, vai šīs valsts amatpersonas neveic ar amata pienākumiem saistītas darbības personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmē. 2012.gadā plānota Lobēšanas likumprojekta izstrāde, kuru paredzēts iesniegt MK līdz 2012.gada 1.jūlijam. 2012.gadā KNAB plāno nodrošināt par pretkorupcijas pasākumiem atbildīgo amatpersonu mācības, lai šīs personas varētu apmācīt citas personas savā institūcijā.

2.2.4. Motivācijas un atlīdzības sistēmas pilnveide

Līdz 2012.gada aprīļa beigām plānots izstrādāt konceptuālu dokumentu par motivācijas sistēmas pilnveidi, lai uzlabotu valsts pārvaldē nodarbināto darba efektivitāti, kā arī nodrošinātu kompetentu darbinieku piesaistīšanu un noturēšanu valsts pārvaldē. Plānots pārskatīt jau esošos motivācijas elementus un papildināt atlīdzības sistēmu ar jauniem motivācijas elementiem, sasaistot motivācijas sistēmu ar darba izpildes rezultātiem. Tiks izstrādāta valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija. Izveidotajai Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības padomei jānodrošina attīstības plānošanas dokumenta projekta izstrāde, risinot jautājumus par civildienesta sistēmas attīstību, valsts pārvaldē nodarbināto kompetences paaugstināšanu, to darba samaksas un motivācijas sistēmas pilnveidošanu. Plānots piedāvāt īpašu apmācību iestāžu vadītājiem. Plānots veikt publisko iepirkumu valsts pārvaldes amatu klasifikācijas sistēmas izvērtēšanai un veikt novērtējumu par Valsts un pašvaldību institūciju amatu kataloga piemērošanu iestādēs, kā arī izstrādāt rekomendācijas amatu klasifikācijas kļūdu novēršanai un metodoloģijas pilnveidošanai.

2.2.5. Valsts uzņēmumu pārvaldes reforma

2012.gadā veikts valsts kapitālsabiedrību izvērtējums un normatīvās bāzes izstrāde valsts kapitālsabiedrību pārveides procesam. Ar 2013.gadu plānots izveidot MK pārraudzībā esošu daļēji centralizēto valsts kapitālsabiedrības pārvaldes modeli.

2.3. Pasākumi sabiedrības līdzdalības sekmēšanai

VK turpinās sabiedrības līdzdalības modeļa pilnveidošanu, sagatavojot priekšlikumus par sabiedrības iesaisti valdības lēmumu pieņemšanas procesā, paredzot šādu iespēju jau idejas apspriešanas stadijā – izstrādāt un ieviest valsts

pārvaldē t.s. Zaļo grāmatu (*Green paper*), kā arī turpināt valdības komunikācijas pilnveidošanu moderno tehnoloģiju izmantošanai sabiedrības informēšanā par padarītajiem un plānotajiem valdības (arī valsts pārvaldes) darbiem (t.sk. MKK, MK atklāto sēžu tiešraiju nodrošināšana internetā un *skype* tehnoloģiju ieviešana saziņā ar sabiedrību). VK sadarbībā ar VARAM izstrādās koncepciju par valsts pārvaldes mājaslapu optimizēšanas iespējām, paredzot vienotus tehniskos un drošības risinājumus, centralizētu tehnisko atbalstu ministriju darbiniekiem, tādā veidā nodrošinot iedzīvotājiem ērtākas, pārskatāmākas iestāžu mājaslapas. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieeju sabiedrības veselības un veselības aprūpes pakalpojumiem, plānots turpināt aktīvu un konstruktīvu sadarbību ar sociālajiem partneriem un nevalstiskajām organizācijām dažādu semināru, pasākumu un informatīvu kampaņu organizēšanā sabiedrības veselības jomā, t.sk. veselības veicināšanas un veselīga dzīvesveida popularizēšanā.

2.4. Tiesiskuma stiprināšana

Līdz 2012.gada 31.decembrim FM vadībā paredzēts izstrādāt normatīvo aktu projektus, kas uzlabotu finanšu līdzekļu piešķiršanas procesa caurskatāmību un atskaitīšanos par finanšu līdzekļu izlietojumu un sasniegtajiem mērķiem biedrībām, nodibinājumiem, reliģiskajām organizācijām, kā arī nosakot šo līdzekļu izlietojuma, kontroles un pārskatu sniegšanas kārtību. TM sadarbībā ar Latvijas Universitāti 2012.gada 20. un 21.septembrī organizēs Komerclikuma desmitgadei veltītu starptautisku komerctiesību konferenci "Komerclikumam 10". Sadarbībā ar žurnālu "Jurista Vārds" tiks rīkotas ekspertu diskusijas par aktuālajiem komerctiesību problēmjautājumiem un turpinās skaidrot jaunākos grozījumus Komerclikumā. Konference un ekspertu diskusijas veicinās vienotas izpratnes un prakses veidošanos par komerctiesību jautājumiem, nodrošinās juridiskās domas pilnveidi, kā arī var būt pamats tālākai komerctiesību attīstībai. Turpināms darbs Oficiālo publikāciju likumprojekta virzībai Saeimā 3.lasījumam. Likuma pieņemšana nodrošinātu laikraksta "Latvijas Vēstnesis" pāreju no papīra formāta uz oficiālo elektronisko publikāciju, garantējot bezmaksas pieeju valsts oficiālajām publikācijām, tai skaitā normatīvajiem aktiem un to konsolidētajiem tekstiem elektroniskā vidē.

2012.gadā plānota Patērētāju tiesību aizsardzības un tirgus uzraudzības pamatnostādņu izstrāde. Jāturpina darbs patērētāju kolektīvo un ekonomisko interešu aizsardzībā, preču un pakalpojumu drošuma efektivizēšanā, kā arī patērētāju informēšbā un izglītošanā, jāpilnveido patērētāju strīdu risināšanas mehānismi (t.sk. kolektīvās atlīdzības jautājumi). Plānots sagatavot grozījumus Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, ieviešot efektīvu alternatīvo strīdu risināšanas mehānismu, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku procedūru, palielinātu pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu un to lietu skaitu, kurās tiek panākts izlīgums. Plānots izstrādāt nepieciešamos normatīvos aktus, lai Latvijā darbu sāktu kredītbirojs, kas sekmēs kredītpējas/kredītrisku vērtēšanas kvalitātes uzlabošanu, radīs priekšnoteikumus kredītinformācijas apmaiņas nodrošināšanai par parādniekiem, kā arī noteiks tiesisko regulējumu kredītbiroja izveidei, kas būtu tiesīgs veikt fizisko personu datu apstrādi. Lai pilnveidotu Latvijas standartizācijas sistēmu, tiks izstrādāta Koncepcija Latvijas nacionālās standartizācijas sistēmas pilnveidošanai, kurā tiks risināti jautājumi par standartu lomu un vietu tiesību sistēmā, kā arī jautājumi par standartu tulkošanu. Jāturpina Tirdzniecības likumprojekta izstrāde, lai kopā ar Latvijas tirgotājiem un ražotājiem un viņus pārstāvošo nevalstisko organizāciju pārstāvjiem radītu Latvijā jaunu tiesisko regulējumu tirdzniecībā, kas nodrošinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus un uzlabos komercdarbības vidi.

2.5. Attīstības plānošanas sistēmas attīstība

Līdz 2012.gada 19.jūnijam plānots sagatavot pirmo NAP redakciju iesniegšanai MK. Katras NAP prioritātes identificētajos darbības virzienos tiks noteikti konkrēti uzdevumi, kas jāpaveic līdz 2020.gadam, lai sasniegtu iecerētos mērķus. Katram uzdevumam būs noteikts konkrēts atbildīgais, termiņš, kā arī sasaiste ar konkrētu finansējuma avotu un reģionu, kurā uzdevums jāsteno. Savukārt trīs mēnešus (jūnijs – augusts) ir plānots veikt NAP ietekmes uz vidi novērtējumu. Balstoties uz šo novērtējumu, NAP gala redakcija tiks iesniegta Ministru kabinetā septembrī. Pēc tā apstiprināšanas Ministru kabinetā NAP tiks iesniegts Saeimā.

Pašlaik izstrādāto Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādņu darbības periods tuvojas beigām, tādēļ ir plānots sagatavot un MK iesniegt informatīvo ziņojumu par turpmāko rīcību attīstības plānošanas sistēmas darbības novērtēšanai, kā arī informatīvo ziņojumu par Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādņu ieviešanas ietekmes novērtējumu, kurā sniegti arī priekšlikumi sistēmas pilnveidošanai, tai skaitā plānošanas dokumentu samazinājumam un plānošanas dokumentu izstrādes, īstenošanas, uzraudzības un pārskata pasākumu saskaņošanai un vienkāršošanai.

V. Kultūrtelpa

I. Valdības paveiktais

1.1. Kultūra un kultūras mantojuma saglabāšana

Turpinās gatavošanās XXV Vispārējiem latviešu dziesmu un XV Deju svētkiem 2013.gadā. Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku procesa nepārtrauktības un pēctecības nodrošināšanai organizēti starpsvētku pasākumi.

Gatavojoties Rīgas kā 2014.gada Eiropas kultūras galvaspilsētas projekta īstenošanai, 2012.gada 29.februārī parakstīts sadarbības līgums starp Pasaules koru olimpiādes rīkotājorganizāciju Vācijas kompāniju *Interkultur Management*, Rīgas domi, KM, EM un nodibinājumu "Rīga 2014" par Pasaules koru olimpiādes (*World Choir Games*) rīkošanu Rīgā 2014.gada jūlijā.

Ar ES struktūrfondu finansējumu nodrošināta sociālekonomiski nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošana, lai saglabātu tādu kultūras pieminekļu pieejamību sabiedrībai un sociālekonomisku izmantošanu, kas atrodas privātpašumā un īsteno nozīmīgas publiskas funkcijas. Līdz ar to ir apstiprināti 4 projektu iesniegumi, kuru finansējums ir 726 378,64 Ls. Šo projektu ietvaros ir paredzēts atjaunot Liepājas Svētās Trīsvienības katedrāli, veicot pamatu pastiprināšanu, pagraba grīdas padziļinājuma aizbēršanu līdz sākotnējam līmenim, atjaunot jumtu un nostiprināt velves, kā arī nodrošināt objekta pieejamību personām ar invaliditāti; atjaunot 1939.gadā projektētās ēkas Rīgā, Miera ielā 22, fasādi, jumtu un iekštelpas, nodrošinot Baltijas školādes muzeja turpmāko darbību industriālās vēstures izzināšanai un popularizēšanai; atjaunot Rīgas Svētās Marijas Magdalēnas Romas katoļu baznīcu – baznīcas fasādi, jumta segumu un tās iekštelpas – un atjaunot Rīgas Svētā Aleksandra Ļevska baznīcas un zvanu torna fasādes, kā arī veikt iekštelpu renovāciju un restaurāciju.

Lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar radošo profesiju pārstāvju sociālo aizsardzību, KM izveidota darba grupa likumprojekta izstrādei par radošas personas statusu.

Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrs sadarbībā ar novadu un pilsētu pašvaldībām reģionos organizējis 24 tālākizglītības pasākumus un 31 amatiermākslas kolektīvu skati.

Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrs Eiropas projekta "Eiropas amatu prasmju dienas" ietvaros ir uzsācis projektu "Satiec savu meistarū", kura uzdevums ir sekmēt vietējo kopienu, nevalstisko organizāciju, valsts un pašvaldību institūciju un privāto organizāciju iesaistīšanos nemateriālā kultūras mantojuma meistarū apzināšanā un popularizēšanā.

1.1.1. Latvijas kultūrvides uzlabošana un uzturēšana

Turpinājusies Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) ēkas būvniecība: 2011.gadā būvdarbi paveikti 75 % apmērā. Paralēli būvniecībai LNB ir uzsākusi plānošanas un sagatavošanas darbus pārejai uz jauno ēku, tostarp personāla apmācību un pārkvalificēšanu darbam jaunajās telpās. Uzsākta Grāmatniecības muzeja un Papīra restaurācijas centra izveides plānošana.

LNB Bērnu literatūras centrs īstenojis lasīšanas veicināšanas projektu "Bērnu un jauniešu žūrija", 2011.gadā tajā piedalījās 13 tūkstoši bērnu.

Bila&Melindas Geitsu fonda (BMGF) līdzfinansētā publisko bibliotēku attīstības projekta "Trešais tēva dēls" ietvaros veikti trīs publisko bibliotēku darbības

un projekta ietekmes novērtēšanas pētījumi. Nodrošināta vienotā bibliotēku datu pārraides tīkla kvalitatīva darbība un vienotā bibliotēku atbalsta centra darbība, kā arī nodrošināta pašvaldību publisko bibliotēku, zinātnisko, speciālo un skolu bibliotēku lietotāju piekļuve 19 elektroniskajām pilntekstu datubāzēm. Bibliotēku informācijas sistēma ieviesta 308 izglītības iestāžu bibliotēkās.

Uzsākta Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas (VVBIS) 2.kārtas konцепcijas un konцепcijas par Digitālo kultūras krājumu izstrāde. ERAF līdzfinansētās darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes "Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" ietvaros turpinās kultūras nozares satura digitalizācijas un e-pakalpojumu attīstības projekti. Tieks pilnveidota Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas (VVAIS) programmatūra, lai uzlabotu informācijas pārvaldību, piekļuvi, informācijas saņemšanu un uzglabāšanu. Kultūras un atmiņas institūciju vienotās informācijas pārvaldības sistēmas projekta ietvaros tieks īstenota Latvijas digitālās kultūras kartes 3.kārta, kuras gaitā izveidots kultūras informācijas meklētājs un attīstīti e-pakalpojumi. Turpinot Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga (NMKK) 2.kārtas īstenošanu, papildināts kopkataloga krājums, kā arī tas integrēts digitālajās datubāzēs ATHENA un EUROPEANA, nodrošinot Latvijas kultūras mantojuma popularizēšanu pasaulē. Digitālās bibliotēkas satura un pakalpojumu attīstība turpināta, īstenojot ERAF projektus "Digitālās bibliotēkas izveide – 2.kārta" un "Digitālās bibliotēkas pakalpojumu attīstība". Uzsākta līdzdalība projektos "Europeana Awareness" un "Newspapers Online".

Turpinājies darbs pie autortiesību jautājumu risināšanas digitālo objektu pieejamības nodrošināšanai.

1.1.2. Radošo industriju attīstība

EM ar pasākumiem, kas paredz sekmēt jaunu radošās industrijas sīko (mikro), mazo un vidējo komersantu veidošanos un attīstību Latvijā, ir iesaistīta kultūrvides attīstībā, veicina kultūras jomas radošā potenciāla pārnesi tautsaimniecībā un radošo industriju attīstību.

No 2012.gada 12.marta līdz 18.martam KM sadarbībā ar Britu padomi un citiem sadarbības partneriem organizēja radošās darbības nedēļu "RADII!", kuras ietvaros KM, EM, IZM un VARAM parakstīja nodomu protokolu par sadarbību Radošās Latvijas platformas izveidē. Radošās darbības nedēļas laikā Latvijā notika vairāk nekā 130 aktivitātes, Rīgā pasākumos klātienē piedalījās vairāk nekā 1900 cilvēku, ierakstītas vairāk nekā 60 videointervijas ar viesiem, ekspertiem, radošo industriju pārstāvjiem. Minētās intervijas būs pieejamas visiem interesentiem.

Sekmējot radošo industriju attīstību Latvijā, tieks nodrošināta valsts dalība Ziemeļu Dimensijas Kultūras partnerībā (NDPC), lai veicinātu Latvijas radošo industriju pārstāvju iesaisti starptautiskajos projektos, EK Atvērtās koordinācijas metodes darba grupā par kultūras un radošajām industrijam, kas izstrādā Politikas rokasgrāmatu par ES atbalsta programmu radošajām industrijam, un sadarbībā ar SIA "Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja" nodrošināta Latvijas dalība starptautiskajā Leipcigas grāmatu tirgū 2012.gada martā.

2011.gada decembrī seminārā *Riga Meetings Transmedia* pirmo reizi Baltijas valstīs tika pulcināti Baltijas un Ziemeļvalstu datorspēļu un starpmediju projektu veidotāji. Balstoties uz seminārā izvirzītajiem priekšlikumiem, tiek veidota starpsektoru sadarbības platforma (spēļu veidotāji, kino profesionāļi, IT speciālisti u.c.), nodrošinot sadarbības tīklus ar Baltijas un Ziemeļvalstīm.

Turpinās darbs pie radošā kvartāla projekta attīstības bijušās Tabakas fabrikas telpās Rīgā, Miera ielā 58, veidojot to par Latvijas radošo industriju atbalsta un kompetences centru.

1.1.3. Kultūras pieejamība reģionos

2011.gada novembrī ir noslēgti deleģēšanas līgumi ar pieciem plānošanas reģioniem par profesionālās mākslas pieejamības nodrošināšanu reģionos, un 2012.gadā uzsākta to īstenošana. Lai sekmētu reģionālās kultūras attīstību un veicinātu lokālās kultūras izpausmju attīstību, Valsts kultūrkapitāla fondā ir noslēdzies konkurss par tiesībām īstenot Zemgales, Latgales, Vidzemes un Kurzemes kultūras programmas un sadalīts finansējums reģionālajām kultūras programmām – Kurzemes kultūras programmas finansējums ir 27500 Ls, Latgales kultūras programmas finansējums ir 35000 Ls, Zemgales kultūras programmas finansējums ir 27500 Ls un Vidzemes kultūras programmas finansējums ir 30000 Ls.

2011.gada 1.novembrī ir noslēgti finansēšanas līgumi ar divpadsmiņ profesionālajiem nevalstiskajiem teātriem, lai veicinātu daudzveidīgas un kvalitatīvas teātra nozares attīstību un atbalstītu profesionālu nevalstisku teātru darbību, kā arī nodrošinātu mākslinieciski augstvērtīgu izrāžu pieejamību Latvijas sabiedrībai.

KM īstenotā Integrācijas projektu konkursa ietvaros 2011.gadā atbalstīti trīs projekti, kuru mērķis ir latgaliešu rakstu valodas nostiprināšana. 2012.gadā KM vadībā ir izveidota darba grupa, kas apzina latgaliešu kultūras problēmas.

1.2. Nacionālā identitāte

1.2.1. Latviešu valodas nozīmes un izplatības sekmēšana

Par valsts budžeta līdzekļiem ir izveidots elektronisks kurss latviešu valodas kā svešvalodas apguvei ar krievu un angļu starpniekvalodu A valodas prasmes līmenim. Elektroniskā mācību kursa 14 nodarbības pieejamas Latviešu valodas aģentūras (LVA) mājaslapā (www.valoda.lv).

LVA nodrošinājusi valodas situācijas Latvijā izpēti, veicot trīs pētījumus, t.sk. "Valodas situācija Latvijā: 2004 – 2010" (P.Balodis, M.Baltiņš, V.Ernstsone u.c. Zin. red. I.Druviete. LVA, 2011). Savukārt lai sekmētu latviešu valodas attīstību, LVA ir sagatavojusi dažādus materiālus par latviešu valodu, tostarp "Lielo burtu lietojums latviešu valodā: vēsturiska izpēte, problēmas un ieteikumi" (V.Laugale, Dz.Šulce, Rīga: LVA 2011), "Jaunā eponīmu vārdnīca" (B.Bankava, Rīga: LVA, 2012), "Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi" (Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. O.Bušs. Nr.7. Rīga: LVA, 2012).

Sniedzot ieguldījumu valsts valodas un izglītības attīstībā, LVA īstenojusi pasākumus divos ESF projektos ("Atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālajai izglītībai" un "Latviešu valodas, literatūras un bilingvālo mācību pedagogu profesionālās kompetences pilnveide"). Īstenojot šos projektus, ir nodrošināts atbalsts mazākumtautību bilingvālo mācību skolotājiem, LAT1 (dzimtā valoda), LAT2 (otrā valoda) skolotājiem, kā arī nodrošināta multiplikatoru tālākizglītība, tai skaitā izveidojot sešas mācību filmas latviešu valodas, literatūras un kultūras apguvei, izdodot interaktīvo tāfeļu materiālus 7., 8., 9.klasei un apmācot 448 skolotājus darbam ar interaktīvo tāfeļu materiāliem. Ir izstrādāta elektroniskā vārdnīca skolēniem e–Pupa, izdota mācību un metodiskā literatūra latviešu valodas apguvei un bilingvālajām mācībām, kā arī sadarbībā ar Britu padomi izglītoti 38 pedagoģi mācību saturu un valodas integrētas apguves (CLIL) metodikā.

Atbalstot ārzemēs dzīvojošo latviešu nacionālās identitātes saglabāšanu un latviešu valodas apguvi bērnu un jauniešu vidū, Kultūras ministrijas īsteno tā

Integrācijas projektu konkursa "Integrācijas pasākumi 2011" ietvaros atbalstīti trīs projekti, kā arī uzsākts darbs pie diasporas latviešu nedēļas nogales skolu attīstības, nepieciešamā metodoloģiskā atbalsta precizēšanas, mācību satura un programmu attīstīšanas.

2012.gada 13.aprīlī tika rīkota konference par pilsoniskās līdzdalības daudzveidību "NVO tehnoloģiju laikmets 2012".

1.2.2. Pilsoniskā izglītība un līdzdalība

Valsts izglītības satura centrs sadarbībā ar PMLP izstrādāja vairākus modeļus centralizētā eksāmena *Latvijas un pasaules vēsturē* pielīdzināšanai Latvijas vēstures zināšanu pārbaudei, lai iegūtu Latvijas Republikas pilsonību naturalizācijas kārtībā.

2012.gada 27.martā organizēts Latvijas Republikas proklamēšanas 95.gadadienai veltītā skolēnu pilsoniskās un patriotisma audzināšanas pasākumu cikla "Mana Latvija" prezentācijas seminārs pašvaldību koordinatoriem, pedagogiem un interesentiem. Uzsākta sadarbība ar biedrību "Kokneses fonds" par iespējām skolēniem iesaistīties Likteņdārza veidošanā un ar biedrību "Virtuālā enciklopēdija" par iespējām jauniešiem piedalīties virtuālās enciklopēdijas "Latvijas laudis" (www.gramata21.lv) veidošanā.

LVA organizējusi skolēnu radošo darbu konkursu "Starp Tevi un mani ir valoda" (2011), Starptautiskās dzimtās valodas dienas pasākumu Latvijas un diasporas skolēniem, valodu svētkus "Eiropas Valodu dienas 2011" ietvaros, plašu informatīvu izglītojošu pasākumu ciklu un izvietojusi informatīvās reklāmas radio, televīzijā un internetā, lai iesaistītu sabiedrību valodas politikas jautājumu risināšanā (piedalīties 2012.gada februārī valodas referendumā). Tāpat LVA rīkojusi valodas vakaru ciklu "Un es tieši gāju vārdu meklēt" (sarunas ar rakstniekiem, dzejniekiem, tulkotājiem u.c.), kā arī sadarbībā ar Latvijas Valodu skolotāju asociāciju organizēts publiskās runas konkurss "Es piedzimu laikā".

IZM sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes padomi un Latvijas Studentu apvienību koordinē strukturētā dialoga nacionālās darba grupas darbību, veicinot jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un pārstāvot jauniešu intereses ES līmenī dažādās jaunatnes konferencēs. Pagājušā gada nogalē IZM uzsāka Latvijas un Šveices sadarbības programmas "Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos" īstenošanu, kuras mērķis ir izveidot multifunkcionālus jauniešu iniciatīvu centrus 17 Latvijas pašvaldībās, kā arī nodrošināt vienlīdzīgas iespējas jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem attālos vai mazattīstītos reģionos iesaistīties neformālās izglītības aktivitātēs un jaunatnes darbā.

Lai uzlabotu jauniešu informētības līmeni par iespējām, ko sniedz ES programma "Jaunatne darbībā", Eurodesk, Eiropas jaunatnes portāls, Annas Lindes fonds, Latvijas un Šveices sadarbības programma un e-Twinning, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra organizējusi un piedalījusies 11 informatīvajos pasākumos, sniedzot plašu informāciju 547 dalībniekiem.

SIF, veicinot pilsonisko izglītību un līdzdalību, administrējis ESF 1.5.2.2.apakšaktivitāti "Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana", kuras mērķis ir panākt aktīvu un kvalitatīvu nevalstiskā sektora līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā. Šīs apakšaktivitātes ietvaros jau noslēgušies visi 42 pirmās atlases projekti. Atbalstu apakšaktivitātes ietvaros guvušas ap 500 nevalstiskās organizācijas, projektu aktivitātēs piedalījušies vairāk nekā 2 400 dalībnieku. 33 projektos tika atbalstīta līdzdalības resursu stiprināšana politikas plānošanā un

ieviešanā nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas sabiedriskā labuma darbības jomā. 12 projektos tika veicināta nevalstisko organizāciju līdzdalība ES sadarbības un attīstības sadarbības tīklos. Septiņos projektos notika nevalstisko organizāciju sniegto publisko pakalpojumu pielāgošana kvalitātes standartiem. Savukārt inovatīvu pakalpojumu attīstīšana tika atbalstīta deviņos projektos. Projektu ietvaros nevalstisko organizāciju biedri un pārstāvji piedalījušies apmaiņās, pieredzes apmaiņas pasākumos, izstrādāti informatīvie un metodiskie materiāli, veikti pētījumi un īstenoti citi pasākumi (diskusijas, forumi, darba grupas utt.). Š.g. 28.martā noslēdzās projektu iesniegumu iesniegšanas termiņš trešās atklātās projektu iesniegumu atlases ietvaros. Līdz iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām saņemti 249 projektu iesniegumi par kopējo summu 4 956 371,84 Ls, kas gandrīz 7 reizes pārsniedz atlases pieejamo finansējumu.

Tāpat SIF administrējis grantu shēmu "Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas atbalsta programma 2011", kuras mērķis ir veicināt pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas un palielināt iedzīvotāju īpatsvaru, kuri sadarbojas sabiedrībai svarīgu mērķu labā. Kopējais pieejamais finansējums ir 22 000 Ls. Grantu shēmas ietvaros projektu iesniegumus varēja iesniegt reģionāla mēroga nevalstiskās organizācijas, kuras veic nozīmīgu darbu pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā, līdzdarbojoties plānošanas reģionam svarīgu jautājumu risināšanā, iesaistot šajā procesā citas nevalstiskās organizācijas un sabiedrību.

Īstenoto projektu ietvaros Vidzemes un Latgales reģionā ir veiktas aktivitātes, kas iesaistīja vietējos iedzīvotājus teritorijas attīstības, kopienas dzīves uzlabošanas un citu aktuālo jautājumu risināšanā. Gan Vidzemes, gan Zemgales reģionā sekmēta kopienu filantropijas attīstība. Rīgas un Vidzemes reģionā organizēti pasākumi, lai veicinātu dažādu vecuma grupu iedzīvotāju aktīvāku iesaisti NVO un neformālu interešu grupu darbā. Projektu aktivitāšu rezultātā Rīgas, Latgales, Kurzemes un Zemgales reģionā ir stiprināta gan reģiona NVO, gan iedzīvotāju, gan neformālu iedzīvotāju grupu kapacitāte. Rīgas, Latgales, Kurzemes un Zemgales reģionā ir nodrošināta aktuālākās informācijas sniegšana reģiona NVO par aktuāliem jautājumiem. Projektu ietvaros Vidzemes, Latgales un Zemgales reģionos veidota reģiona NVO sadarbība ar pašvaldību un valsts institūcijām, nodrošinot reģiona NVO līdzdalību reģiona politikas plānošanā un īstenošanā. Vidzemes, Kurzemes, Latgales un Zemgales reģionos ir veicināta NVO savstarpejā sadarbība un reģiona NVO līdzdalība dažādos NVO sadarbības tīklos.

Uzsākot 2012.gadu, SIF sācis administrēt grantu shēmu "Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas atbalsta programma 2012", kurā kopējais pieejamais finansējums ir 20 000 Ls. Atklāts projektu konkurss tika izsludināts 2012.gada 29.februārī. Līdz iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām (29.martam) saņemti 6 projektu iesniegumi.

Pilsoniskās izglītības atbalstam SIF koordinē arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas grantu shēmu "NVO fonds". Šīs grantu shēmas mērķis ir veicināt pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanā, atbalstot aktivitātes, kas uzlabo senioru, kā arī to bērnu un jauniešu dzīves kvalitāti, kuri pakļauti sociālās atsturnības un nabadzības riskam. Programmas ietvaros šobrīd tiek īstenoti 54 projekti.

Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda ietvaros izstrādāts projekts pilsoniskās izglītības veicināšanai, kura īstenošana uzsākta 2012.gada aprīlī. Projekta ietvaros paredzēta plaša informatīva kampaņa "Es piederu Latvijai", kuras mērķis ir veicināt piederiņas apziņas veidošanos Latvijai.

1.3. Saliēdēta sabiedrība

1.3.1. Integrācijas pasākumi

2011.gada nogalē noslēdzies atklātais projektu konkurs "Integrācijas pasākumi 2011", kas paredzēja valsts budžeta atvēlēto līdzekļu sadali projektiem sabiedrības integrācijas jautājumu risināšanai. No kopumā 55 iesniegtajiem projektu pieteikumi finansējums tika piešķirts 13 projektiem.

2012.gada 10.februārī noslēdzās projektu pieteikumu iesniegšana atklātam un slēgtam projektu konkursam uz Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2010.gada programmas līdzekļiem. Pavisam tika saņemti 50 pieteikumi, un pašlaik gandrīz noslēdzies darbs pie projektu pieteikumu izvērtēšanas. Programmas līdzekļi jāapgūst līdz 2012.gada 30.jūnijam.

Izdots buklets "Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.–2018.gadam" latviešu, krievu un angļu valodā.

LVA izveidojusi diskusiju vietni *Facebook* "Bilingvāls", kurā jaunieši aicināti izteikties par aktuāliem izglītības jautājumiem. LVA sākusi organizēt jauniešu sarunu dienu ciklu, pirmā sarunu diena "Runāsim un sadzirdēsim viens otru!" notika 2012.gada 27.janvārī.

1.3.2. Dialogs ar mazākumtautībām

KM projektu konkursa "Integrācijas pasākumi 2011" ietvaros piešķirts finansējums trim projektiem, kuru mērķis ir mazākumtautību kultūras savdabības saglabāšana.

2012.gada 31.janvārī Finanšu instrumentu birojā Brisele iesniegts Eiropas ekonomikas zonas finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas "NVO fonds" pieteikums. Programmas ietvaros plānots sniegt atbalstu vienotas sabiedrības izveidei – starpkultūru dialoga un nacionālo minoritāšu integrācijai, tai skaitā nacionālās identitātes stiprināšanai, izpratni veicinošām informatīvām un izglītojošām aktivitātēm par pilsonības jautājumiem un valodas apmācību, kas veicina demokrātisku līdzdalību, novērš diskrimināciju, veicina iecietību un sekmē pilsonības iegūšanu. Indikatīvais paredzētais EEZ finansējums 2012.–2016.gadam ir 884 202 EUR.

2012.gada 10.februārī Sabiedrības integrācijas fonds iesniedza Kultūras ministrijā projekta pieteikumu "Apmācību kursa "Starpkultūru komunikācija" aktualizēšana, sagatavošana un ieviešana" atklāta konkursa Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2010.gada programmas 3.1.aktivitātes "Izstrādāt un ieviest mācību kursus valsts iestāžu darbiniekiem, vietējo pašvaldību pārstāvjiem, sociālajiem darbiniekiem, medicīnas personālam, NVO un starptautisko organizāciju pārstāvjiem u.c. speciālistiem, kuri nodrošina pakalpojumus imigrantiem" ietvaros. Projekta vispārīgais mērķis: īstenot valsts iestāžu darbinieku, vietējo pašvaldību pārstāvju, biedrību/nodibinājumu un citu speciālistu apmācību par starpkultūru komunikācijas jautājumiem, lai paaugstinātu prasmes kultūru daudzveidību pārzināšanā. Lēmums par projekta apstiprināšanu tika pieņemts 2012.gada 30.martā. Projekts tiks īstenots līdz 30.jūnijam.

1.4. Sabiedriskie mediji

Plānots izveidot kvalitatīvu, profesionālu un neatkarīgu vienoto sabiedrisko mediju, lai nodrošinātu iespēju visiem sabiedrības locekļiem iegūt kvalitatīvu un

neatkarīgu informāciju un nodrošinātu kvalitatīvu informācijas telpu Latvijā, kas veicinātu demokrātisko vērtību nostiprināšanos un sabiedrības integrāciju. Jaunā sabiedriskā elektroniskā medija koncepcijas izstrādi nodrošina Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – NEPLP). Ir izveidota ekspertu grupu, kura izvērtēja Latvijas situāciju un Eiropas pieredzi un kontekstu, uz kura bāzes tika izstrādāti Latvijas sabiedriskā elektroniskā medija konceptuālo risinājumu modeļi.

KM plāno iesniegt koncepcijas projektu apstiprināšanai valdībā 2012.gada pirmajā pusgadā.

2. Turpmākā rīcība

2.1. Nacionālās identitātes stiprināšana

Jūnijā uzsāks darbu "Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu" īstenošanas uzraudzības padome, 2012.gada otrajā pusē paredzēts izstrādāt "Latvijas NVO fonda" tiesisko regulējumu.

2012.gada otrajā pusē plānots uzsākt darbu pie sociālās atmiņas politikas attīstības dokumenta izstrādes un latviešu valodas, kultūras un identitātes saglabāšanas atbalsta programmas latviešiem ārzemēs. Ar KM daļēju atbalstu 25 nedēļas nogales skolu skolotājiem no ES valstīm tiks rīkoti pieredzes apmaiņas semināri, lai uzlabotu prasmes strādāt ar latviešu bēniem ārzemēs, mācot viņiem latviešu valodu, motivējot apgūt latviešu kultūru un tradīcijas, tādējādi veidojot saikni ar Latviju. Kursus organizēs Pasaules Brīvo latviešu apvienības Izglītības padome sadarbībā ar Eiropas Latviešu apvienību.

Tiks izvērtētas nepieciešamās izmaiņas mācību priekšmeta "Latvijas un pasaules vēsture" standartā vai centralizētā eksāmena programmā, lai rastu iespēju pretendentiem, kas Latvijas Republikas pilsonību iegūst naturalizācijas kārtībā, aizstāt Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes kārtošanu ar centralizēto eksāmenu *Latvijas un pasaules vēsturē*.

Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) no 2012.gada 26.marta līdz 31.augustam 300 izglītības iestādēs veiks analītisko izpēti "Kultūras un audzināšanas pasākumi vispārējās izglītības iestādēs un izglītojamo un vecāku iesaiste vispārējās izglītības iestādes pārvaldīšanā". Tās mērķis – apkopot vispārējās izglītības iestāžu praksi kultūras un audzināšanas pasākumu īstenošanā, aktualizējot šo pasākumu nozīmi mācību un audzināšanas procesā, sekmēt izglītojamo un viņu vecāku iesaisti vispārējās izglītības iestādes pārvaldīšanā.

2.2. Sabiedrības saliedētības veicināšana (plānotie integrācijas pasākumi)

2012.gada 13.–14.jūlijā notiks otrā konference par latviešu diasporas problēmām un saiknes stiprināšanu ar tautiešiem ārzemēs.

2012.gada trešajā un ceturtajā ceturksnī notiks KM izveidotās Mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvju Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzības ieviešanas uzraudzības komitejas par sabiedrības integrācijas jautājumiem kārtējās sēdes.

Tiks izstrādāta koordinēta ilgtermiņa valsts institūciju un pašvaldību sistēma skolotāju palīgu – romu – darbības nodrošināšanai. Izveidota starpinstitūciju konsultatīvā padome romu politikas izstrādei un īstenošanai, t.sk. lai īstenotu Latvijā EK Paziņojumu par ES programmu attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģijām līdz 2020.gadam.

Imigrantu integrācijai tiks izveidota nacionāla līmeņa koordinējoša sistēma – konsultatīvā padome un Imigrantu integrācijas centrs, kura uzdevumos būs nodrošināt integrācijas pakalpojumus, t.sk. latviešu valodas apguves programmu un atbalstu imigrantiem un viņu ģimenes locekļiem. Tiks izstrādāti Ministru kabineta noteikumi Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2010.gada programmas līdzekļu apguvei.

Projektu konkursa "Integrācijas pasākumi 2011" ietvaros tiks īstenoti 13 nevalstisko organizāciju projekti, t.sk. pasākumi pilsoniskās līdzdalības veicināšanai, mazākumtautību kultūras savdabības saglabāšanai, lībiešu kultūras un valodas saglabāšanai, latgaliešu rakstu valodas nostiprināšanai.

Savukārt SIF 2012.gada otrajā pusē plāno uzsākt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas "NVO fonds" ieviešanu, kā arī atjaunot latviešu valodas apguves programmu pieaugušajiem, kuriem latviešu valoda nav dzīmītā valoda.

Uzsākot 2012.gadu, SIF sācis administrēt grantu shēmu "Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas atbalsta programma 2012", kurā kopējais pieejamais finansējums ir 20 000 Ls. Projekti tiks īstenoti līdz 2012.gada 15.novembrim.

FM sadarbībā ar SIF ir izstrādājusi noteikumu projektu "Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai", lai veicinātu nevalstisko organizāciju iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos.

2.3. Kultūrvides turpmākā attīstība

Aprīlī tiks uzsākta valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu "Radošā Latvija" izstrāde 2014.–2020.gadam. Uzsākta valsts, nevalstiskā un privātā sektora sadarbības platformas izveide radošās industrijas attīstībai Latvijā, veidojot jaunu zīmolu "Radošā Latvija".

Tiks turpināts uzsāktais Latvijas radošās industrijas atbalsta un kompetences centra izveides projekts Tabakas fabrikā Rīgā, Miera ielā 58.

Tiks turpināta kultūras mantojuma institūciju krājumu digitalizācijas, kultūras resursu pieejamības nodrošināšana internetā un e-pakalpojumu projektu izstrāde, palielinot Latvijas satura īpatsvaru Eiropas digitālajā bibliotēkā "Europeana", kā arī projektos "The Europeana Library" un "World Digital Library". 2012.gadā Latvijas publisko bibliotēku intranetā tiks digitalizētas un ievietotas 34 Latvijas filmas – animācijas, dokumentālās un spēlfilmas, tai skaitā atjaunotās Latvijas filmu mantojuma filmas. Tiks uzsākta iepirkuma procedūra par Latvijas digitālās kultūras kartes portāla mobilo aplikāciju izstrādi, kas ļaus plašāk izmantot pieejamo informāciju. Turpinās darbs 2012.gada martā uzsāktajā EK atbalstītajā projektā APEX (*Archives Portal Europe network of eXcellence* - Eiropas arhīvu tīkla izcilības portāls), kas paredz paplašināt un padziļināt Eiropas Arhīvu portāla (www.archivesportaleurope.eu) saturu. Tiks uzsākta VKKF projektu pieteikumu informācijas sistēmas izstrāde un e-pakalpojumu nodrošināšana.

MK tuvākajā laikā tiks iesniegts apstiprināšanai KM izstrādātais MK noteikumu projekts par līdzfinansējumu ārvalstu filmu uzņemšanai Latvijā. Šāda tiesību akta apstiprināšana sekmētu finanšu piesaisti filmu nozarei un profesionāļu nodarbinātību samazināta filmu nozares finansējuma apstākļos. Atbalstot filmu nozari, tiks izsludināti seši konkursi: animācijas filmu projektu konkurss, spēlfilmu projektu konkurss, dokumentālo filmu projektu konkurss, spēlfilmu scenāriju attīstīšana, piesaistot vietējos scenāriju konsultantus, citi filmu nozares projekti – atbalsts

Latvijas filmu izplatīšanai Latvijā, līdzfinansējums filmu projektiem Eiropas fondu finansējuma piesaistei.

2012.gadā plānots pabeigt LNB ēkas būvniecību atbilstoši LNB uzraudzības padomes apstiprinātajam darba plānam un izstrādātajai LNB darbības stratēģijai jaunajā ēkā.

Latvijas līdzdalības Ziemeļu dimensijas kultūras partnerības ietvaros uzsākts darbs pie starptautiska projekta "Riga Resonance – klasiskās un mūsdienu mūzikas festivāla, konkursa un Ziemeļu Dimensijas reģiona industrijas pārstāvju tikšanās" izstrādes un īstenošanas.

EM plāno īstenot programmu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai, sniedzot atbalstu komersantiem produktu rūpnieciskā dizaina attīstīšanai.

2.4. Kultūras pieejamības sekmēšana

Lai sekmētu profesionālās mākslas pieejamību Latvijas reģionu iedzīvotājiem 2012./2013.gada sezonā, plānots noslēgt līgumus ar plānošanas reģioniem par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu kultūras jomā, piešķirot finansējumu minēto aktivitāšu atbalstam.

Turpinās XXV Vispārējo latviešu dziesmu un XV Deju svētku programmas izveides un sagatavošanas darbs. Līdz 2012.gada maijam plānots organizēt 42 skates, bet līdz gada beigām Latvijas reģionos organizēt 45 pasākumus, īpašu uzmanību veltot svētku koprepretuāra apguvei un svētku ieskaņas pasākumiem reģionos.

2012.gadā plānots uzsākt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta programmas "Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana" aktivitāšu īstenošanu (pieejamais līdzfinansējums 10 milj. EUR apmērā).

KM sadarbībā ar latgaliešu NVO jūnijā organizēs konferenci, lai izvērtētu būtiskākās problēmas, kas saistītas ar latgaliešu kultūru un valodu, tās juridisko statusu un lietojumu.

VI. Latvija pasaule

1. Valdības paveiktais

1.1. Latvijas ārpolitika

1.1.1. Latvijas interešu pārstāvība starptautiskajās organizācijās

1.1.1.1. Eiropas Savienība (ES)

Eiropas Savienības jautājumus ārlietu ministrs izvirzīja kā prioritāros ārpolitikas debatēs Saeimā, kas notika 2012.gada 26.janvārī, no kuriem būtiskākie apskatāmajā laika periodā bija Latvijas interešu pārstāvība ES daudzgadu budžeta izstrādes procesā, Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā izstrāde un noslēgšana, gatavošanās Latvijas prezidentūrai ES Padomē 2015.gadā. Vienlaikus Latvija kā ES dalībvalsts aktīvi piedalās ES lēmumu pieņemšanas procesā un politikas veidošanā Eiropadomes, nozaru padomju un padomes darba grupu ietvaros.

1.1.1.1.1. Latvijas interešu pārstāvība Eiropas Savienības daudzgadu budžeta izstrādes procesā

Tika turpināts nākamā ES daudzgadu budžeta 2014.–2020.gadam lobēšanas darbs, īpaši nacionālajā pozīcijā norādītajās prioritārajās jomās – Latvijas attīstībai nepieciešamā kohēzijas politikas finansējuma apmēra nodrošināšanā, vienoto platībmaksājumu lauksaimniecībā izlīdzināšanā starp ES dalībvalstīm. Vienlaikus sarunu par ES daudzgadu budžetu kontekstā ir noteiktas un tiek aizstāvētas Latvijas intereses transporta infrastruktūras jomā, finansējuma piesaistē pētniecībai un reģionālajā politikā.

Lai pārliecinātu par atbalsta sniegšanas nepieciešamību Latvijas Republikas pozīcijai sarunās par ES daudzgadu budžetu 2014.–2020.gadam, notikušas konsultācijas ar citām ES dalībvalstīm gan kohēzijas politikas draugu grupā, gan ar neto maksātājām valstīm. Notikušas arī konsultācijas ar Eiropas Komisijas atbildīgajiem dienestiem – Reģionu politikas ģenerāldirektorātu un Budžeta ģenerāldirektorātu. Ir panākta vienošanās starp trīs Baltijas valstīm par kopīgu nostāju un priekšlikumiem finansējuma palielināšanai kohēzijas politikas un kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros.

2011.gada otrajā pusē tika uzsākta aktīva sabiedrības informēšana par Eiropas Komisijas ES daudzgadu budžeta 2014.–2020.gadam priekšlikumu, kā arī par Latvijas prioritātēm un sarunu gaitu par nākamo finanšu ietvaru. Ministrijas mājaslapā tiek regulāri aktualizēta informācija par ES daudzgadu budžetu un ar tā sarunām saistītais notikumu kalendārs. Lai veicinātu sabiedrības dzīļāku izpratni par ES daudzgadu budžeta sarunām un citiem ārpolitikas jautājumiem, 2011.gada nogalē ar vizīti uz Latgali ārlietu ministrs uzsāka reģionālo vizīšu ciklu. 2012.gada sākumā notika ārlietu ministra tikšanās ar pašvaldību un sociālo partneru organizācijām, biedrībām un nodibinājumiem. Tāpat 2012.gada 15.martā ĀM tika organizēts seminārs reģionālo plašsaziņas līdzekļu žurnālistiem par ES daudzgadu budžetu. ĀM plāno 2012.gada organizēt regulāras sanāksmes gan ar nevalstisko organizāciju un valdības sociālo partneru pārstāvjiem, gan plašsaziņas līdzekļiem par ES daudzgadu budžeta jautājumiem.

1.1.1.1.2. Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā noslēgšana

2011.gadā no 8. līdz 9.decembrim Eiropadomes ietvaros Eirozonas valstis vienojās izstrādāt un ne vēlāk kā līdz 2012.gada martam Eiropadomē parakstīt jaunu starpvalstu līgumu fiskālās disciplīnas stiprināšanai. Latvija aktīvi iesaistījās sarunās par jauno līgumu attiecīgajās darba grupās un sanāksmēs. 2012.gadā no 2.marta Eiropadomes ietvaros 25 ES dalībvalstis, t.sk. Latvija, izņemot Lielbritāniju un Čehiju, parakstīja Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā. Plānots, ka līgums stāsies spēkā 2013.gada 1.janvārī. Šobrīd notiek ratifikācijas process ES dalībvalstīs. Līgums ir iesniegts ratifikācijai Saeimā.

Līgums ir uzskatāms par līdzšinējā darba turpinājumu Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošanā. Līguma centrālais elements ir dalībvalstu budžeti jeb fiskālā disciplīna. Tas paredz veidu, kā laikus konstatēt, ka kāda valsts pietuvojas Māstrihtas kritēriju noteiktajām robežām. Latvijas pievienošanās līgumam ir ne tikai svarīga fiskālās disciplīnas nodrošināšanai, tā ir stratēģiski svarīga arī tāpēc, lai Latvija atrastos Eiropas kodolā neatkarīgi no tā, pēc kāda scenārija attīstās Eiropas ekonomika.

1.1.1.1.3. Gatavošanās prezidentūrai ES Padomē 2015.gadā

Turpinājās Latvijas prezidentūras ES Padomē 2015.gadā praktiskās sagatavošanas darbi, galveno uzmanību veltot jautājumiem, kas saistīti ar prezidentūras budžeta, personāla un kultūras programmas plānošanu, kā arī valsts vienotās informācijas sistēmas veidošanu darbam ar ES dokumentiem un vienotā datortīkla izveidi. Ar Ministru prezidenta rīkojumu tika izveidotas starpinstīciju darba grupas (IT, finansējuma, kultūras, personāla – sagatavoti projekti tālākiem darbiem, notikušas ekspertu sanāksmes). Paralēli tam tika turpināts apzināt citu dalībvalstu prezidentūras ES Padomē pieredzi. 2011.gada 29.novembrī MK apstiprināja informatīvo ziņojumu "Par Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā sekretariāta institucionālo risinājumu", nosakot, ka sekretariāts veidojams kā tiešās pārvaldes iestāde, kas pakļauta ārlietu ministram. 2012.gada 17.janvārī MK apstiprināts rīkojums par sekretariāta izveidi un tā nolikumu, nosakot, ka sekretariāts darbu sāk 2012.gada 1.februārī, 19.martā darbu uzsāka sekretariāta vadītāja.

Lai publiski skaidrotu Latvijas pozīciju ES politikas jautājumos, Ārlietu ministrija ir uzsākusi aktīvu komunikāciju sociālajos medijos, atverot oficiālus kontus [Twitter.com](#), [Facebook.com](#) un [draugiem.lv](#).

1.1.1.2. Ziemeļatlantijas līguma organizācija (NATO)

Būtiskākie darba kārtības jautājumi bija dalības turpināšanas nepieciešamība operācijās Afganistānā (turpmāk – ISAF), Ziemeļu apgādes tīkla (NDN) funkcionēšana un Latvijas ražojumu iepirkumu ASV militāro spēku vajadzībām veicināšana, ekonomiskās sadarbības aktivizēšana, īpaši enerģētiskās drošības un alternatīvo enerģijas avotu izmantošanā, gatavošanās NATO samitam Čikāgā 2012.gada maijā, Latvijas un ASV sadarbība ES Austrumu partnerības valstīs, kā arī Eiropas un ASV partnerības jautājumi.

2011.gada 15.decembrī Saeima pagarināja termiņu (līdz 2012.gada 13.oktobrim) Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk – NBS) dalībai NATO vadītajā operācijā Afganistānā Starptautisko drošības atbalsta spēku sastāvā. Ārlietu ministrijas mājaslapā tika uzturēta sadaļa par Afganistānas jautājumu.

Ārlietu ministrija sadarbībā ar citām valdības institūcijām, kā arī konsultējoties ar sadarbības partneriem strādāja, lai nodrošinātu ISAF nemilitāro kravu tranzīta plūsmu Ziemeļu apgādes tīklā, veicot iestrādes, lai nodrošinātu reverso tranzītu no Afganistānas uz Latviju.

Lai īstenotu starptautiskās sabiedrības ilgtermiņa iesaisti Afganistānā, ārlietu ministrs kā nozīmīgu faktoru iezmēja reģiona kaimiņvalstu lomu, t.sk. Centrālāzijas valstu iesaistīšanu diskusijā par Afganistānas un reģiona nākotnes izaicinājumiem, kā arī "Jaunā Zīda Ceļa" iniciatīvas nozīmi, kas jautu izmantot Latvijas pieredzi arī turpmāk un ar izveidoto tranzīta koridoru stiprinātu ekonomiskās saites Centrālāzijas un Dienvidāzijas reģionā.

1.1.1.3. Eiropas Padome (EP)

2011.gada 25.novembrī Latvijas vēstniece EP Aiga Liepiņa tika ievēlēta EP Attīstības bankas valdes vicepriekšsēdētāja amatā. EP Attīstības bankas valdē 40 dalībvalstis pārstāv galvenokārt vēstnieki, kas lemj par Attīstības bankas prioritārajiem darbības virzieniem, vadošajām pārvaldes personālijām u.tml. stratēģiskiem jautājumiem.

Tika veikts aktīvs lobija darbs attiecībā uz Latvijas kandidatūru EP Cilvēktiesību komisāra posteņim (2012.gada 24.janvārī EP Parlamentārās asamblejas sesijā par EP Cilvēktiesību komisāru tika ievēlēts Latvijas kandidāts Dr. Nils Muižnieks).

1.1.1.4. Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO)

2011.gadā Latvija turpināja aktīvi iesaistīties starptautisko bruņojuma kontroles līgumu saistību izpildē, veicot divas novērtējuma vizītes un vienu novērtējuma lidojumu Krievijā un Baltkrievijā, piedaloties aizsardzības plānošanas informācijas apmaiņā un četras reizes uzņemot citu valstu bruņojumu kontroles ekspertu grupas. No 2012.gada maija līdz augustam Latvija pildīs EDSO Drošības un sadarbības foruma prezidējošās valsts pienākumus, kas veicinās Latvijas starptautisko atpazīstamību un interešu pilnvērtīgāku īstenošanu šajā organizācijā.

Kultūras ministrija pilda nacionālā kontaktpunkta funkcijas EDSO naida kurināšanas apkarošanai.

1.1.1.5. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD)

Īstenojot Latvijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) sadarbības politikas pamatnostādnes, Latvijas pārstāvji 2011.gadā turpināja aktīvi iesaistīties OECD Pretkorupcijas darba grupas organizētajās aktivitātēs, tādējādi gan sniedzot saturisku ieguldījumu OECD darbā, gan nodrošinot Latvijas atpazīstamību OECD. 2011.gadā OECD Pretkorupcijas darba grupa pieņēma lēmumu izskaitīt Latvijas pieteikumu dalībai, un Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Finanšu ministriju un Ekonomikas ministriju, kā arī Ģenerālprokuratūru iesniedza OECD Pretkorupcijas sekretariātam Latvijas pretkorupcijas novērtējuma anketu, lai Latvijas kandidatūra tiktu izvērtēta dalībai OECD Pretkorupcijas darba grupā.

Veicot Eiropas Padomes līguma "Par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu" saistību izpildes koordināciju Latvijā, no 2011.gada 26.oktobra tika nodrošināta Latvijas pārstāvju dalība GRECO plenārsēdē, kas notika no 2011.gada 5.decembra līdz 2011.gada 9.decembrim.

1.1.1.6. Pasaules Veselības organizācija (PVO)

2011.gada 2.novembrī veselības ministre Ingrīda Circene Viļņā piedalījās PVO un Eiropas Observatorijas rīkotajā 8.Baltijas politiskā dialoga sanāksmē, kurā Eiropas Observatorijas, PVO un trīs Baltijas valstu eksperti diskutēja par integrētu sabiedrības veselības stratēģiju ieviešanu, lai uzlabotu veselību un samazinātu nevienlīdzību veselības jomā.

2011.gada 26.novembrī veselības ministre Ingrīda Circene piedalījās arī Pasaules Veselības organizācijas rīkotajā pirmajā Eiropas konferencē "Veselība 2020". Konferencē piedalījās Eiropas reģiona veselības ministri, kā arī citu nozaru augsta līmeņa amatpersonas, lai diskutētu par "Veselības Stratēģijas 2020" izstrādi, kā arī par citu sektoru iesaistīšanu veselības politikas veidošanā.

2012.gada 25.janvārī Kopenhāgenā tika parakstīts sadarbības līgums 2012.–2013.gadam ar PVO Eiropas Reģionālo biroju. Līguma mērķis ir turpināt līdzšinējo sadarbību ar PVO Eiropas Reģionālo biroju un noteikt prioritātes veselības aprūpes jomā nākamajam periodam, kura īstenošanai PVO piešķirs 474 tūkstošus ASV dolāru. Par sadarbības prioritātēm 2012.–2013.gadā noteikta valsts veselības politikas izstrāde Eiropas Veselības politikas "Veselība 2020" ietvaros, sabiedrības veselības un veselības aprūpes sistēmas stiprināšana, neinfekcijas slimību riska mazināšana un veselīga dzīvesveida veicināšana, infekcijas slimību sloga un to sociālo un ekonomisko sekū mazināšana, kā arī veselības informācijas analīze un pētījumi, balstoties uz ticamiem un salīdzināmiem veselības informācijas datiem.

1.1.1.7. Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO)

MK 2011.gada 13.decembrī tika apstiprināts ekonomikas ministra iesniegtais informatīvais ziņojums par Latvijas nostāju ES Kopējās tirdzniecības politikas jautājumiem veltītā Ārlietu padomes ārkārtas sanāksmē attiecībā uz Pasaules Tirdzniecības organizācijas VIII Ministru konferenci, kas notika 2011.gada 15.–17.decembrī Ženēvā (Šveice). Latvijas delegāciju PTO VIII Ministru konferencē pārstāvēja Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas un Zemkopības ministrijas pārstāvji, un delegācijas vadītājs bija Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Konferences ietvaros tika apliecināta PTO loma daudzpusējās tirdzniecības sistēmas attīstībā un nepieciešamība turpināt darbu sistēmas pilnveidošanā, kā arī akcentēta nepieciešamība ar tirdzniecības palīdzību risināt attīstības jaufājumus nabadzīgākajās valstīs. Taču būtiskākais ir tas, ka šajā konferencē tika atbalstīta Krievijas Federācijas, Melnkalnes, Samoa un Vanuatu uzņemšana PTO. Nemot vērā PTO visaptverošo līgumtiesisko ietvaru, dalība organizācijā sekmēs šo valstu integrāciju globālajā ekonomikā un nodrošinās to ārējās tirdzniecības režīmu paredzamību, kas jo īpaši svarīgi ir Krievijas Federācijas gadījumā.

1.1.2. Sadarbība ar kaimiņvalstīm un stratēģiskajiem partneriem

1.1.2.1. Baltijas valstis

2011.gada nogalē Baltijas valstu aizsardzības ministri Kauņā (Lietuva) panāca vienošanos par militārās integrācijas stiprināšanu četrās galvenajās jomās – (1) kopīgi iepirkumi, (2) apmācība, (3) kopīgu spēju attīstība un (4) ciešāka sadarbība NATO Reaģēšanas spēkos. Paralēli abu valstu aizsardzības ministrijas ir uzsākušas jauna sadarbības ietvara izstrādi, kas ļaus paplašināt līdzšinējās sadarbības jomas, kā arī veicinās ciešāku sadarbību ar Ziemeļvalstīm NORDEFCO ietvaros. Joprojām svarīgi

Baltijas valstu sadarbības projekti ir Baltijas aizsardzības koledža (BALTDEFCOL), Baltijas valstu jūras eskadra (BALTRON) un Baltijas gaisa telpas novērošanas sistēma (BALTNET).

Lai intensificētu divpusējo sadarbību pierobežas teritoriju problēmu risināšanā, kopīgu pārrobežu sadarbības virzienu noteikšanu un stratēģisko mērķu sasniegšanu, ir izveidota Latvijas–Igaunijas pārrobežu sadarbības darba grupa un Latvijas–Lietuvas starpvalstu pārrobežas sadarbības komisija.

Latvija turpināja aktīvi līdzdarboties Baltijas valstu, kā arī Baltijas jūras reģiona organizācijās un sadarbības formātos. 25.novembrī ārlietu ministrs Tallinā piedalījās Baltijas Asamblejas 30.sesijā un 17.Baltijas padomes darbā, turpinājās praktiska Baltijas valstu sadarbība reģionālā enerģijas tirgus un efektīvas transporta infrastruktūras attīstībā. 7.–8.martā Ministru prezidents piedalījās Baltijas Ministru padomes premjerministru neformālajā sanāksmē Lietuvā. Ārlietu ministrija sadarbībā ar Lietuvas Ārlietu ministriju sagatavoja Ziņojumu par Latvijas un Lietuvas sadarbības perspektīvām, kura prezentācija notika 2011.gada nogalē Visagīnā. Savukārt 2012.gada 15.februārī Ārlietu ministrijā notika minētajam ziņojumam veltīta diskusija, sadarbībā ar nozaru ministrijām tiek gatavots rīcības plāns 2012.–2013.gadam.

Lai Baltijas valstis varētu piedalīties un rīkot kopīgus medikamentu un medicīnas preču iepirkumus, ir sagatavots Latvijas Republikas Veselības ministrijas, Igaunijas Republikas Sociālo lietu ministrijas un Lietuvas Republikas Veselības ministrijas partnerības līgums par vienotiem zāļu un medicīnas ieriču iepirkumiem un centralizēti iepērkamo zāļu un medicīnas ieriču aizdošanu. Partnerlīgums paredz iespēju valstīm ik gadu vienoties par kopīgo iepirkumu saturu, apjomu, kā arī kopīgo iepirkumu veicēju valsti. Partnerlīgums paredz arī iespēju valstīm nepieciešamības gadījumā aizņemties no otras valsts centralizēti iepērkamos medikamentus vai medicīnas preces, parakstot katrā konkrētā gadījumā aizdevuma līgumu.

1.1.2.2. ASV

Aizsardzības ministrija ir uzsākusi darbu, lai īstenotu divpusējo vidēja termiņa sadarbības plānu ar ASV aizsardzības jomā, kas ietvers nākamo četru gadu sadarbības prioritātes, īpaši izceļot sadarbību Militāri–tehniskās palīdzības programmā (*Foreign Military Financing*) un apmācības programmā (*International Military Education and Training*), kā arī sadarbību ar Mičiganas Nacionālo gvardi Valsts partnerības programmas ietvaros.

2012.gada maijā Nacionālie bruņotie spēki uzsāks sadarbību Libērijā ar Mičiganas Nacionālo gvardi, sniedzot Libērijas armijai instruktori apmācības. Finansējumu apmācībām nodrošinās ASV spēku pavēlniecība Āfrikā. Šāda veida sadarbība notiks pirmo reizi ASV Valsts partnerības programmas ietvaros un ir labs piemērs ciešajām saiknēm ar Mičiganas Nacionālo gvardi.

Latvija ir izveidojusi un uzturējusi intensīvu politisko un nozaru dialogu ar ASV prezidenta B.Obamas administrāciju visaugstākajā līmenī. Īpaši atzīmējamas Valsts prezidenta V.Zatlera un Ministru prezidenta V.Dombrovska vizītes ASV, kuru laikā notika ne tikai visaugstākā līmeņa politiskās tikšanās, bet arī tikai veikts nopietns ieguldījums ekonomisko attiecību ar ASV veicināšanā. Notika ārlietu ministra E.Rinkēviča un ASV valsts sekretāres H.Klintones divpusējā tikšanās 2011.gada decembrī Briselē.

Latvijas attiecībās ar ASV neapšaubāmi dominē drošības un politiskās sadarbības faktori. Latvija ir ieinteresēta attīstīt sadarbību ar ASV arī reģionālos formātos – Baltijas jūras reģionā, ES Austrumu partnerības valstīs, kā arī Centrālāzijā.

Ir nepieciešams palielināt ASV ekonomisko klātbūtni Baltijas reģionā, tai skaitā attiecībā par Ziemeļu Sadales tīkla (NDN) funkcionēšanu, nodrošinot labvēlīgus apstākļus tranzītkravu plūsmai no un uz Afganistānu caur Rīgas ostu, kā arī turpmāk veicinot ASV valdības politisko atbalstu, īstenojot Latvijas ražojumu iepirkumus ASV militāro spēku vajadzībām. 7.–8.maijā Rīgā notiek "Jaunā zīda ceļa" (*New Silk Road*) seminārs, kas būs veltīts NDN potenciāla izmantošanai komerckravu pārvadājumiem. 1.–3.jūlijā gaidāmās ASV uzņēmēju vizītes mērķis ir Latvijas amatpersonu vizīšu laikā ASV nodibinātā dialoga turpinājums. Aizvien svarīgāki kļūst enerģētikas drošības sadarbības jautājumi, īpaši vienā no tiem – nekonvencionālo oglūdeņražu (slānekļa gāzes un naftas) ieguvē un izmantošanā, kurā ASV ir pasaules līdere.

Humanitāro kontaktu jomā ASV tradicionāli sniedz ievērojamu ieguldījumu, piedāvājot Fulbraita un Hamfrija stipendijas, kas pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas ir ļāvis Latvijas studentiem papildināt zināšanas ASV augstskolās. Kopš 2011.gada Rīgā darbību uzsācis Baltijas–Amerikas Brīvības fonda reģionālais birojs, kurš ar ASV valdības atbalstu sniedz iespēju Baltijas valstu jaunajiem līderiem pilnveidot savu profesionalitāti un papildināt zināšanas prestižākajās ASV universitātēs un vadošajos uzņēmumos, pēc tam atgriežoties ar iegūtajām zināšanām Latvijā.

1.1.2.3. Ziemeļvalstis

2011.gada 31.oktobrī Kopenhāgenā notika NB8 premjerministru sanāksme, pārrunājot Baltijas un Ziemeļvalstu ciešākas sadarbības iespējas reģiona ekonomiskās izaugsmes veicināšanai. Turpinās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu ("Birkava-Gādes") ziņojuma rekomendāciju ieviešana.

2011.gada 24.–26.oktobrī Gdanskā norisinājās 2. ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam forums, Vispārējo lietu padomē 15.novembrī Latvija kopā ar pārējām ES dalībvalstīm vienbalsīgi pieņēma ES Padomes secinājumus par stratēģijas pārskatu, akcentējot stratēģijas ieguldījumu Baltijas jūras reģiona ilgtspējīgas attīstības, konkurētspējas, iedzīvotāju labklājības un teritoriālās sadarbības veicināšanā. 2012.gada 26.martā EK nāca klajā ar jauno Komunikāciju ES stratēģijai Baltijas jūras reģionam, kas ir pamats tālākam darbam ar š.g. Padomes secinājumiem par stratēģiju.

2012.gada 8. un 9.februārī Stokholmā notika jau otrā ikgadējā Baltijas valstu, Ziemeļvalstu (NB8) un Lielbritānijas premjerministru konference "*Northern Future Forum*", kas deva iespēju diskutēt par Eiropas nākotnes jautājumiem. Nākamo konferenci 2013.gadā plānots rīkot Rīgā.

Lai veicinātu reģiona integrāciju, tika turpināta sadarbība ar Ziemeļvalstīm gan divpusēji, gan NORDEFCO formātā, gan Ziemeļu grupas (iekļaujot arī Lielbritāniju) formātā, kas ietver politiskās konsultācijas, sadarbību šābu un ekspertu līmenī, īpaši veterānu politikas un operāciju jautājumos. Tika turpināts NBS SZS brigādes pievienošanās (*afiliācijas*) process Dānijas divīzijas sastāvā.

1.1.2.4. Krievijas Federācija

Intensificēts augsta līmeņa politiskais dialogs ar Krievijas Federāciju (turpmāk – KF), Latvijas puse ratificējusi visus Valsts prezidenta vizītes laikā 2010.g. decembrī KF parakstītos 8 starpvalstu līgumus, parakstīta Latvijas un KF deklarācija "Par partnerību modernizācijai", noturētas kārtējās sarunas par Latvijas–Krievijas divpusējo investīciju aizsardzības un ieguldījumu veicināšanas līgumu. 2011.gada 31.oktobrī Maskavā notika Starpvaldību komisijas Humanitārās darba grupas vadītāju tikšanās. Turpinājās sadarbība ekspertu līmenī, t.sk. 2011.gada 23.novembrī notika

starpvadību līgumu par apbedījumu statusu komisijas pirmā sēde. Turpinājās abu valstu ārlietu resoru konsultācijas par divpusējiem jautājumiem.

2012.gada martā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un KF Reģionālās attīstības ministrija sagatavoja Saprašanās memoranda projektu par reģionālo un pārrobežu sadarbību, kas paredz Latvijas un KF reģionālo un vietējo pārvaldes iestāžu attiecību dibināšanu, attīstību un stiprināšanu, kā arī kopīgu stratēģisko projektu sagatavošanu un īstenošanu.

1.1.2.7. ES Austrumu partnerības valstis

Gan Latvijas starptautisko saistību izpildei, gan divpusējās attīstības sadarbības turpināšanai būtisks bija 2011.gada nogalē panāktais atbalsts valdībā par divpusējā attīstības sadarbības budžeta atjaunošanu, paredzot finansējumu 2012.gadam 50 000 Ls apjomā, kas jaus atsākt projektu īstenošanu Latvijas prioritārajās partnervalstīs Austrumu partnerības un Centrālāzijas reģionos, kā arī Afganistānā, iesaistot Latvijas ekspertus un uzņēmējus, kā arī nevalstiskās organizācijas.

Latvija turpināja aktīvu divpusējo dialogu ar ES Austrumu partnerības valstīm, īpašu uzmanību pievēršot ES attiecību tālākai padziļināšanai ar Moldovu un Gruziju. 2011.gada laikā notikušas ārlietu ministra vizītes Ukrainā, Moldovā, Gruzijā. Tika pieņemts lēmums par Latvijas diplomātisko pārstāvību Moldovā, 2012.gadam paredzot finansējumu viena diplomāta darbības nodrošināšanai Kišinevā.

No 2011.gada augusta līdz oktobrim 7 NBS Instruktori skolas pārstāvji piedalījās Moldovas Republikas Nacionālās Armijas instruktori (seržantu) kursu organizēšanā, veicot ievadinstruktāžu, kursa vadību un īstenošanu visu kursa norises laiku. Moldovas Nacionālās Armijas instruktori apmācību projekts tiek īstenots jau trešo gadu pēc kārtas.

Lai veicinātu sarežģījumu atrisināšanu ar Uzbekistānu atpakaļceļa tranzīta nodrošināšanai, aizsardzības ministrs Dr. A.Pabriks 2012.gada februārī kopā ar satiksmes ministru A.Roni apmeklēja Uzbekistānu divpusējā vizītē.

2012.gada 10.janvārī apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.39 "Par Latvijas Republikas Veselības ministrijas un Moldovas Republikas Veselības ministrijas līgumu par sadarbību veselības nozares un medicīnas zinātnes jomā". Līgums paredz veidot abu valstu sadarbību veselības aprūpes organizācijas un farmaceitiskās politikas jautājumos, kopīgu projektu izstrādē un īstenošanā, nozares profesionāļu apmācībā un pārkvalifikācijā, medikamentu un medicīnisko ierīču reģistrācijas, sertifikācijas un iegādes jautājumos, veselības, ekonomikas, informācijas tehnoloģiju jomā, infekciju un neinfekciju slimību profilaksē, uzraudzībā un kontrolē, kā arī kvalitātes vadības jautājumos.

1.1.2.8. Divpusējā sadarbība ar ES dalībvalstīm

Jaunajā valdības rīcības plānā Ārlietu ministrija iekļāvusi sadarbības padziļināšanu ar Eiropas Savienības lēmumu procesos ietekmīgajām valstīm Vāciju un Poliju. Lai to veicinātu, Latvijas ārlietu ministrs E.Rinkēvičs darba vizītē apmeklēja Vāciju, kur tikās ar Vācijas federālo ārlietu ministru Dr. Gvido Vestervelli. 2012.gada sākumā notika ārlietu ministra vizīte Polijā, kam sekoja Valsts prezidenta darba vizīte Polijā 2012.gada 16.–18.februārī. Savukārt ciešāku sadarbību ar Franciju veicinās ārlietu ministra vizītes Francijā laikā (2012.gada 21.–22.februāris) parakstītā Politiskās deklarācijas par Latvijas–Francijas stratēģisko partnerību rīcības plāna īstenošana.

Noslēgta vienošanās ar Polijas Nacionālo Aizsardzības ministriju par savstarpēju atbalstu gaisa atbalsta kontrolieri apmācībā un uzsākta aktīva sadarbība šajā jomā.

1.1.3. Konsulārā politika

No 2011.gada 5.decembra Latvijas pārstāvniecības Krievijā, Baltkrievijā, Ukrainā, Gruzijā, Azerbaidžānā, Uzbekistānā un Kazahstānā ir sākušas pieņemt elektroniski aizpildītas Šengenas vīzu pieteikumu anketas (e-anketas), kas samazinās vīzu pieteikumu apstrādei nepieciešamo laiku.

2012.gada pirmajā pusē sadarbībā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi ir plānota pilna e-pakalpojuma ieviešana visās Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs, kas ietver e-anketas izmantošanu visās pārstāvniecībās, kā arī vīzu pieprasītāju elektronisko pieteikšanās sistēmu. Vīzu pieprasītāju elektroniskās pieteikšanās sistēma paredzēta, lai vīzu pieprasītājs var laikus pieteikties dokumentu iesniegšanai pārstāvniecībā, izvēloties sev vēlamo dienu.

Turpinot darbu plašākas vīzu pārstāvības jomā, 2011.gada 1.decembrī stājās spēkā Latvijas un Slovākijas līgums par savstarpēju vīzu pārstāvību. Slovākija pārstāv Latviju Šengenas vīzu izsniegšanā Rumānijā, Meksikā un Korejas Republikā, savukārt Latvija pārstāv Slovākiju Azerbaidžānā.

2012.gada aprīlī Maskavā notiks konsultācijas par Latvijas un Krievijas valdību vienošanās par pierobežas teritoriju iedzīvotāju savstarpējo braucienu vienkāršošanu piemērošanas jautājumiem.

2011.gada beigās tika uzsākts un 2012.gadā turpināsies medicīnas tūrisma projekts, lai trešo valstu pilsoņi, kas vēlēsies izmantot medicīnas pakalpojumus Latvijā, varētu saņemt ieceļošanas vīzas atvieglotā kārtībā, tādējādi veicinot Latvijas medicīnas nozares eksporta spēju.

2012.gada martā Ministru kabinetā iesniegts Ārlietu ministrijas vadībā izstrādātais noteikumu projekts "Materiālās palīdzības piešķiršanas kārtība ārkārtas situācijā ārvalstīs nonākušām personām", paredzot kārtību, kādā personām ar Latvijas pasi, kas ārvalstīs nonākušas ārkārtas situācijā, var sniegt materiālo palīdzību, lai tās varētu atgriezties Latvijā, kā arī kārtību, kādā šie naudas līdzekļi tiek valstij atmaksāti.

Lai nodrošinātu labāku konsulārās palīdzības pieejamību tiem Latvijas valstspiederīgajiem, kuri nonākuši ārkārtas situācijās ārvalstīs, ir ieviests jauns diennakts ārkārtas situāciju tālruņa numurs: +371 26 33 77 11.

Lai pievērstu uzmanību fiktīvo laulību problemātikai Īrijā, Ārlietu ministrija aktīvi informēja Latvijas sabiedrību par šādu laulību sekām, kā arī aicināja Īrijas un Latvijas kompetentās institūcijas veikt grozījumus nacionālajā likumdošanā, lai ierobežotu šādu laulību noslēgšanu. Saeima 1.lasījumā atbalstīja izmaiņas likumprojektā "Grozījumi Kriminālikumā", kas cita starpā paredz iespēju sodīt fiktīvo laulību organizētājus.

Latvijas vēstniecības ASV rīcībā tika nodota mobilā pasu darbstacija, lai sadarbībā ar lekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi sāktu nodrošināt pasu pieteikumu pieņemšanu arī ārpus vēstniecības. Mobilo pasu darbstaciju projekts 2012.gadā tiks turpināts, lai aptvertu arī citas Latvijas pārstāvniecības ārvalstīs.

Papildus tam jānorāda, ka 85 vēlēšanu iecirkņos ārvalstīs tika organizēta Tautas nobalsošana par grozījumiem Latvijas Republikas Satversmē, kurā piedalījās 39 763 Latvijas pilsoņi.

1.2. Aizsardzības politika

1.2.1. Latvijas īstenotā aizsardzības politika

Pamatojoties uz Nacionālās drošības likuma 29.pantu, Aizsardzības ministrija ir izstrādājusi jaunu Valsts aizsardzības koncepcijas projektu, kas definē Latvijas aizsardzības politikas konceptuālās nostādnes, ņemot vērā Latvijas ģeopolitisko situāciju, nacionālās drošības un ārpolitikas mērķus, kā arī Latvijas saistības Ziemeļatlantijas līguma organizācijā (NATO) un Eiropas Savienībā (ES).

Latvijas interesēs ir stiprināt NATO solidaritāti un ātru rīcībspēju, tai skaitā pilnībā piedaloties lēmumu pieņemšanas un konsultāciju procesos, stiprināt kolektīvās aizsardzības sistēmas ātrās reaģēšanas mehānismus, panākt Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misijas ilglaicīgumu, kā arī veicināt jebkuras citas NATO solidaritātes izpausmes, tostarp sabiedroto valstu bruņoto spēku un NBS kopīgo militāro mācību rīkošanu Latvijā un pārējās Baltijas valstis. Latvija atbalsta NATO un ES civilo un militāro līdzekļu koordinētu izmantošanu drošības problēmu risināšanā, kā arī harmoniskas sadarbības attīstību, izvairoties no funkciju pārklāšanās.

2011.gadā aizsardzības ministra padotībā esošā valsts aģentūra "Latvijas Geotelpiskās informācijas aģentūra" nodrošināja Latvijas–Krievijas robežas demarkācijas darbu uzsākšanu, un tās pārstāvis ir iekļauts Latvijas–Krievijas starpvalstu demarkācijas komisijā.

Geotelpiskās informācijas politikas īstenošanas ietvaros tika turpināts koordinēt ES direktīvas *Par telpisko datu infrastruktūras izveidošanu Eiropas Savienībā (INSPIRE)* ieviešanu Latvijā, kā arī tiek aktīvi pārstāvētas Latvijas intereses ES Satelītu centra valdē.

1.2.2. Latvijas dalība Transatlantiskajā drošības telpā

NATO klātbūtne Baltijas valstis izjūtama sakarā ar Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misiju. Latvija kopā ar pārējām Baltijas valstīm turpina atbalstīt misiju veicošo NATO dalībvalstu gaisa spēkus. Ziemeļatlantijas Padome 2012.gada 8.februārī pieņēma lēmumu atbalstīt ilgtermiņa NATO gaisa telpas patrulēšanas misijas turpināšanu Baltijas valstis, tādēļ Latvija cenšas panākt, lai šī gada maijā NATO galotņu tikšanās laikā Čikāgā šis jautājums tiktu prezentēts kā veiksmīgs NATO "gudrās aizsardzības" iniciatīvas piemērs.

Notika darbs sabiedroto valstu bruņoto spēku un NBS kopīgo militāro mācību organizēšanā, lai 2012.gada jūlijā visās Baltijas valstis vienlaikus noritētu militārās mācības "*Baltic Host*", simulējot starpinstītūciju sadarbību uzņemošās valsts atbalsta plānošanā un sniegšanā ienākošajiem bruņotajiem spēkiem. Paralēli Latvija šogad gatavojas 2013.gadā plānoto "*Baltic Host*" mācību vadošās valsts pienākumiem.

Latvija ir tieši veicinājusi būtisku progresu "gudrās aizsardzības" iniciatīvas tālākā virzībā, atbalstot NATO kopējā finansējuma izmantošanu, lai attīstītu aliansei kritiski nepieciešamo novērošanas spēju uz sauszemes. Par iniciatīvas attīstību vienošanās tika panākta NATO aizsardzības ministru sanāksmes laikā 2012.gada 3.februārī. Tā šobrīd ir vienīgā NATO daudzniecības programma, kurā Latvija sniedz savu finansiālo ieguldījumu.

Vienlaikus jāuzsver, ka Latvija aktīvi lobē savu uzņēmumu un ražotāju intereses NATO militārās rūpniecības piegādes un tranzīta ķēdēs. NATO Sauszemes novērošanas iniciatīvas ietvaros Latvija ir panākusi Latvijas apakšuzņēmēju piedališanos projekta īstenošanā, kas Latvijai garantē ievērojamu nacionālo atdevi un ekonomiskos ieguvumus. Šobrīd Latvija intensīvi risina jautājumu par tranzīta nodrošināšanu atpakaļceļā no Afganistānas, jautājumu koordinējot starpinstītūciju

darba grupas ietvaros un aktīvi pārrunājot ar sabiedrotajiem¹¹. Kopsummā finansiālais ieguvums Latvijai, nodrošinot Ziemeļu koridora darbību no 2009.gada beigām līdz 2011.gada novembrim, ir vairāk nekā 10 milj. EUR.

Latvija mērķtiecīgi pārstāv nacionālās intereses NATO institūcijās, kā arī aktīvi piedalās lēmumu pieņemšanas un konsultāciju procesos. Tā 2012.gada 1.jūlijā Latvija sāka pildīt līdzpriekssēdētāja pienākumus NATO Masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanas komitejā (*Committee on Proliferation in Defence Format – CP(D)*), nodrošinot Eiropas valstu pārstāvniecību komitejas vadībā. Kopīgi ar ASV līdzpriekssēdētājiem Latvija šo komiteju vadīs līdz 2012.gada 1.jūlijam. Kā komitejas līdzpriekssēdētāja Latvija 2012.gadā no 20. līdz 22.martam Rīgā nodrošināja starptautiskā NATO partneru pasākuma norisi, kurš tika organizēts paralēli NATO programmas "Zinātne mieram un drošībai" semināram. Abu pasākumu tēma bija "Masu iznīcināšanas ieroču draudu jūrā ierobežošana – tehnoloģiju attīstība un risku modelēšana", kas ir viena no Latvijas izvirzītajām prioritātēm līdzpriekssēdētāja pienākumu pildīšanas laikā. Partneru pasākums norisinājās izstādes formātā, kurā savu produkciju prezentēja uzņēmumi, kas darbojas aizsardzības jomā pret kīmiskajiem, bioloģiskajiem, radioloģiskajiem un kodolieročiem.

1.2.3. Sadarbība ar stratēģiskiem partneriem, kopīgās operācijas

ISAF operācijas ietvaros Afganistānā Latvija turpina dalību ar 181 karavīru lielu kontingentu. Lielākā kontingenta daļa ir dislocēta Afganistānas ziemeļu reģionā Norvēģijas vadītajā provinču atjaunošanas vienībā Meimanē, Farjābas provincē, kas atbalsta Afganistānas drošības spēkus, veicot kopējās operācijas drošības un stabilitātes nodrošināšanai. Vienlaikus Latvijas karavīri pilda dienesta pienākumus ziemeļu reģiona pilsētā Mazārešarīfā, galvaspilsētā Kabulā un Afganistānas dienvidu reģionā.

Kopš 2011.gada novembra Latvija ir iesaistījusies *ISAF* operācijā ar *NBS* Speciālo uzdevumu spēkiem, nosūtot *SUV* vienību Lietuvas vadītajā Speciālo uzdevumu grupas sastāvā uz Afganistānas dienvidu reģionu. Vienības uzdevumos ietilpst sadarbība ar afgāņu policijas ātrās reagēšanas vienībām un to apmācība.

Latvija turpināja īstenot 2011.februārī uzsāktu līdzdalību ar diviem *NBS* Gaisa spēku instruktoriem Afganistānas gaisa spēku apmācības vienībā. Šī Lietuvas vadītā vienība, kas ir dislocēta Kandahārā, Afganistānas dienvidos, nodrošina Afganistānas Gaisa spēku Mi-17 helikopteri apkalpu apmācību.

Latvijas karavīri turpina dienestu arī *ISAF* štābos – Vācijas vadītajā Reģionālās pavēlniecības "Ziemeļi" štābā Mazarešarīfā, *ISAF* Apvienotajā pavēlniecībā, *NATO* Apmācības misijas – Afganistāna (*NTM-A*) štābā Kabulā. *NBS* Nacionālā atbalsta vienība Afganistānā veic apgādes atbalsta uzdevumus sadarbībā ar Norvēģijas speciālistiem, nodrošinot Latvijas un Norvēģijas kontingentu apgādi operācijas rajonā.

ATALANTA operācijā *NBS* piedalās ar diviem štāba virsniekiem. Viens no viņiem pilda savus uzdevumus operācijās galvenajā štābā Nortvudā, Lielbritānijā, savukārt otrs virsnieks atrodas uz operācijas spēku vadības kuģa operācijas rajonā.

Turpinot dalību *NATO* Reagēšanas spēku sastāvā, no 2012.gada sākuma Latvija nodrošina iesaisti *NRF* Augstās gatavības spēkos ar Militārās policijas vienību 37 karavīru sastāvā, kas visa gada garumā atrodas dežūrrežīmā. *NRF* Augstās gatavības spēku mērķis ir nodrošināt *NATO* gatavību nekavējoties iesaistīties pilna spektra operācijās.

¹¹ Aizsardzības ministra vizītes ietvaros Uzbekistānā 2012.gada februārī.

Lai nodrošinātu regulāru iesaisti ES ātrās reagēšanas formējumos, Latvija ir pieņemusi lēmumu pievienoties Apvienotās Karalistes veidotajai ES kaujas grupai pēc tās uzaicinājuma. Pašlaik ir uzsākta NBS dalības plānošana šajā ES kaujas grupā, kuras dežūrtežīma periods ir 2013.gada otrā puse.

1.2.4. NBS un Zemessardzes attīstība

Aizsardzības ministrija ir izstrādājusi NBS ilgtermiņa attīstības plānu (2012.–2024.gadam), kas nosaka NBS vidējā termiņā un ilgtermiņā sasniedzamās militārās spējas, nozīmīgākās attīstības programmas un minimālās militārās aizsardzības spējas. Vidējā termiņa mērķis ir attīstīt NBS kā profesionāli sagatavotu, kaujas un dažādām drošības situācijām pielāgoties spējīgu, atbilstoši operacionālajām prasībām ekipētu, ar *NATO* militārajiem formējumiem savietojamu, standartizētu un nodrošinātu valsts aizsardzības instrumentu ar sabalansētiem uzdevumiem un struktūru. 2012.gada martā ir uzsākta plāna starpministriju saskaņošana.

Lai nodrošinātu NBS iespējas izmantot rezerves uzskaitē esošos rezervistus un motivētu viņus un jaunsargus stāties Zemessardzē, kā arī aktivizētu zemessargu izmantošanu starptautiskajās operācijas un Latvijā krīzes situācijā, Aizsardzības ministrija ir izstrādājusi koncepciju "Rezerves karavīru, rezervistu un zemessargu lomas palielināšana valsts aizsardzībā un viņu civilo zināšanu izmantošana Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām".

Vienlaikus norit darbs, lai izstrādātu grozījumus Zemessardzes likumā ar mērķi paplašināt zemessargu iesaisti NBS atbalsta funkciju nodrošināšanā un definēt skaidrus kritērijus amatiem un funkcijām, kurās tiek iesaistīti zemessargi, paredzot atalgojumu.

1.3. Saiknes stiprināšana ar latviešu diasporu ārvalstīs

Līdz ar vadošās kompetences par sadarbību ar diasporu pārņemšanu Ārlietu ministrijā būtiski aktivizējusies sadarbība ar pasaules latviešu organizācijām, kopīgi risinot latviešu diasporas ārvalstīs problēmas un jautājumus, stiprinot Latvijas saites ar dzimteni un latvisko identitāti, lai sekmētu tautiešu atgriešanos. Jaunajā Valdības rīcības plānā sadarbībai ar diasporu veltīta atsevišķa sadaļa, kurā paredzēti konkrēti pasākumi, kas tiks īstenoti Ārlietu ministrijas, Kultūras ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas darbībā.

Ārlietu ministrijas vadībā tiek veidota darba grupa ar Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Iekšlietu ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvjiem, kas sadarbībā ar latviešu organizācijām ārvalstīs, Latvijas pašvaldībām u.c. institūcijām uzsākušas darbu, lai izstrādātu Latvijas valdības politikas plānošanas dokumentu sadarbībai ar latviešu diasporām ārvalstīs 2013.–2017.gadam, kā arī iepriekš aktīvi iesaistījušās Latvijas Pilsonības likuma grozījumu virzīšanā Saeimā.

Latviešu valodas aģentūra sadarbībā ar Latviešu nacionālo komiteju Lielbritānijā sākusi grāmatu dāvināšanas akciju diasporas skolām "Es dāvinu Tev pasaku". Sadarbībā ar Ārlietu ministriju mācību un metodiskā literatūra nogādāta 67 latviešu diasporas nedēļas nogales skolās Kanādā, ASV, Krievijas Federācijā, Austrālijā un Eiropā. Turpinās atbalsts skolotāju darbībai dažādās vietās 10 latviešu diasporās, papildus tam ar IZM atzinības rakstiem apbalvoti 12 latviešu diasporas izglītības darbinieki.

Latviešu valodas aģentūras mājaslapā ir uzsākta interaktīva informācijas apmaiņa ar bērnu vecākiem un skolotājiem diasporā, kā arī akcentēta interneta

izmantošanas loma sadarbībai ar diasporu un latviešu valodas mācīšanas veicināšana tautiešiem ārzemēs.

1.4. Latvijas tēla veidošana un popularizēšana ārvalstīs

Latvijas lapa *Facebook* kopš atvēršanas 2012.gada janvārī divu mēnešu laikā ir piesaistījusi ievērojamu skaitu – 25 000 – sekotāju. Ir sagatavota un līdz 2012.gada 30.martam Latvijas valsts oficiālajā portālā www.latvia.lv tiks ievietota jauna – ES sadaļa. Turpinās portāla atjaunošana – tas tika saturiski aktualizēts, ir uzsākts dizaina izstrādes posms.

Latvijas institūts ir organizējis vairākas diskusijas un konferences par to, kā valsts pārvaldei inovatīvi, vienoti un radoši komunicēt ar Latvijas un ārvalstu sabiedrību.

2011.gadā Latvijas institūts pēc valsts un pašvaldību, kā arī privātā sektora pieprasījuma ir izsniedzis 40 000 drukātu informācijas materiālu Latvijas viesiem, ir rīkojis 3 preses konferences ārvalstu žurnālistiem par izšķirošām politiskām norisēm, tapušas ārvalstu partneriem domātas faktu lapas un komentāri par Latvijas notikumiem, kur nepieciešams valdības viedoklis vai skaidrojums, tādiem kā 14.jūnijs, 16.marts, Saeimas vēlēšanas, referendumi par Saeimas atlaišanu un krievu valodas statusu.

2011.gadā tika nodrošināta Latvijas pārstāvju dalība Starptautiskā lībiešu valodas un kultūras gada norisē (izdotas divas grāmatas, atbalstīta viena starptautiskā konference u.c. pasākumi), kā arī dalība Eiropas Nacionālo valodu institūciju federācijā (*European Federation of National Institutions for Language, EFNIL*).

2. Turpmākā rīcība

2.1. Eiropas Savienība

Latvijai ir būtiski turpināt nacionālo interešu pārstāvību ES, veicinot ekonomisko un sociālo izlīdzināšanu, vienlīdzīgus konkurences nosacījumus Eiropas tirgū, atbalstot tālāku ES integrāciju un politisko vienotību. Latvijas ekonomiskajai izaugsmei ir būtiska labvēlīgu nosacījumu un atbilstoša ES finansējuma sasniegšana sarunās par ES daudzgadu budžetu 2014.–2020.gadam.

Turpmāk ir aktuāla gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā, definējot Latvijas prezidentūras politiskās prioritātes, izveidojot nepieciešamo institucionālo struktūru, sagatavojot personālu, izstrādājot darba programmu, izveidojot prezidentūrai vajadzīgo logistikas nodrošinājumu, panākot atbilstošu finansējumu un sagatavojot publiskās diplomātijas programmu.

Latvijai ir arī svarīga ilgtermiņa sadarbība ar nozīmīgākajiem Latvijas sadarbības partneriem Eiropā – Baltijas valstīm un Ziemeļvalstīm, Vāciju, Poliju, sekmējot ciešāku sadarbību starp Baltijas valstīm un Baltijas un Ziemeļvalstīm un veicinot ES Stratēģijas Baltijas jūrai ieviešanu un resursu konsolidāciju stratēģiski svarīgās nozarēs.

Būtiska uz Eiropas vērtībām un savstarpējas cieņas un līdztiesības pamatiem balstīta dialoga veicināšana ar Krieviju visā divpusējo attiecību spektrā, pilnveidojot līgumtiesisko bāzi un ekonomisko sadarbību un vadot Latvijas–Krievijas Starpvaldību komisijas darbu.

Tāpat būtiska attiecību intensifikācija ar ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstīm – gan izmantojot divpusējās sadarbības, gan ES ietvarus, gan īstenojot dažādu formu un formātu attīstības sadarbības projektus šajās valstīs.

2.2. Latvijas pozīcija transatlantiskajā drošības telpā

Latvijas pozīcijas nodrošināšana transatlantiskajā drošības telpā, pilnveidojot Latvijas dalību NATO, veicinot stratēģisko partnerību un divpusējās attiecības ar ASV, kā arī piedaloties koordinētas un efektīvas Eiropas Savienības Kopējās ārējās un drošības politikas veidošanā.

Aktīva darbība NATO sadarbības padziļināšanā un paplašināšanā, NATO kolektīvās aizsardzības sistēmas stiprināšanā, iesaiste starptautiskās iniciatīvās ieilgušo konfliktu noregulēšanā (piedaloties NATO, ES un EDSO ietvaros), NATO samits Čikāgā.

Turpmāka piedalīšanās situācijas stabilizēšanā Afganistānā – gan turpinot dalību Starptautisko drošības atbalsta spēku operācijā (ISAF) un ES policijas misijā (*EUPOL Afghanistan*), nodrošinot kravu tranzītu un pieejamo resursu ietvaros atbalstot civilās sadarbības projektus Afganistānā.

Jaunu Latvijas un ASV sadarbības formu un iespēju veicināšana, pastiprinot ASV iesaisti reģionā, īpaši stratēģiski nozīmīgos ekonomikas sektoros, Rīgas ostas lomas nostiprināšana Ziemeļu distribūcijas tīkla (NDN) reversai plūsmai, iespēju izvērtēšana tīkla integrācijai Jaunā zīda ceļa stratēģijā. Aktīva darbība transatlantiskajā dialogā, identificējot Latvijai svarīgus jautājumus ES–ASV Enerģētikas Padomē un Kanādas–ES Visaptverošā ekonomikas un tirdzniecības līgumā, kā arī kopīgos projektos ES Austrumu Partnerības valstīs. Darbības nostiprināšana jaunajā starptautiskās sadarbības formātā "Atvērtās pārvaldības iniciatīva" un starpministriju darba grupas koordinācija.

NATO politisko un militāro spēju stiprināšana, lai efektīvi darbotos pirms un pēc operācijām un to laikā, tostarp aktīvi piedaloties NATO reāgēšanas spēkos, kas pirmie iesaistās krīžu risināšanā un kolektīvās aizsardzības nodrošināšanas operācijās. Šogad NBS intensīvi gatavojas, lai 2013.gadā varētu iekļauties alianses Augstas gatavības spēku Apvienotās Karalistes vadītās Jūras komponenta pavēlniecības sastāvā. Līdz 2016.gadam Latvijas kopējais ieguldījums NATO Reāgēšanas spēkos būs ne mazāk kā 390 karavīru.

Regulāra Latvijas iesaistīšanās ES kaujas grupās, nemot vērā iesaisti citās starptautiskajās operācijās. Jau šobrīd ir sākts sagatavošanās process, lai iekļautos Apvienotās Karalistes vadītajā Kaujas grupā 2013.gadā.

2.3. Latvijas interešu pārstāvība citās starptautiskajās organizācijās

Panākt Latvijai izdevīgu lēmumu pieņemšanu par aktuāliem starptautiskiem jautājumiem, aktīvi izmantojot iespējas, ko sniedz dalība starptautiskajās organizācijās. Piedalīšanās ANO Tūkstošgades attīstības mērķu īstenošanā. Rīcības plāna izstrādāšana par pasākumiem un aktivitātēm Latvijas ievēlēšanai ANO Drošības Padomē 2025.gadā.

Latvijas kandidatūras atbalsta kampaņa ANO Cilvēktiesību padomes 2014.gada vēlēšanās, kā arī dalība Cilvēktiesību padomes funkciju un darbības izvērtējuma procesā.

Latvijas interešu pārstāvēšana EDSO visu 3 šīs organizācijas dimensiju ietvaros, īpaši stiprinot EDSO lomu ieilgušu konfliktu risināšanā un demokrātisko procesu veicināšanā tās aptvertajā reģionā.

Latvijas interešu lobēšana OECD dalībvalstīs par dalībnieka statusa iegūšanu OECD Kukuldošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā, kā arī ekspertu tikšanos organizēšana OECD pētījuma par migrāciju izstrādei.

Sākot ar 2012.gadu, tiks nodrošināta Konkurences padomes dalība OECD Konkurences komitejā novērotāja statusā, lai sekmētu konkurences aizsardzību,

samazinot aizliegto vienošanos ietekmi uz patērētāju pirkspēju un veicinot administratīvo šķēršļu samazināšanu, tirgus liberalizāciju un uzņēmēju darbību spēcīgas konkurences apstākļos.

2012.gadā Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupa (GRECO) uzsāks dalībvalstu IV novērtēšanas kārtu, kuras ietvaros eksperti vērtēs jautājumus par korupcijas novēršanu valstu parlamentos, tiesu sistēmā, pirmstiesas izmeklēšanas sistēmā un tiesvedības procesā. Latvijas novērtēšana plānota 2012.gada jūnijā. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ir atbildīgā iestāde par Eiropas Padomes līguma "Par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu" saistību izpildes koordināciju Latvijā, tādēļ ekspertu vizītes laikā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam būs jānodrošina logistika, jāsagatavo vizītes darba kārtība, kā arī jāsedz visi tulkošanas izdevumi.

2013.gadā tiek plānots pirmais Latvijas novērtējums par ANO Pretkorupcijas konvencijas izpildi, ko veiks dalībvalstu eksperti. Tas izriet no 2011.gada 6.jūnija Eiropas Komisijas paziņojuma "Korupcijas apkarošana Eiropas Savienībā", kura mērķis ir noteikt turpmākos ES pretkorupcijas politikas virzienus. Viens no tiem ir veidot jaunu uzraudzības un novērtējuma mehānismu – ES pretkorupcijas ziņojumu. Biroja uzdevums ir sagatavot nepieciešamo informāciju ES pretkorupcijas ziņojuma sagatavošanai 2013. un 2015.gadā.

Tiks turpināts darbs, lai pārstāvētu Latvijas kā akcionāra intereses, nodrošinot gan Latvijas pārstāvju klātbūtni starptautisko finanšu institūciju darbā, gan arī regulāru pārstāvību starptautisko finanšu institūciju darba grupās.

Tiks nodrošināta aktīva iesaiste kaimiņvalstu ekonomisko procesu stabilizācijā, t.sk. arī ar dalību Eiropas Investīciju bankas administrētajā Austrumu Partnerības tehniskās palīdzības trasta fondā, kuru 2011.gada beigās Latvija atbalstīja ar iemaksām 50 000 EUR apmērā.

Šajā gadā aizvien vairāk tiek stiprināta Latvijas kā donora loma starptautiskajā donoru sabiedrībā. Šī gada sākumā ir veiktas iemaksas Starptautiskās Attīstības asociācijas 15. resursu papildināšanai, kā arī Daudzpusējās parādu atlaišanas iniciatīvas finansēšanai.

Latvija ir valsts, ko aizvien vairāk oficiālās vizītēs apmeklē starptautisko finanšu institūciju vadošās amatpersonas. Arī šogad ir plānotas vairākas šādas vizītes, t.sk. no Starptautiskā Valūtas fonda un Pasaules Bankas augstākās vadības.

2.4. Konsulāro funkciju veikšana

Kvalitatīva un operatīva Latvijas valstspiederīgo konsulārā aizsardzība un apkalpošana ārvalstīs, efektīva Latvijas vīzu pakalpojumu nodrošināšana ārvalstniekiem, Tautas nobalsošanas organizēšana ārvalstīs.

Darba turpināšana, lai slēgtu vīzu pārstāvības līgumus ar citām Šengenas nolīguma dalībvalstīm reģionos, kuros nav Latvijas pārstāvniecību, t.sk. ar mērķi ārvalstu investīciju un uzņēmēju sadarbības veicināšanai.

2.5. Latvijas tēls ārvalstīs un saikne ar tautiešiem

Lai veicinātu Latvijas tēla starptautisko atpazīstamību, t.sk. uzdevuma "Latvija – starptautiskā tūrisma galamērķis" ietvaros, kā arī lai palielinātu tūrisma pakalpojumu eksportspēju un sasniegtu ikgadējo tūrisma eksporta pieaugumu 3 % apjomā, Ekonomikas ministrija īstenos ar tūrisma nozares sociālajiem partneriem saskaņotus, ilgtspējīgus tūrisma attīstību veicinošus pasākumus, tai skaitā Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijā 2010.–2015.gadam definētās aktivitātes, kas vērstas uz Latvijas kā tūrisma galamērķa starptautiskās konkurētspējas un atpazīstamības

nodrošināšanu. Tiks īstenotas Baltijas valstu kopējās aktivitātes vietējā tūrisma veicināšanai un Baltijas kā vienota tūrisma galamērķa popularizēšanai.

Lai popularizētu latviešu valodu ārvalstīs, notika pētījumu sociolingvistiskā un valodas politikas jomā tulkošana angļu valodā un starptautiskās sabiedrības iepazīstināšana ar valodas situāciju Latvijā. Papildus tam pētījumu rezultāti tika ievietoti Latviešu valodas aģentūras mājaslapā – www.valoda.lv.

Vienlaikus tiek turpināts atbalsts latviešu valodas apguvei ārvalstu augstskolās un tiek organizētas latviešu diasporas nedēļas nogales skolas.

Notika darbs, lai izstrādātu izvērstas sadarbības ar diasporu koncepciju un programmu, lai tādējādi uzlabotu ārvalstīs dzīvojošo tautiešu saikni ar Latviju un veicinātu viņu atgriešanos dzimtenē.

Tiks turpināts darbs Latvijas oficiālā portāla www.latvia.lv aktualizēšanā, t.sk. izstrādājot jauno sadaļu par Latvijas dalību ES, publisku ar Latvijas pozitīva tēla skaidrojošu pasākumu organizēšanā, faktu lapu un cita veida informācijas veidošanā, preses konferenču rīkošanā ārvalstu žurnālistiem un citas Latvijas institūta kompetences aktivitātes.

Ministru prezidents

V.Dombrovskis